

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ἡ Ἑλλάς εἶναι ὁ πνευματικὸς ἡγέτης τῆς Ἀνθρωπότητος!

Ἡ τερραστία ἐπίδρασις τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων σοφῶν εἰς τὴν ἐν γένει ἀνάπτυξιν τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τὴν δημιουργίαν τοῦ πολιτισμοῦ.— Αἱ ἀντιλήψεις τῶν μεγαλύτερων ξένων φιλοσόφων, ἐπιστημόνων, πολιτικῶν καὶ ποιητῶν διὰ τὸ «Θαῦμα» τῆς ἑλληνικῆς διανοήσεως καὶ διὰ τὴν ἀκατάβλητον ζωτικότητα τῆς ἀθανάτου ἑλληνικῆς φυλῆς.— Αἱ πηγαι τὰς ὁποίας ἤντησαν οἱ νεώτεροι Φιλόσοφοι καὶ ἐπιστήμονες διὰ νὰ διατυπώσουν τὰς θεωρίας των.

Ἀλήθειαι τὰς ὁποίας πρέπει νὰ γνωρίζουν καὶ ὀφείλουν νὰ μάθουν ὅλοι οἱ Ἕλληνες

Ἡ ἱστορία ἀναφέρει ὅτι ὠρισμένοι λαοὶ κατὰ διαφόρους περιόδους, μεγάλας ἢ μικράς, ἐκυριάρχησαν τοῦ γνωστοῦ κόσμου τῆς ἐποχῆς των ἢ τοῦλάχιστον ἐνὸς μεγάλου μέρους αὐτοῦ καὶ ἀπὸ τὴν ἱστορίαν ἐπίσης γνωρίζομεν ὅτι ὠρισμένοι φυλαὶ ἀνθρώπων διεξεδίκησαν, ὡς φυλαὶ προνομιούχοι κατὰ τὴν ἀντίληψιν των, βιαιῶς ἢ εἰρηρικῶς, τὴν ἡγεσίαν τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἀποδείξεις χαρακτηριστικαὶ τοῦ φαινομένου εἶναι ἡ πεποιθήσις τῶν Ῥωμαίων εἰς τὴν ἐποχὴν των, ἡ ἐπίδωξις τῶν Ἑλλήνων ἐσχάτως καὶ ἡ προσπάθεια τῶν Ῥώσων σήμερον, ἀφοῦ ὑπὸ τὸ ἀρκετὰ διαφανὲς προσωπεῖον τοῦ κομμουνισμοῦ διαγράφονται ἤδη πλέον ἢ σαφῶς τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ Πανσλαβισμοῦ, μὲ τὰς κοσμοκρατορικὰς καὶ πάλιν τάσεις του.

Ἡ πνευματικὴ καὶ πολιτικὴ συγκρότησις τῶν Ῥωμαίων καὶ γενικὰ ἡ διαπαιδαγωγότης των ἦτο τοιαύτη ὥστε «εἰσῆρχοντο εἰς τὴν ζωὴν μὲ τὴν ἀντίληψιν ὅτι προορισμός των ἦτο νὰ κυβερνοῦν τὸν κόσμον», ὅπως πολὺ ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ Ἄλφ. Κρουαζέ, — «Ἡ ἱστορία τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Λογοτεχνίας» — θέλων προφανῶς νὰ μᾶς ὑπενθυμίσῃ τὸν ἀλαζονικὸν στίχον τοῦ Βιργιλίου: «Ῥωμαίε ἐνθυμοῦ ὅτι διὰ τῆς ἐξουσίας σου κυβερνᾷς τοὺς λαοὺς».

Ἄλλ' ἡ ἀντίληψις αὕτη κατὰ τὸν Μοντεσκίε — «Ἀκμὴ καὶ Παρακμὴ τῶν Ῥωμαίων» — τελικῶς τοὺς ἐξουθένωσε, διότι στερούμενοι πνευματικῆς ὑπεροχῆς καὶ ἔχοντες ὡς κυριώτερον μέσον ἐπικρατήσεώς των τὴν βίαν ἢ τὸ «διαίρει καὶ βασίλευε», ὑπενομήθησαν καὶ ἀνετράπησαν ἀπὸ τὴν ἀντίδρασιν τῶν προηγμένων λαῶν ποὺ εἶχον ὑποδουλώσει, ὅπως διακηρύσσει τοῦτο καὶ ὁ Ὁράτιος, ὁ μέγας ἐπίσης Λατίνος ποιητὴς ὅστις ἀναφερόμενος εἰς τὴν δυνάμιν αὐτὴν ἀκριβῶς τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος ἔγραψεν ὅτι «Ἡ Ἑλλάς κατακτηθεῖσα ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων κατέκτησε μετὰ ταῦτα τὸν ἄγριον νικητὴν!» Καὶ ἀσφαλῶς ἡ ἐπίδωξις καὶ ἡ νοστορπία τῶν συγχρόνων μας Ἑλλήνων ποὺ ἐπίστευον ὅτι «Ἡ Γερμανία πρέπει νὰ εἶναι ὑπεράνω ὅλων» ὅπως καὶ αἱ προσπάθειαι τῶν Ῥώσων σήμερον δὲν ἦσαν καὶ δὲν εἶναι διάφοροι. Διότι καὶ οἱ Ῥῶσοι ὅπως ἀπεδείχθη, ἐμφανιζόμενοι ὡς ὑπέρμαχοι δῆθεν καὶ σημασιοφόροι τῆς κομμουνιστικῆς ἰδεολογίας—ἐὰν ἰδεολογία εἶναι καὶ ὁ κομμουνισμός—κοσμοκρατορίαν ἐπιδιώκουν ἐπίσης νὰ ἰδρῦσουν, μὲ τὴν σημαντικὴν βεβαίως διαφορὰν ὅτι τὸ

σύστημα ποὺ ἔχουν ἐπιβάλλει εἰς τὸν Ῥωσικὸν λαὸν οἱ σημερινοὶ δυνάσται του ἀποτελεῖ τὴν πλέον στυγνὴν καὶ ἀδυσώπητον ὀλιγαρχίαν ποὺ ἐγνώρισε ποτὲ ἡ ἀνθρωπότης καὶ πρὸ τῶν μεθόδων τῆς ὁποίας κυριολεκτικῶς ἀχριοῦν τὰ ἀνελεύθερα συστήματα τῶν Ῥωμαίων καὶ τῶν Ἑλλήνων, ἀφοῦ τὸ Ῥωσικὸν σύστημα ἐπιδιώκει νὰ μεταβάλλῃ τοὺς ἀνθρώπους εἰς ἀβουλα κτήνη ἢ εἰς ἀγέλας ζῶων ἐξουθενωμένων καὶ διευθυνομένων ὅπως τὰ αὐτόματα καὶ τὰ Ῥομπότ.

Εἶναι ὁμως ἐπίσης ἀληθὲς ὅτι πρὸ τῶν Ῥωμαίων οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἠθέλησάν πρῶτον νὰ διαχωρίσουν τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἀπὸ τοὺς ἄλλους συγχρόνους των λαοὺς καὶ διεκήρυξαν τὴν ὑπεροχὴν των αὐτὴν διὰ τοῦ «πᾶς μὴ Ἕλλην βάρβαρος» ὅπως ἀναφέρουν ἀρχαῖοι συγγραφεῖς, κάτι παρόμοιον δὲ ὑπενόει καὶ ὁ Θαλῆς, ὁ πρῶτος Ἕλληνας φιλόσοφος, ὅταν εἶπε τὸ περίφημον: «Εὐχαριστῶ τοὺς θεοὺς διότι ἐγεννήθη Ἕλληνας».

Ἀλλὰ μετὰ τῆς ἀντιλήψεως αὐτῆς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ τῆς προσπάθειαι τῶν μετέπειτα λαῶν ποὺ ἠθέλησαν νὰ διεκδικήσουν ἢ ἐπιδιώκουν τὴν ἡγεσίαν τῆς ἀνθρωπότητος, ὑπάρχει νομίζομεν κάποια πολὺ σημαντικὴ διαφορὰ, τὴν σημασίαν τῆς ὁποίας δὲν ἔχουν ἀντιληφθῆ ἢ προφανῶς ἢ μᾶλλον ὅσον θὰ ἐπρεπε νὰ εἰδῶν οἱ νεώτεροι κυρίως Ἕλληνες, πάντως δὲ δὲν κατενόησαν αὐτὴν οἱ Ῥωμαῖοι καὶ οἱ Ἕλληνοὶ καὶ δὲν θέλουν ἐπίσης νὰ τὴν ἀντιληφθοῦν καὶ οἱ σημερινοὶ μιμηταὶ των ποὺ προσπαθοῦν νὰ κυριαρχήσουν τῆς ἀνθρωπότητος, διὰ τῆς ἐπιβολῆς τῶν ἀνελευθέρων καὶ ὀλοκληρωτικῶν συστημάτων.

Ἡ διαφορὰ λοιπὸν ποὺ ὑπάρχει μετὰ αὐτοῦ ποὺ ἐπίστευον οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες διὰ τὸν ἑαυτὸν των καὶ τῆς προσπάθειαι τῶν μετέπειτα λαῶν ποὺ ἐπέδιωσαν ὡς προνομιούχοι δῆθεν φυλαὶ νὰ ἡγηθοῦν βιαιῶς τῆς ἀνθρωπότητος, εἶναι ὅτι οἱ μὲν ἀρχαῖοι Ἕλληνες εἶχον δικαιολογημένην καὶ σαφῆ συνείδησιν τῆς ὑπεροχῆς των, διότι ἦσαν οἱ πραγματικοὶ δημιουργοὶ τοῦ πολιτισμοῦ ὑπὸ τὴν εὐρύτεραν του ἔννοιαν, ἀφοῦ ἦσαν οἱ πρωτεργάται τῆς πνευματικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀναπτύξεως τῶν ἀνθρώπων, οἱ δὲ μετέπειτα λαοὶ ποὺ ἠθέλησαν νὰ παραστήσουν τοὺς ἡγέτας τῆς ἀνθρωπότητος δὲν ὑπῆρξαν παρὰ ἀπλοὶ ἐκμεταλλεῖται τῶν διδασκαλιῶν καὶ τῶν

γνώσεων που παρέλαβαν από εκείνους, αλλά τὰς ὁποί-
ας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἢ παρεμόρφωσαν λογῶν τῆς ἀ-
μαθείας των ἢ διέστρεψαν διὰ τὰς προσαρμοσθῆναι
εἰς τὸ συμφέρον των. Τὸ αὐτὸ δὲ δύναται νὰ λεχθῆ καὶ
διὰ τοὺς ἀρχηγούς καὶ ὁπαδούς τοῦ ἐπεκτατικοῦ κομ-
μουισμού, τοῦ διεθνισμού τῆς ἐποχῆς μας, ποὺ ἐπι-
διώκουν διὰ τῆς ἐκμεταλλεύσεως θεωριῶν οὐτοπιστικῶν,
παλαιῶν καὶ χρεωκοπημένων πλέον, νὰ κυριαρχήσουν τῆς
ἀνθρωπότητος. Λέγομεν δὲ τοῦτο διότι καὶ αἱ θεωρίαι
αὗται οὐτε νέαι εἶναι, οὐτε ἀγνωστοὶ εἰς τὴν ἱστορίαν
τῆς ἀνθρωπότητος, ἀφοῦ ἔχουν τὴν προέλευσιν των ἢ
ἀπὸ τὰ πρωτόγονα κοινωνικὰ συστήματα διαφόρων ἀρ-
χαίων λαῶν τῆς Ἀνατολῆς ἢ ἀπὸ τὰ διδάγματα τῶν
Σοφιστῶν, τοῦ Ἐπικούρου καὶ τῶν Ἑλλήνων Φιλοσόφων
τῆς παρακμῆς. Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἐμπεδοκλῆς καὶ οἱ Πυθα-
γόρειοι καὶ ὁ Πλάτων («Πολιτεία») διετύπωσαν σχετι-
κῶς θεωρίας, ἢ διαφορὰ ὁμοῦ εἶναι ὅτι οἱ νεώτεροι δὲν
ἀντελήφθησαν τὸ βαυτερον νόημα τῶν θεωριῶν αὐτῶν.
Διότι ἐκεῖνοι μὲν ἐπέδιωσαν νὰ ἐξυπηρετήσουν καὶ νὰ
τελειοποιήσουν τοὺς ἀνθρώπους, ἐνῶ οἱ νεώτεροι ἀπο-
βλέπουν εἰς τὴν ἐξουθενωσιν καὶ τὴν ἀποκτηνῶσιν αὐτῶν.

Ἐπιβάλεται ὁμοῦ νὰ προστεθῆ καὶ νὰ διευκρινι-
σθῆ ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες καίτοι εἶχον συναίσθησιν
τῆς ὑπεροχῆς των ἐναντι τῶν ἄλλων λαῶν, οὐδέποτε ἐν-
τούτοις ἐπέδιωσαν διὰ τῆς βίας τὴν κοσμοκρατορίαν,
ὅταν δὲ προκληθέντες ὑπὸ τῶν Περσῶν τὴν ἐπαραμα-
τοποίησαν διὰ μικρὰν σχετικῶς χρονικὴν περίοδον-
ἐποχὴ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ διαδόχων του—οὐ μόν-
ον δὲν ἠφανίσθησαν ὅταν ἀπώλεσαν αὐτήν, ὅπως ἄλ-
λοι λαοί, ἀλλὰ διὰ τῆς πνευματικῆς ὑπεροχῆς των ἐ-
πεβλήθησαν εἰς ὅλον τὸν κόσμον καὶ ἵδρυσαν μετὰ
ταῦτα τὴν αἰωνόβιον Βυζαντινὴν Αὐτοκρατορίαν. Ἐκμε-
ταλλεῦόμενοι δὲ πρωτίστως καὶ διαρκῶς τὴν πνευμα-
τικὴν ὑπεροχὴν των κατέκτησαν πάντοτε καὶ τελικῶς ἀ-
νέτρεψαν τοὺς διαφόρους δυναστας των.

Πάντως γεγονὸς ἀναμφισβήτητον εἶναι ὅτι ὅταν οἱ
ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἔκτιζον τὸν Παρθενῶνα καὶ μὲ
τὴν ἐκπληκτικὴν ἀνάστασιν τοῦ πνεύματός των συνελεγά-
σαν καὶ καθώριζον τὰ μεγαλύτερα διὰ τὸν ἄνθρωπον
προβλήματα τῶν αἰώνων, διαγράφοντες διὰ τοῦ ἀ-
φθάστου καὶ πολυπλεῖρου ἔργου των τοὺς εὐρεῖς ὀ-
ρίζοντας «τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ὑποθέσεως» ἐνῶ συγ-
χρόνως ἐπέδιωκαν νὰ διαμορφώσουν εἰς ἓνα σύνολον
ἁρμονικὸν τὸ χάος τῶν συναίσθημάτων, τῶν ἀντιλήψε-
ων, τῶν ἀναγκῶν καὶ τῶν ἀξιῶσεων τῶν ἀνθρώπων, οἱ
ἄλλοι λαοί, ὅλοι οἱ ἄλλοι λαοί, μὴδὲ τῶν σημερινῶν
πολιτισμένων ἐξαιρουμένων, ἢ ἔζων εἰς τρώγλας καὶ
ἦσαν πράγματι θάρβαροι ἢ δὲν ἐγνώριζον ἀκόμη νὰ
σκεφθῶν καὶ νὰ συμπεριφερθῶν ὡς ἄνθρωποι.

Ἡ αὐτοτέλεια καὶ ἡ πρωτοτυπία τῆς ἐν γένει πνευματικῆς ἐκδηλώ- σεως τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων σοφῶν

Παρὰ ταῦτα ξένοι τινὲς ἐρευνηταὶ ἐξετάζοντες ἐπι-
πολαίως καὶ τὸ μέγιστον αὐτὸ ζήτημα ἠθέλησαν νὰ
ὑποστηρίξουν, βασιζόμενοι εἰς πληροφορίας τινὰς τοῦ
Ἡροδότου—ὅστις εἰς τὰ ζητήματα αὐτὰ δὲν εἶναι
πάντοτε ἀξιόπιστος πηγή—ὅτι οἱ Ἕλληνες τὰς πλεί-
στας τῶν γνώσεών των ἔλαβον ἀπὸ τοὺς παλαιω-
τέρους των λαοῦς καὶ ἴδια ἀπὸ τῶν Αἰγυπτίων, Βα-
βυλωνίων, Φοινίκων κ.τ.λ. καὶ οἱ ὅποιοι πρὸ τῶν Ἑλλή-
νων, κατ' αὐτούς, εἶχον δημιουργήσει πολιτισμὸν ἀρκε-
τὰ ἐξειλιγμένον.

Χρειαζέται ἐπομένως νὰ ἐξετασθῶν δι' ὀλίγων καὶ
οἱ ἰσχυρισμοὶ αὐτοὶ ἐξ ἀφορμῆς τῶν ὁποίων ἔχουν
γραφῆ χιλιάδες βιβλίων. Ἄλλως τε ἡ ἐσφαλμένη
αὕτη ἀποψις δύναται εὐκόλως νὰ ἀνατραπῆ ὄχι μόνον
διότι ἀντιτίθεται πρὸς τὰς ἱστορικὰς παραδόσεις καὶ
πληροφορίας καὶ πρὸς τὴν τὸσον προαχθεῖσαν ἱστο-
ρίαν τῆς Φιλοσοφίας, τῆς Ἀνθρωπολογίας καὶ τῆς Συγ-
κριτικῆς Γλωσσολογίας, ἀλλὰ διότι ἀντιτίθεται καὶ πρὸς
τὰς ἀρχάς, τὰς ἐκδηλώσεις καὶ τὴν μορφήν τῆς Ἑλλη-
νικῆς διανοήσεως καὶ πρὸ παντὸς πρὸς τὰ συμπερά-
σματα καὶ τὰς διαπιστώσεις τῶν τελευταίων ἐπὶ τοῦ
προκειμένου ἐρευνῶν τῆς Ἀρχαιολογίας, αἵτινες ἀπο-
δεικνύουν τὸ ἀντίθετον ἀκριβῶς τῶν ἀνωτέρω ἰσχυρι-
σμών.

Αἱ νεώτεροι λοιπὸν ἔρευναι ἀπέδειξαν ὅτι οἱ Σου-
μέριοι, Χαλδαῖοι, Ἀσσύριοι, Βαβυλώνιοι, Αἰγύπτιοι,
Φοινίκαι καὶ οἱ ἄλλοι παλαιότεροι λαοὶ δὲν εἶ-
χον φιλοσοφικὰ συστήματα ἱκανὰ νὰ ἐπιδράσουν ἐπὶ
τῆς σκέψεως τῶν ἱδρυτῶν τῆς Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας ἢ
νὰ ἀντιπαραβληθῶν πρὸς αὐτήν, αἱ δὲ γνώσεις των

λαῶν αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἄλλων πεδίων τῆς ἐπιστήμης δὲν
ἦσαν τὸσον προηγμένοι διὰ νὰ ὑποστηριχθῆ ὅτι παρ'
αὐτῶν ἔλαβον τὰς ἰδικὰς των οἱ Ἕλληνες. Τὸ αὐτὸ δὲ δύ-
ναται νὰ λεχθῆ καὶ διὰ τὴν ἐπίδρασιν τῶν Ἑβραίων, ἢ
μετὰ τῶν ὁποίων σχέσις τῶν Ἑλλήνων ἐμφανίζεται εἰς
χρόνους μεταγενεστέτους, ἀνεξαρτήτως τοῦ ὅτι καὶ ἡ
Γαλιλαία Διαθήκη καὶ τὰ ἄλλα γραπτὰ τῶν Ἑβραίων
δὲν δύναται νὰ θεωρηθῶν ὡς σύστημα Φιλοσοφικόν, ὅ-
πως ἐπίσης δὲν ἀποτελοῦν σύστημα Φιλοσοφικόν καὶ αἱ
γνωσταὶ ἐκ τῶν κειμένων πλέον ἀντιλήψεις ἐπὶ τοῦ προ-
κειμένου τῶν Κινέζων, Ἰνδῶν, Περσῶν κ.λ.π. (Ἰνδοί :
«Βενδάτα», «Σάγκχια», «Νιάια», «Βραχμανισμός», «Βέ-
δαι», «Βουδισμός»,—Κινέζοι : Κομφουίος, Λάου Τσέ,
Βούδας, τὸν ὁποῖον οἱ Κινέζοι ὠνομάζον «Φῶ»—Περ-
σαι : «Ἀβέστα βέ-ζένδ» Ζωροάστρης κ.λ.π.,—Ἑβραί-
οι : «Παλαιὰ Διαθήκη», «Περωνόμιον» κ.λ.π., «Καθβα-
λά» βιβλία «Ιεζιράχ», «ἡμιούργια καὶ «Σόχαρ»=
λάμπις καὶ ἔργα Σαν-διάχ-Φαγιουμ, Μωϋσῆ Μαιω-
νίδη κ.λ.π.).

Κατεδείχθη δηλαδὴ ὅτι τὰ γραπτὰ κείμενα τῶν λα-
ῶν αὐτῶν εἶναι ἐπηρεασμένα ἀπὸ θεοκρατικὰς, θεосо-
φικὰς καὶ θρησκευτικὰς κυρίως δοξασίας καὶ ἀντιλή-
ψεις καὶ οὐδὲως εἶχον ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τῆν πρωτόγον-
ον αἴσθησιν τοῦ ἀνθρώπου ὅτι ὁ Θεὸς ἢ οἱ θεοὶ ἀναμι-
γνύονται καὶ ἐπεμβαίνουν ἐν ἔργῳ καὶ αὐτοπροσώπως,
ὅπως καὶ εἰς τὰ ποιήματα τοῦ Ὀμήρου, εἰς τὰς ὑπο-
θέσεις καὶ τὰ ζητήματα τῶν ἀνθρώπων. Πρὸς τοῦτοις
ὁμοῦ διεπιστώθη ἐσχάτως, ὅτι καὶ τὰ κείμενα τῶν Ἰν-
δῶν δὲν εἶναι παλαιότερα τῶν Ἑλληνικῶν, (βλέπε καὶ
Δημητρ. Γαλανοῦ, Ἀθηναίου «Μεταφράσεις Ἰνδι-
κῶν», Νικ. Κοτζιά «Ἡ ἱστορία τῆς Φιλοσοφίας»
καὶ ἄλλας σχετικὰς ἐργασίας ξένων). Ἀντιθέτως εἶχε πα-
ρατηρηθῆ σημαντικὴ ἐπίδρασις τῆς Ἑλληνικῆς Φι-
λοσοφίας κατὰ τοὺς μεταγενεστέτους χρόνους εἰς
τὰς ἀντιλήψεις τῶν Ἰνδῶν καὶ τῶν Αἰγυπτίων καὶ τῶν
Ἑβραίων, κυρίως δὲ ἡ ἐπίδρασις αὕτη ἐσημειώθη κατὰ
τὴν Ἀλεξανδρινὴν ἐποχὴν διὰ τῶν Νεοπλατωνικῶν
(Ἄμιων, Σακκάς, Πλωτίνος, Πρόκλος καὶ ἄλλοι) καὶ τὸ
σπουδαιότερον εἶχε ἀποδειχθῆ ὅτι μόνον ἡ Ἑλληνικὴ Φι-
λοσοφία εἶχε προπαρασκευάσει τοὺς Ἕλληνας καὶ
τοὺς ἐπηρεασμένους ὑπ' αὐτῆς πνευματικῶς νεωτέρους
λαοὺς νὰ ὑποδεχθῶν καὶ νὰ ἐνοήσουν τὰς διδασκαλί-
ας τοῦ Θεοῦ καὶ εἶχε καλλιιεργήσει τὸ ἔδαφος
διὰ τὴν διάδοσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Τὸ περίεργον δὲ
εἶναι ὅτι καὶ ἡ Μωσαϊκὴ θρησκεία ἀπὸ τὴν ἀρχαί-
αν ἑλληνικὴν διανοήσιν ἠντλησεν ἐπίσης μέσῳ τῆς
Χριστιανικῆς παραδόσεως, ἀφοῦ ὡς γνωστὸν ὁ ἱδρυτῆς
τῆς, ὁ Μωάμεθ, μετὰ τὰ ταξίδια του εἰς τὴν Συρίαν,
ἐνεφανίσθη εἰς τοὺς Ἀραβὰς ὡς προφήτης θεόπνευ-
στος. Ἡ παράδοσις μάλιστα ἀναφέρει, ὅτι ὁ Μωάμεθ
εἶχεν ἐπηρεασθῆ κυρίως ὑπὸ τοῦ Νεοστοριανοῦ μοναχοῦ
Σεργίου, ὅστις ἐφιλοξένησε καὶ αὐτὸν καὶ τὸν θεῖον
του, ὅταν μετέβησαν τὸ πρῶτον εἰς τὴν Συρίαν δι' ὑπο-
θέσεις των καὶ ἐκεῖνος τὸν ἐμύησεν εἰς τὰς νέας ιδέας
περὶ Θεοῦ, κόσμου καὶ ζωῆς ποὺ ἐπεκράτησαν τότε με-
ταξὺ τῶν Χριστιανῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων τῆς Συρίας.

Ἄλλως τε τὸ «ΘΑΥΜΑ» τῆς Ἑλληνικῆς κυρίως
Φιλοσοφίας ἐμφανίζει τοιαύτην πολυμέρειαν καὶ πλη-
ρότητα, ὥστε τὸ γεγονὸς αὐτὸ καὶ μόνον ἀποδεικνύει
τὴν αὐτοτέλειαν καὶ τὴν πρωτοτυπίαν τῆς σκέψεως τῶν
ἱδρυτῶν τῆς. Ὁρθότατα δὲ παρατηρεῖ εἰς τὴν εἰσα-
γωγὴν τοῦ «Φιλήβου» τοῦ Πλάτωνος ὁ Κ. Ζάμπας ὅτι
οἱ νεώτεροι μελετηταὶ καὶ ἐρευνηταὶ ἐάν ἦσαν προσε-
κτικώτεροι «θὰ ἀνεκάλυπτον τοὺς δύο ὑπερτάτους μεγέ-
θους Φιλοσοφικοὺς ἀδάμαντας ποὺ περιέχονται εἰς τὸν
διάλογον αὐτὸν τοῦ Πλάτωνος καὶ οἱ ὅποιοι ἐάν δὲν
διέφεινον τὴν προσοχὴν των, δὲν θὰ ἐγράφοντο παρ' αὐ-
τῶν βιβλιοθήκῃ ὀλόκληροι περὶ «Θεοῦ» καὶ «ψυχῆς»,
διότι θὰ ἦσαν περιτταί. Ἡ ἐπιστήμη δὲ ποὺ ἀποβλέπει
εἰς τὴν ἠθικὴν τελειοποίησιν τοῦ ἀνθρώπου θὰ ἐλύθη-
θεν ἀσφαλῶς διάφορον πορείαν». Καὶ ὁ πρῶτος ἀπὸ
τοὺς ἀδάμαντας αὐτοὺς εἶναι ἡ ἀκαταμάχητος ἀπό-
δειξις περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ, ἀπείρω-ἀνωτέρου
ἀπὸ τὴν σοφίαν τοῦ ἀνθρώπου. («Φιλήβος» σελίς 38-
41) ἐνῶ ὁ ἕτερος εἶναι ὁ στενὸς συνδυασμὸς τοῦ ἀγα-
θοῦ πρὸς τὸ ὄραϊον, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ πρώτη ἀπόπει-
ρα πρὸς ἁρμονικὸν συνδυασμὸν καὶ συμβιβασμὸν ὄλων
τῶν καλῶν ἰδιοτήτων καὶ ἀρετῶν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς
τελειοποίησιν τοῦ ἀτόμου («Φιλήβος» σελίς 111 καὶ ἐν
συνεχείᾳ. Ἐκδοσις Γ. Φέξη).

Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῶν Φυσικῶν ἐπιστη-
μῶν αἱ γνώσεις καὶ διαπιστώσεις τῶν ἀρχαίων Ἑλλή-
νων σοφῶν, ὅπως θὰ ἴδωμεν ἀναλυτικώτερον κατωτέρω,
εἶναι τὸσον ἐκπληκτικὰ καὶ προηγμένα. Ὡστε μόνον

ως άστειον θά ήδύνατο νά λεχθῆ ὅτι στεροῦνται πρω-
τυπιτίας καί δεν είναι αὐτοτελεῖς καί ὅτι οἱ Ἕλληνες
τάς ἐβανείσθησαν ἀπό ἄλλους ἀρχαιοτέρους τῶν Λαοῦς.
Ὡς πρὸς τὰς καλὰς δὲ Τέχνας καί τὴν Ἀρχιτεκτονι-
κὴν, αἰτίνας εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα ἐφάσαν κατὰ
γενικὴν ἀναγνώρισιν τὴν ἀκρὰν τελειότητα, περιπτέει
νά λεχθῆ ὁτιδήποτε, ἀφοῦ τὸ κάλλος τὴν ἐποχὴν ἐκεί-
νην εἶχεν ἀνυψωθῆ εἰς θεῶτητα καί οἱ θεοὶ εἶχον κατέθει
καί κατοικήσει τὴν γῆν χάρις εἰς τὴν ἀφθαστον καί ἀπα-
ράμιλλον τέχνην τῶν δαιμονίων καί ἀσυγκρίτων καλλιτε-
χνῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος.

Αἱ ἀποδείξεις περὶ τῆς καθόλου πνευμα- τικῆς ὑπεροχῆς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων.

Ἄλλ' ἡ πλέον χαρακτηριστικὴ ἀπόδειξις τῆς ὑπε-
ροχῆς τῶν Ἑλλήνων ἐναντι τῶν ἄλλων ἀρχαίων Λαῶν
παρέχεται ἀπὸ τὸν Πλάτωνα εἰς τὸν «Τίμαιον». Θέ-
λον νά καταδείξῃ ὁ μέγιστος ἐκεῖνος νοῦς μετὰ τὸν
Θαλήν καί τοὺς ἄλλους σοφοὺς τὴν ὑπεροχὴν αὐτῆν τῶν
Ἑλλήνων καί ἐναντι τῶν Αἰγυπτίων ἀκόμη, οἱ ὅποιοι ἐ-
θεωροῦντο καί τότε ὡς ὁ ἀρχαιότερος καί περισσότε-
ρος προημιότιος Λαός, παρεμβάλλει εἰς τὸν «Τίμαιον»
τὴν πολυσήμαντον συνομιλίαν τοῦ Σόλωνος μετὰ τὸν ἐν
Σαίει ἱερεὰ τῆς Ἰσιδος περὶ Ἀτλαντίδος καί τῶν κατοί-
κων αὐτῆς, τοὺς ὁποίους κατενίκησαν οἱ πανάρχαιοι
Ἀθηναῖοι καί κατὰ τὴν ὁποίαν καί ὁ Αἰγύπτιος ἱε-
ρεὺς ἐμφανίζεται διακηρύσσων τὴν ὑπεροχὴν τῶν
Ἑλλήνων. Ἐθεωροῦντο δὲ καί τότε οἱ Αἰγύπτιοι ὡς ὁ
ἀρχαιότερος Λαός, διότι καί οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐλά-
χιστα ἐγνώριζον περὶ τῶν «Αἰγαιῶν» καί τοῦ πολιτισμοῦ
τῶν πού ἀπεκάλυψεν εἰς τὰς ἡμέρας μας ἡ σκαπάνη
τῶν ἀρχαιολόγων.

— «Ὅταν λοιπόν — λέγει ὁ Αἰγύπτιος ἱερεὺς
πρὸς τὸν Σόλωνα — οἱ θεοὶ διεμοίρασαν μεταξὺ τῶν
τῆν γῆν, τὴν ἰδικὴν σας Χώραν καί τὴν ἰδικὴν μας ἀνέ-
λαβεν ἡ θεὰ — ἐνοεῖ τὴν Ἀθῆνάν ἥτις ὑπὸ τῶν Αἰγυ-
πτίων ἔκαλεῖτο Ἰσις — ἀλλὰ πρῶτους ὑμᾶς ἔβρεψε
καί ἐξεπαίδευσεν ἡ θεὰ χίλια ἔτη πρὸ ἡμῶν καί
κατώκησε τὴν πόλιν ὑμῶν — ἐνοεῖ τὰς Ἀθῆνας — ἀ-
φοῦ πρῶτον ἐξέλεξε τὸν τόπον εἰς τὸν ὁποῖον ἔχετε
γεννηθῆ διότι ἐγνώριζε καλῶς ὅτι ἡ ἐπικρατοῦσα
εὐκρᾶσις τῶν ἐποχῶν εἰς τὸν
τόπον σας θά κάμῃ ἄνδρα νοημονεστάτους»
(Ἡ πρώτη ἀνθρωπογεωγραφικὴ θεωρία διὰ τῆς ὁποίας
ἐρμηνεύεται ἡ πνευματικὴ ὑπεροχὴ τῶν Ἑλλήνων καί τὴν
ὁποίαν εἰς τὴν ἐποχὴν μας ἀνέπτυξαν κατ' ἀρχάς ὁ
Κούρτιος «Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος», ὁ Ἱππολύτος
Ταῖν μετὰ ταῦτα «Ἡ φιλοσοφία τῆς τέχνης ἐν Ἑλ-
λάδι» καί ὁ Γκλότς τελευταίως «Ὁ Αἰγαιῶς πολιτισμός»).

— «Ἐπειδὴ δὲ ἡ θεὰ — προσέθεσεν ὁ Αἰγύπτιος
ἱερεὺς — εἶναι φιλοπόλεμος καί φιλόσοφος, ἐξέλεξε
τὸν τόπον σας, διότι ἐκεῖ ἐμελλε νά γεννηθῶν ἄνδρες
ποῦ νά τῆς ὁμοιάζου — ἐνοεῖ ἄνδρειοι καί σοφοί.
Σεῖς δὲ κατοικεῖτε τὸν τόπον αὐτὸν ἔχοντες τοὺς καλυ-
τέρους νόμους καί υπερβαίνοντες εἰς πᾶσαν ἀρετὴν ὁ-
λους τοὺς ἀνθρώπους, ὅπως εἶναι φυσικόν, ἀφοῦ ἐ-
χετε γεννηθῆ καί ἐκπαίδευθῆ ἀπὸ
θεοῦ...»

Καί ἐπειδὴ ὁ Πλάτων ἐγνώριζεν ὅπως ὅτι τὰς
πληροφορίας τοῦ Ἡρόδοτου περὶ Αἰγυπτίων καί τοῦ
πολιτισμοῦ τῶν, ὁ ἴδιος δὲ εἶχε μεταβῆ εἰς τὴν Αἴγυ-
πτον καί εἶχε προσωπικὴν ἀντίληψιν τοῦ πολιτισμοῦ
καί τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως τῶν οἰκούντων αὐτῆν,
ἀσφαλῶς δὲν θά παρέθετε τὰ ἀνωτέρω εἰς τὸν «Τίμαι-
ον» εἴν δὲν ἐπίστευεν αὐτὸ πού ἀπεδείχθη καί κατὰ
τοὺς τελευταίους χρόνους ἀπὸ τὰς ἐρεῦνας τῶν Ἀρ-
χαιολόγων, ὅτι οἱ Ἕλληνες ἦσαν ἀνώτεροι τῶν Αἰγυ-
πτίων ἀπὸ οἰασθῆτοτε πνευματικῆς ἐκδηλώσεως. Ἐάν
δὲ ὠρισμένοι νεώτεροι ὅπως οἱ ἀστρονόμοι Σμῖθ
(1867) καί Ἀβ. Μοραῖ (1925) ὑποστηρίξαν τὴν γνώ-
μην ὅτι ἡ πυραμὶς τοῦ Χέοπος ἀποτελεῖ μνημεῖον εἰς
τὸ ὁποῖον ἐναπετέθησαν αἱ ἀστρονομικαὶ καί γεωδαι-
τικαὶ γνώσεις τῶν Αἰγυπτίων, ὁ δὲ Γάλλος ἀκαδημει-
κὸς Μοντέλ μετὰ τὴν ἐργασίαν του «Ἐπὶ τῆς πυραμίδος
τοῦ Χέοπος» (1947) ἀνεκάλυψεν, ὅπως διατείνεται, ὅτι
ἡ πυραμὶς αὕτη ἀποτελεῖ ὑλοποίησιν τῶν ἀνωτέρων
Μαθηματικῶν ἀνακοίνωσις του εἰς τὴν Ἀκαδημίαν
Ἐπιστημῶν τῶν Παρισίων τὴν 23 Ἰουλίου 1947-
τῶν ὁποίων ἦσαν κάτοχοι οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι καί αἱ
ἀπόψεις αὐτῆς εἴν εἶναι ἀκριβεῖς — διότι ἀκόμη ἀμ-
φισβητεῖται ἡ ἀκρίβειά των — οὐδῶλος μεταβάλλου
τὸ γεγονός ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα ὑπῆρξεν ἀσυγ-
κρίτως ἀνώτερον καί τῆς διανοήσεως τῶν Αἰγυπτίων.
Ἐχει ἄλλως τε ἀποδειχθῆ ὅτι πρῶτοι οἱ Ἕλληνες ἐ-

συστηματοποίησαν καί ἀπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς τὰς
γνώσεις τῶν ἀνθρώπων καί καθώρισαν τὴν ὑπαρξιν τοῦ
ἡλιοκεντρικοῦ συστήματος («Ἀρίσταρχος, Ἐρατοσθέ-
νης, Ἰουλιανός, Σέλευκος καί ἄλλοι), πρῶτοι αὐτοὶ ὠ-
μίλησαν περὶ σφαιρικότητος τῆς γῆς (Θαλής, Εὐδό-
ξος) καί εἶχον ἀνευρεῖ τὸν «ὀλοκληρωτικὸν λογισμόν»
(Ἀρχιμήδης) καί μεταγενεστέρως καθώρισαν ἐπακρι-
δῶς ἐπὶ Ἰουλίου Καίσαρος καί τὴν διάρκειαν τοῦ ἔ-
τους. Ἐπίσης ὁ Μέναιχος μαθητῆς τοῦ Εὐδόξου καί τοῦ
Πλάτωνος ἐφευρῆ τὰς λεγομένας κωνικὰς τομὰς, ἔλλει-
πην, παραβολὴν καί ὑπερβολὴν, ἐνθ' ὁ Νικομήδης (200
π. Χ.) ἔγραψε σύγγραμμα «Περὶ κοχχοειδῶν» εἰς τὸ ὁ-
ποῖον ἀνέπτυξε τὴν μέθοδον περὶ κοχχοειδοῦς καμπύλης,
ἀμφότεροι δὲ, ὅπως ὁ Πλάτων καί ὁ Ἀρχιμήδης, εἶχον λύ-
σει τὸ «Δῆλιον πρόβλημα». Καί τὴν ἰδίαν ἐπίδοσιν εἶχον
σημειώσει ἐν προκειμένῳ οἱ μεγάλοι μαθηματικοὶ Ἱπ-
πίαιος ὁ Ἡλείος καί Ἱπποκράτης ὁ Χίος, ὁ Ἄϊοκλῆς καί
ἄλλοι. (Βλέπε καί Ε. Σ. Σταμάτη «Τὸ δῆλιον πρόβλη-
μα καί ἡ τριχοτόμησις γωνίας» καὶ Κ. Γεωργίου «Τὸ
κεφάλαιον «Ἡ καταγωγὴ τῶν Ἐπιστημῶν» εἰς τὸν πα-
ρόντα τόμον). Οὐδεὶς δὲ γνωρίζει μέχρι ποίου σημείου εἶ-
χον ἀναπτύξῃ Μαθηματικὰ οἱ Πυθαγόρειοι, ἀφοῦ διὰ
τῶν Μαθηματικῶν καί τῶν ἀριθμῶν ἠρμήνευσεν, κατὰ τὴν
παράδοσιν, τὴν δημιουργίαν, ὅπως ἐπιχειροῦν νά πρά-
ξουν τοῦτο καί οἱ σύγχρονοι ἐπιστήμονες.

Τὸ σπουδαιότερον ὅμως εἶναι — ὅπως ἰδῶμεν ἀ-
μέσως κατωτέρω — ὅτι ἐφ' ὅσον ἀπὸ τὰς τελευταίας
ἀρχαιολογικὰς ἐρεῦνας ἀπεδείχθη ὅτι ὁ πολιτισμὸς τῶν
Αἰγαιῶν (Πρωτοελλήνων) ἀνάγεται εἰς 6.000 ἢ κατὰ πε-
ρισσότερα ἔτη π. Χ., ἡ δὲ γραφὴ τῶν ὁποίων μετεχει-
ρίζοντο οἱ πρωτοελληνες δὲν εἶχε ἀκόμη ἀναγνωσθῆ, δὲν
δυνάμεθα νά γνωρίζωμεν ἀπολύτως καί τὴν πραγματι-
κὴν καταγωγὴν τῶν ἀρχικῶν γνώσεων τῶν Αἰγυπτίων,
ἀνεξαρτήτως τοῦ ὅτι τὰ περισσότερα συγγράμματα τῶν
ἀρχαίων Ἑλλήνων σοφῶν ἔχουν ἀπολεσθῆ καί ἀγνοοῦ-
μεν φυσικὰ ποῖα ἀκόμη σπουδαιότατα γνώσεις συνα-
πλωσθησαν μετ' αὐτῶν. Κατὰ τινὰ ἄλλως τε παράδο-
σιν («Τίμαιος» Πλάτωνος) οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν παλαιός-
τεροι τῶν Αἰγυπτίων, κατ' ἄλλην δὲ παράδοσιν ἡ Σαῖς
τῆς Αἰγύπτου ὑπῆρξε παλαιὰ ἀποικία τῶν Ἀθηναίων
(Ἀπολόδοτος Γ' 1 δ' 1, 2. Πρόκλος περὶ τῶν ἐν «Τί-
μαίῳ» τοῦ Πλάτωνος, Ἀβ. Σταγειρίτου «Ὁμολογία» τό-
μος Δ' σελίς 24 κ.τ.λ.), ἀλλὰ τὰς παραδόσεις αὐτὰς
ἐπιμελῶς ἠγνόησαν ἡ σκοπιμὰς παρεμῆριαν πλείστοι
νεώτεροι ζῆνοι ἐρευνηταί, παρασύροντες εἰς τοῦτο καί
ἰδικούς μας συγγραφείς, μετὰ ἀνωτέρων ἐπιδιώξιν νά μει-
ώσωμεν τὴν πνευματικὴν ὑπεροχὴν τῶν Ἑλλήνων καί νά
ἀμφισβητήσωμεν τὴν γνησιότητα τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς καί
τὴν αὐτοτέλειαν τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας. Πάντως οὐ-
δεὶς ξένος σοφὸς τὸσον ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους ὅσον καί ἀπὸ
τοὺς νεώτερους διετύπωσε θεωρήματα ἥπως τὰ περίφημα
θεωρήματα τοῦ Ζήνωνος «περὶ τῆς χελῶνος καί τοῦ Ἀ-
χιλλέως» καί «τοῦ ἵπταμένου τόξου», τὰ ὁποῖα οἱ νεώτε-
ροι ἐπειδὴ δὲν δύνανται νά ἐπιλύσωμεν θεωροῦν ὡς σοφί-
σματα ἢ μαθηματικὰ προβλήματα ὅπως τὸ περιβόητον
«Δῆλιον πρόβλημα» — τὸ ὁποῖον οἱ νεώτεροι δὲν δύνανται
ἀκόμη νά ἐπιλύσωμεν γεωμετρικῶς, ἦτοι μετὰ «κανόνος» καί
«διαβήτην» — καί τὸ πολύκροτον «Βοεϊκὸν πρόβλημα» τοῦ
Ἀρχιμήδους (βλέπε σχετικὰς λέξεις εἰς τὸ παρόν Ἀε-
γικόν) καί τὰ ὁποῖα ἀποδεικνύουν ὄχι μόνον τὴν μεγί-
στην ἐπίδοσιν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καί εἰς τὰ Μαθη-
ματικά, ἀλλὰ καί τὴν ἀνικανότητα τῶν νεωτέρων νά
συλλάβουν καί νά ἐνοήσωμεν τὸ ὕψος τῶν διανοημάτων
τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καί ἀπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς.

Ἀλλὰ καί ὁ περίφημος μῦθος τοῦ Οἰδίποδος μετὰ τὴν
Σφίγγα ἀποδεικνύει ἐπίσης κατὰ τρόπον ἀρκετὰ εὐ-
γλωττον τὴν ὑπεροχὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος. Διὰ
νά καταδειχθῆ ὅμως ἡ βοθητέρα ἐννοία καί σημασία τοῦ
μῦθου αὐτοῦ, χρειάζεται νά ἀναφερθῆ ὅτι ὁ Πλούταρχος
εἰς τὸ περὶ «Ἰσιδος καί Ὀσίριδος» ἔργον του λέ-
γει τὰ ἑξῆς: «Εἰς τὸ ἐν Σαίει ἄδυτον τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθη-
νάς, τὴν ὁποίαν οἱ Αἰγύπτιοι καλοῦν Ἰσιδα, ὑπάγει
ἡ ἑξῆς ἐπιγραφή: «Ἐγὼ εἰμὶ πάν τὸ γεγονός καί ἔν
καὶ ἐσόμενον καί τὸν ἐμὸν πέπλον οὐδεὶς πω θητὸς ἀ-
πεκάλυψεν: ἔν ἐγὼ κοσπὸν ἔτεκον, ἥλιος ἐγένετο». Ὁ
Πρόκλος ὅμως, ὁ μέγιστος νεοπλατωνικὸς Φιλόσοφος,
ἀναφέρει ὅτι ἡ ἐπιγραφή αὕτη εἶχε μόνον ὡς ἑξῆς:
«Τὰ δυτὰ καί τὰ ἐσόμενα καί τὰ γενοῦντα ἐγὼ εἰμὶ»
τὸν ἐμὸν χιτῶνα οὐδεὶς ἀπεκάλυψεν. Ὁν ἐνὼ κοσπὸν
ἔτεκον ἥλιος ἐγένετο». Ἡ ἐπιγραφή αὕτη ἡ ὁποία εἶναι
καθαρῶς μυστικιστικὸν περιεχομένου, προδίδει καλύτε-
ρον πάσης ἄλλης ἀποδείξεως τὴν μορφήν τῆς πνευματι-
κῆς συγκροτήσεως τῶν Αἰγυπτίων.

Ὁ Ἐγελος ὁμοίως, ὁ διάσημος Γερμανὸς φιλόσοφος τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ἀσχοληθεὶς μὲ τὸ πρόβλημα τῆς ἐπιγραφῆς αὐτῆς ἔπειτα ἀπὸ τὸς αἰῶνας, γράφει εἰς τὸ ἔργον του «Ἡ Φιλοσοφία τῆς Ἱστορίας» τὰ ἑξῆς χαρακτηριστικά: «Τὸ πρῶτον μέρος τῆς ἐπιγραφῆς αὐτῆς χαρακτηρίζει τὸ Αἰγυπτιακὸν πνεῦμα, τὸ ὁποῖον «εἶναι πρόβλημα εἰς ἑαυτὸ» καὶ τὸ ὁποῖον πανταχοῦ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ ὑπὸ τὸ ἐδάφος θέτει προβλήματα (πυραμίδας, σφίγγας κ.λ.π.) πρὸς λύσιν. Ἄλλ' ὁ τεχνεὺς καρπὸς, ὁ ἥλιος, «τὸ σαφές» εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα καὶ ἡ λύσις τοῦ προβλήματος. Ὁ ἥλιος, τὸ φῶς, τὸ σαφές, εἶναι τὸ «πνεῦμα» ὁ υἱὸς τῆς Νηϊθ — ἕτερον ὄνομα τῆς Ἰσιδος — τῆς ὑπὸ τὸν πέπλον κρυπτομένης θεότητος, τὸν ὁποῖον πέπλον οὐδεὶς θνητὸς εἶχεν ἐπιτύχει — κατὰ τὸν ἰσχυρισμὸν τῆς ἐπιγραφῆς τῶν Αἰγυπτίων — νὰ ἀποκαλύψῃ, δηλαδὴ νὰ ἐρμηνεύσῃ τὸ βαθύτερον νόημα τῆς ἐπιγραφῆς».

Ἄλλ' ὁ Ἀπόλλων τῶν Ἑλλήνων, ὁ θεὸς τοῦ φωτός — λέγει ὁ Ἐγελος — εἶναι ἡ λύσις τοῦ προβλήματος τῆς ἀληθείας, τὸ ὁποῖον ἔθεσεν ἡ Νηϊθ. Τὸ παράγγελμα τοῦ Ἀπόλλωνος «Ἄνθρωπε γινώθι σούτων» (ἦτοι φρόντισε νὰ γνωρίσῃς τὴν φύσιν καὶ τὴν οὐσίαν σου) ἦτο ἡ λύσις τοῦ προβλήματος. Καὶ ἡ λύσις εἶναι «ΤΟ ΦΩΣ ΤΟ ΤΗΣ ΓΝΩΣΕΩΣ». Δηλαδὴ ἡ διὰ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ πνεύματος αυτοκατανόησις τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ πλήρης συναισθησις καὶ κατανόησις παρ' αὐτοῦ τῶν ὄντων καὶ τῶν αἰτίων τῆς δημιουργίας καὶ τοῦ κόσμου. «Ἡ σχέσις αὐτῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος καὶ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ, ἢ καὶ γενικῶς τοῦ Ἀσιατικοῦ — παρατηρεῖ ὁ Ἐγελος — ἐμφανίζεται καὶ παριστάνεται θαυμασίως εἰς τὸν μῦθον τοῦ Οἰδίποδος καὶ τῆς Σφίγγος. Ἡ Σφίγξ — τὸ μέγα Αἰγυπτιακὸν σύμβολον — ἐμφανισθεῖσα εἰς τὰς Θήβας, ἔθεσε τὸ πρόβλημα — τὸ αἰνίγμα — «ποῖον εἶναι τὸ ὄν τὸ ὁποῖον τὴν πρῶταν βαδίζει ἐπὶ τεσσάρων ποδῶν, τὴν μεσημβρίαν ἐπὶ δύο καὶ τὴν ἑσπέραν ἐπὶ τριῶν». Ὁ Οἰδίπους ἔλυσε τὸ αἰνίγμα αὐτὸ εἰπὼν ὅτι «αὐτὸ εἶναι ὁ ἄνθρωπος» καὶ ἡ Σφίγξ ἠττηθεῖσα κατεκρημνίσθη! Ὑπάρχει δὲ ἡ παρετυμολογία διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Οἰδίποδος ὅτι τοῦτο σημαίνει τὸ δίποδον ὄν τὸ ὁποῖον «οἶδε» δηλαδὴ γινώσκει, γνωρίζει καὶ συνεπῶς Οἰδίπους σημαίνει τὸν σοφὸν ἄνθρωπον, ἢ τὸν ἄνθρωπον ποῦ γνωρίζει, ποῦ γινώσκει τὰ καθ' ἑαυτὸν.

Πάντως ὅτι ἐξήτει καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀνεύρῃ ἡ Ἀνατολὴ μὲ τὸ καθυστερημένον πνεῦμα τῆς — διότι οἱ διανοηταὶ τῆς, ὅπως εἶπον καὶ ἀνωτέρω, εἶχον ἐμπλακῆ εἰς θεοσοφικὰς, θεοκρατικὰς, θρησκευτικὰς καὶ μυστικιστικὰς κυρίως δοξασίας (ἀπόδειξις αἱ θεωρίαι τῶν Αἰγυπτίων, Ἰνδῶν, Κινέζων κ.λ.π. περὶ κόσμου, ζωῆς κ.λ.π.), τὸ ἀνεύρεν ἡ Ἑλλάς μὲ τοὺς σοφοὺς τῆς, οἵτινες πρῶτον διετύπωσαν τὴν θεμελιώδη ἀρχὴν ὅπως ἐπιλέγει ὁ Ἐγελος ὅτι «ἡ οὐσία τῆς φύσεως» εἶναι ὁ «ΝΟΥΣ» ὅστις ὑπάρχει ὡς νοῦς μόνον εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ ἀνθρώπου. Ἐπειδὴ ὁμοίως ἡ συνείδησις ἢ γνῶσις, ἦτο κατ' ἀρχὰς ἀτελής, ὁ Οἰδίπους, ὁ σοφὸς βασιλεὺς, ἐνεπλάκη εἰς τὴν τραγικὴν ἀντίθεσιν τῆς «γνώσεως καὶ τῆς ἀγνοίας» καὶ ἀπώλεσε τὸν χαρακτῆρα τῶν ἰδίων του πράξεων. Ἀλλὰ τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον ἀπέκτησε πλήρη συνείδησιν ἑαυτοῦ καὶ ἐπέλυσε τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιλύσῃ οἱ ἄλλοι λαοὶ τῆς Ἀνατολῆς.

Ἡ καταγωγὴ τοῦ πολιτισμοῦ κατὰ τὰς νεωτέρας διαπιστώσεις τῶν ἐπιστημῶν

Πέραν ὁμοίως τῶν ἀνωτέρω, εἰς τὴν ἐποχὴν μας ἀνετράπησαν ἀπὸ τοὺς νεωτέρους ἐρευνητὰς καὶ ἄλλαι παλαιότεραι ἀντιλήψεις περὶ τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς προόδου τῶν ἀρχαιοτέρων λαῶν τῆς Ἀνατολῆς, ὅπως παραδείγματος χάριν ἡ ἀντιλήψις περὶ καταγωγῆς τοῦ Ἀλφαβήτου ἀπὸ τοὺς Φοίνικας καὶ τῆς τέχνης ἀπὸ τοὺς Αἰγυπτίους.

Σειρὰ νεωτέρων γλωσσολόγων (Ντὲ Ρουζέ, Χαλεβὺ, Γκριμ, Ντέλιτς, Ντέεκ καὶ λοιποὶ) κατέρριψαν τὴν θεωρίαν αὐτὴν, καὶ μετ' ταῦτα νεώτεροι γλωσσολόγοι, ὅπως ὁ Σμιθ, ὁ Λάγκ καὶ ἄλλοι, ἀπέδειξαν ὅτι οἱ Φοίνικες ἐνεπνεύσθησαν τὰ ψηφία τοῦ Ἀλφαβήτου ἀπὸ τὰ λεγόμενα «συλλαβικά» ψηφία — τὰ ἀποτελοῦντα δηλαδὴ «συλλαβὰς ὁλοκλήρους» τῶν πασσαγαίων Κυπρίων οἵτινες μὲ τὴν σειρὰν τῶν καὶ αὐτοὶ κατὰ τὴν παράδοσιν ἔλαβον ταῦτα ἀπὸ τοὺς παναρχαίους Ἀρκάδας ποῦ εἶχον ἐποικίσει τὴν Κύπρον εἰς ἀπώτατην ἐποχὴν.

Μετὰ τοὺς ἀνωτέρω ὁ πολὺς Γάλλος σοφὸς Ντυσσῶ (1905) ὑπεστήριξεν ὅτι οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τοὺς Φοί-

νικας, ἀλλ' ἀντιστρόφως οἱ Φοίνικες ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας παρέλαβον τὸ ἀλφάβητόν των καὶ μάλιστα ἀπὸ τοὺς Πρωτοέλληνας τῆς Κρήτης καὶ ὅτι ἀκόμη ὅπως ἐρμηνεύει ὁ Ντυσσῶ τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου, οἱ Βοιωτὸι ἔδωσαν πρῶτον μὲ τὸ ὑποτυπώδες καὶ πλάγιον σχῆμα κεφαλῆς βοός, τὸ σχῆμα τοῦ γράμματος «α».

Τὴν θεωρίαν αὐτὴν τοῦ Ντυσσῶ ποῦ ἔκαμε πάλαιον εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς, ἔθεσεν ὑπὸ ἔλεγχον ὁ περίφημος Ἄγγλος ἀρχαιολόγος Ἄρθ. Ἐβανς (1909) καὶ πράγματι ἀπεδείχθη ἀπὸ τὰς ἀνασκαφὰς ποῦ διενήργησαν εἰς τὴν Κρήτην καὶ κυρίως εἰς τὴν Φαιστόν, Ἀγίαν Τριάδα, Παλαιόκαστρον, Γουρινίε, Ζάκρον, Κνωσὸν καὶ ἄλλας περιοχὰς, διάφοροι Ἀρχαιολόγοι, ὅτι μὴτηρ τοῦ Φοινικικοῦ Ἀλφαβήτου εἶναι ἡ Κρητικὴ γραφὴ καὶ ὅτι τὸ Φοινικικὸν Ἀλφάβητον ἐδημιουργήθη εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποῖαν ὁ φοινικικὸς πολιτισμὸς δὲν ἦτο πλέον παρὰ ἓνας Μινωικὸς πολιτισμὸς ἐκφυλισμένος. Ἀπὸ τὰς ἀνασκαφὰς δὲ τῆς Κρήτης καὶ ἀπὸ ἐπιγραφῶν ἀγγεία εὑρέθηνα εἰς τὰς Θήβας, τὸν Ὀρχομενὸν τῆς Βοιωτίας, τὰς Μυκῆνας, Τίρουθα, Ἀσίην, Ναύπλιον, Μενίδι, Ἐλευσίνα καὶ ἄλλας περιοχὰς, ἀνεκαλύφθη ἄλλη παναρχαία γραφὴ, ἡ λεγομένη «Ἑλλαδικὴ γραμμικὴ γραφὴ», προμινωϊκῆς ἐποχῆς, ὅπως ὑπολογίζεται, ἀλλὰ τὴν ὁποῖαν παρὰ τὰς προσπάθειάς των οἱ εἰδικὸι μελετῆται δὲν κατέρωσαν ἀκόμη νὰ ἀναγνώσουν καὶ συνεπῶς ἀγνοοῦμεν τι δι' αὐτῆς ἐκφράζεται ἀπὸ τοὺς πρωτοέλληνας ποῦ τὴν μετεχειρίζοντο. (Διδωρὸς Σικελιώτης «Ἱστοριῶν Ε', 74 — Γ. Ν. Χατζηδάκι «Ἀκαδημαϊκὰ Ἀναγνώσματα» (1924) — Α. Σιγάλα «Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς γραφῆς» (1934) — Γ. Π. Ἀναγνωστοπούλου «Σύντομος Ἱστορία τῶν Ἑλληνικῶν διαλέκτων» (1924) Π. Καθθαδία «Προϊστορικὴ Ἀρχαιολογία» Προσάρτημα. — Ἄρθ. Ἐβανς «Μινωικὴ γραφὴ» (ἐκδόσις Ὁξφόρδης 1909) — Γ. Γκλότζ «Αἰγίσιος πολιτισμὸς κ.τ.λ.»).

Τὸ ζήτημα δὲ τῆς καταγωγῆς τῆς γλώσσης καὶ τῆς γραφῆς κυρίως ἔχει κολλοσιαίαν σημασίαν διὰ τὴν ἀρχικὴν καταγωγὴν τοῦ πολιτισμοῦ, διότι ὅπως ἀπέδειξαν οἱ διάφοροι μελετῆται ἀπὸ τοῦ Πλάτωνος — «Κρατύλος» — καὶ μέχρι πρό τινας — Φίχτε, Καρλάυλ, Βούντ, Κοραῆς κ. ἄ. — ὁ ἄνθρωπος, μόνον ομιλῶν ἢ γράφων δύναται νὰ μεταδώσῃ τὰς σκέψεις του, αἱ ὁποῖαι οὐδεμίαν ἀξίαν ἢ σημασίαν ἔχουν ἐὰν δὲν ἐκφρασοῦν. Συνεπῶς ὁ προφορικὸς ἢ γραπτὸς λόγος εἶναι τὸ ὄργανον μὲ τὸ ὁποῖον οἱ ἄνθρωποι μεταδίδουν τὴν σκέψιν των καὶ κατ' ἐπέκτασιν τὸν τρόπον ποῦ ἀντιλαμβάνονται τὸν κόσμον εἰς τὸν ὁποῖον ζοῦν ἢ τὰ συναισθήματα ποῦ τοὺς κατέχουν καὶ μόνον διὰ τοῦ μέσου αὐτοῦ καλλιεργοῦνται καὶ προωθοῦνται αἱ γνώσεις τῶν καὶ συνεπῶς καὶ ὁ πολιτισμὸς. Κατὰ συνέπειαν ἡ γραφὴ εἶναι κατὰ γενικὴν ἀναγνώρισιν ἢ σημαντικωτέρας τῶν ἐφευρέσεων τοῦ ἀνθρώπου. Ἄλλως τε ὅλοι οἱ προηγημένοι λαοὶ τῆς Εὐρώπης ἔχουν εἰσαγάγει εἰς τὰ σχολεῖα των ὡς ὑποχρεωτικὸν μάθημα τὴν διδασκαλίαν τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης, διότι ἀνευ αὐτῆς εἶναι ἀδύνατον νὰ γνωρίσῃ τὰς διδασκαλίας τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων σοφῶν καὶ διότι γνωρίζουν ὅτι ἐπὶ πνευματικῶν ὑπέδαφος καὶ τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ εἶναι κυρίως καὶ πωρώτως Ἑλληνικὸς ὅπως πολὺ ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ ἐξοχὸς ἰδικὸς μας Ἑλληνιστὴς Κ. Δ. Γεωργουλῆς εἰς τὸ ἔργον του «Ἡ μελέτη τῶν Ἑλληνικῶν ἀνθρωπιστικῶν γραμμάτων».

Ἀπὸ τὰς ἀνασκαφὰς πρὸς τοῦτοις τοῦ Ἐβανς καὶ τῶν λοιπῶν ἀρχαιολόγων οἵτινες ἀπεκάλυψαν ὑπαρξιν πολιτισμοῦ εἰς τὴν Κρήτην πέραν τῶν 6.000 ἐτῶν π. Χ. καὶ τὸν ὁποῖον ἀπεκάλεσαν «Αἰγίσιον πολιτισμὸν», διεπιστώθη ὅτι οἱ πρωτοέλληνας τῆς Κρήτης ἦσαν εἰς θέσιν νὰ κατασκευάζουν τεράστια μέγασα καὶ πολυύροφα κτίρια πολὺ ἐνωρίτερον καὶ τοῦ 2.000 π. Χ. ὅτε κατεστράφη ὁ πολιτισμὸς αὐτός, κατὰ τὴν δευτέραν δὲ ἀνθίσιν του μετὰ τοῦ 1700 καὶ 1400 π. Χ. αἱ γνώσεις των εἰς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τὴν οἰκοδομικὴν καὶ τὴν Τέχνην εἶχον τόσον προαχθῆ ὅπως ἀποδεικνύουν τὰ ἀνευρεθέντα λείψανα τοῦ παναρχαίου αὐτοῦ πολιτισμοῦ, ὥστε εἰς τὰς οἰκίας τῶν Πρωτοελλήνων, ὅσον ἄπιστον καὶ ἂν φαίνεται ὑπὸ τοῦ παρόδου, ὑπῆρχε καὶ κεντρικὴ θέρμανσις ἀκόμη, δηλαδὴ «καλοριφέρ», ἀφοῦ ὑπῆγον σωληνώσεις διὰ τῶν ὁποίων διαγεγεμετο θερμὸν ὕδωρ ἐντὸς τῶν οἰκιῶν πρὸς θέρμανσιν! Καὶ φυσικὰ οὔτε εἰς τὴν Αἴγυπτον, οὔτε εἰς τὰς ἄλλας χώρας τῆς Ἀνατολῆς ποῦ ἐβρωθήθησαν προηγμένα ὑπὸ τῶν νεωτέρων, ὑπῆγον τὴν ἐποχὴν ἐκείνην παρόμοια τεχνικὰ ἔργα ἢ ἐγκαταστάσεις. Ἀντιθέτως ἀπὸ ἀνευρεθέντων εἰς Τελλ-ἐλ-Ἀμέρνα τῆς Αἰγύπτου μικρὰν εἰκόνα ζω-

γραφικής διεπιστώθη ή επίδρασις τής αρκετά εξειλιγμένης τότε τεχνής των Πρωτοελλήνων τής Κρήτης και των νησών του Αιγαίου πελάγους, δηλαδή του πολιτισμού των Αιγίων επί των Αιγυπτίων. (Περί των ανασκαφών εις Κρήτην, Κυκλάδας, Στερεάν Ἑλλάδα, Θεσσαλίαν, Τροίαν, Γελοποννησον, Κεφαλληνίαν κ.τ.λ. των Ἄγγλων, Γάλλων, Ἀμερικανών, Σουηδών, Ἰταλῶν και Ἑλλήνων Ἀρχαιολόγων και περί των σχέσεων Πρωτοελλήνων, Κρητῶν και Ἑλλήνων και γενικά του Αιγαίου πολιτισμοῦ βλέπε και σχετικὰς ἐργασίας Ἐβανς, Δαίρπφλεδ, Τσούντα, Κεραμπούλου, Σωτηριάδη και συνοπτικώτερον Π. Καβδάδια «Προϊστορικὴ Ἀρχαιολογία» Κεφαλ. Ἱστορικὰ συμπεράσματα, Α. Α. Παπαγιαννοπούλου-Παλαίου «Ἀρχαία Ἑλληνικὰ Ἐπιγραφαί», Σπυρ. Μαρινάτου «Ἀρχαίος Κρητικὸς πολιτισμός», Γ. Γκλότζ «Ὁ Αἰγαίος πολιτισμός», ἀν και ὁ Γκλότζ εις τὸ ἔργον του αὐτὸ εἶναι ἐπιηρεασμένος εις ὠρισμένας περιπτώσεις ἀπὸ τὰς θεωρίας περί Φοινικικοῦ πολιτισμοῦ κτλ.).

Ἀλλὰ και ὁ θεσμός των ἀρχαίων Ἀμφικτιονιῶν ποῦ ἀπέβλεπεν εις τὴν καλύτεραν διοίκησιν των πόλεων και κυρίως εις τὸν περιορισμὸν των πολέμων και τὴν κατάργησιν των ἀνταγωνισμῶν μεταξὺ των διαφόρων πόλεων, Κρατῶν, τῆς μακρυῆς ἐκείνης ἐποχῆς—ή ἐπιδιώξις του σημερινοῦ «Ὁργανισμοῦ των Ἠνωμένων Ἑθνῶν» και τῆς πρὸ αὐτοῦ ἰδρυθείσης «Κοινωνίας των Ἑθνῶν»—ἔχει προφανῶς τὴν καταγωγὴν του ἀπὸ τὴν παναρχαίαν Κρήτην και εἶναι ἀναμφισβήτητος ἀπόδειξις του ἀνεπτυγμένου πολιτισμοῦ ποῦ ὑπῆρχε κατὰ τὴν προϊστορικὴν ἐκείνην περίοδον εις τὴν περιοχὴν αὐτὴν τῆς Ἑλλάδος. Ἐξαγεται δὲ τοῦτο σαφῶς νομίζω ἐκ των ἐξῆς δεδομένων: Ἡ Ἀμφικτιονία τῆς Δήλου ἤτις ἐθεωρεῖτο ὡς ἡ ἀρχαιότερα Ἀμφικτιονία ἰδρυθῆ, κατὰ τὴν μαρτυρίαν του Πλουτάρχου, ὑπὸ του Θεσέως (Πλουτάρχου «Βίος Θεσέως»). Καὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ Θεσεὺς εἶχε μεταβῆ εις τὴν Μινωικὴν Κρήτην. Ἐπίσης ἡ ἄλλη μεγάλη Ἀμφικτιονία των Δελφῶν, ἡ ὁποία ἐθεωρεῖτο ὁμοίως ὡς ἀρχαιότατη Ἀμφικτιονία, ἰδρυθῆ διὰ τῆς συγχωνεύσεως (Διογ. Λαέρτιος, Σουίδας, Στράβων και ἄλλοι) τῆς Ἀμφικτιονίας των Παγασῶν και τῆς παρὰ τὸν Μαλιακὸν κόλπον ἀρχαιότατης Ἀμφικτιονίας τῆς Ἀνθῆλης, των Θερμοπυλῶν (κατὰ τὸ Πάριον Χρονικόν). Φαίνεται λοιπὸν ὅτι Κρητὲς Ἰδρυσαν και τὴν Ἀμφικτιονίαν αὐτὴν ἐλθόντες ἐκεῖ διὰ θαλάσσης, διότι κατὰ τὴν παράδοσιν Κρητὲς εἶχον ἰδρῦσει ἐπίσης ἐνωρίτερον εις τοὺς Δελφούς ναὸν και χρηστήριον τῆς Πυθοῦς, φθάσαντες πιθανῶτα ἐκεῖ ἡ διὰ τῆς Ἀνθῆλης ἡ διὰ του Κρισαίου μάλλον κόλπου (ἐντὸς τοῦ κόλπου Γαλαξειδίου) ὅπως ἀποδεικνύει και ἐτυμολογικῶς τὸσον ἡ ὀνομασία του κόλπου ὅσον και ἡ ὀνομασία τῆς ἀρχαίας πόλεως Κρίσης ποῦ εἶχεν ἐκεῖ ἰδρυθῆ. Ἀλλὰ και ἡ τοποθεσία τῆς ἄλλης ἀρχαίας Ἀμφικτιονίας τῆς Καλαβρίας (Πόρου) ὅπως και των ἀνωτέρω, προδίδουν ὅτι ἄνθρωποι προερχόμενοι ἐκ τῆς θαλάσσης ἰδρυσαν οὕτως και ἐφ' ὅσον εἶναι γνωστὸν ὅτι οἱ ἀρχαίοι Κρητὲς εἶχον πολιτισμὸν ἀρκετὰ προηγμένον και σημαντικὴν ναυτικὴν δύναμιν και ἐκυρίαρχον του Αἰγαίου, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι αὐτοὶ ὑπῆρξαν οἱ ἰδρυταὶ του παναρχαίου θεσμοῦ των Ἀμφικτιονιῶν και δι' αὐτῶν εἰσῆχθη οὗτος και εις τὴν κυρίως Ἑλλάδα. Ὁ Ὀμηρὸς ἄλλως τε ἀναφέρει ὅτι ἡ Κρήτη τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἶχε περὶ τὰς ἐνεήκοντα μεγάλας πόλεις, ἐνῶ αἱ ἀνασκαφαὶ ἀπέδειξαν ὅτι αἱ πόλεις τῆς ἤσαν πολὺ περισσότεραι και συνεπῶς ἡ Ἑλληνικὴ αὐτὴ νῆσος ἤτο πυκνοκατοικημένη κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ὡς ναυτικὴ δὲ δύναμις ἤτο ἰσχυροτάτη ὅπως ἀναφέρει μετὰ ταῦτα και ὁ Ἀριστοτέλης (Πολιτικά Ι Ι, 7, 2). Ὡς πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν δὲ του πολιτισμοῦ τῆς τὰ εὐρήματα ποῦ ὑπάρχουν εις τὸ Μουσεῖον Ἡρακλείου ἀρκούν διὰ νὰ καταδείξουν εις τὸν ἕκταμβον ἐπισκέπτην ποῖαν καταπληκτικὴν ἐξέλιξιν εἶχε σημειῶσει ὁ πανάρχαιος ἐκείνος πολιτισμὸς εις τὴν μεγαλόνησον, εις τὴν ὁποίαν κατὰ τὴν παράδοσιν εἶχεν ἀνατραφῆ ἀπὸ τὴν Ἀμάλθειαν και ὁ Ζεὺς, ὁ ἀρχηγέτης των ἀσχαίων θεῶν δχι μόνον των ἀσχαίων Ἑλλήνων ἀλλὰ και πλείστων ἄλλων ἀρχαίων Ἀνατολικῶν Λαῶν. Συνεπῶς και ἡ παράδοσις αὕτη ἀποδεικνύει σὺν τοῖς ἄλλοις ὅτι τὸ πιθανώτερον εἶναι ὅτι μᾶλλον ὁ ἀρχαίος Κρητικὸς πολιτισμὸς εἶχεν ἐπεκταθῆ και εις ἄλλους ἀσχαίους λαοὺς τῆς Μεσογείου και ὅχι ὅτι οἱ Κρητὲς εἶχον προαλάβει τὸν πολιτισμὸν των ἀπὸ ἄλλους λαοῦς τῆς Ἀνατολῆς.

Τὸ σημαντικώτερον ὅμως εἶναι ὅτι και ἡ μυθολογικὴ παράδοσις περί καταγωγῆς τῆς ἀρχαιότατης Ἀμφικτιονίας των Θερμοπυλῶν ἀπὸ των Ἀμφικτιονιῶν υἱῶν

του Δευκαλίωνος και ἀδελφῶν του Ἑλλῆνος, γενάρχου των Ἑλλήνων, μετὰ τὸν μυθολογούμενον κατακλυσμὸν, φαίνεται ὅτι ἔχει πολὺ βαθυτέραν σημασίαν, ἀφοῦ δι' αὐτῆς ἀποδεικνύεται ὅτι οἱ ἀρχαίοι Ἑλληνες ἠθέλησαν προφανῶς νὰ συμβολίσουν διὰ του τρόπου αὐτοῦ τὴν Ἑθνικὴν και φυλετικὴν ἀκόμη καταγωγὴν και ἔνωσιν των με τὸν λαὸν ποῦ εἰσήγαγε τὸν θεσμὸν των Ἀμφικτιονιῶν, ἤτοι των παναρχαίων Κρητῶν, ἐφ' ὅσον ὁ μὲν Ἑλληὴν ὑπῆρξε γενάρχης των Ἑλλήνων, ὁ δὲ Ἀμφικτιῶν, ὁ ἰδρυτῆς των Ἀμφικτιονιῶν, ἀδελφὸς αὐτοῦ.

Ὡς πρὸς τὴν ἀποψιν δὲ τὴν ὁποίαν ἠθέλησαν τινὲς νὰ ὑποστηρίξουν ὅτι δὲν ἀποκλείεται οἱ πρῶτοι κάτοικοι τῆς Κρήτης νὰ ἦσαν Φοινικες ἢ Λαὸς παλαιότερος ἐλθὼν εις τὴν Κρήτην ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴν και συνεπῶς Σημιτικῆς καταγωγῆς, αὕτη εἶναι τελείως ἀύσστατος, ἀλλὰ και ἀναπόδεικτος, διότι και ἡ ἔρευνα περὶ τῆς καταγωγῆς τῆς γραφῆς ἀπέδειξε ὅτι οἱ Φοινικες ἐκ των Πρωτοελλήνων παρέλαβον τὴν γραφὴν και ὁ πολιτισμὸς ποῦ ἀνεπτύχθη εις τὴν Κρήτην και τὴν κυρίως Ἑλλάδα ἀργότερον και συνεπῶς ἡ πνευματικὴ ἐκδήλωσις των Πρωτοελλήνων ὑπῆρξε τελείως διαφόρος ἀπὸ τὴν πνευματικὴν διαμόρφωσιν και ἐκδήλωσιν των Ἀνατολικῶν Λαῶν, γεγονός ποῦ ἀποδεικνύει ἐπίσης ἀσφαλῶς ὅτι οἱ πανάρχαιοι λαοὶ τῆς Κρήτης και τῆς κυρίως Ἑλλάδος ἔχουν τὴν καταγωγὴν των ἀπὸ συγγενεῖς φυλὰς ποῦ ἔζων εις τὰ βορειότερα ἢ τὰ ὀρεινὰ ἐδάφη τῆς Ἑλλάδος και τῆς Ἑλληνικῆς Χερσονήσου Ἀποδεικνύεται δὲ τοῦτο και ἀπὸ τὰς μυθολογικὰς παραδόσεις—Πελασγοί, Λέλεγες, Ἀχαιοὶ κλπ. (Περί αὐτῶν βλέπε και κεφάλαιον τῆς Ἑλληνικῆς προϊστορίας εἰς τὸν παρῶντα τόμον).

Κατὰ τὸν ἡμέτερον μάλιστα διαπρηθῆ ἐπιστήμονα και καθηγητὴν τῆς Ἀνθρωπολογίας εις τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν Ἰωάννην Κούμαρη ἀλλὰ και κατὰ τὰς παναρχαίας Ἑλληνικὰς παραδόσεις, οἱ Ἑλληνες εἶναι ἀτόχθονες και Λαὸς ὅστις ἐξῆ ἀνέκαθεν εις τὴν Ἑλληνικὴν χερσονήσον και τὰς Ἑλληνικὰς νήσους, ἡ κάθοδος δὲ διαφόρων κλάδων τῆς φυλῆς νοτιώτερον ἐξηγεῖται παρ' αὐτοῦ ὡς κάθοδος ομάδων ποῦ κατώκουν εις τὰ ὀρεινὰ τῆς χώρας και αἰτίνας ἀργότερον ἐπάραψαν νοτιώτερον, εις τὰς πεδιάδας κυρίως περιοχάς. Ἀλλὰ και ἡ συγκριτικὴ γλωσσολογία ποῦ ἔχει τὸσον ἀνεπτυχθῆ εις τὴν ἐποχὴν μᾶς ἀποδεικνύει ἐπίσης ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἐλαχίστην ἔχει συγγένειαν με τὴν γλῶσσαν των λεγομένων Ἀρίων Λαῶν, κλάδος των ὁποίων παλαιότερα ἐθεωρεῖτο και ἡ Ἑλληνικὴ φυλῆ. Ἐὰν δὲ παρὰ ταῦτα ἀνεζητεῖτο και ἤθελεν ἀνευρεθῆ κάποια ἀπόδειξις ἐπικοινωνίας των παναρχαίων Ἑλλήνων και κυρίως των Κρητῶν με τοὺς Ἀνατολικοὺς Λαοὺς, αὕτη θὰ ἠδύνατο νὰ θεωρηθῆ και νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς ληστρική μᾶλλον ἐπιδότης ποῦς ληλασίαν ὠρισμένου λαοῦ τῆς Ἀνατολῆς κατὰ τῆς προηγμένης και πλουσιωτάτης τότε Κρήτης, και συνεπῶς οὐδεμίαν εὐρύτεραν σημασίαν δύναται νὰ ἔχη αὕτη διὰ τὴν ἔθνολογικὴν μορφήν ἢ ἀλλοίωσιν τῆς ἔθνολογικῆς συγκροτήσεως και των Κρητῶν και τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς. Ἀντιθέτως εἶναι γνωστὸν ὅτι πολιτισμένοι Κρητὲς μετὰ τὴν κάθοδον των Δωριέων ὅτινες ἐξεραρήθησαν ὡς Ἀριοὶ, ἐνῶ πράγματι και οἱ Δωριεῖς εἶναι φυλὴ Ἑλληνικὴ ἀναπτυχθεῖσα εις τὰ ὀρεινὰ μέρη τῆς βορείου Ἑλλάδος, φεύγοντες πρὸ των ἀξέσττων κατακτητῶν ὅτινες κατελθόντες εις τὰ νότια ἐφθασαν μέχρι τῆς Κρήτης, ἐγκατεστάθησαν ἐπὶ Ραμῶν Γ' εις τὴν Παλαιστινὴν και ἀπόγονοι των ἐποίκων αὐτῶν, ὅτινες εἶναι γνωστοὶ ὡς Παλαισάτι ἢ Κερετίμ, εἶναι οἱ Φιλισταῖοι και ἄλλοι τινὲς λαοὶ τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου. Ἡτο ἡ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποίαν (1200; π. Χ) ἡ Πελοπόννησος και ἡ Κρήτη, δηλαδή οἱ μορφωμένοι και πολιτισμένοι Ἀχαιοὶ των Μυκηνῶν, τῆς Ἀργολίδος και τῆς Κρήτης ὑπετάγησαν εις τοὺς ἐπελθόντας ἀπὸ τὴν βορείου Ἑλλάδα Δωριεῖς και μετὰ τὴν εἰσβολὴν των ὁποίων πλείστοι ἐκ των Ἀχαιῶν μετέβησαν ἢ διέφυγον εις τὰς ἀκτὰς τῆς Ἰωνίας και τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ἀλλὰ και οἱ Δωριεῖς Ἑλλῆες περιορίσθησαν εἰς ὠρισμένας περιοχὰς τῆς Ἑλλάδος (Σπάρτη, Κρήτη κλπ.), πλείστοι ἐξ αὐτῶν ἀφομοιώθησαν με τοὺς πολισιτέρας Ἑλλήνας και ἐν πᾶσι περιπτώσει ἐλάχιστα ἐπέδρασαν εις τὴν μετέπειτα ἐξέλιξιν του Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ.

Εἶναι ἄλλως τε σήμερον πλήρως ἐξηκριβωμένον ὅτι ἡ ἐμφάνισις και ἡ κίνησις Σημιτικῶν φυλῶν πρὸς τὴν Δυτικὴν Μεσόγειον ἐσημειώθη εις πολὺ μεταγενεστέρους χρόνους και συγκεκριμένως μετὰ τὴν πτώσιν τῆς

θαλασσοκρατείρας Κρήτης (Φοινικικά άποικία εις την Μεσόγειον, ή εμφάνισις Φοινίκων και Αιγυπτίων εις τὰ παράλια τής Ἀργολίδος, Καρχηδόνιοι κλπ.) διότι και τὰ περί Κάδμου εις τὰς Θήβας και τοῦ Κέκρωτος εις τὰς Ἀθήνας, τοὺς ὁποίους ανεξέλεγκτοι πηγαί ἐνεφάνισαν ὡς προελθόντας ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον ἢ τὴν Φοινίκην, δὲν εἶναι ἀκριβῆ (βλέπε σχετικῶς και κεφάλαιον τῆς Ἑλληνικῆς προϊστορίας εις τὸν παρόντα τόμον) και συνεπῶς ἡ κινήσις αὕτη οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει μετὰ τὴν καταγωγὴν και προέλευσιν τῶν Πρωτοελλήνων (Πελασγῶν), οἵτινες εἶχον ἐγκατασταθῆ εις τὴν κυρίως Ἑλλάδα και τὴν Κρήτην εις ἐποχὴν πολλῶ ἀρχαιοτέρων και πάντως προϊστορικῆν. Κατὰ συνέπειαν και οἱ ἀνωτέρω ἰσχυρισμοὶ περί τῆς καταγωγῆς τῶν Πρωτοελλήνων ἀπὸ Σημίτας ὄχι μόνον εἶναι ἐπιτόλαιοι και ἀποδεικνύουν ἑλληνικὴν βαθύτεραν μελέτην τοῦ ζητήματος, ἀλλὰ εἶναι και ξένοι τελείως πρὸς τὴν πραγματικότητα και τὰς γνωστὰς παραδόσεις και ἀποδείξεις πού κατέχουσι σήμερον, ὅπως ἐπίσης ἀπεδείχθησαν ἀσπῆρικτοι διὰ τῆς βιοχημικῆς ἐξετάσεως τοῦ αἵματος τῶν συγχρόνων Ἑλλήνων ὑπὸ τῶν Χίρσφελντ, Κοῦμαρη, Διαμαντοπούλου, Παπαμάρκου παλαιότερα και τελευταίως ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Γερ. Π. Ἀλεβιζάτου, και αἱ παλαιότερα συκφανίαι τοῦ Φαλμεράυερ ἐναντίον τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων, τοὺς ὁποίους ὁ μισῆλλην Γερμανὸς ψευδοεπιστήμων ἠθέλησε νὰ ἐμφανίσῃ ὡς οὐδεμίαν σχέσιν ἔχοντας μετὰ τοὺς ἐνδόξους προγόνους τῶν. Ἀπέδειξαν δὲ αἱ ἐξετάσεις τοῦ αἵματος τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων τὸ ἀντίθετον ἀκριβῶς, ὅτι δηλ. ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ εἶναι διάφορος τελείως ὀνότως και οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει μετὰ τὰς ἄλλας φυλάς τῶν Βαλκανίων—Βουλγάρους, Σέρβους, Κροάτας και Τούρκους — και διατηρεῖ παρὰ τὴν ἀνάμειξιν τῆς μετὰ τὰς φυλάς αὐτὰς κατὰ διαφόρους καιροὺς ἀνοθευτον, ἰσχυράν και καθαρὰν τὴν ὁμοιογένειαν τῶν ὁμάδων τοῦ αἵματός τῆς, λόγω τῆς μεγίστης ἀφομοιωτικῆς δυνάμεως και τῆς τεραστίας ὑπεροχῆς τοῦ αἵματός τῆς. Ἐννοεῖται ὅτι και παλαιότερον πρῶτος ὁ ἐπιφανὴς Γερμανὸς ἱστορικὸς Τσιγκόλζεν και μετὰ ταῦτα ὁ Σ. Ζαμπέλιος και ὁ Κων. Παπαρηγόπουλος εἶχον ἀνατρέψει τοὺς κακοπίστους και ἀσυστάτους ἐκείνους ἰσχυρισμοὺς τοῦ Φαλμεράυερ. Πάντως και ἡ ἀναφερέσις βιοχημικῆς ἐξετάσεως τῶν ὁμάδων τοῦ αἵματος τῶν Ἑλλήνων ἐνισχυεῖ ἐπίσης τὴν ἄποψιν ὅτι οἱ Ἑλληνες εἶναι Λαὸς τελείως διάφορος ἀπὸ τοὺς ἄλλους Λαοὺς και συνεπῶς αὐτόχθων, δηλαδὴ κατοικεῖ εις τὴν χώραν αὐτὴν πρὸ τῆς ὑπάρξεως ἢ τῆς καθόδου παντὸς ἄλλου Λαοῦ ξένου πρὸς αὐτόν (βλέπε σχετικῶς και ἄρθρον «Φυσικὴ ἀνθρωπολογία» τοῦ καθηγητοῦ Ἰω. Γ. Κοῦμαρη εις τὸν παρόντα τόμον).

Ἐν πάσῃ περιπτώσει σήμερον πλέον εἶναι γνωστὸν ὅτι οὐδεὶς ἄλλος Λαὸς πρὸ τῶν Πρωτοελλήνων εἶχε διαμορφώσει πραγματικὸν πολιτισμὸν και μάλιστα σημαντικὸς προηγμένον, ὅπως οὐδεὶς ἄλλος ἐπέτυχεν νὰ ἐμφανίσῃ φιλοσοφικὸν σύστημα πλῆρες και συγκεκριμένον πρὸ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Ἀπὸ τὰς γνωστὰς δὲ ἀντιλήψεις τῶν ἄλλων ἀρχαίων Λαῶν ἀποδεικνύεται ἐπίσης ὅτι οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν εἶχε συνειδησιν τῆς ἐννοίας ἢ μᾶλλον τοῦ τί ἐκφράζουσι και ἐννοοῦμεν μετὰ τὴν ἐνοιαν «Πατρίς», ὅτι ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς διακυβερνήσεως τῶν ἀνθρώπων, τῶν πολιτειῶν και τοῦ Κράτους, τὸ πολίτευμα πού ἐπεκράτει παντοῦ ἦτο ἡ ανεξέλεγκτος Μοναρχία, ὡς πρὸς τὴν φιλοσοφίαν δὲ ἀντὶ τοῦ ἰδανικοῦ ἐκυρίαρχει ὁ ὑλικὸς χαρακτηριστὴρ εις τὰς ἀντιλήψεις τῶν, ὅστις και ἠμπόδιζε τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ πνεύματος και ἐμασταίωσεν τὴν πρόδον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. (Διογ. Λαέρτιος, Διον Ἀλικαρνασσεύς, Διοδ. Σικελιώτης, Πλουταρχίος Ἀρριανός, Κικέρων, Λουκιανός, Τίτος Λίβιος, Ρίπτερ, Τσέλλερ, Ἐγγελος, Μόρμεν, Νίτσε, Μπύχλερ, Καρλάιλ, Ρενάν, Κοίρτιος, Τάιν, Λουδ. Σμίτ, Βιλαμόβιτς και ἄλλοι).

Συνεπῶς και αἱ ἐνοιαι «Πατρίς», «Δημοκρατία» και «Ἐλευθερία» ὑπὲρ τῶν ὁποίων ἀγωνίζονται και οἱ ἀνθρώποι τῆς ἐποχῆς μας, εις τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα ἐγεννήθησαν και ἐνεφάνισθησαν διὰ πρῶτην φοράν— Αἰσχύλου : «Πέρσαι», Πλάτωνος : «Κρίτων». Θουκυδίδου : (Δημηγορίαι Περικλέους), Ἰσοκράτους : «Παναγηρικὸς» κλπ.— πρὸ τῆς ἐποχῆς δὲ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων οὐδεὶς Λαὸς εἶχε συνειδησιν τῶν ἐνοιῶν αὐτῶν ἢ ἐγνώριζε τὰς ὑψηλὰς αὐτὰς ἐννοίας, αἵτινες ἔκτοτε ἀποτελοῦν τὸ ἀδίσταστον ἠθικὸν και πολιτικὸν βάθρον κάθε προηγμένης κοινωνίας και πολιτείας και συνθέτουσι τὴν ἀκατάλυτον δημιουργικὴν δυνάμιν τῆς ἀνθρωπότητος ὑπὸ τὴν ἐπίδρα-

σιν τῆς ὁποίας ἐσημειώθη ἡ ἐξέλιξις τῆς και ὁ ἐκπολιτισμὸς αὐτῆς.

Ὁ Ἐγγελος μάλιστα λέγει ἀπεριφράστως ὅτι κοῖ Ἀνατολικοὶ Λαοὶ οὐδέποτε ἐπέτυχον νὰ ὑψώσουν τὴν σκέψιν τῶν ὑπεράνω τῆς ὑλιστικῆς ἀντιλήψεως. Ἀντιθέτως οἱ Ἕλληνες ἐπιτυχόντες τουτο ἀπὸ τοῦ Σωκράτους κυρίως και ἐντεῦθεν κατῶρθωσαν νὰ ἱδρῦσουν τὴν φιλοσοφίαν ὡς ἐπιστήμην και διὰ τὸν λόγον αὐτὸν τὴν φιλοσοφία ὡς ἐπιστήμην ἀρχίζει μόνον εις τὴν Ἑλλάδα» (Ἐγγέλου «Ἱστορία τῆς φιλοσοφίας»). Καὶ τὴν αὐτὴν ἀντιλήψιν ὑποστηρίζουν οἱ νεώτεροι και διὰ τὴν πλευρὰν τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν ὅπως θὰ ἴδωμεν κατωτέρω.

Ἐὰν δὲ ἀρχὴ και βάση τῆς φιλοσοφίας εἶναι ἡ ἀπορία πού γεννᾶται εις τὸν ἀνθρώπον περί τῆς σχέσεως πού ἔχουν ἐτὰ ὄντα πρὸς τὰ αἴτια» και ἐπιδιώξις τῆς εἶναι ἡ ἐπίλυσις τοῦ προβλήματος αὐτοῦ και κατ' ἐπέκτασιν ἡ καταπολέμησις τῆς ἀμαθείας πού ὑποβοηθεῖ εις τὴν ἐπικράτησιν τῆς πλάνης, ἣτις προκαλεῖ διαταραχὰς, δυστυχίας, ἐπαναστάσεις και καταστροφὰς εις τὰς κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων, δὲν ἀπομένει πλέον καμία ἀμφιβολία ὅτι ἡ φιλοσοφία ἀρχίζει μόνον ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, διότι μόνον οἱ Ἕλληνες φιλόσοφοι ἀντιμετώπισαν πρῶτοι τὰ προβλήματα αὐτὰ και ἐπεδίωξαν νὰ τὰ ἐπιλύσουν κατὰ τὸν καλύτερον δυνατόν τρόπον διὰ τοὺς ἀνθρώπους.

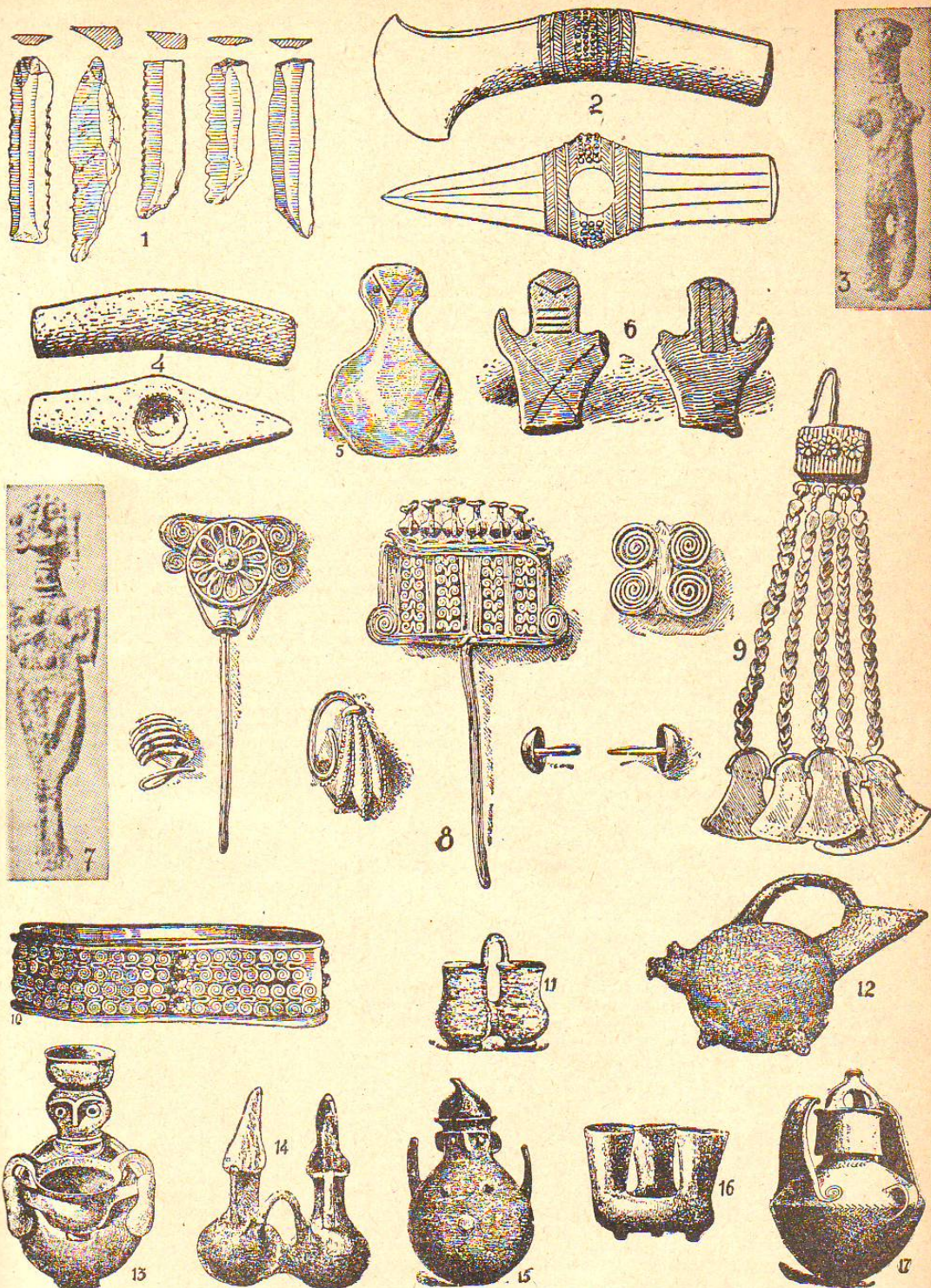
Εἶναι συνεπῶς φανερόν ἀλλὰ και αὐτὸ φανερόν ὅτι ἐὰν οἱ Ἕλληνες ἐπίστευον εις τὴν ὑπεροχὴν τῶν ὀταν διεκλήρυσον τὸ «πᾶς μὴ Ἕλλην βάρβαρος», δικαίως ἐπίστευον εις αὐτὴν, ἀφοῦ οἱ ἴδιοι ἦσαν οἱ δημιουργοὶ τῆς ὑπεροχῆς τῶν και χάρις εις τὴν ἰδικὴν τῶν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν οἱ μετέπειτα Λαοὶ παραλαβόντες τὰς ἀνακαλύψεις και τὰς διδασκαλίας ἐκείνων ἐξῆλθον ἀπὸ τὴν βάρβαρότητα. Καὶ ἡ ἀλήθεια αὕτη οὔτε προγονοπληξία νοσηρὰ ἢ ἄποψις ὑπερβολικὴ και ἀδικαιολόγητος εἶναι, οὔτε ἀμφισβητεῖται ἄλλως τε σήμερον, ὅπως θὰ ἴδωμεν ἀμέσως κατωτέρω, ἀπὸ ὅλους ἐκείνους οἵτινες κατὰ τὴν νεωτέραν ἐποχὴν καθοδηγούμενοι ἀπὸ τὸ πνεῦμα και τὰς διδασκαλίας τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων σοφῶν, συνέτειναν εις τὴν δημιουργίαν τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ, διὰ τὸν ὁποῖον ὑπερῆραφανεύονται οἱ ἀνθρώποι τῆς ἐποχῆς μας και ὅστις θὰ ἦτο ἀνύπαρκτος, ἀνευ τῆς συμβολῆς και τῆς ἐπιδρασεως τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων σοφῶν.

Ἡ διανοήσις ὄλων τῶν μετέπειτα ἐποχῶν και αἰῶνων εἶναι τὸσον ἐπηρεασμένη ἀπὸ τὰς διδασκαλίας και τὸ πνεῦμα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων σοφῶν, ὥστε νὰ δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι οἱ νεώτεροι ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους παρελαβον τὰς ἀρχὰς και τὰς βάσεις τῶν θεωριῶν πού ἀνέπτυξαν. Ματαίως θὰ ἀναζητήσῃ κανεὶς εις τὸν πνευματικὸν ὀρίζοντα τῆς ἀνθρωπότητος νὰ ἀνευρῇ ἀρχὰς, ἰδέας ἢ ἐννοίας τὰς ὁποίας νὰ ἠγνόουν, νὰ μὴ εἶχον ἀνευρεθῆ ἢ νὰ μὴ εἶχον ἐμβαθύνει εἰς αὐτὰς οἱ καταπληκτικοὶ, οἱ ἡμίθεοι αὐτοὶ δημιουργοὶ τοῦ μεγαλειώδους πνευματικοῦ οἰκοδομήματος πού μας ἐκλήροδοτησαν και ὄμοιον τοῦ ὁποίου δὲν ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ὄχι μόνον οὐδεὶς ἄλλος Λαὸς, ἀλλὰ και ὁ κόσμος ὀλόκληρος!

Διότι ὄλα τὰ νεώτερα φιλοσοφικά, πολιτικά και κοινωνιολογικά συστήματα, ὁ κόσμος τῶν ἰδεῶν και αἱ θεμελιώδεις βάσεις τῶν ἐνοιῶν και τῶν ἀνακαλύψεων ἀκόμη νεωτέρων ἔχουν τὴν πηγὴν και τὴν βάση τῶν εις τὰ συγγράμματα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων σοφῶν. Πρέπει δὲ νὰ τονισθῆ ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες σοφοὶ δὲν ἔθεσαν ἀπλῶς τὰς βάσεις και τὰς ἀρχὰς ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐβάδισε και ἡ νεώτερη διανοήσις και περί τὰς ὁποίας ἔκτοτε περιστρέφεται αὕτη, χωρὶς και νὰ δύναται νὰ ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τὴν ἐπίδρασίν τῶν, ἀλλὰ μετὰ τὰς φωτεινὰς διδασκαλίας τῶν καθηθῦνων ἀκόμη και τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας, ἦτοι τὰς ἐρεῖνας και τὰς ἀνακαλύψεις τῶν συγχρόνων μας, ὅπως θὰ ἴδωμεν ἀμέσως κατωτέρω.

Οἱ νεώτεροι μεγάλοι φιλόσοφοι, ἐπιστήμονες, πολιτικοὶ και ποιηταὶ διὰ τὴν Ἑλλάδα

Ὁ Τσέλλερ, ὅστις ὑπῆρξεν εις ἀπὸ τοὺς βαθυτέρους μελετητὰς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων σοφῶν γράφει μεταξὺ τῶν ἄλλων και τὸ ἐξῆς εις τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ θαυματοῦ έργου του «Ἡ Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας» : «Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες σοφοὶ ἔθεσαν ὄλα τὰ βασικὰ ζητήματα τῆς φιλοσοφίας ὀσον τὰ θεωρητικά ὄσον και τὰ πρακτικά και ἀπάντησαν

Εὐρήματα ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν ἐν Τροίᾳ, ἀναφερόμενα εἰς τὴν προϊστορίαν τῆς Ἑλλάδος: 1, Μάχαιραι καὶ πρῶνες ἐκ πυρίτου καὶ ὀμφιδιανοῦ λίθου. 2, Πέλεκυς καὶ σφύρα ἐκ σκληροῦ λίθου. 3, Ὀρειγάλκιον ἀγαλιᾶτιον. 4, Λίθινος πέλεκυς. 5, Μαρμάρινον εἰδάλιον. 6, Αἱ δύο ὄψεις πηλίνου εἰδάλιου. 7, Μολύβδινον χυτὸν ἀγαλιᾶτιον. 8—10, Χρυσὰ κοσμήματα, ἐνώτιον καὶ ψέλλιον. 11, 14 καὶ 16, Διπλὰ ποτήρια, διπλοῦς πρόχους καὶ δακτυλιόσχημον ἀγγεῖον μετὰ συμφῶν ποτηρίων. 12, Ζωόμερφον ἀγγεῖον. 13 καὶ 15, Ἀνθρωπόμορφα ἀγγεῖα. 17, Ἀμφορεύς μετ' ἰδιορρήθμου πάματος.

Συνεπώς ο Καρτέσιος, παρά τους Ισχυρισμούς του, γνώριζε και είχε επηρεασθή και αυτός από τα έργα των αρχαίων Έλλήνων σοφών, διότι επαναλαμβάνομεν και χωρίς να φανή τούτο υπερβολικόν, ούδεις από τους νεωτέρους σοβαρούς επιστήμονας, φιλοσόφους και έρευνητάς ήγνους τα διδάγματα των αρχαίων Έλλήνων σοφών και συνεπώς ούδεις εξ αυτών επέτυχε μεγάλην τιμή ανακάυψιν, άνευ της συμβολής εκείνων ή διετύπωσε θεωρίας, ή βασική έννοια και μορφή των οποίων δεν έχουν την προέλευσιν των από τα διδάγματα των αρχαίων.

Άλλά και οι μεγαλύτεροι ξένοι πολιτικοί της εποχής μας με τον αυτόν ένθουσιασμόν εκφράζονται δια την άξίαν και την μαχητικότητα των συγχρόνων Έλλήνων και την προσήλωσιν των εις τας παραδόσεις της φυλής και κυρίας δια την πίστιν των εις την έλευθερίαν ήτις έγενήθη εις την ιεράν αυτήν γην.

«Η Άγγλία—είπεν ο Τσώρτσιλ, ο μέγας Άγγλος πολιτικός ο έπονομασθείς πατήρ της νίκης—οφείλει πολλά εις την Ελλάδα. Μέσα εις τα πλείστα παραδείγματα ήρωισμού, που έσημειώθησαν κατά την διάρκειαν του τελευταίου πολέμου, σπανίως θα άνεύρη κανείς πράξεις ευγενεστέρας από έκείνας που έπετελέσθησαν εις την Ελλάδα, προς υπεράσπισιν των αρχών της Έλευθερίας».

Μετ' αυτών ο κατά τον πόλεμον πρωθυπουργός του Καναδά και μέγας φιλέλληνα Μακενζυ Κίγκ ειπεν τα έξης επίσης περί της Ελλάδος : «Η Έλλάς είναι ή κοίτης του ευγενεστέρου πολιτισμού που έγνωρισεν ή ανθρωπότης. Είναι ή Χώρα εις την οποίαν οφειλομεν ό,τι κάμνει την ζωήν ώραιότεραν και ευγενεστέραν».

Ο Ρούσβελτ, εξ άλλου, ο μεγάλος χέσσινος ηγέτης της Αμερικανικής Συμπολιτείας, ή συμβολή του οποίου εις την νίκην των συμμάχων κατά τον τελευταίον πολέμον υπήρξε πραγματικώς κολοσσιαία, αναφερόμενος εις τον άγωνα της Ελλάδος ειπε τα έξης : «Όταν πολλοί άνθρωποι είχαν άπολέσει σχεδόν κάθε έλπίδα δια την Νίκην, ο Έλληνικός Λαός έτόλμησε να άμφισβητήσει το άήττητον εις τους Γερμανούς, αντίτασσαν εναντίον των άπανθρώπων μηχανημάτων του πόλεμου και της ψυχράς στρατηγικής του πολιτισμού, μόνον το ίδιον του υπερήφανον πνεύμα της Έλευθερίας. Ιέσαυρα έτη δουλείας είναι χρόνος μακρός, όταν πρέπει κανείς να πεινά και να άποθηήσκη, να βλεψη γυναικόπαιδα να σφάζονται και τα χωρία να μεταβάλλωνται εις έρείπια και στάκτην. Άλλά ο χρόνος αυτός δεν ήτο αρκετός δια να σβύση την διαυχή φλόγα της Έλληνικής κληρονομίας, ή οποία δια μέσου των αιώνων έδίδαξε την άξιοπρέπειαν εις τον άνθρωπον... και επιβάλλεται όπως ή Ακρόπολις, ήτις επί 25 αιώνας υπήρξε το σύμβολον των ανθρωπίνων κατορθωμάτων εντός του πλαισίου της ανθρωπίνης έλευθερίας, να γίνη και πάλιν ο φάρος της πίστewς δια το μέλλον».

Και κατά τον ίδιον τρόπον εκφράζεται δια τους άγωνα των Έλλήνων και ο Συνταγματάρχης Ντόνοβαν, ο προσωπικός άπεσταλμένος του Ρούσβελτ εις την Ελλάδα κατά την διάρκειαν του Άλβανικού πολέμου : «Δέν θα ξεχάσω ποτέ εις την ζωήν μου—έγραφε—τα όσα είδον πληρώσει των Έλλήνων στρατιωτών εύρισκόμενος. Αισθάνονται την Έλευθερίαν σαν κάτι ζωντανόν εντός της ψυχής των».

Ο Ήντεν προς τούτους, ο κατά τον πόλεμον ύπουργός των Εξωτερικών της Άγγλίας, εύρισκόμενος εις τας Αθήνας τας παραμονάς της Γερμανικής επίθεσεως και όμιλών προς τους Έλληνας και ξένους δημοσιογράφους ειπε τα έξης : «Ελέθη εις τας Αθήνας πρό 2.300 έτών ότι το μυστικόν της ευτυχίας είναι ή Έλευθερία και ότι το μυστικόν της Έλευθερίας είναι το θάρρος και ή άνδρεία. Οι σύγχρονοι Έλληνες πρέπει να όμολογήθη, ότι έδωσαν νέαν ζωήν εις την μεγάλην αυτήν παράδοσιν!».

Μετ' αυτούς ο νύν ύπουργός των Εξωτερικών των Ηνωμένων Πολιτειών Άτσεσον, όμιλών την 23ην Μαρτίου του 1949 επί τη εύκαιρία των έορτών της έβδομάδος δια την «Έργασίαν και την Νίκην» ειπεν : «Είμαι ευτυχής, διότι μου δίδεται ή εύκαιρία να ύπογραμίσω την άλληλεγγύην της κυβερνήσεως και του λαού των Ηνωμένων Πολιτειών προς την κυβέρνησιν και τον λαόν της Ελλάδος, εις τον άγωνα των δια την περιουρήσιν της ανεξαρτησίας και της δημοκρατίας. Η Έλλάς, ή όποια έχορισε την δημοκρατίαν εις τον κόσμον, ήτο επίσης ή χώρα, εις την οποίαν έγινε μία από τας αρχαιότερας προσπαθείας, που έχει αναγράψει ή ιστορία της κλασσικής εποχής, δια την νομιμοποίησιν της

διεθνούς άλληλεγγύης δια την ειρήνην του κόσμου. Η παλαιά εκείνη προσπάθεια ήσαν τα Αμφικτιονικά Συνέδρια, τα όποια είχαν θεσπίσει αι ανεξάρτητοι πόλεις της αρχαίας Έλλάδος το 500 π. Χ. Ζημερον πάλιν, η Έλλάς είναι ο τόπος, εις τον οποίον σοκμαζεται ένας νέος όργανισμός, ο Ο.Η.Ε., όστις ιορύθη με σκοπον την έξευρεσιν των μέσων ειρηνικής διευθετήσεως των διεθνών διαφορών. Ο Αμερικανικός Λαός, παρέχων την βοήθειαν του προς την Έλλάδα, επιδιώκει όχι μόνον την εκπλήρωσιν καθηκόντων άλληλεγγύης, άλλα και την έμπράκτον άπόδειξιν της αποφασεώς του ότι ή αρχή της όμαδικής συνεργασίας δια την ειρήνην, αρχην την οποίαν έθεσαν τα άμφικτιονικά συνέδρια, θα εφαρμοσθή. Η παρούσα επαναφασίωσις του Έλληνικού λαού προς την Έργασίαν και την Νίκην άποτελεί νέαν ένδειξιν των αρετών του Έλληνικού Γένους. Η τελική επιτυχία των προσπαθειών του άνδρείου Έλληνικού λαού και των προσπαθειών τας όποιας αι Ηνωμένοι Πολιτείαί και άλλα μέλη των Ηνωμένων Έθνών καταβάλλουν υπέρ της Ελλάδος, θα εξασφάλιση την διαιώνισιν του Έλληνικού Γένους. Η τελική επιτυχία θα άποτελέση σταθμόν νέας προόδου εις τον μακρόν όρόμον της ανθρωπότητος δια την εξασφάλισιν διαρκούς ειρήνης».

Και τέλος ο Πρόεδρος Τρούμαν, ο σημερινός μέγας ηγέτης των Ηνωμένων Πολιτειών, εις την διοριστικήν και τον φιλελληνισμόν του οποίου η Έλλάς όφείλει την σφιγμένην της από τον ολοκληρωτισμόν, όμιλών περί Ελλάδος την 12 Μαρτίου του 1947 όταν άνέπτυξε το περίφημον «όγμα Τρούμαν» ειπε μεταξύ άλλων και τα έξης : «Ιο Αμερικανικό Έθνος θα βοήθη την Ελλάδα, διότι εκεί άνεφάνησαν το πρώτον αι έννοια «Δημοκρατία» και «Έλευθερία» εις τας όποιας πιστεύομεν και ήμείς και όλοι οι έλευθεροι άνθρωποι και υπέρ των οποίων όπως και δια την ανεξαρτησίαν του άγωνίζεται και σήμερα ο Έλληνικός Λαός».

Και άσφαλώς δι' ούδέν άλλο Έθνος θα ήδυναντο να λεχθούν τα άνωτέρω και όσα άλλα έλέγησαν περί Έλλάδος εξ άφορμής των τελευταίων άγώνων, της όπως και δια την τεραστίαν συμβολήν της εις την νίκην των συμμάχων—βλέπε και το μωσαδικόν εις τό-είδος του έργου του Άχ. Κύρου «Η Έλλάς έδωσε την νίκην»—σφοδρόν μόνον η Έλλάς έχει την προνομιούχον τιμήν να είναι ο πνευματικός ηγέτης της ανθρωπότητος και μόνον οι Έλληνες, όπως απέδειξαν, έχουν την δύναμιν και την ευψυχίαν να άγωνίζονται διαρκώς τόσον δια την Έλευθερίαν όσον και δια τα άλλα ευγενή ιδεώδη των ανθρώπων.

Ός προς τα πολιτικά δε και κοινωνικά συστήματα που προήλθον από τα νεώτερα φιλοσοφικά συστήματα, δύναται επίσης να λεχθή ότι και αυτά τας βάσεις των έχουν εις τας διδασκαλίας και τας θεωρίας των αρχαίων Έλλήνων σοφών.

Και αυτός άκόμη ο Μάρξ, ο μέγας διδάσκαλος των κομμουνιστικών θεωριών που τόσον θόρυβον προκαλούν εις την εποχήν μας, βασικώς εκείθεν ήντησε και αυτός, έστω και δι' άλλης χειρός, δια να διατυπώσει τας θεωρίας του. Εάν έρευνητή κανείς συστηματικώτερον και επί του θέματος αυτού, θα άντιληφθή μετά καταπληξέως ότι αι αρχαία των θεωριών του έχουν την καταγωγήν των όχι από τον Ρικάρντο και τον Ροντμπερτους, όπως τον κατηγορούν οι αντίπαλοί του, άλλα από τον Ιταλόν Ιατροφιλόσοφον του 18ου αιώνος Βίκο, όστις με την σειράν του και αυτός ένεπνεύσθη τα όσα έγραφεν από τον Ίμπντ - Χαλντούν, τον παλαιόν Άραβα Ιστορικο-φιλόσοφον (1330 - 1390) όστις μετέφερεν εις την Δύσιν μετά των άλλων Άράβων διανοητών και τας θεωρίας των αρχαίων Έλλήνων σοφιστών - Πρωταγόρα, Γοργία, Ίππια—και του Έπικούρου όπως και τας σχετικές περί Πολιτείας και των οικονομικών σχέσεων των ανθρώπων άντιλήψεις του Πλάτωνος και Άριστοτέλους, άλλα παρηλλαγμένας και όχι άκριβεις, όπως έχει έξακριβωθεί. Άπόδειξις δε χαρακτηριστική της επίδράσεως που είχαν ύποστη ή Μάρξ από τους σοφιστάς και τας θεωρίας του Έπικούρου είναι ότι και ή έναίσιμος διδακτορική διατριβή του την οποίαν έγραψε Λατινιστί ήτο περί Έπικούρου.

Χρειάζεται δε να προστεθή ότι τας ύλιστικές θεωρίας των σοφιστών, του Δημοκρίτου και του Έπικούρου πρό του Μάρξ είχαν άρκετά καλλιεργήσει εις την Εύρώπην οι λεγόμενοι Έγκυκλοπαιδισταί - Ρουσό, Βολταίρος, Όλμπαχ, Λά Μετρί Έλβέτιος και άλλοι—με άμεσον όποτέλεσμα την θλιβεράν έκτροπήν της διανοήσεως και την έπικράτησιν των θεωριών αυτών κατά τα τέλη του παρελθόντος και τας αρχάς του παρόντος αιώνος. Και

δεν είναι καθόλου υπερβολή εάν λεχθῆ ὅτι αἱ διαταραχῆ καὶ ἀνωμαλίαι τῆς ἐποχῆς μας εἶναι ἡ τραγικὴ συνέπεια τῆς διαδόσεως καὶ τῆς ἐπικρατήσεως τῶν ὑλιστικῶν αὐτῶν θεωριῶν, αἵτινες καὶ παλαιότερα προσέκαλεσαν μέγιστα δεινὰ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα.

«Ἐχω τὴν γνώμην» - γράφει ὁ Μοντεσκίε εἰς τὸ ἔργον του «Ἀκμὴ καὶ παρακμὴ τῶν Ῥωμαίων» - ὅτι αἱ ἀρχαὶ τοῦ Ἐπικούρου εἰσαχθεῖσαι εἰς τὴν Ῥώμην περὶ τὰ τέλη τῆς Δημοκρατίας, συνέτειναν σημαντικῶς εἰς τὴν διαφθορὰν τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας τῶν Ῥωμαίων. Οἱ Ἕλληνες δὲ πρὸ αὐτῶν ὑποστάντες τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἀρχῶν αὐτῶν, διεθάρησαν ἐνωρίτερον τῶν Ῥωμαίων».

Μὲ ἄλλας λέξεις οἱ ὑλισταὶ ἐπηρεασμένοι ἀπὸ τὰ διδάγματα τῶν σοφιστῶν καὶ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων φιλοσόφων τῆς παρακμῆς, ἐξέτρεψαν καὶ εἰς τὴν ἐποχὴν μας τὴν διανόησιν καὶ κατέστρεψαν καὶ τὸν σύγχρονον κόσμον, ὅστις τόσοσιν εἶχε παρασυρθῆ ἀπὸ τὰς θεωρίας τῶν καὶ τὰ πολιτικὰ καὶ κοινωνικὰ συστήματα ποῦ προήλθον ἀπὸ αὐτὰς.

Ἀλλὰ οἱ Ἕλληνες σοφοὶ τελικῶς κατενίκησαν καὶ ἀνέτρεψαν τὰς θεωρίας τῶν σοφιστῶν. Ἐάν δὲ αἱ θεωρίαι τοῦ Ἐπικούρου καὶ τῶν φιλοσόφων τῆς παρακμῆς ἐκυρίαρχησαν ἐπὶ τινα χρόνον μεταξύ τῶν ἀνθρώπων, μετὰ ταῦτα διὰ τῶν Νεοπλατωνικῶν - Πρόκλου, Πλωτίνου κ. ἄ. - ἐξουθενώθησαν αὐταὶ καὶ ἡ πραγματικὴ Φιλοσοφία μεταφαινεύεσθαι διὰ τοῦ Αὐγουστίνου καὶ τῶν λοιπῶν διανοητῶν εἰς τὴν Δύσιν ἐδημιούργησε τὴν Ἀναγεννησιν, αὐτῆς δὲ καρπὸς κυρίως ὑπῆρξεν ὁ ἐκπολιτισμὸς τῆς Δύσεως.

Ἀλλὰ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ὄχι μόνον εἰς τὴν Φιλοσοφίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς κάθε ἐκδήλωσιν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ὑπῆρξαν κυριολεκτικῶς ἀπαράμιλλοι καὶ ἀνυπέβλητοι καὶ κυρίως ἀνεδείχθησαν ἀσύγκριτοι ὅπου τὸ ὠφέλιμον καὶ τὸ καλὸν συνδυάζονται μετὰ τοῦ ὠραίου, ἥτοι εἰς τὴν Ποίησιν, τὸ Θέατρον, τὴν Γλυπτικὴν, τὴν Ζωγραφικὴν καὶ τὴν Ἀρχιτεκτονικὴν. Ἦσαν καὶ εἶναι οἱ αἰώνιοι διδάσκαλοι τοῦ καλοῦ καὶ ὠραίου ὅπως τὸ ἀντιλαμβάνονται καὶ τὸ ἐννοοῦν ὅλοι ἐκείνοι τῶν ὁποίων ἡ αἴσθησις δύναται νὰ συλλάβῃ καὶ ἡ ψυχὴ τῶν ἐν αὐτῇ ἰκανὴ νὰ συγκινήθῃ ἀπὸ τὰ εὐγενῆ καὶ ἀνώτερα αὐτὰ συναισθήματα τῶν ἀνθρώπων. Ἦσαν καὶ εἶναι οἱ ἀξιοθαύμαστοι δημιουργοὶ παντὸς ὅ,τι ἔκτοτε θεωρεῖται εὐγενές, καλὸν καὶ ὠραῖον ἢ ὡς ἰδεώδες ἀνώτερον ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀνεπτυγμένους καὶ προηγμένους ἀνθρώπους.

Βεβαίως καὶ κατὰ τὴν νεωτέραν ἐποχὴν ἀνεδείχθησαν μεγάλοι ποιηταὶ ὅπως ὁ Γκαίτε, ὁ Σίλλερ, ὁ Βύρων, ὁ Οὐγκώ, ἀλλὰ κανένα ἔθνος δὲν ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ Ὀμηρον, Πίνδαρον, Ἀρχιλόχον ἢ Ἀνακρέοντα. Ὅλοι θαυμάζομεν τὸν Σαίξπηρ, ἀλλ' εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ Αἰσχύλος, ὁ Σοφοκλῆς καὶ ὁ Εὐριπίδης, οἱ ἀρχαῖοι τραγικοὶ, ὑπῆρξαν καὶ εἶναι οἱ θεοὶ διδάσκαλοι, οἱ ἀσύγκριτοι δημιουργοὶ τῆς ὑποκριτικῆς τέχνης, ἐνῶ ὁ Ἀριστοφάνης μὲ τὴν κωμικὴν καὶ ἐλευθερόστομον εἰρωνείαν του, ὑπῆρξεν ὁ ἰδρυτὴς τῆς κωμῆδος. Ἡ παράδοσις ἀναφέρει - διότι τὸ ἔργον τῶν δὲν διεσώθησαν - ὅτι ὁ Ζεὺς, ὁ Ἀπέλλης, ὁ Πολύγνωτος κ. ἄ. εἶχον ἀναπτύξει μέχρι τοιούτου σημείου τελειότητος τὴν Ζωγραφικὴν ἐπίσης, ὥστε ὅλοι οἱ νεώτεροι ὁμιλοῦν μετὰ θαυμασμοῦ διὰ τὴν ἐκπληκτικὴν ἐξέλιξιν τῆς τέχνης τῶν. Ὡς πρὸς τὴν Γλυπτικὴν δὲ καὶ τὴν Ἀρχιτεκτονικὴν εἶναι πασίγνωστον καὶ οὐδεμία γνώμη ἀντίθετος ὑπάρχει περὶ τούτου, ὅτι καμμία ἐποχὴ ἀλλὰ καὶ οὐδεμία ἄλλη φυλὴ ἠδυνήθησαν νὰ παρουσιάσων καλλιτέχνας τῆς ἀσίας καὶ τῆς δυνάμεως τῶν μεγάλων καλλιτεχνῶν τῆς Ἀρχαιότητος. Ὁ Σκόπας, ὁ Φειδίας, ὁ Μύρων, ὁ Πολύκλειτος, ὁ Πραξίτελης, ὁ Λύσιππος, ὁ Ἴκτινος καὶ οἱ ἄλλοι ἀφθαστοὶ καὶ ἀθάνατοι καλλιτέχνας καὶ Ἀρχιτέκτονες τοῦ λεγομένου «Χρυσοῦ αἰῶνος», θὰ παραμείνουν εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Τέχνης ὡς οἱ θεόπνευστοι, οἱ καταπληκτικοί, οἱ πραγματικῶς ἀπαράμιλλοι καὶ δαιμόνιοι καλλιτέχνας, αἵτινες ὅπως γράφει ὁ Ταῖν, «διὰ τῆς θελήσεως καὶ τῆς τέχνης τῶν ἐτελειοποίησαν τὴν φύσιν, ἀφοῦ ἐπέτυχον διὰ τῆς πλαστικῆς νὰ ἀνιψώσουν εἰς τὴν τελειότητα καὶ τὴν ἐντέλειαν ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἡ φύσις, καίτοι ἐξελλισμένη, ἐν τούτοις παρέιχεν ἀτελῆς ἀκόμη εἰς τοὺς ἀνθρώπους». Καὶ ἐνῶ ὁ Ἡρόδοτος, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Ξενοφὼν ἐδίδαξαν, ὁ δὲ Θεουκιδίδης καθιέρωσεν ἔκτοτε πᾶς πρῆπει νὰ γράφεται ἡ Ἱστορία, ὁ Ἀριστείδης, ὁ Κίμων καὶ ὁ Περικλῆς ὑπέδειξαν διὰ τῆς πολιτείας τῶν τί εἶναι πολιτικὴ ἀρετὴ καὶ ἠθικὴ καὶ πᾶς πρῆπει νὰ πολιτεύονται οἱ ἡγῆται τοῦ Λαοῦ ποῦ σέβονται τοὺς θεσμοὺς καὶ τοὺς νόμους τῆς Πολιτείας

Καὶ ὅμως οἱ νεώτεροι Ἕλληνες ἀγνοοῦν αὐτὴν τὴν θαυμασίαν καὶ μεγάλην πνευματικὴν κληρονομίαν τῶν.

Ὅπως ὅποτε γεγονὸς ἀναμφισβήτητον εἶναι ὅτι ὅλοι οἱ νεώτεροι ἢ ἐνεπνεύσθησαν ἀπὸ τὰ ἔργα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ποιητῶν καὶ σοφῶν ἢ ἐλεηλάτησαν κυριολεκτικῶς καὶ ἀδιακρίτως τοὺς ἀρχαίους ἐνῶ παραλλήλως πλείστοι ἐξ αὐτῶν εἶχον τὴν τὸλμην νὰ ἐμφανίσουν πολλάκις τὰς διδασκαλίας ἐκείνων ὡς...νεὰς καὶ ἰδικὰς τῶν θεωρίας! Καὶ τὸ περιέργον εἶναι ὅτι καὶ οἱ νεώτεροι Ἕλληνες ἀγνοοῦντες τὴν πολυτίμον αὐτὴν καὶ θαυμασίαν πνευματικὴν κληρονομίαν τῶν, σπεύδουν συνήθως καὶ ἀναμένουν νὰ φωτισθῶν ἀπὸ τὰ διδάγματα τῶν νεωτέρων, οἵτινες εἰς τοῦτο ὁμοιάζουν περισσότερο μὲ τὴν Σελήνην, ἀφοῦ τὸ δάνειον φῶς τῶν ἔχουν λάβει καὶ λαμβάνουν ἀπὸ τὸν μοναδικὸν φωτοδότην, τὸν ἀνεσπερον καὶ λαμπρότατον ἥλιον τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς διανοήσεως. Καὶ τὸ κακὸν εἶναι ὅτι οἱ νεώτεροι Ἕλληνες δὲν δύναται δυστυχῶς οὔτε νὰ διαχωρίσουν τοῦλάχιστον τὰς καλὰς ἢ ἐπιβλαβεῖς πηγὰς τῶν θεωριῶν αὐτῶν, διότι ἀπλούστατα ἡ διάκρισις αὐτῆ εἶναι ἀδύνατος, ἀφοῦ τὰς θεωρίας αὐτὰς τὰς ἀγνοοῦν ἐν τῷ συνόλῳ τῶν!

Ἀλλὰ καὶ τὸ γεγονὸς αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῆ καὶ τὸσον παράδοξον. Διότι ὅταν μετὰ ἐλευθέρου βίου ἑκατὸν καὶ πλέον ἐτῶν οἱ νεώτεροι Ἕλληνες, λόγῳ ἐλλείψεως καταλλήλου ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος, αἰσθάνονται ὡς βάρος περιττὸν τὴν ἐκμάθησιν τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἡ ὁποία εἶναι ὑποχρεωτικὴ εἰς τὰ σχολεῖα ὅλων τῶν Χωρῶν τῆς Δύσεως ἢ μάλλον τῆς διδασκαλίας τῆς γλώσσης αὐτῆς μὲ τὸ σχολαστικὸν σύστημα ποῦ ἔχει καθιερωθῆ ἀνεκαθεν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα καταντὰ ἀφόρητος «σπαζοκεφαλιά» διὰ τοὺς μαθητὰς, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ γνωρίσουν οὕτω τὰ ἀριστουργήματα τῆς ἀρχαίας διανοήσεως, νὰ ἐντυφῶσιν εἰς τὰ ἀφθαστα καὶ ἀθάνατα προϊόντα τῆς σκέψεως τῶν ἀρχαίων σοφῶν καὶ νὰ ἀντιληφθῶν πόσον διδακτικὰ καὶ χρήσιμα εἶναι τὰ συγγράμματά τῶν, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ὁποίων ἐν τούτοις ὅλοι οἱ ξένοι ἐξεπολιτίθησαν καὶ ἀνεδείχθησαν; Πῶς ἔτι δυνατόν νὰ μάθουν οἱ Ἕλληνες τί περιέχει ἡ κολοσσιαία αὐτὴ πνευματικὴ κληρονομία τῶν, ὅταν μετὰ ἐλευθέρου βίου ἑκατὸν καὶ πλέον ἐτῶν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες συγγραφεῖς δὲν ἔχουν ἐκδοθῆ εἰς τὴν Ἑλλάδα;!

Ἐν τούτοις πρῶτος ὁ Ἀδαμάντιος Κοραΐς ὅταν ἐπεχείρησε νὰ ἐκδώσῃ εἰς τὴν ξένην - σὸ Παρίσι - τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς πρὶν ἀκόμη ἀπελευθερωθῆ ἡ Ἑλλάς - τὸ 1815 - διεκήρυξε σαφῶς ὅτι μόνον οἱ Ἕλληνες πρέπει νὰ ἐκδώσουν τὰ συγγράμματα αὐτὰ. Ἀπέδειξε δὲ ὅτι αἱ ἐκδόσεις τῶν ξένων εἶναι ἀτελεῖς, διότι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ ξένοι εἶναι πολὺ μακρὰν ὄχι μόνον ἀπὸ τὸ «πνεῦμα» ἀλλὰ πολλάκις καὶ ἀπὸ τὸ «γράμμα» τῶν κειμένων καὶ τούτου διότι οἱ ξένοι δὲν εἶναι ἱκανοὶ νὰ ἐννοήσουν καὶ φυσικὰ νὰ μεταφράσουν εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν τὰ διανοημάτων τῶν ἀρχαίων. Ἀργότερον ὁ Γάλλος Ἀκαδημαϊκὸς Φουγιγιέ, κατανόησας τὴν ἀλήθειαν αὐτήν, εἶχε τὴν τὸλμην εἰς δίτομον ἔργον του - «Ἡ φιλοσοφία τοῦ Σωκράτους» - τὸ ὅποιον ὑπέβαλεν εἰς τὴν Γαλλικὴν Ἀκαδημίαν, ἥτις ἐπρόκειτο νὰ τὸν ἐκλέξῃ ὡς Ἀκαδημαϊκόν, νὰ ὑποστηρίξῃ ὅτι οἱ μὲν Γάλλοι μεταφράζουν ἐπιπολαιῶς τὰ κείμενα τῶν ἀρχαίων, οἱ Ἀγγελοὶ ἀκολουθοῦν τὸ ξηρὸν γράμμα τῶν κειμένων, οἱ δὲ Γερμανοὶ διαστρέφουν ἢ περικόπτουν ἐνίοτε τὰ κείμενα διὰ νὰ τὰ προσαρμόσουν εἰς τὸ συμφέρον τῶν ἢ τὰς ἀπόψεις τῶν. (Βλέπε καὶ ἐπιτομὴν τοῦ ἀνωτέρω ἔργου τοῦ Φουγιγιέ «Ἡ Φιλοσοφία τοῦ Σωκράτους» ὑπὸ Ἀρμένη Βραβίλα).

Καὶ ὅμως οἱ νεώτεροι Ἕλληνες ὅσους ἀρχαίους συγγραφεῖς γνωρίζουν, τοὺς γνωρίζουν ἀπὸ μεταφράσεις γενομένας βάσει τῶν ξένων πολλὰκις κειμένων καὶ διὰ τὸν λόγον αὐτὸν αἱ μεταφράσεις αὐταὶ εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐλλειπεῖς. Παρὰ ταῦτα ὅσοι ἰδιώται εἶχον τὴν πρωτοβουλίαν νὰ ἐκδώσουν καὶ αὐτὰς τὰς μεταφράσεις ποῦ ὑπάρχουν, εἶναι ἀξιοὶ ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης, διότι ἄλλως οἱ νεώτεροι Ἕλληνες καὶ αὐτῶν θὰ εἶχον στερηθῆ ἀφοῦ τὸ Κράτος, ἢ πολιτεία, οὐδέποτε ἐνδιεφέρθη διὰ τὸ μέγιστον αὐτὸ ζήτημα, τὸ ὅποιον, ὅπως ἀντιλαμβάνεται οἰοσδήποτε, εἶναι ὑψίστης καὶ πρωταρχικῆς ἐθνικῆς σημασίας. Ποῖαν δὲ κολοσσιαίαν σημασίαν ἔχει τὸ ζήτημα αὐτὸ διὰ τὴν καθόλου ἐθνικὴν καὶ πνευματικὴν διαπαιδαγώγησιν τοῦ Λαοῦ, μὰς τὸ λέγουν καὶ αὐτοὶ οἱ ξένοι. Πρῶτος ὁ Φίχτε καὶ μετὰ ταῦτα ὁ Σπράγ-

ΚΕΡ άπεριφράστως έχουν διακηρύξει ότι «εάν η Γερμανία κατάρθωσε να έπιτυχη την εθνικήν της ενότητα και άπέκτησε την έλευθερίαν και την δύναμιν της, τούτο άφείλεται εις την καλλιέργειαν των Έλληνικών σπουδών». Και τó αυτό όμολογούν οι Άγγλοι και οι Γάλλοι, όπως τó αυξανόμενον ενδιαφέρον και των Άμερικανών διανοητών διά τά προϊόντα του άρχαιου Έλληνικού πνεύματος, άποδεικνύει ποίαν τεραστίαν σημασίαν έχει δι' οίονδηποτε Λαόν, διά τήν ανθρωπότητα ολόκληρον, ή μελέτη των συγγραμμάτων των άρχαίων Έλλήνων σοφών. Οι κλασσικοί μάλιστα φιλόλογοι της Καίζερικής Γερμανίας ύπεστήριζον, πολύ όρθώς, ότι «άρκει ή έρμηνεία του «Επιταφίου» του Περικλέους, διά να κάμη περιττόν τó μάθημα τής άγωγής εις τους πολιτάς κάθε προηγμένης Χώρας».

Φυσικόν όμως είναι να γεννηθή ή άπορία : Άφού τοιαύτην σημασίαν, δύναμιν και άξίαν έχουν αι σπουδαί των Έλληνικών γραμμάτων, διατί ή Ευρώπη, ή όποία εξέπολιτίσθη διά τής καλλιέργειας των, περιήλθεν εις την σημερινήν άναρχίαν και κατάπτωσιν ; Άλλά και τó φαινόμενον αυτό δεν είναι παράδοξον και εξηγηταί πλήρως νομιζόμεν, όταν αναφερθή ότι από τά τέλη του παρελθόντος αιώνος και μέχρι των άρχών του τελευταίου πολέμου, αι Έλληνικαί σπουδαί, υπό την αυξανόμενην επίδρασιν των υλιστικών θεωριών, είχαν παραμερισθή και εις την Ευρώπην. Οι όξυτατοι δε ανταγωνισμοί που προεκήλθησαν εντός των κοινωνιών από τας άνερατιστους, ουτοπιστικάς και δήθεν προοδευτικάς αυτάς θεωρίας και οι έπακολουθήσαντες δυο παγκόσμιοι πόλεμοι, διά τους όποιους δεν είναι και τελείως άνευθυνοι αι θεωρίαί αυται, κατέστρεψαν την Ευρώπην και την μετέθεσαν εις έρείπια, ενώ συγχρόνως ή ανθρωπότης περιήλθεν εις την πολιτικήν και πνευματικήν κατάπτωσιν που γνωρίζομεν και εις την άναρχίαν που σήμεραν παρουσιάζει. Άπό τά χαρακτηριστικώτερα δε παραδείγματα τής έκτροπής που αναφέρομεν είναι και τó γεγονός ότι και ο Χίτλερ, ευθύς ως ανέλαβε την άρχην εις την Γερμανίαν - 1923 - περιώρισε τόν αριθμόν των κλασσικών γυμνασίων, ενώ πρό αυτού και εις την Γερμανίαν και εις την Γαλλίαν και εις την Άγγλίαν ή επικράτησις των σοσιαλιστικών θεωριών, αι αντίληψεις περί κοινωνιοκρατίας κτλ. είχαν σημαντικώς μειώσει τó ενδιαφέρον των ανθρώπων προς τας κλασσικάς σπουδάς.

Έν πάση περιπτώσει γεγονός είναι ότι και οι σύγχρονοι Έλληνες, άγνοούντες διά τους λόγους που εξεθέσαμεν την κολοσοσίαν αυτήν πνευματικήν κληρονομίαν των, έξακολουθούν να πιστεύουν ότι οι νεώτεροι Λαοί υπέρχουν αυτών και ότι οι νεώτεροι διανοηταί είναι εκείνοι που εδημιούργησαν τόν σύγχρονον πολιτισμόν με τας άνακαλύψεις των και τας διαφόρους έκδηλώσεις του πνεύματός των.

Υπό τας συνθήκας αυτάς, είναι φανερόν πόσον επιβεβλημένη, χρήσιμος και σκόπιμος είναι μία άπλη ή έξστα και προχειρος σύγκρισις μεταξύ εκείνων που έδίδαξαν οι άρχαίοι Έλληνες σοφοί και αυτών που ίσχυρίζονται ή πιστεύεται ότι εδημιούργησαν οι νεώτεροι, τόσον επί τού πεδίου των Φυσικών επιστημών όσον και εις τας άλλας πνευματικάς έκδηλώσεις και έκ τής όποίας δύναται να καταδειχθή και μάλιστα κατά τρόπον άδιάσειστον και άναμφισβήτητον από ποιάς πηγάς και μέχρι τίνος σημείου ήντλησαν οι δεύτεροι. Και με όλίγην προσοχήν, διατί τó θέμα είναι κάπως δύσκολον, άλλ' όχι και τόσον δυσνόητον, δύναται και ό κοινότερος άνθρωπος, ή ό Έλλην που γνωρίζει και άνάγνωσιν άπλως να αντίληφθή έκ των κατωτέρω ποία είναι έν προκειμένω ή πραγματικότης και ή αλήθεια, έφ' όσον μάλιστα ή πραγματικότης και ή αλήθεια άποδεικνύουν όχι μόνο την πνευματικήν ύπεροχήν αλλά και την έν γενεί ήθικην άνωτερότητα τής Έλληνικής φυλής εις την όποιαν άνήκει. Διότι οι Έλληνες, όπως γράφει ό Λουδοβίκος Σμίτ εις τó περίφημον έργο του «Η ήθικη των άρχαίων Έλλήνων», «εις ολόκληρον τόν βίον των που διέπρευσε διά μέσου τόσοαν αίωνων οδηγούνται ή π ό σ υ σ τ ή μ α τ ο ς ό μ ο ρ ε ι δ ώ ν ή θ ι κ ώ ν ι δ ε ώ ν, άνευ των όποιων θα ήτο αδύνατον να γίνη λόγος περί Έλληνικού Έθνους, και περί Έλληνικού πολιτισμού».

Εις τας πηγάς τής σοφίας. Τι ειπουν οι άρχαίοι και τι ίσχυρίζονται ότι άνεκάλυψαν οι νεώτεροι.

Γνωρίζομεν λοιπόν από την Ιστορίαν τής Φιλοσοφίας περί των άρχαίων σοφών ότι ό Θαλής (653 - 548

π. Χ.) δεν ήτο μόνον Φιλόσοφος αλλά και μηχανικός και άστρονόμος. Πρώτος αυτός ειπε «νούν» του κόσμου τόν θεόν, «πρεδύβυταν, των όντων θεός άγεννητον γάρ και μήτε αρχήν έχον μήτε τελευταίην», όπως αναφέρει ό Πλούταρχος (Περί άρεσκόντων τοίς Φιλοσόφου).

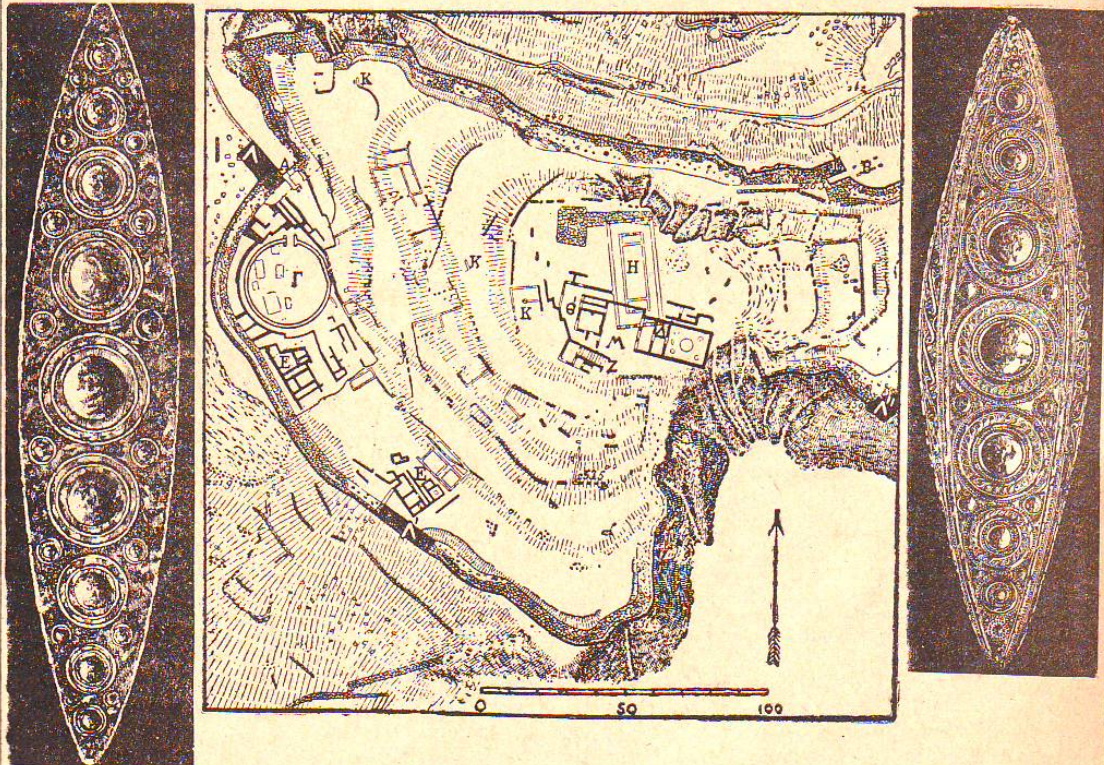
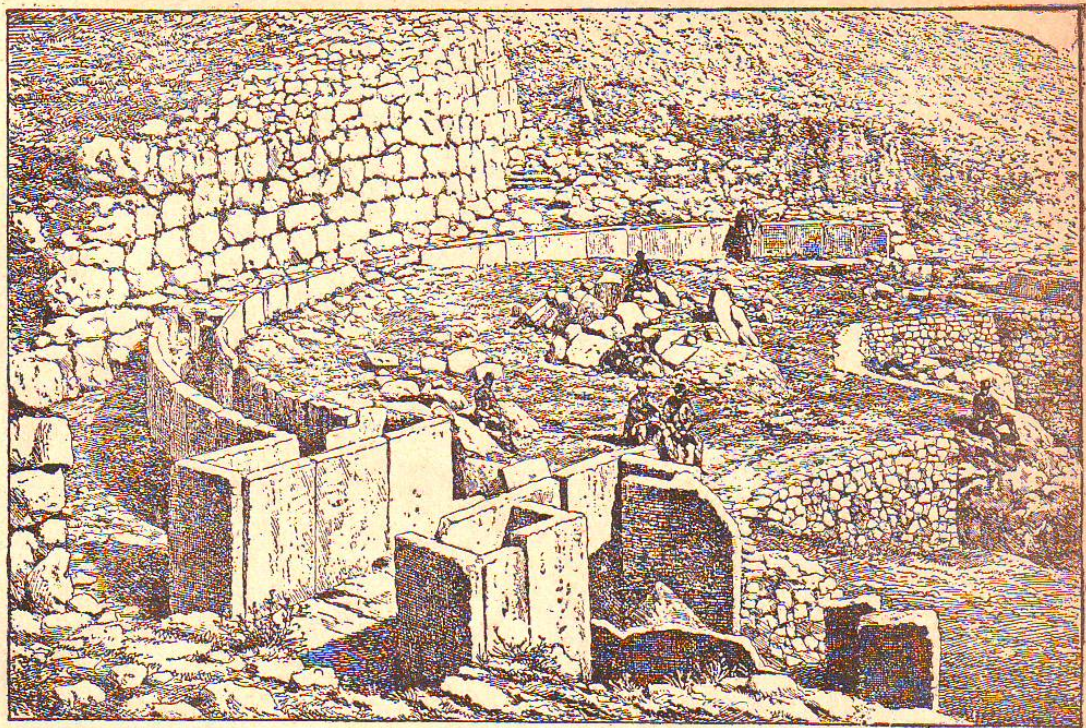
Πρώτος αυτός υπέθεσε και ίσως να είχε διαγνώσει - αι σχετικαί θεωρίαί του Θαλή άπωλέσθησαν - την ευρύτεραν σημασίαν τής κινήσεως του πλανητικού μας συστήματος, διατί έκτός του ότι καθώρισεν έκ των προτέρων την γενομένην την 28 Μαΐου του 585 π. Χ. έκλειψιν του ήλιου, όπως αναφέρει ό Ηρόδοτος («Μούσαι» βιβλίον Α') είχε την ικανότητα να προβλέπη τά άποτελεσμάτα των ουρανίων επιδράσεων επί τής παραγωγής εις την γήν, όπως αναφέρει ό Άριστοτέλης.

Περί του Θαλή λέγεται προς τούτοις ότι είχε διαίρεισει και τόν χρόνον εις 365 ήμέρας και ότι πρώτος αυτός και μετ' αυτόν ό Αναξιμένης (585 - 525 π. Χ.) με μόνην βοήθειαν τόν νούν των, ειπουν ότι «άστρα είναι γαιώδη», γεγονός τó όποιον επέκυρωσε μετά 2500 έτη ή νεώτερα επιστήμη, αλλά μετά την άνακάλυψιν του φασματοσκοπίου υπό του Γερμανού φυσικού Κίρχωφ (1824 - 1887). Ό Θαλής επίσης πρώτος υπέστηριξεν ότι πρωταρχικόν στοιχείον τής Φύσεως είναι τó ύδωρ, ενώ αντίθετως ό Ηρακλείτος παραδέχεται τó πυρ, θεωρών τά πάντα «ρευστά και πυρικάυστα», γεγονός τó όποιον ύποστηρίζουν και οι σύγχρονοι άστρονόμοι, άφού μάς λέγουν ότι οι άστέρες και τά φελέωματα του σύμπαντος λάμπουν, διατί ή ύλη από την όποιαν άποτελούνται είναι ρευστή και πυρακτωμένη.

Κατά τας αντίληψεις έν τούτοις ώρισμένης κατηγορίας επιστημόνων σημερον μετά την πυρκαϊστον σφαίραν, ήτοι την μορφήν που ένεφάνιζεν ή γή άφού άπεσάσθη από τόν ήλιον, παρήχησαν διά τής φύσεως οι άτμοί, οίτινες μεταβαλλόμενοι εις βροχήν εδημιούργησαν σύν τώ χρόνω τόν έξωτερικόν φλοιόν τής γής. Άκολουθως εις την επιφάνειαν του πλανήτου μας υπό την επίδρασιν τής θερμότητος, του άέρος και των υδάτων παρήχησαν ύποτυπώδεις μορφαί φυτοί και λειχήνες» που θεωρούνται κάτι μεταξύ μούχλας και φυτού - αι θεωρίαί των υλιστών περί άρχεγονίας και προελευσεως τής ζωής από την ύλην - θεωρίαί τας όποιας πρώτος διετύπωσεν εις την άρχαίαν εποχήν ό Έλεάτης Παρμενίδης (510 - 435 π. Χ.) όπως αναφέρουν ό Διογένης Λαέρτιος ΙΧ, 22 και ό Στοβαίος ΙΙ5, 29, έμπνευσθείς προφανώς από σχετικαίς θεωρίαίς του Ηρακλείτου ή του Αναξιμάνδρου διατί έλεγεν - ό Παρμενίδης - ότι «ό άνθρωπος έγεννήθη έκ τής Ιλύος και έκ τής θερμότητος του ήλιου». Άπό την παράδοσιν αυτήν δε προφανώς προήλθε και τó λεγόμενον εις την Παλαιάν Διαθήκην («Ι ένεσις» Κεφάλαιον Β') ότι ό άνθρωπος «χούς ήν και εις γούν άπελεύσει» και προφανώς από την ύμνητικήν αυτήν παράδοσιν προήλθον και τά αναφερόμενα σχετικώς από τόν Διόδωρον Σικελιώτην περί καταγωγής του ανθρώπου. («Ιστοριών πρώτης»).

Ό σύγχρονός μας όμως Σουηδός επιστήμων Άρρένιους, άφού διετύπωσε την θεωρίαν ότι ή ζωή εδημιουργήθη εις την γήν διά τής μεσολαθήσεως τών διαπλανητικών λεγομένων σπερμάτων, τά όποία έχουν την ικανότητα να ταξιδεύουν εις τó άπειρον και την δύναμιν να άντέχουν εις τó μέγιστον ψύχος ή την θερμότητα του μεσοδιαστήματος, απέδειξε συγχρόνως ότι τά πρωταρχικά στοιχεία που συγκροτούν τους κόσμους του σύμπαντος είναι τó ύδρογόνον και τó ήλιον. Συνεπώς ό Θαλής είχε περίπου διαγνώσει μίαν αλήθειαν όταν έλεγεν ότι πρωταρχικόν στοιχείον του σύμπαντος είναι τó ύδωρ. Και είναι επίσης γνωστόν από τόν Ηρόδοτον ότι ό Θαλής έξέτρεψε τόν ρούν του ποταμού Άλυος, μετατοπίσας την κοίτην του, γεγονός που έξησφάλισε την νίκη εις τά στρατεύματα του Κροίσου όπως και τó έπεισόδιον τής μετρήσεως του ύψους των Πυραμίδων εις την Αίγυπτον διά τής έξισώσεως των δύο τριγώνων που του έδωσαν ή μέτρησις τής σκιάς της πυραμίδος και τής σκιάς τής ράβδου του και έκ των όποιων άποδεικνύεται ότι και μηχανικός ήτο και γεωμετρίαν έγνώριζεν.

Τό σημαντικώτερον όμως έξ όλων των άνωτέρω είναι ότι του Θαλή, όπως λέγεται, ήτο και τó «Γνάθι σ' αυτόν», ήτοι τó πολυσήμαντον γωμικόν που είχαν έντειχισθή με χρυσά γράμματα εις τó υπέρυφον του Μαντείου των Δελφών και πάντως εις αυτόν άποδίδεται τó έτερον βαθυστόχαστον γωμικόν που αναφέρεται εις την δυσκολίαν που έχει ό άνθρωπος να κατανοήση τόν έαυτόν του - «Χαλεπόν έαυτον γνώαι» - και έκ των όποιων άποδεικνύεται ποίαν βαθειαν συναισθησιν είχαν ό

Μυκῆναι: Ἄνω: Ὁ παρὰ τὴν Πύλην τῶν Λεόντων κυκλικὸς περίβολος, ὑπὸ τὸν ὅποιον ἀνεκαλύφθησαν οἱ ἀρχαῖοι τάφοι.—Κάτω εἰς τὸ μέσον: Σχεδιάγραμμα τῆς ἀκροπόλεως τῶν Μυκηνῶν μετὰ τοῦ ἀνακτόρου καὶ τῶν τάφων (Α, Πύλη τῶν Λεόντων Β, Μικρὰ πύλη Γ, οἱ ἕξ τάφοι καὶ ὁ περίβολός των Δ, μέγαρον ἀνδρῶν Ε, ἐρείπια οἰκιῶν Ζ, κλίμαξ ἀγούσα εἰς τὸ ἀνάκτορον Η, ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς Θ, δωμάτια ἀνακτόρου Κ, δεξαμεναί Λ, Λ', Λ'', πύργοι Μ, αὐλὴ μεγάρου ἀνδρῶν).—Ἐκατέρωθεν τοῦ σχεδιάγραμματος χρυσὰ διαδήματα εὑρέθηνα ἐντὸς τῶν τάφων.

χρονοι μας Φυσικοχημικοί - συγκροτείται διὰ τῆς συνενώσεως αὐτῶν, τῶν «ἀτόμων» εἰς μεγάλους ὄγκους ἀπὸ τοὺς ὁποίους κατὰ διαστήματα ἀποσπῶνται ὄγκοι μικρότεροι καὶ δημιουργοῦν τὰ σώματα καὶ τοὺς ἀστέρας. Καὶ φυσικὰ αἱ νεώτεροι θεωρίαι περὶ καταγωγῆς τῶν κόσμων τὸν συμπαντος τοῦ Σπένσερ, τοῦ Λαπλάς, «τὰ συμπαντα νῆσοι» τοῦ Χέρσελ - ἦτοι ὁ σχηματισμὸς τῶν ἀστέρων ἀπὸ τὰ σπειροειδῆ νεφελώματα κ.λ.π. - δὲν μᾶς λέγουν τί τὸ διάφορον.

Ὁ Δημόκριτος ἐπίσης πρῶτος ἴσως καθορίζει σαφῶς - διότι πρὸ αὐτοῦ ἢ μάλλον συγχρόνως πρὸς αὐτὸν καὶ ὁ Ἐμπεδοκλῆς ὁμιλεῖ περὶ τούτου - ὅτι τὰ «ἄτομα» ἔχουν τὴν ἰδιότητα νὰ ἔλκωνται καὶ νὰ ἀπῶθουνται καὶ συνεπῶς ἔχουν κίνησιν καὶ ὅτι τὰ σώματα ἔχουν πρὸς τούτους τὴν ἰδιότητα νὰ πίπτουν πρὸς τὰ κάτω, ὁ νομὸς τῆς βαρύτητος ποῦ εἶναι συναφῆς μετὰ τὴν ἰδιότητα τῆς ἕλξεως. Ἄρα ὁ Δημόκριτος ἐξηγήσεν ἕκ τῆς ἀφηρημένης ἐννοίας τῆς ὕλης τὰ φαινόμενα μηχανικῶς καὶ ὁλικῶς καὶ συνεπῶς αἱ σχετικαὶ θεωρίαι τοῦ Νεύτωνος ἐντεῦθεν ἔχουν τὴν καταγωγὴν τῶν καὶ τὴν ἀρχικὴν τῶν ἔμπνευσιν προφανῶς καὶ ὄχι ἀπὸ τὸν μῦθον τῆς πτώσεως τοῦ μῆλου, ποῦ παρετήρησεν ὁ Νεύτων εἰς τὸν κήπον του.

Ὁ Δημόκριτος ὁμοίως καθορίζει ὅτι ὁ ἐγκέφαλος τοῦ ἀνθρώπου «εἶναι ὁ φύλαξ τοῦ νοῦ», τῆς διανοίας. Καὶ διὰ νὰ μὴ φαντασθῆ κανεὶς ὅτι οἱ νεώτεροι ὑλισταὶ πρῶτοι διετύπωσαν τὴν θεωρίαν ὅτι καὶ ὁ «νοῦς» εἶναι ὕλη, ὅπως ἰσχυρίζονται, καὶ ὄχι δύναμις, ὑπέρεχουσα τῆς ὕλης, ὅπως ὑπεστήριξαν ὁ Σωκράτης, ὁ Πλάτων, ὁ Ἀριστοτέλης κ.λ.π. καλὸν εἶναι νὰ ἀναφερθῆ ὅτι καὶ τὴν ἀποψιν αὐτὴν πρῶτος ἀνέπτυξε καὶ μάλιστα σαφέστατα ὁ Δημόκριτος ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους. Κινητικὴ αἰτία τῆς ὕλης κατὰ τὸν Δημόκριτον δὲν εἶναι ὁ «νοῦς» ἀλλ' ἡ δύναμις τῆς βαρύτητος τῶν σωμάτων ἧτις ἀναγκάζει τὰ μὲν βαρύτερα ἐξ αὐτῶν νὰ πίπτουν τὰ δὲ ἐλαφρότερα νὰ ἀνέρχονται κ.λ.π.

Οἱ νεώτεροι ὅμως ποῦ παρέλαβον ἀνεξελέγκτως τὰς θεωρίας αὐτὰς τοῦ Δημόκριτου καὶ τοῦ μετ' αὐτὸν Ἐπικούρου διὰ νὰ διατυπώσουν τὰς ὁλικοφιλοσοφικὰς θεωρίας των, δὲν ἐπρόσεξαν ὅτι τὰ ἠθικὰ ἀξιώματα τοῦ Δημόκριτου δὲν συμβιβάζονται μετὰ τὰς ὑλιστικὰς περὶ κοσμογονίας καὶ φύσεως ἀντιλήψεις του καὶ ὅτι ἀποδεικνύουν ἠθικὴν ἀγνόητα ἀσυμβίβαστον μετὰ τὰς ἰαπεινάς καὶ ξένας πρὸς τὴν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου ὑλιστικὰς θεωρίας των.

Πρέπει δὲ νὰ προσθέσωμεν ὅτι ὁ Δημόκριτος, ὅστις ἦτο ὁ πλέον πολυμαθὴς μετὰ τὸν Ἀριστοτέλη σοφὸς τῆς ἀρχαιότητος, εἶχε συγγράψει ἐξήκοντα βιβλία ἅτινα περιείχον γνώσεις ἀναφερομένας εἰς τὴν Φυσικὴν, τὰ Μαθηματικά, τὴν Ἀστρονομίαν, τὴν Γεωγραφίαν, τὴν Πολιτειολογίαν καὶ Κοινωνιολογίαν, τὴν Ἰατρικὴν - ὑπῆρξε στενὸς φίλος τοῦ Ἰπποκράτους - τὴν ἠθικὴν, τὴν Αἰσθητικὴν, τὴν Μουσικὴν καὶ τὴν Γραμματικὴν καὶ ἕκ τῶν ὁποίων μόνον ἐλάχιστα ἀποσπάσματα, ἢ μάλλον ὀλίγοι στίχοι διεσώθησαν ἀπὸ τέσσαρα ἢ πέντε ἐκ τῶν βιβλίων του ἀπὸ τὸν Ἀριστοτέλην. Ἐὰν ὅμως ὑπολογίσῃ κανεὶς ἀπὸ τὰ περιωθέντα ράκη τῶν συγγραμμάτων τοῦ μεγάλου σοφοῦ, δύναται ἀσφαλῶς νὰ κρίνῃ ποῖος ἀνεκτίμητος πλοῦτος γνώσεων ἀπώλεσθη μετὰ τῶν βιβλίων του. Καὶ ἀρκεῖ νὰ ἀναφερθῆ ὅτι τὰ ἀπολεσθέντα συγγράμματα τῶν ἀρχαίων σοφῶν τῶσων τῶν προσωκρατικῶν ὅσον καὶ τῶν μετὰ τὸν Σωκράτην τοιούτων ἀνέρχονται εἰς χιλιάδας, ὅπως ἐμφαίνεται περὶ τοῦ ἀπὸ τοὺς πίνακας τῶν ἔργων των ποῦ παραβέβη ὁ Διογένης Λαέρτιος, διὰ νὰ ἀντιληφθῆ οἰοσδήποτε ποῖος πολυτίμους γνώσεις ἀπώλεσεν ἡ ἀνθρωπότης μετ' αὐτῶν. Ἐὰν δὲ ἐσώζοντο ὅλα αὐτὰ τὰ συγγράμματα πιθανῶς νὰ ἦτο καὶ ἡ ἀνθρωπότης διάφορος, ἀφοῦ θὰ εἶχεν ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τὰς φροντίδας τῶν νεωτέρων διανοητῶν ποῦ ἐπιδιώκουν νὰ τὴν διορθώσουν μετὰ τὰς ἀντιτιθεμένας καὶ ἀλληλοσυγκρουομένας θεωρίας των.

Ἄλλὰ καὶ τοῦ Ἀριστοτέλους, ὅστις ὑπῆρξεν ὁ πολυμαθέστερος σοφὸς τῆς ἀρχαιότητος, δὲν διεσώθησαν ὅλα καὶ πληρῆ τὰ συγγράμματα. Καὶ οὐδεὶς φυσικὰ γνωρίζει πόσας καὶ ποίας ἀκόμη γνώσεις θὰ μᾶς ἐκληροδοῦσε ὁ ἀκαταπόνητος καὶ δεύτατος, ὁ μέγιστος καὶ πολὺπλευρος ἐκείνος νοῦς. Ὅπως ὁ πρῶτος πρῶτος ὁ Πλάτων - «Τίμαιος» - καὶ μετὰ ταῦτα ὁ Ἀριστοτέλης - «Μικρὰ Φυσικά» - μᾶς ἐξηγοῦν διατὶ ἀκούομεν, καθορίζοντες ὅτι αὐτὸ συμβαίνει λόγῳ τῶν παλμικῶν κινήσεων τοῦ ἀέρος ποῦ μεταφέρουν τὴν φωνὴν ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ ὁμιλοῦντος εἰς τὰ ὄργανα τοῦ ἀκούοντος.

Καὶ φυσικὰ δὲν χρειάζεται ἐξηγήσεις διὰ νὰ καταδει-

χθῆ ὅτι ἀπὸ τὴν ἀρχικὴν αὐτὴν περὶ ἀκοῆς ἐξήγησιν προήλθον αἱ ἀνακαλύψεις τῆς νεωτέρας ἐπιστήμης - Ἀσύρματος, Ραδιοφωνία, Τηλεόρασις κ.λ.π. Ὁ Πλάτων εἰς τὸν «Τίμαιον» ἐπίσης καθορίζει τὴν ὑπαρξίν των σπερματοζωαρίων, ἦτοι τῶν μικρῶν ζώντων ὀργανισμῶν ποῦ ἀνεκάλυψαν μόλις πρὸ τίνος οἱ νεώτεροι μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ μικροσκοπίου, διὰ τῶν ὁποίων τὰ ἀρρενα ζῶα καὶ ὁ ἄνθρωπος φυσικὰ, γονιμοποιοῦν τὸ θῆλυ καὶ ἀπὸ τὸ ἴδιον σύγγραμμα του φαίνεται ὅτι ἐγνώριζε καὶ τὴν ἀνατομίαν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος καὶ τὴν ἄξιαν τοῦ αἵματος διὰ τὸν ὀργανισμὸν τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ Ἀριστοτέλης εἰς τὰ «Πολιτικά» (βιβλίον Β' 1265 α.) ἀναφέρει τὴν ἀνάγκην τοῦ περιορισμοῦ τῶν γεννησεων ὑπο τῆς Πολιτείας πρὸς ὄφελος αὐτῆς καὶ τῶν πολιτῶν ὥστε νὰ μὴ κατανέμῃται ὁ πλοῦτος εἰς μικρὰ μερίδια, λόγῳ τῶν πολλῶν γεννήσεων, δηλαδὴ τὴν θεωρίαν ποῦ διετύπωσεν ὁ Μάλθος πρὸ ἑκατὸν εἰκοσὶ ἐτών.

Κατὰπληξιν προκαλεῖ εἰς τοὺς νεωτέρους πῶς ὁ Σταγίριτης σοφὸς παρετήρησε «τὸν χημισμὸν τῶν σωμάτων» μετὰ τὴν γνώμην ποῦ διετύπωσεν ὅτι τὸ ὕδωρ εἶναι «συμπιεστόν» καὶ ἐπέδιωξε διὰ πειραματικῶν μεθόδων νὰ ἀνεύρῃ τὸ βάρος τοῦ ἀέρος. (Κ. Μέρμηγκα «Ἡ Ἱστορία τῶν Ἐπιστημῶν»). Ἐπίσης τὸν χρόνον θεωρεῖ ὡς μέτρον τῆς κινήσεως ἀλλὰ χωρὶς αὐθιπῶστατον σημασίαν, κατὰ παρόμοιον δηλαδὴ τὸν τρόπον ποῦ ὑποστηρίζουν οἱ ὁπαδοὶ τῆς θεωρίας τῆς σχετικότητος τοῦ Ἀϊνστάϊν σήμερον, ἐνῶ πρὸ αὐτοῦ ὁ Πλάτων εἶπεν ὅτι «ὁ θεὸς ὄχι ἐν χρόνῳ ἀλλὰ μετὰ χρόνον ἐπλασε τὸν κόσμον», ὅπως ἀνέφερα καὶ ἀνωτέρω, δηλαδὴ τὸ ἴδιον πράγμα ποῦ ὑποστηρίζει καὶ ἡ θεωρία τῆς σχετικότητος. (Γαίημος Ἰζήης «Τὸ μυστηριώδες Σύμπαν»). Ὁ Ἀριστοτέλης ἐπίσης εἶχε παρατηρήσει τὴν ἀπόκρυψιν τοῦ πλανήτου Ἄρεως ἀπὸ τῆς Σελήνης καὶ ἐνὸς ἀστέρος τῶν Διδύμων ὑπὸ τοῦ πλανήτου Διός. Ὁμιλεῖ περὶ κομητῶν καὶ μετεωρολογικῶν φαινομένων; περὶ τῆς προελεύσεως τῶν ἀνέμων καὶ πειράται νὰ μετρήσῃ τὸν ὄγκον τῆς γῆς, εἰσάγων νέους ὄρους εἰς τὴν γεωμετρίαν, τὴν ἧποιαν ζητεῖ νὰ συστηματοποιήσῃ. («Περὶ Οὐρανοῦ» καὶ «Μετεωρολογικά»). Ἀναφέρει πρὸς τούτους ὁ «Ἀριστοτέλης («Πολιτικά» καὶ «Περὶ ψυχῆς») ὡς μυθικὴν παράδοσιν ὅτι ὁ Δαίδαλος εἶχε κατορθώσει νὰ κατασκευάσῃ μηχανικὸν ἄνθρωπον ὅστις ἤδουτο νὰ ἐκτελῆ καὶ ὠρισμένας διαταγὰς, δηλαδὴ τὸν Ρομπὸτ τῶν συγχρόνων ἐπιστημῶν, καὶ ὅλοι γνωρίζομεν ὅτι ὁ Δαίδαλος εἶναι ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ποῦ ἐπέταξεν ὑπὲρ τὴν γῆν καὶ ὅτι ὁ υἱὸς του Ἰκαρος θελήσας νὰ πετάξῃ καὶ αὐτὸς ἔπεσε καὶ ἐφονεύθη, διότι δὲν ἤκουσε τὰς συμβουλὰς τοῦ πατρός του.

Εἰς τὴν Βιολογίαν αἱ γνώσεις του εἶναι ἐκπληκτικαί. Ἀσχολεῖται μετὰ τὰ οὐσιαστικὰ προβλήματα αὐτῆς καὶ διατυπώνει τὴν ἀντίληψιν «τῆς κληρονομικότητος καὶ τῆς διαδοχῆς τῶν γενῶν». Αἱ ἀνατομικαὶ παρατηρήσεις του εἶναι καταπληκτικαί. Ἡ θεωρία περὶ ἐξέλιξεως τῶν ζῶων διὰ τῆς βαθμιαίας προαγωγῆς τῶν φυτῶν εἰς φυτοειδῆ ζῶα, τὸν καθιστᾷ πρόδρομον τοῦ Λαμάρκ, τοῦ Ντάρβιν, τοῦ Χαίκελ καὶ ἄλλων, συμπίπτουν δὲ αἱ παρατηρήσεις του μετὰ τὰς τελευταίας διαπιστώσεις τῆς νεωτέρας ἐπιστήμης ὅτι καὶ τὰ φυτὰ εἶναι ζῶντες ὀργανισμοί! («Περὶ ζῶων μορίων», «Περὶ ζῶων ἱστορίας», «Περὶ ζῶων γενέσεως» κ.τ.λ.). Θὰ ἐξετείνετο δὲ σημαντικῶς τὸ παρὸν ἐὰν ἀνεφέροντο αἱ παρατηρήσεις τοῦ Ἀριστοτέλους περὶ φωτός, ἤχου, ὀσφρήσεως, χρωμάτων καὶ γενικὰ περὶ αἰσθήσεων καὶ αἱ ὁποῖαι ξενίζουν τοὺς σημερινούς ἐπιστήμονας καὶ προκαλοῦν τὸν θαυμασμὸν των ὄχι μόνον διὰ τὰς ἀπίερους γνώσεις τοῦ Ἑλλήνος σοφοῦ, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀκρίβειαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τῶν ἀποψῶν ποῦ διετύπωσεν. («Μικρὰ Φυσικά», «Περὶ ψυχῆς» κ.τ.λ.). (Βλέπε καὶ «Ἱστορία τῶν Ἐπιστημῶν» τῶν Μπρυνὲ καὶ Μιελί, «Ἡ Ἱστορία τῆς Φιλοσοφίας» Ν. Κατζί, «Ἡ Ἱστορία τῶν Ἐπιστημῶν» Κ. Μέρμηγκα κ.τ.λ.).

Ὁ Ἀριστοτέλης εἶναι ὁ ἰδρυτὴς τῆς Λογικῆς, τῆς Ψυχολογίας, τῆς Ἠθικῆς, τῆς Αἰσθητικῆς, τῆς Παιδαγωγικῆς καὶ ὁ θεμελιωτὴς τῆς Πολιτειολογίας, τῆς Οἰκονομολογίας, τῆς Κοινωνιολογίας καὶ τῆς ἐπιστήμης τῶν Νόμων καὶ τὸ ἐκπληκτικώτερον εἶναι ὁ πρῶτος Συναγματολόγος καὶ θεωρητικὸς τοῦ συγχρόνου ἀντιρωσσωπευτικοῦ συστήματος, διότι τὸ πρῶτον κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα τοῦ νεωτέρου κόσμου, τῆς Ἀγγλίας, ἔχει τὴν καταγωγὴν του ἀπὸ τὰ διδάγματα τοῦ Ἀριστοτέλους μέσῳ τοῦ Θωμᾶ Ἀκινάτου καὶ τοῦ Μπούρκε, ὅπως ἀπέδειξεν ὁ Κ. Γεωργούλης εἰς τὸ ἄρθρον «Ἀριστοτέλης» ποῦ ἔχει δημοσιευθῆ εἰς τὸ παρὸν Λεξικόν.

Και τὴν αὐτὴν ἐπίδοσιν εἰς τὰς φυσικὰς ἐπιστῆμας παρουσιάζει καὶ ὁ Ἀρχιμήδης (287 - 212 π.Χ.) ὅστις ἀνεκάλυψε τὴν στατικὴν καὶ τὴν υδροστατικὴν καὶ διὰ τὸν ὅποιον λέγουσι διὰ τὸν ἠλεκτρισμὸν καὶ ἐ- γινώριζε τὸσον αὐτὸς ὅσον καὶ ἄλλοι ἀρχαιότεροι αὐ- τοῦ σοφοί, ἀσχοληθέντες μὲ τὸ ζήτημα αὐτὸ εἰς ἀφαι- ρητῆς τῶν ἰδιοτήτων ποῦ εἶχον παρατηρήσει ἐκ τῶν ἠλε- κτρῶν (τὸ «κρημνιστῆρ»). Λέγουσι ἐπίσης ὅτι διὰ τῶν πο- λεμικῶν μηχανῶν ποῦ εἶχον εφεύρει οἱ Συρακοῦσιοι κα- τενίκησαν τοὺς Ρωμαίους καὶ ὅτι κατέκαυσε πρὸ τῶν Συρακοῦσῶν τὸν στόλον τῶν Ρωμαίων διὰ τῆς συγκεν- τρώσεως τῶν ἠλκτικῶν ἀκτίνων ἐπ' αὐτοῦ μὲ κάτοπτρα τὰ ὅποια εἶχε τοποθετήσει καταλλήλως. Καὶ ὅμως με- χρὶ τῆς ἐποχῆς ποῦ ὁ Μιτυφῶν ἀπέδειξε πειραματικῶς εἰς τὸ Παρίσι (1770) τὴν ἀκρίβειαν τοῦ φαινομένου, οἱ νεώτεροι ἐπιστήμονες ἐθεώρουσαν ὡς μῦθον καὶ τὸ γεγο- νός αὐτό. Καὶ εἶναι γνωστὸν ἐπίσης ὅτι αὐδεὶς ἀπὸ τῶν νεωτέρων ἀνεκάλυψε ἀκόμη τί ἦτο τὸ «ὑγρὸν πῦρ» τῶν Βυζαντινῶν μὲ τὸ ὅποιον ὁ Καλλίνικος κατέκαυ- σε πρὸ τῶν τειχῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως τοὺς στό- λους τῶν Ἀράβων ἐπὶ Ἡρακλείου. Ὁ Ἀρχιμήδης ἐ- φεῦρε πρὸς τοῦτοις τὴν διὰ πολυσπᾶστων καθέλκυσιν τῶν πλοίων ὅπως καὶ πλείστας ἄλλας ἀνακαλύψεις καὶ εἶναι ἐκεῖνος ποῦ διετύπωσε τὸ περιβόητον «Βοεϊκὸν πρόβλημα» καὶ ἐπέλυσε τὸ περίφημον «Δῆλιον πρόβλη- μα», τὰ ὅποια καὶ σήμερον ἀδυνατοῦν νὰ ἐπιλύσῃ οἱ ἐπιστήμονες, ὅπως ἀνεφέρθη καὶ ἀνωτέρω, παρὰ τὰς ἐ- πιμόλους προσπάθειαις τῶν.

Ἀλλὰ καὶ τὰ συγγράμματα τοῦ Ἀρχιμήδους ὄλα περίπου ἀπαλλοθῆσαν. Καὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ Ἀρ- χιμήδης ἔθεσε τὰς βάσεις τῆς μηχανικῆς, ὁ Εὐ- δοξος (408 - 356 π. Χ. ἦτο μαθητὴς τοῦ Πλάτωνος) καὶ ὁ Εὐκλείδης (330 - 275 π. Χ.) τὰς βάσεις τῆς γε- ωμετρίας, ὅπως διδάσκειται μέχρι σήμερον. Ὁ Εὐδοξος ἐπίσης ἀπέδειξε πρῶτος τὸ σφαιροειδὲς τῆς γῆς καὶ διήρπασεν αὐτὸ κατὰ ζῶνας, συμφῶνως μὲ παλαιότεραν θεωρίαν τοῦ Θαλή, μὴ διασωθεῖσαν, ἐνῶ ὁ Ἀριστάρ- χος κατὰ γενικὴν πλέον ὁμολογίαν εἶναι ἐκεῖνος ὅστις πρῶτος διετύπωσε τὴν θεωρίαν περὶ κινήσεως τῶν πλαν- ητῶν περὶ τὸν Ἥλιον καὶ φυσικὰ καὶ τῆς γῆς, δηλαδὴ τὸ ἠλιοκεντρικὸν σύστημα καὶ ὄχι ὁ Κοπέρνικος ἀπὸ τῶν νεωτέρων, ὅπως ἐπιστεῦετο μέχρι πρὸ τίνος, Ἡ- ρων δὲ ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἀνεκάλυψε πρῶτος ἐπίσης τὴν δύναμιν τοῦ ἀτμοῦ διὰ μίαν ἀπλήρη μηχανὴν τὴν ὅποιαν εἶχε κατασκευάσει (127 π. Χ.).

Ὅσον ἀφορᾷ τὸν Ἱπποκράτην (460 - 377 π.Χ.) ὄλοι γνωρίζομεν ὅτι καὶ ἡ παθολογία ἀλλὰ καὶ ἡ χειρουργικὴ ὀφείλουσαν εἰς αὐτὸν τὰς βάσεις τῶν ἐνῶ ὁ Γαληνὸς (160 π. Χ.) ὅστις πρῶτος ἀνεκάλυψε τὴν ὑπαρξίν ὀ- ξυγόνου εἰς τὸ αἷμα, εἶναι ὁ θεμελιώσας τὴν Ἀνατομίαν καὶ τὴν Πειραματικὴν Φυσιολογίαν, διότι πρὸ αὐτοῦ ὁ Πραξαγόρας (335 π. Χ.) ἠσχολήθη μὲ τὴν Ἀνατομίαν καὶ διέκρινε πρῶτος τὰς φλέβας ἐκ τῶν ἀρτηριῶν. Αἱ ἀνακαλύψεις καὶ διαπιστώσεις τοῦ Ἱπποκράτους, τοῦ Πραξαγόρα καὶ τοῦ Γαληνοῦ καὶ σήμερον ἀκόμη κατα- τλήσουσιν τοὺς ἐπιστήμονας, πλείστα δὲ ἐξ αὐτῶν μό- λισ πρὸ τίνος ἐγένοντο δεκταὶ ἀπὸ τῆν ἐπιστήμην καὶ ἐξηκριβώθησαν ἀπὸ τὰς σχετικὰς ἐρεῦνας τῶν νεωτέ- ρων, ἡ δὲ σύγχρονος παθολογία πρὸς τὰ διδάγματα τοῦ Ἱπποκράτους στρέφεται καὶ πάλιν, ὅπως εἶναι γνωστὸν, διὰ τὴν συμπληρώσιν τὰς γνώσεις τῆς εἰς τὴν θεραπευ- τικὴν (βλέπε καὶ «Ἱστορίαν τῶν Ἐπιστημῶν» τῶν Μπρυνὲ καὶ Μιελί, συνοπτικὴ μετάφρασις τῆς ὁποίας ἐδημοσιεύθη εἰς τὸν «ΗΛΙΟΝ» (1946-1947) ἀπὸ τῶν ἐκλεκτῶν συνεργάτην μας καὶ Διευθυντῆν τῆς βιβλιοθή- κης τῆς Βουλῆς Νικολ. Βέρρον, ὅπως καὶ τὰς ἀντιλήψεις καὶ διαπιστώσεις περὶ τῶν διδαγμάτων τοῦ Ἱπποκρά- τος τοῦ ἐν Λονδίῳ Ἑλληνοῦ ἱατροῦ Καθβαδία κλπ.).

Εἰς τὸ σημεῖον ὅμως αὐτὸ πρέπει νὰ ἀναφερθῇ ὅτι οἱ ἀρχαῖοι σοφοὶ ἀπέφευγον συστηματικῶς νὰ ἀσπασ- λούνται μὲ εφευρέσεις, ἦτοι μὲ μηχανικὰς ἐφαρμογὰς, τῶν θεωριῶν τῶν αἰ ὅποια εἰς τὴν ἐποχὴν μας ὑποτε- λούν τὴν κυριώτεραν ἐπιδίωξιν τῶν ἐπιστημῶν, διότι ἐθεώρουσαν τὴν ἀσασχόλησιν αὐτὴν ὡς «βάνουσαν καὶ ὡς ἐνασχόλησιν κατωτέρω δι' ἐλευθέρους καὶ ἀνεπτυγμέ- νους διανοητικὰς ἀνθρώπους» καὶ διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἠσχολοῦντο μὲ θεωρητικὰς κυρίως μελέτας. Ἐντεῦθεν λοιπὸν καὶ ἡ εὐλογος ἀπορία ποῦ γεννᾶται, διότι οἱ ἀν- θρωποὶ αὐτοὶ ὅτινες ἐγινώριζον καὶ εἶχον ἐρευνήσει τὰ πάντα περίπου, δὲν εἶχον ἐπιδοθῆ συστηματικῶς καὶ εἰς τὴν μηχανικὴν ἐφαρμογὴν τῶν θεωριῶν ποῦ διετύπωσαν ἐπὶ τοῦ πεδίου τούτων τῶν Φυσικῶν ἐπιστημῶν. Φαίνεται λοιπὸν ὅτι ἐπραξάν τοῦτο ἀπλόουτατα διότι

ἐγινώριζον ἢ μάλλον καὶ αὐτὸ τὸ εἶπον, (Σωκράτης, Πλάτων, Ἀριστοτέλης, Ἀρχιμήδης καὶ ἄλλοι) ὅτι αἱ μηχανικαὶ ἐφαρμογαὶ ἐλάχιστα υποδοθηῖν εἰς τὴν ἐ- πίλυσιν τοῦ μεγίστου προβλήματος τῶν ἀνθρώπων, ἦ- τοι τῆς ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς αὐτῶν τελειοποιήσεως καὶ προσαγωγῆς, ἀνευ τῶν ὁποίων οἱ ἀνθρωποὶ ἐλαχίστα διαφέρουν τῶν ζῶων καὶ διότι αἱ πρακτικαὶ σπουδαὶ καὶ αἱ μηχανικαὶ ἐφαρμογαὶ δημιουργοῦν τὸν μηχανικὸν πολιτισμὸν, ὑπο τὸν ὅποιον σήμερον ζῶμεν καὶ τὰ ὄχι καὶ τὸσον εὐχάριστα ἀποτελέσματα τοῦ ὁποίου ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὄλοι γνωρίζομεν. Καὶ ἀσφαλῶς πολλοὶ ὑ- πάρχουσιν σήμερον οἱ ἀμφιβάλλοντες ἐάν τὰ ἀποτελέσμα- τα τοῦ πολιτισμοῦ αὐτοῦ συνετέλεσαν εἰς τὴν πραγματι- κὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀνθρώπων, ἦτοι εἰς τὴν ἐπιβεβλη- μένην αὐτοκατανόησιν αὐτῶν, τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθι- κὴν ἐξυψωσίν τῶν καὶ γενικὰ εἰς τὴν ἐξασφάλισιν πρα- γματικῆς ἡσυχίας καὶ εὐδαιμονίας καὶ καλυτέρας ἢ μάλλον περισσώτερον ἀνθρωπίνης ζωῆς εἰς αὐτοὺς.

Τὸ μέγα πρόβλημα τῆς διοικήσεως τῶν κοινωνιῶν τῶν ἀνθρώπων.

Καὶ φθάνομεν ἤδη εἰς τὸ πλεον περιπλοκὸν καὶ ἐν- διαφέρον ζήτημα τῆς ἐποχῆς μας, τὸ πρόβλημα τῆς δι- οικήσεως τῶν Πολιτειῶν, τῶν κοινωνιῶν καὶ τῶν ἀνθρώ- πων. Πρὸ τοῦ Σωκράτους, τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Ἀρι- στοτέλους, οἵτινες κυρίως καὶ διὰ μακρῶν ἠσχολήθησαν μὲ τὸ πρόβλημα αὐτό, ὁ Ἐμπεδοκλῆς ἀναδεικνυεταὶ ὡς ὁ πρῶτος κοινωνιολόγος καὶ σοσιαλιστῆς ἐπαναστατῆς τῶν αἰῶνων, ἀφοῦ ζητεῖ τὴν κατάργησιν τῆς ἰδιο- κτησίας καὶ τὴν ὑπαγωγὴν τῶν ἀνθρώπων εἰς μίαν παγκόσμιον κοινωνίαν, ἐπιηρεασμένος προφανῶς ἀπὸ τὸν Ἡράκλειτον, ὅστις πρὸ αὐτοῦ ἐζητεῖ νὰ καταργη- θοῦν καὶ διακρίσεις μεταξὺ τῶν Ἐθνῶν χάριν μίας παγ- κοσμίου τάξεως, πρὸ τούτου δὲ ὁ Θαλῆς εἶχε διατυπώ- σει τὴν γνώμην περὶ ἰδρύσεως εἰς τὴν νῆσον Τέω κοινῆς βουλευτηρίου τῶν ἑλληνικῶν πόλεων τῆς Μικρασίας, δη- λαδὴ εἶδος εὐρυτέρας καὶ κοινῆς πολιτείας. Μετ' αὐτοῦ ὅμως ὁ Σωκράτης ὑπεστήριξεν ὅτι ἡ ἠθικὴ προηγεῖται τῆς κοινωνίας καὶ ὅτι αὐτὸν τὸν ἐνδιέφερε πρωτίστως ὁ ἀνθρώπος καὶ ἡ μελέτη τοῦ ἀνθρώπου, δηλαδὴ ὁ ψυχι- κὸς καὶ ἠθικὸς κόσμος αὐτοῦ καὶ ὄχι τὰ βουνα, τὸ ὄρη ἢ τὰ ἀστρα. («Φαῖδρος» Πλάτωνος). Κατὰ τὴν ἀντί- ληψιν αὐτῆν τοῦ Σωκράτους ἡ γνώσις πρέπει νὰ προη- γῆται τῆς πράξεως. Ὁ Μάρξ ὅμως ἀπὸ τῶν νεω- τέρων, ἀντιγράφων ἐν προκειμένῳ πλήρως τὸν Ἐπι- κοῦρον, ὑπεστήριξεν ὅτι πρωτίστως ἐνδιαφέρει ἡ πρά- ξις καὶ ὄχι ἡ γνώσις. Ἄλλ' ὁ Σωκράτης ἐδίδα- σκε - («Φαῖδρος» Πλάτωνος, «Ἀπορρημονεύματα» Ἐρ- ωφάντος, «Πολιτικά» Ἀριστοτέλους κ.λ.π.) - ὅτι ἡ γνώσις δὲν εἶναι ἀπλῶς καὶ μόνον μεσον πράξεως, ἀλλὰ κάτι ἀνώτερον καὶ δι' αὐτὸ ἀνήγαγε τὴν πράξιν εἰς γνώσιν. Ἡ διαφορὰ δὲ μεταξὺ Ἀναξαγόρα καὶ Σω- κράτους εὐρίσκειται εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον ἀκριβῶς, διότι ὁ μὲν Ἀναξαγόρας ἐθεώρει τὸν «νοῦν» ὡς κινήτικὴν δύ- ναμιν τῆς ὕλης, ἐνῶ ὁ Σωκράτης καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Πλάτων, θεωροῦν ἀντιθέτως τὸν «νοῦν», τὴν ὑπερτότην δύναμιν ποῦ κινεῖ τὸ σῆμα, τὸν Θεόν - κατὰ τὰς ση- μερινὰς ἀντιλήψεις μας - ὡς «οὐσίαν» ἀνεξάρτητον ἀ- πὸ τῆν ὕλην καὶ ὄχι προερχομένην ἐξ αὐτῆς, ἀλλ' ὑπε- ρέχουσαν αὐτῆς.

Ἀντιθέτως οἱ νεώτεροι ὕλισται (Μάρξ, Ἑγκελς, Φό- ρερπαχ, Στράους, Μπουχάριν κλπ.) ἐκλαμβάνοντες τὴν ὕλην ὡς «οὐσίαν» ὑπερέχουσαν καὶ ἀναλλοίωτον, διαρι- κῆ καὶ αἰώνια, ὅπως καὶ οἱ πλείστοι ἐκ τῶν πρὸ τοῦ Σωκράτους Φιλοσόφων, ἀντίληψιν τὴν ὁποίαν ὑπεστή- ριζον οἱ σοφιστῆ καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ Φιλόσοφοι τῆς πα- ρακμῆς, ὑπέπεσαν εἰς τὸ σφάλμα νὰ νομίζουσιν ὅτι ἐξ αὐτῆς, ἐκ τῆς ὕλης, παρήχθησαν ἀνευ τῆς μεσολαβῆ- σεως ὑπερτέρας δυνάμεως τὰ πάντα καὶ συνεπῶς ἡ ζωῆ, ὁ νοῦς κτλ.

Κατὰ συνέπειαν ὀρθῶς ὑποστηρίζεται ὅτι ἡ Φιλοσοφία ἀρχεται ἀπὸ τοῦ Σωκράτους, ὅπως καὶ ὁ ἀληθὴς ἰδεαλι- σμός, διότι πρῶτος αὐτὸς ὤθησε τὴν Φιλοσοφίαν εἰς τὸν πραγματικὸν προορισμὸν τῆς, διότι πρῶτος αὐτὸς ἠ- σχολήθη μὲ ζητήματα σχέσιν ἔχοντα μὲ τὴν ἠθικὴν, μὲ τὴν ἐρεῖναν τοῦ ἀνθρώπου καὶ μὲ συλλογισμοὺς οἵτινες ἐδημιούργησαν τὴν πραγματικὴν ἐπιστήμην, καίτοι ἐκ τῶν προσωκρατικῶν φιλοσόφων καὶ ὁ Ἡράκλειτος ὑπέ- δεῖξε τοῦτο εἰπὼν διὰ τὸν ἀνθρώπον τὸ περίφημον «δι- ζήσασθαι αὐτὸν κ' ἰ μαθεῖν πάντα παρ' ἐαυτοῦ», δηλα- δὴ ὁ ἀνθρώπος πρέπει νὰ ἐμβαθύνῃ ὁ ἴδιος εἰς τὸν ἐ- αυτόν του διὰ νὰ γνωρίσῃ τὸν ἑαυτόν του, ἦτοι τὴν οὐ- ρίαν καὶ τὴν φύσιν του.

Μετ' αὐτὸν ὁ Πλάτων παραλαβὼν κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη («Μεταφυσικά» 1,5) τὰ αἰσθητὰ ἀπὸ τὸν Κρατύλον – διδάσκαλος τοῦ Πλάτωνος καὶ μαθητὴς τοῦ Ἱρακλείου – ἀπὸ τοῦς Πυθαγορείους τὰ μαθηματικά καὶ ἀπὸ τὸν Σωκράτη τὰ ἠθικά καὶ τοὺς ὁρισμοὺς τῶν πραγμάτων τοὺς ὁποίους ὠνόμασεν «ἰδέας», ἐδημιούργησε τὸν ἰδεαλισμὸν.

Ἐγὼνος ὁπωσδήποτε εἶναι ὅτι μετὰ τὸν Σωκράτη οὐδεὶς ἄλλος ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Πλάτωνα καὶ τὸν Ἀριστοτέλη ἐπέδωξε διαφοροτροπῶς νὰ ἀνευρῆ τὸν καλύτερον τρόπον διακυβερνήσεως τῶν Λαῶν καὶ ἰδίαις ἄλλος ἤρηνεν, ἐμελέτησεν ἢ ἐνεβαθύνεν εἰς τὴν ψυχολογίαν, τὴν φύσιν καὶ τὴν θέσιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ καθώρισεν κατὸ τρόπον σαφὴ καὶ λεπτομερῆ ὅπως αὐτοὶ τῶν λόγων ἔνεκεν τῶν ὁποίων ἡ φυσικὴ ἀνισότης, ἀποτέλεσμα τῆς ἀναλακμάνου νὰ διοικήσῃ τοὺς ἀνθρώπους. (Αἱ θεωρίαι τοῦ Ρουσό ἐκ τῶν νεωτέρων «Κοινωνικὸν Συμβόλαιον»). Ὁ Ρουσό μάλιστα γράφει εἰς τὸ ἀνωτέρω ἔργον του ὅτι «ἐκείνοι ποὺ θέλουσι νὰ μεταβάλουν τὸ σύστημα τῆς διοικήσεως τῶν ἀνθρώπων, πρέπει νὰ ἔχουν τὴν ἰκανότητα νὰ διορθώσουν καὶ τοὺς ἀνθρώπους». (Βλέπε καὶ Ἀριστοτέλους «Ἠθικά Νικομάχεια», «Ἠθικά Εὐδήμεια», «Περὶ ψυχῆς», «Μικρὰ Φυσικά», «Μεταφυσικά», «Ἰουλιτικὰ», «Σύνοψις Πολιτικῶν» κλπ. Περὶ τοῦ Ἀριστοτέλους μάλιστα ἀναφέρεται ὅτι εἶχε συγγράψῃ τὰ πολιτεύματα 153 καὶ κατ' ἄλλους 204 πολιτείων, Κρατῶν τῆς ἐποχῆς του, αἵτινες ὅμως, πλὴν τῆς «Ἀθηναίων πολιτείας» ποὺ διεωσθή καὶ αὕτη ὄχι πλήρως, ὅλοι ἀπωλέσθησαν).

Ὁ Πλάτων καθώρισεν ἐπίσης εἰς τὴν «Πολιτείαν» του – τὸ πρῶτον γνωστὸν ἀπὸ τὴν ἱστορίαν κομμουνιστικὸν σύστημα – διατὶ ὁ ἀνθρώπος λόγῳ τῆς φυσικῆς ἀτελείας του δὲν δύναται νὰ εἶναι αὐτάρκης καὶ ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος ποὺ τὸν ἠνάγκασε νὰ συγκροτηθῆ εἰς κοινωνίαν πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν οικονομικῶν ἰδίαι ἀναγκῶν του, αἵτινες τὸν ἐξωθοῦν καὶ εἰς πολέμους πολέμους. Ὁ Πλάτων ζητεῖ ἀκόμη εἰς τὴν «Πολιτείαν» του τὴν κατάργησιν τῆς ἰδιοκτησίας καὶ ὁμιλεῖ περὶ κοινότητος γυναικῶν καὶ παιδῶν, τὰ ὁποῖα θὰ ἀνατρέφῃ ἡ πολιτεία, τὸ Κράτος, ὅπως καὶ περὶ διανομῆς τῶν ἀγαθῶν – ἐννοεῖ τὸν πλοῦτον – προγράφει δὲ καὶ καταργεῖ τὴν πρωτοδοῦλιαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀτόμου εἰς τὴν «Πολιτείαν» του καὶ θέλει τὴν κοινωνίαν «πειθαρχημένην» – δηλαδὴ σύστημα ὁλοκληρωτικὸν, ὅπως δηλαδὴ καὶ ὁ Μάρξ, ὁ Ἐγκελς καὶ ὁ Λένιν κατὰ τὴν νεωτέραν ἐποχὴν – με ὠρισμένας μόνον διαφορὰς ἀπὸ τὴν κοινωνίαν ποὺ ζητοῦν νὰ δημιουργήσῃ οἱ σημερινοὶ μας κομμουνισταί. Συνεπῶς οὐδὲν τὸ νεώτερον μὲν εἶπεν ὁ Μάρξ ἐν προκειμένῳ, ὅταν ἰσχυρίζεται ὅτι «οἰκονομικοὶ λόγοι» καθορίζουν τὴν ἐξέλιξιν τῶν κοινωνιῶν – ὁ περίφημος ἱστορικὸς ὕλισμός – καὶ συνεπῶς οὐτε ὁ Ἰμπντ-Χάλντου, ὁ Ἀραφ ἱστορικοφιλόσοφος, ὁμίλησεν πρῶτος διὰ τὰ ζητήματα αὐτὰ – ὅπως ἰσχυρίζεται ὁ Ραπποπόρ εἰς τὸ ἔργον του «Ἡ φιλοσοφία τῆς Ἱστορίας» – καὶ ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐδανείσθη τὰς ἀντιλήψεις αὐτὰς ὁ Ἰταλὸς ἱστορικοφιλόσοφος Βίκο, ὅστις ὑπῆρξεν ἡ κυριώτερα πηγὴ ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἤντησε κυρίως μετὰ ταῦτα τὰς θεωρίας του ὁ Μάρξ (Βλέπε καὶ Κ. Μάρξ καὶ Φρ. Ἐγκελς «Τὸ Κομμουνιστικὸν μανιφέστο», Κ. Μάρξ «Τὸ κεφάλαιον», «Ἡ Ἀθλιότης τῆς Φιλοσοφίας», «Γερμανικὴ ἰδεολογία», «Δώδεκα θέσεις εἰς Φύερπαχ», «Ἡ 18η Μπρυμαίρ τοῦ Λουδ. Βοναπάρτου», «Ἐγκελς «Ἀντιντύριγκ», Μπουχάριον «Ἡ θεωρία τοῦ ἱστορικοῦ ὕλισμου», «Τὸ Ἀλάβητον τοῦ Κομμουνισμοῦ», Ἰωσήφ Στάλιν «Ὁ Λενινισμὸς στὴ θεωρία καὶ τὴν πράξιν» κ.τ.λ.) καὶ ἐκ τῶν ὁποίων ἀποδεικνύεται πόσον ξεπερασμένοι εἶναι καὶ ἀπὸ ποῦ προήλθον αἱ θεωρίαι τοῦ Μάρξ κλπ. συγκρινόμεναι μετὰ τὰς σχετικὰς θεωρίας τῶν ἀρχαίων σοφῶν γενικῶς.

Ὁ Πλάτων πιστεύει ἐπίσης ὅτι ἡ κοινωνία καὶ ἡ πολιτεία δύναται νὰ γίνοντι καλύτεραι καὶ διὰ βίαιων μέσων ἀκόμη – ἡ Ἐπανάστασις ποὺ ζητοῦν ὁ Μάρξ καὶ οἱ Μαρξισταὶ διὰ τὴν ἐπιβολὴν τοῦ συστήματός των – ἀλλὰ μετὰ τὴν διαφορὰν – καὶ ἀπὸ τοῦ σημείου αὐτοῦ αἱ ἀντιλήψεις τοῦ Πλάτωνος ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὰς ἀντιλήψεις τῶν σημερινῶν κομμουνιστῶν – ὅτι ὁ Πλάτων ὑποστηρίζει ὅτι ἡ ἐπανάστασις πρέπει νὰ προέλθῃ ἐκ τῶν ἄνω καὶ ὄχι ἐκ τῶν κάτω, ὅπως ὑποστηρίζουν σημερὸν οἱ κομμουνισταί. Τὰ χειρότερον πράγμα, λέγει ἐν συνεχείᾳ ὁ Πλάτων, εἶναι νὰ ἐξουσιάζεται καιρῶς ἀπὸ τὸν χειρότερον του καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον εἰς τὴν πολιτικὴν πρέπει νὰ

εἰσέρχονται οἱ ἐνάρετοι, οἱ χρηστοί, οἱ κατηρητισμένοι, οἱ σοφοί. Ἀρίστη πολιτεία, κατὰ τὸν Πλάτωνα, εἶναι ἐκείνη ποὺ σχηματίζεται μετὰ τὴν σύνθεσιν τῆς δυνάμεως καὶ τῆς γνώσεως, τῆς ἀνδρείας καὶ τῆς σοφίας. Ἐάν, λέγει, ὁ Πλάτων, οἱ φιλόσοφοι δὲν γίνοντι βασιλεῖς εἰς τὰς πολιτείας ἢ οἱ λεγόμενοι βασιλεῖς καὶ δυνάσται – ἐννοεῖ οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Κρατῶν – δὲν φιλοσοφήσουσι – δηλαδὴ ὡς ἡγέται τῶν Λαῶν δὲν ἀναδειχθῶν οἱ κατηρητισμένοι καὶ πεπαιδευμένοι – καὶ εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον τῶν ἡγετῶν δὲν συμπέσουσι ἡ δύναμις, ἡ πείρα καὶ ἡ μόρφωσις, συγχρόνως δὲ ἀπὸ τὴν διοίκησιν τῆς πολιτείας δὲν ἀποκλεισθῶν οἱ ὄχλοι, ἢ δὲν ὑπάρξει πιθανότης νὰ ἐπέλθῃ ποτὲ ἡρεμία εἰς τὰς κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων.

Καὶ μετὰ μίαν βαθυστόχαστον ἀλλὰ καὶ ἀμίμητον πραγματικὴν παρομοίωσιν ὁ Πλάτων λέγει ὅτι οἱ «δημαγωγοὶ» ἢ οἱ «εἰδικοί», οἱ «ἀμαθείς» καὶ οἱ «φιλόδοξοι» ποὺ ἀνατρεθῶν ἀπὸ τὸν ὄχλον ὡς οἱ «ἀριστοί», διότι ἔτυχε νὰ ἀναδειχθῶν εἰς τὴν τέχνην των καὶ οἱ ὅποιοι θέλουσι νὰ διοικήσῃ τὴν πολιτείαν, ὁμοιάζουσι μετὰ τὸν «καζάντισμένο γύφτο» ποὺ ἔγινε πλούσιος καὶ ἔρχεται νὰ παντρευθῆ τὴν κόρην τοῦ προῖσταμένου του, ποὺ ἦταν πλούσιος πρὶν ἀλλὰ ἐν τῷ μεταξύ ἐπτώχευεν. Διότι μόνον πολιτεία «ξεπεσμένη» δύναται νὰ ἀνεχθῆ παρομοίως ἡγέτας! Καὶ προσθεθεῖ: Τί παῖδιὰ θὰ γεννηθῶν ἀπὸ μίαν τοιαύτην συνένωσιν; – ἐννοεῖ τί ἀποτελέσματα θὰ προέλθῃ ἀπὸ τὴν διακυβέρνησιν τῆς Πολιτείας ἀπὸ παρομοίους ἀνθρώπους; Μόνον χειρότερες καὶ καταστροφὴ τῆς Πολιτείας! Συνεπῶς δικαίαι καὶ ὀρθὴ πολιτεία κατὰ τὸν Πλάτωνα «εἶναι ἐκείνη τῆς ὁποίας οἱ ἀρχόντες κατέχουν τὴν ἐπιστήμην νὰ ἀσκούν τὴν ἀρχὴν καὶ ὄχι ἡ πολιτεία εἰς τὴν ὁποίαν κυριαρχοῦν οἱ ἀμαθεῖς καὶ οἱ ὄχλοι».

Ὁ Πλάτων ὅμως καθορίζει συγχρόνως ὅτι ἐπὶ ἀσφορα πολιτεύματα δὲν εἶναι πάντοτε ἰκανὰ νὰ ἐξυπηρετήσουσι ἀπολύτως καὶ πλήρως τὰς κοινωνίας καὶ τοὺς ἀνθρώπους, διότι αἱ συνθήκαι τῆς ζωῆς τῶν Λαῶν μεταβάλλονται καὶ διότι ἐπ' ὅσον ἡ πολιτεία καὶ ἡ κοινωνία γίνονται καὶ δημιουργεῖται ὑπόκειται εἰς τὸν νόμον τῆς φθορᾶς. Καὶ ὅλα τὰ φθαρτὰ ὄντα, λέγει ὁ Πλάτων, ἔχουν περιόδους ἀκμῆς καὶ παρακμῆς καὶ συνεπῶς δὲν δύναται νὰ παραμείνῃ ἀμετάβλητα, «μονολιθικὰ», ὅπως ὑποστηρίζουν σημερὸν οἱ κομμουνισταὶ καὶ οἱ αὐθινοὶ των, οἵτινες διακηρύσσουσι ὅτι ἡ κομμουνιστικὴ κοινωνία θὰ εἶναι τὸ τελευταῖον εἶδος κοινωνίας εἰς τὸ ὁποῖον θὰ καταλήξῃ καὶ θὰ παραμείνῃ ὀριστικῶς καὶ τελικῶς ἡ ἀνθρωπότης!

Ἄλλ' ὁ Πλάτων, ὅπως ἔχει ἀποδειχθῆ ἱστορικῶς, ἀπογοητευμένος ἀπὸ τὰς ἀνωμάλιας καὶ τὴν κατάπτωσιν ποὺ ἐνεφάνιζεν ἡ πολιτεία τῶν Ἀθηνῶν εἰς τὴν ἐποχὴν του (μετὰ τὸ 400 π.Χ.) καὶ ἰδίαι μετὰ τὴν καταδικὴν εἰς θάνατον τοῦ Σωκράτους, τοῦ ἀγαπητοῦ διδασκάλου του (399 π.Χ.), ἐφιλοτέχνησε τὴν ἰδανικὴν αὐτὴν πολιτείαν ὑπὸ τὰς πτήσεις τῆς νεότητός του ἢ ἐπιρροασμένος καὶ ἀπὸ τὴν Σπαρτιατικὴν πολιτείαν καὶ διότι ἐφαντάσθη ὅτι ἡ πολιτεία αὕτη θὰ ἦτο ἡ καλύτερα πολιτεία διὰ τοὺς συμπολίτας του καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Ὅταν ὅμως ἀργότερον εἰς τὸ γῆρας του διεπίστωσεν, ἀφοῦ προηγουμένως ἐπεχείρησε νὰ ἐφαρμόσῃ αὐτὰς τὰς ἀντιλήψεις του εἰς τὰς Συρακούσας, ὅπου μετέβη τρεῖς φορές θαλασσοπνιγεί, ὅτι οὐτε ἡ ἰδανικὴ αὕτη πολιτεία ποὺ ἐφαντάσθη ἦτο δυνατόν νὰ ἐπιβληθῆ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ διὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὅτι καὶ ἡ ἰδανικὴ αὕτη πολιτεία ποὺ κατεσκεύασε δὲν ἦτο παρά μίαν οὐτοπία, ἔγραψε τὸ περίφημον: «διὰ νὰ πραγματοποιηθῆ ἡ πολιτεία αὕτη πρέπει προηγουμένως οἱ ἀνθρώποι νὰ καταστοῦν τέκνα θεῶν!» (Πλάτωνος «Νόμοι»). «Ἀνθρώποι γὰρ διαλεγόμεθα – εἶπε – καὶ οὐ θεοί!» Δηλαδὴ ἔχομεν νὰ κάμωμεν μετὰ ἀνθρώπους δυστυχῶς καὶ ὄχι μετὰ θεοῦς, ποὺ πρέπει νὰ εἶναι τελεῖοι καὶ συνεπῶς μόνον ἐάν οἱ ἀνθρώποι τελειοποιηθῶν – ὁ Πλάτων ἐννοεῖ ἐάν ἐκπαιδευθῶν καταλλήλως – ὑπάρξει πιθανότης νὰ καταστῶν καλύτερα αἱ κοινωνίαι καὶ αἱ πολιτεῖαι τῶν ἀνθρώπων, διότι ἀπόλυτος βεβαίότης περὶ τούτου δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ.

Φαίνεται ὅμως ὅτι τὰς τελευταίας αὐτὰς ἀντιλήψεις τοῦ Πλάτωνος ἠγνόησαν ἄλλοι ὅσοι ἠθέλησαν κατὰ τὴν νεωτέραν ἐποχὴν δανειζόμενοι τὰς περὶ ἰδανικῆς πολιτείας θεωρίας του νὰ συγκροτήσουσι τὴν ἰδανικὴν καλύτεραν δῆθεν πολιτείαν, τὴν κομμουνιστικὴν. ἦτοι ὁ Μάρξ, ὁ Ἐγκελς, ὁ Λένιν καὶ οἱ λοιποὶ κοσμοδιορθω-

ταί της εποχής μας και δια τὸν λόγον αὐτὸν ἀκριβῶς ἀπέτυχον εἰς τὰς προσδοκίας καὶ τὰς προσπάθειάς των, ἀφοῦ, ὡς ἀπεδείχθη, τὸ σύστημά των κατέληξεν εἰς τὴν χειρότεραν, τὴν πλέον αἰσχρὰν τυραννίδα.

Πῶς ἀποδεικνύεται ὁ ἰστικὸς ἢ «ἱστορικὸς ὕλισμος» εἶναι «δογματισμὸς» καὶ «ουτοπία» ἢ θεωρία ἐπικίνδυνος διὰ τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἀσυμβίβαστος μετὰ τὴν ἀδέσμευτον ὀπωσδήποτε φύσιν των.

Μετὰ τὸν Πλάτωνα ὁμοίως ὁ Ἀριστοτέλης, «ὡ γιγάντειος ἐκείνος νοῦς» ὡς τὸν ἀποκαλεῖ καὶ αὐτὸς ἀκομὴ ὁ Μάρξ, τοποθετεῖ μετὰ τὴν εὐνοϊαν καὶ τὴν παρατηρητικότητα πού τὸν διακρίνουσιν καὶ τὰ ζητήματα αὐτὰ εἰς τὴν θέσιν των. Ὁ Ἀριστοτὸν πολίτευμα, λέγει ὁ μέγας Σταγαιρίτης σοφὸς, εἶναι ἐκεῖνο εἰς τὸ ὅποιον ὁ πολίτης, τὸ άτομον, ἔχει τὴν δύναμιν καὶ τὴν θέλησιν ΝΑ ΑΡΧῆ ΚΑΙ ΝΑ ΑΡΧΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΤΑΣ ΑΡΧΑΣ ΤΗΣ ΑΡΕΤΗΣ» («Πολιτικά» καὶ «Ἠθ. Εὐδήμεια»). Ὁ ἄνθρωπος, κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην, δὲν συνεκροτήθη εἰς κοινωνίαν διὰ λόγους οικονομικοὺς ἢ διὰ νὰ προφυλαχθῆ ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς του, ὅπως ἰσχυρίζονται οἱ ὕλισται καὶ οἱ κομμουνισταί, ἀλλὰ διότι εἶναι «φύσει ζῶον πολιτικόν» καὶ ἀκολούθως κοινωνικὸν καὶ οικονομικόν.

Ἀναπτύσσων δὲ ὁ Ἀριστοτέλης μετὰ ταῦτα τὴν ἀντίληψιν του αὐτὴν διδάσκει ὅτι διὰ νὰ ζῆσῃ ὁ ἄνθρωπος συμφῶνως πρὸς τὴν φύσιν του, πρέπει νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐνοῆσῃ τί εἶναι δίκαιον καὶ ἀδίκον, ἀγαθὸν ἢ κακὸν καὶ τί εἶναι ὅλα αἱ ἄλλαι ἐννοιαί, αἵτινες συναρπάζουσιν τὸν πνευματικὸν κόσμον τοῦ ἀνθρώπου.

Εἶναι ἀδύνατον κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην νὰ ὑπάρξῃ κοινωνία χωρὶς νόμους. Ὁ ἄνθρωπος πού ζῆ χωρὶς νόμους, ἀποβάλλει τὴν ἀνθρωπίνην οὐσίαν καὶ καθίσταται θηρίον. Διότι ὡς ὁ ἄνθρωπος καὶ κατὰ τὴν ἀντίληψιν τοῦ Πλάτωνος («Κρίτων», «Πολιτεία», «Ἀλκιβιάδης Α», «Χαρμίδης», «Μένων», «Θεαγένης», «Κριτίας» κ.λ.π.) ὅταν ἐκπαιδευθῆ καταλλήλως καὶ φθάσῃ εἰς τὴν ὑψίστην του τελειότητα, εἶναι τὸ ἀριστον ὄλων τῶν ζῶων, κατὰ παρομοίον τρόπον ὅταν ἀντιληφθῆ ὅτι δὲν προκειται νὰ ὑποστῇ τὰς συνεπείας τοῦ νόμου καὶ τῆς δικαιοσύνης, καταντᾷ τὸ χειρότερον καὶ τὸ ἀγριώτερον τῶν ζῶων. Ὁ ἄδικος, ἡ ἐνέργεια ἐκείνων πού δροῦν ἀνεξέλεγκτως, εἶναι φοβερώτατον πρᾶγμα λέγει ὁ Ἀριστοτέλης, ὅταν μάλιστα κρατοῦν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ὄλων. Καὶ οἱ σύγχρονοι Ἕλληνες ἀντελήφθησαν τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν κατὰ τὴν Κατοχὴν, τὰ Δεκεμβριανὰ καὶ ἀπὸ τὴν μετέπειτα ἀνταρσίαν τῶν κομμουνιστῶν καλύτερον παντὸς ἄλλου νομίζομεν.

Συμπεπᾶς κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην ὅταν δὲν ὑπάρξῃ πολιτικὴ κοινότης καὶ νόμος, οὔτε κοινωνία δύναται νὰ ὑπάρξῃ, οὔτε οἰκονομία, διότι τὸ ἄνθρωπος ἐκπίπτει εἰς τὴν τάσιν τῶν ἀγρίων θηρίων, τὰ ὅποια οὔτε κοινωνίαν, οὔτε οἰκονομίαν δύναται νὰ δημιουργήσῃ. Ἡ δικαιοσύνη εἶναι κατὰ συνέπειαν θεσμὸς πολιτικός, διότι αὐτὴ καθορίζει τί εἶναι δίκαιον, τὸ δὲ δίκαιον δὲν ἀποτελεῖ παρά ἀνωτέραν ἐπιταγὴν προερχομένην ἀπὸ τὴν πολιτικὴν συγκρότησιν μιᾶς πολιτείας, ἥτις καθορίζει τί εἶναι δίκαιον. Μόνον δὲ διότι οἱ ἄνθρωποι ἔχουν τὴν ἰκανότητα νὰ ἀντιλαμβάνονται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἐπειδὴ διαθέτουν νόησιν καὶ λόγον, δηλαδὴ γλώσσαν, διὰ τῶν ὁποίων συνεννοοῦνται καὶ δύναται νὰ διαχωρίζουν τί εἶναι ἀγαθὸν ἢ κακόν, δίκαιον ἢ ἀδίκον, ἀφελίμον ἢ βλαβερόν, διαφέρον ἀπὸ τὰ ζῶα καὶ συγκροτοῦνται εἰς πολιτικὰς κοινότητας. Κατὰ συνέπειαν, ἡ πολιτικὴ κοινότης εἶναι συγκρότησις θασίζομένη πρωτίστως ἐπὶ τῶν πνευματικῶν ἰκανότητων καὶ τῶν ιδεῶν τῶν ἀνθρώπων. Ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ πολιτιστικὴ κατ' ἐπέκτασιν πραγματικότης δὲν προήλθε συνεπῶς ἀπὸ τὸ ἐνστικτὸν πῶ ὄθει τοὺς ἀνθρώπους νὰ συγκροτηθῶν εἰς κοινωνίας, οὔτε εἶναι ἀποτέλεσμα ἐγωϊστικῶν ὑπολογισμῶν τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' οὔτε καὶ ἐδημιουργήθη ἀπὸ οικονομικοὺς λόγους, διὰ νὰ ἰκανοποιηθῶν αἱ ὑλικῆς φύσεως ἀνάγκαι των. Ἡ πολιτεία, ἡ κοινότης δὲν εἶναι ὀργανώσις βιολογική, ὅπως εἶναι αἱ ἀγάλαί των ζῶων, ἀλλὰ ὀργανώσις ὑπερβιολογική ἢ μᾶλλον ὀργανώσις δημιουργηθεῖσα διὰ σκοποῦς ἀνωτέρας, εἶναι δημιουργηθῆ τῆς πνευματικῆς ὑπεροχῆς καὶ ἀνωτερότητος τῶν ἀνθρώπων, πού ἀποδέλπει νὰ καταστήσῃ τὸν ἄνθρωπον ἰκανὸν νὰ ζῆ «κατ' ἀρετὴν» λέγει ὁ Ἀριστοτέλης καὶ νὰ προωθήσῃ αὐτὸν ἀπὸ τὸ «ζῆν» πρὸς τὸ «εὖ ζῆν», πρὸς μίαν ζωὴν δηλαδὴ καλύτεραν καὶ βελτιωμένην συνεχῶς. (Βλέπε

καὶ ἄρθρον Ἀριστοτέλης κεφάλαιον «Πολιτικὴ Φιλοσοφία» εἰς τὸ παρὸν Λεξικόν).

Τὸ Κράτος, ὅπως τὸ καθορίζει ὁ Ἀριστοτέλης, εἶναι κράτος εἰς τὸ ὅποιον κυριαρχεῖ τὸ δίκαιον καὶ ὁ νόμος. «Καὶ ἐκεῖνος, λέγει, πού ὑποστηρίζει ὅτι εἰς τὸ Κράτος πρέπει νὰ ἀρχῇ ὁ νόμος, ὑποστηρίζει ὅτι πρέπει νὰ ἀρχῇ ὁ νοῦς», ὁ θεός. Ὅστις ὅμως ὑποστηρίζει ὅτι πρέπει νὰ ἀρχῇ ὁ ἄνθρωπος, δηλαδὴ ὁ ἀνεξέλεγκτος ἄνθρωπος – ὅπως εἰς τὰ ὀλοκληρωτικὰ Κράτη τῆς ἐποχῆς μας – ὑποστηρίζει ὅτι πρέπει νὰ ἀρχῇ καὶ τὸ θηρίον! Διότι ὅταν ἀρχῇ ὁ νοῦς, ὁ νόμος, φυσικὸν εἶναι νὰ μὴ παρασύρεται ἀπὸ παθολογικὰς ὁρμὰς καὶ ὀρέξεις, ἐνῶ ἀντιθέτως ὅταν ἀρχῇ ὁ ἀνεξέλεγκτος ἄνθρωπος, φυσικὸν εἶναι νὰ κυβερνᾷ οὗτος ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῶν ἐνστικτῶν τοῦ ἢ τῶν ὀρέξεων καὶ τῶν παθῶν του!»

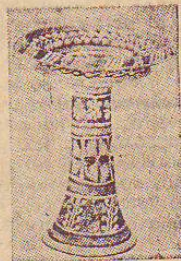
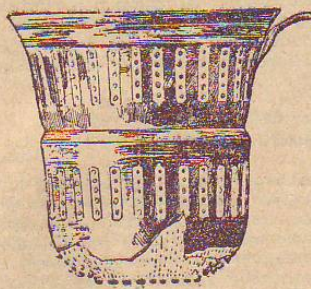
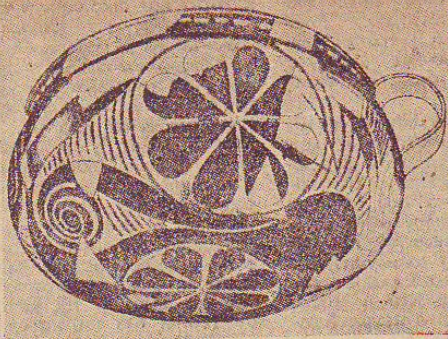
Πῶσον μεγάλα, ἀδιάσειστοι καὶ ἀθάνατοι ἀλήθειαι! Εἶναι συνεπῶς ἀυτοπρόδεικτον ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης εἶχεν ἀνασκεύασαι ἕκτοτε, ἴητοι πρὸ εἰκοσι τριῶν αἰώνων, καὶ μάλιστα μετ' ἐπιχειρήματα σαφῆ, θετικὰ καὶ ἀκαταμάχτητα τὰς θεωρίας τὰς ὅποιαις κατα μετὰ τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν ἐποχὴν ὑποστήριξαν οἱ σοφισταί, ὁ Ἐπίκουρος καὶ οἱ φιλόσοφοι τῆς παρακμῆς, εἰς τὴν νεώτεραν δὲ ὁ ὕλισμος καὶ ὁ Μαρξισμός.

Ἀλλὰ καὶ οἱ νεώτεροι σχολιασταί καὶ συγγραφεῖς κατέληξαν ἤδη εἰς τὴν ἀντίληψιν ὅτι καὶ ὁ «οἰκονομικὸς νόμος» τοῦ Μάρξ, ὅστις προήλθεν ἀπὸ τὰς ὑλιστικὰς θεωρίας, εἶναι πρωτίστως καὶ κυρίως «νόμος ἰδανικός» καὶ αὐτός, ἴητοι νόμος ὅστις δὲν ἀντιπροσωπεύει καταστάσιν πραγματικὴν καὶ συνεπῶς εἶναι «νόμος αὐτοπιστικός», ἡ ἀξία δὲ καὶ ἡ ἰσχὺς του δύναται νὰ δοκιμασθῆ μόνον ἐάν τεθῆ εἰς ἐφαρμογὴν. (Μάρξ, Βέμπερ, Σάλτς, ὁ ἰδικὸς μας Π. Κανελλοπούλος καὶ ἄλλοι) ἡ δὲ θεωρία τοῦ ἱστορικοῦ ὕλισμοῦ δὲν εἶναι – καὶ κατὰ τὸν Γκαστὸν Ρισάρντ, ἀλλὰ καὶ κατ' ἄλλους νεώτερους – παρά μία «μονιστικὴ καὶ μωραλοκρατικὴ θεωρία». (Βλέπε σχετικῶς καὶ Καρόλου Ζίντ «Ἱστορικὴ Οἰκονομία» Στεφάνου Στεφανοπούλου «Κοινωνικὰ συστήματα καὶ Φιλοσοφία», Ραπποπόρ, «Ἡ Φιλοσοφία τῆς Ἱστορίας», Π. Κανελλοπούλου «Κάρολος Μάρξ» κ.λ.π.).

Ἐπ' ἐπεὶ συνεπῶς καὶ αἱ θεωρίαι τοῦ Μάρξ νὰ περάσῃ ἀπὸ τὸ κριτήριον τῆς πραγματικότητος διὰ νὰ ἀποδειχθῆ ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς των ἡ ὠφελιμότης καὶ ἡ ἀξία των. Καὶ πράγματι ὅταν αἱ θεωρίαι αὐταὶ ἐτέθησαν εἰς ἐφαρμογὴν ἀπὸ τὸν Λένιν κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1917 εἰς τὴν Ρωσίαν, ἀπέδειχθη ἀκριβῶς ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῶν καὶ συνεπῶς κατεδείχθη ὅτι δὲν εἶναι ἰκαναὶ νὰ ἐξυπηρετήσῃν τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ σώσῃν ἢ μᾶλλον νὰ δημιουργήσῃν μίαν καλύτεραν ἀνθρωπότητα ὅπως ὑποστήριξαν ὁ Μάρξ, οἱ Μαρξισταί καὶ οἱ Μπολσεβίκοι. Ἀπέδειχθη δηλαδὴ ὅτι καὶ ὁ Μαρξισμὸς ὅπως καὶ ὁ ὕλισμος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου βασίζεται ὁ Μαρξισμὸς, ὄχι μόνον δὲν ἀποτελεῖ σύστημα δυνάμενον νὰ προσφέρῃ πραγματικὴν ὑπηρεσίαν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, ἀλλ' εἶναι ἀπλοῦστατα, ὅπως ἄλλωστε ἐνεφανίσθη καὶ εἰς τὴν πράξιν, μία ουτοπία ἢ ἕνας κοινὸς δογματισμὸς ἀσυμβίβαστος μετὰ τὴν πραγματικότητα. Συμπεπᾶς εἶχε δίκαιον ὁ Προυτὸν ὅταν ἔγραψεν ὅτι καὶ ὁ κομμουνισμὸς «εἶναι ἀδίκος» ἀφοῦ θέλει νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν διοίκησιν τῶν πολλῶν ἐπὶ τῶν ὀλίγων πού ὑπερέχουν, – «Ἡ Φιλοσοφία τῆς ἀθλιότητος» – καὶ ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ὁποίου ὁ Μάρξ ἔγραψε τὴν «Ἀθλιότητα τῆς Φιλοσοφίας» χωρὶς ὅμως καὶ νὰ δυνηθῆ νὰ ἀποδειχθῆ τὸ βῆσιμον τῶν ἰσχυρισμῶν του οὔτε δι' αὐτοῦ τοῦ ἔργου του.

Καὶ ἰδοὺ διατὶ ὅπου ἐπεκράτησε καὶ κυβερνᾷ ὁ κομμουνισμὸς, κυβερνᾷ τοὺς ἀνθρώπους διὰ τῆς ἐπιβολῆς καὶ τῆς βίας, διότι τὰ καθεστῶτα τοῦ εἶδους αὐτοῦ δὲν δύναται ἄλλως νὰ στηριχθῶν καὶ νὰ ὑπάρξῃν λόγῳ τῆς φυσικῆς ἀντιδράσεως τῶν ἀνθρώπων.

Περὶ τοῦ Μάρξ ἐλέχθη ἐν τούτοις ὅτι ὑπῆρξε μεγαλοφυΐα. Ἀλλὰ καὶ περὶ τούτου ἐάν ἤθελε κανεὶς συμφωνήσει, αὐτὸ οὐδὲν ὀφθαλμοφανές ὅτι ὁ Μάρξ ἦτο καὶ πραγματικὰ σοφός, ἀφοῦ ὡς γνωστὸν οἱ μεγαλοφυεῖς δὲν εἶναι πάντοτε καὶ ἀναγκαῖως σοφοί. Καὶ φαίνεται ὅτι ἀπὸ τῶν φυσικῶν, τῶν μαρτυριῶν αὐτῶν νόμον δὲν ἤδυνήθη νὰ διαφύγῃ οὔτε ὁ Μάρξ. Διότι ἐάν ὁ Μάρξ ἦτο πράγματι σοφός, δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ἐνστερνισθῆ τὰς θεωρίας τῶν ἀρχαίων σοφιστῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων φιλοσόφων τῆς παρακμῆς, τὰς ὁποίας μάλιστα ἀνέτρεψαν μετὰ ταῦτα οἱ Νεοπλατωνικοί, καὶ νὰ ἀγνοήσῃ τὰς βασικὰς ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ διδασκαλίας τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Ἀριστοτέλους, γεγονὸς τὸ ὅποιον συνετέλεσε

Ἑλληνικὴ κεραμεικὴ. 1η καὶ 2α σειρά: Καμαραϊκὰ ἀγγεῖα τῆς μεσομινωϊκῆς ἐποχῆς ἐκ Κνωσοῦ.
 3η σειρά: Τὸ πρῶτον ἀριστερά, καμαραϊκὸν ἀγγεῖον ἢ σκεῦος ἐκ Παλαιοκάστρου Κρήτης. Τὰ ἕτερα δύο, ὡς καὶ
 τὰ τῆς 4ης σειράς, εἶναι ἀγγεῖα μυκηναϊκῆς τέχνης τῆς ὑστερομινωϊκῆς ἐποχῆς (ἢ ὅποια συμπίπτει πρὸς τὴν
 ἐποχὴν τῆς νεωτέρας μυκηναϊκῆς τέχνης). Ἀνευρέθησαν ἐν Παλαιοκάστρῳ Κρήτης.

νέο σύστημα και το δικόν του σύστημα τὰς ἀτελείας και τὰς ἀντιθέσεις που παρουσιάζει και ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἀπορίας και οἱ ὅποιοι του εξεστράφησαν μέχρι τοῦ ἀποφύγι του γινώσκοντος. Λέγεται μάλιστα ὅτι ὅταν ἀκούει ἢ ὁ Μάρξ και ἐπιπροσφορήθῃ τὰς ἐκτροπὰς των ἀποφύγι του και συγχρόνως ὅτι οὗτοι ἐλέγοντο Μαρξιστῆς, εἶπε τὸ περιφροῦν: «Ἐγὼ ὅμως δὲν εἶμαι Μαρξιστῆς!»

Ὁ Ἀριστοτέλης ἄλλως τε ἔκτός των ὅσων ἀνεπτύχθησαν ἀνωτέρω, εἶπε πρὸς τούτους ὅτι ἔστιν εἰς μίαν πολιτείαν ἐκλείφουν ἡ ἡθική και ἡ ἀρετὴ, τότε φθειροῦται και ἡ πολιτεία, με ἄλλας λέξεις ἤθελε νὰ εἶπῃ ὅτι τὰ πολιτικά και κοινωνικά συστήματα που ἀγνοοῦν και περιφροῦν τὴν ἐλευθερίαν, τὸ ὕψιστον αὐτὸ ἀγαθὸν των ἀνθρώπων και γενικῶς τὰ δικαιώματα των, τὰ ὅποια οὐδεὶς δύναται νὰ τοὺς ἀφαιρήσῃ ἀτιμωρητῆ, διότι τὰ δικαιώματα αὐτὰ οἱ ἄνθρωποι τὰ ἔχουν ἐκ φύσεως, καταλλήλως εἰς τὴν καταστροφὴν. Καὶ ἡ ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος ἔχει ἀποδείξει ὅτι ὁ μέγας Σταγυρίτης εἶχε δίκαιον ἀπολύτως, ἀφοῦ ὅλα τὰ καθεστῶτα που ἐστηρίχθησαν εἰς τὴν βίαν ἢ ἀνεστράφησαν μετὰ τινὰ χρόνον διαίως ἐπίσης ὑπὸ των ἀνθρώπων ἢ κατέρρευσαν ἀφ' ἑαυτῶν. (Γαλλικὴ Ἐπανάστασις, Διαλύσις τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας παλαιότερα, τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας εἰς τὴν ἐποχὴν μας κτλ.).

Ἐὰν δὲ ἡ Δημοκρατία ἢ μάλλον οἱ Δημοκρατικοὶ θεσμοὶ ἀπὸ τὴν ἐποχὴν που καθιέρωθησαν εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα και μέχρι σήμερον δὲν ἀπέδωσαν πλήρως ἐκεῖνο που ἀνεμένετο ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, δηλαδὴ τὴν κοινωνικὴν ἰσότητά και δικαιοσύνην, ὑπὲρ των ὅποιων ἔκτοτε ἀγωνίζονται οἱ ἄνθρωποι συνεχῶς και χύονον ποταμούς αίματος πρὸς τούτο, αὐτὸ δὲν ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονός ὅτι οἱ θεσμοὶ αὐτοὶ εἶναι ἀνίκανοι νὰ ἐξυπηρετήσουν πραγματικῶς και ἀποτελεσματικῶς τὴν κοινωνίαν και τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλ' εἰς τὸ ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἢ μάλλον οἱ ἐπιδιώκοντες νὰ διοικήσουν αὐτοὺς, δὲν ἠνώνησαν τὴν μεγίστην ἀλήθειαν που διεκήρυξαν ὁ Πλάτων και ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι οἱ ἄνθρωποι πνευματικῶς, ψυχικῶς και σωματικῶς διαφέρουν μεταξύ των και ὅτι εἰν δὲν ἐκπαιδευθῶν καταλλήλως διὰ νὰ ἀντιληφθῶν αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν και νὰ κατανοήσουν καλύτερον τὸν ἑαυτῶν των και τὸν προορισμὸν των, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τερματισθῶν αἱ μεταξύ των ἀντιθέσεις, νὰ περιορισθῶν αἱ ἐντὸς των κοινωνιῶν διαταραχαὶ και νὰ ἐπέλθῃ ἡρεμία εἰς τὰς κοινωνίας των ἀνθρώπων.

Πλείστοι ἐν τούτοις ἐκ των νεωτέρων ἐπικρίνουν τὴν προσπάθειαν τοῦ Ἀριστοτέλους κυρίως νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ὑπαρξιν δούλων εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα ἢ μάλλον τὴν περὶ ἀνισότητος των ἀνθρώπων ἀποψιν τοῦ Ἀριστοτέλους, διὰ τῆς ὁποίας δικαιολογεῖται ἡ ὑπαρξὶς δούλων εἰς τὴν ἐποχὴν του και συνεπῶς ἀνθρώπων που ἤσαν ὑποχρεωμένοι νὰ ἐργάζωνται διὰ λογαριασμὸν των κυρίων των και δὲν εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ μετέχουν εἰς τὴν διοίκησιν τῆς πολιτείας. Ἀλλὰ ἡ ἀνόητος τακτικὴ τῆς στρουθοκαμήλων που χώνει τὴν κεφαλὴν τῆς εἰς τὴν ἄμμο δὲν νὰ ἀποφύγῃ τοὺς διώκτας τῆς, ἐνῶ ὀλόκληρον τὸ σῶμα τῆς παραμένει ἐκτεθειμένον, δὲν εἶναι ἀσφαλῶς ὁ καλύτερος πρὸς ἀντιμετωπίσεως και τοῦ ζητήματος αὐτοῦ. Διότι ἐάν συγκριθῇ ἡ ζωὴ των δούλων τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀριστοτέλους, οἷτινες μόνον πολιτικῶν ἐλευθεριῶν ἐστεροῦντο, ἐνῶ κατὰ τὰ ἄλλα ἔζων και αὐτοὶ ὡς ἄνθρωποι δυνάμενοι νὰ ἀπολαύσουν ὄλων των ἀγαθῶν τῆς ζωῆς και πολλάκις οἱ ὑπερέχοντες ἐκ τούτων ἐγίνοντο πολῖται ἐλεύθεροι, ἐάν, λέγω, συγκριθῶν οἱ δούλοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης με τοὺς δούλους τῆς ἐποχῆς μας που ἀποθηήσκουν κατὰ μυριάδας εἰς τὰ στρατόπεδα συγκεντρώσεως των συγχρόνων ὀλοκληρωτικῶν κρατῶν ἢ με τὴν πλειονότητα των δὴθεν ἐλευθέρων ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς μας, που ἀγωνιοῦν και ὑποφέρουν κάτω ἀπὸ τὰς πολυπλόκουσ και βασανιστικὰς συνθήκας τῆς σημερινῆς ζωῆς, τοῦ ἐπικρατοῦντος μηχανικοῦ πολιτισμοῦ και τῆς ἐκδιомηχανισσεως τῆς παραγωγῆς, τότε ἀσφαλῶς ἡ σύγκρισις αὕτη εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀποδῇ ὑπὲρ τῆς ἐποχῆς μας. Διότι πράγματι οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς μας εἶναι δούλοι των τρομερῶν συνθηκῶν τῆς ὅχι και τόσο εὐχάριστου ζωῆς που ἔχει δημιουργήσει ὁ σύγχρονος πολιτισμὸς με τὰς μηχανικὰς προόδους του, που εἶναι και αὐτὰ ἀποτελέσματα των κατακτήσεων των φυσικῶν ἐπιστημῶν, αἷτινες τόσοσ ἔχουν ἀναπτύχθῃ εἰς τὴν ἐποχὴν μας, παραμερίσασαι τελείως περίπου τὴν ἔρευναν τοῦ ἀνθρώπου και τὴν ἐπιβεβλημένην ψυχικὴν διαπαιδαγωγίαν αὐτοῦ.

Ὅσονδήποτε δὲ και ἂν φωνασκοῦν οἱ λεγόμενοι προοδευτικοὶ τῆς ἐποχῆς μας ἢ ὅλοι ἐκεῖνοι που ἀγωνί-

ζονται δὴθεν διὰ τὰς ἐλευθερίας των ἀνθρώπων σήμερον και ὅσοι ἀκόμη ὑπόσχονται νὰ εξασφαλίσουν εἰς αὐτοὺς ἰσότητά και δικαιοσύνην διὰ των συστημάτων τῆς «κοινωνιοκρατίας» και τοῦ κομμουνισμοῦ ἢ ἰσχυρίζονται ὅτι δύναται νὰ βελτιώσουν διὰ των μεθόδων αὐτων τὴν ζωὴν των ἀνθρώπων και νὰ διορθώσουν τὴν φυσικὴν ἀνισότητά που εἶναι τὸ κυριώτερον γνώρισμα αὐτων, ἡ πραγματικότης δὲν μεταβάλλεται. «Γιόλεμος ἐστίν παντων πατῆρ και βασιλεὺς - εἶπε πρὸ τοῦ Πλάτωνος και τοῦ Ἀριστοτέλους ὁ μέγας Ἡρακλείτης - και ἄλλους μὲν ἀνεδείξε θεοὺς, ἄλλους ἐλευθέρους και ἄλλους δούλους!». Δηλαδὴ ἡ φυσικὴ ἀνισότης των ἀνθρώπων προκαλεῖ τὰς διαταραχὰς και τὰς ἀδικίας που ὑπάρχουν ἐντος των κοινωνιῶν και οἱ ἄνθρωποι γεννῶνται ἄλλοι μὲν διὰ νὰ ὑπερέχουν και ἄλλοι διὰ νὰ ἀκολουθοῦν και νὰ ζουν πλησίον ἐκείνων που ὑπερέχουν. Καὶ φυσικὰ μόνον οἱ τῆς ἐκπαιδεύσεως, διὰ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ πνεύματος των, διὰ τῆς γνώσεως και τῆς κατανοήσεως του ἑαυτοῦ των και συγχρόνως διὰ τοῦ καθορισμοῦ των δικαιωμάτων και των ὑποχρεώσεών των, τὰ ὅποια πρέπει νὰ ἀντιληφθῶν οἱ ἄνθρωποι διὰ τῆς πνευματικῆς των ἀναπτύξεως και ὅχι διὰ τῆς ἐπιβολῆς και τῆς βίας, ὅπως ἐπιδιώκουν τούτο ὁ κομμουνισμὸς και τὰ ἀνελεύθερα συστήματα τῆς ἐποχῆς μας, ἢ διὰ των κατακτήσεων των φυσικῶν ἐπιστημῶν, ὑπάρχει πιθανότης οἱ ἄνθρωποι νὰ γίνουν καλύτεροι και νὰ περιορισθῶν ἢ ἀντιθέσεις μεταξύ των, που προέρχονται ἀπὸ τὴν φυσικὴν ἀνισότητά που τοὺς διακρίνει, ὅπως ἐδίδαξαν και ἀπέδειξαν τούτο πρῶτος ὁ Ἡρακλείτης, ὁ Σωκράτης, ὁ Πλάτων και ὁ Ἀριστοτέλης.

Αἱ ἀντιθέσεις και αἱ ἀτελείαι ὄλων των νεωτέρων φιλοσοφικῶν συστημάτων

Ὅπωςδήποτε θὰ ἠδύνατο νὰ λεχθῇ δι' ἐκείνους που θαυμάζουν τὴν διανοήσιν των νεωτέρων, ὅτι ὅλα τὰ Φιλοσοφικὰ συστήματα των νεωτέρων, ἐκτός τοῦ ὅτι εἶναι δυσνόητα και μάλλον ἀλληλοσυμπλέκονται και ἀλληλοαναιροῦνται, οὐδὲν τὸ οὐσιαστικὸν προσέθεσαν εἰς ἐκεῖνα που γνωρίζομεν ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους, ὅπως γράφει και ὁ Νίτσε. Ἀποδείξεις ὅτι ὁ Κάντ ἠναγκάσθη νὰ γράψῃ τὰ «Προλεγόμενα» διὰ νὰ ἐξηγήσῃ τὸ ἔργον του «Ἡ Κριτικὴ τοῦ καθαροῦ λόγου», τὸ δυσνόητον και αἱ ἀντιθέσεις που παρουσιάζει ἡ «Φαινομενολογία τοῦ πνεύματος» τοῦ Ἐγέλου, αἱ μεταπτώσεις τοῦ Σέλλινγκ, αἱ ἐκτροπαὶ τοῦ Νίτσε, τοῦ Σοπεννώουερ κλπ., αἱ ὑπερβολαὶ των Φυσιοκρατῶν ἢ των Ἐμπειρικοκρατῶν, αἱ μονομυρῆραι τοῦ «ἱστορικοῦ Ὑλισμοῦ» τοῦ Μάρξ κλπ. Καὶ φυσικὰ κανένα νεώτερον πολιτικὸν και κοινωνικὸν σύστημα που προήλθεν ἀπὸ τὰ νεώτερα φιλοσοφικὰ συστήματα ἐπέτυχε νὰ ἐπιλύσῃ τὰ προβλήματα των κοινωνιῶν και των ἀνθρώπων, ὅπως ἀποδεικνύουν αἱ ἐκτροπαὶ του «Φιλελευθερισμοῦ», αἱ ἀτελείαι και αἱ οὐσπῖαι του «Μαρξισμοῦ», ἡ χρεωκοπία τοῦ «σοσιαλισμοῦ», ἡ ἀνεπὶρκειο ἢ ἡ ἀποτυχία τοῦ συστήματος τῆς διευθυνομένης οικονομίας κ.τ.λ.

Φυσικὰ ἡ ἀπόδειξις τοῦ ἀνωτέρω ἰσχυρισμοῦ ἀπαιτεῖ εὐρυτάτην ἀνάπτυξιν τοῦ θέματος, ἀλλὰ δι' ὅσους γνωρίζουν τὰ πράγματα θὰ ἐπιχειρήσῃ νὰ ἀναπτύξῃ κατωτέρω δι' ὀλίγων διατῶν ἰσχυρισμὸς αὐτὸς δὲν εἶναι ἀσθηρικός.

Μετὰ τὸν Ρογγήρον Βάκωνα (1215-1294), ὅστις κατὰ τὴν νεωτέραν ἐποχὴν ἐπεχείρησε πρῶτος νὰ ἐρμηνεύσῃ διὰ των μαθηματικῶν τὴν δημιουργίαν, μιμούμενος εἰς τούτο τοὺς Πυθαγορείους και ὅστις ἐπίστευεν ὅτι ὑπάρχουν δύο εἰδῶν γνώσεις, ἢτοι γνώσεις δι' ἃ ποδείξων και γνώσεις δι' ἐμπειρίας, διὰ νὰ καταλήξῃ εἰς τὴν ἀντίληψιν ὅτι «ἡ πίστις προηγείται τῆς γνώσεως», ἢτοι εἰς συμπέρασμα ὅχι ὀρθόν, ὁ Ρενάτος Καρτέσιος ἀκολουθῶς (1596-1650) πιστεύων και αὐτοὶ εἰς τὴν ἀποψιν ὅτι διὰ των μαθηματικῶν δυνάμεθα νὰ ἐρμηνεύσωμεν τὴν δημιουργίαν, φθάνει εἰς τὴν «ἀμφιβολίαν» διὰ νὰ καταλήξῃ διὰ τοῦ «νοῦ ἀρα ὑπάρχει», εἰς τὴν δυσρχίαν που διετύπωσε, ἀφοῦ διὰ τῆς συνυπάρξεως εἰς τὸν ἄνθρωπον δύο οὐσιῶν, ἢτοι τοῦ ὕλικου ὀμάματος και τῆς ψυχῆς που παρεδέχθη ἀποδεικνυεταὶ αὐτὸ ἀκριβῶς. Δηλαδὴ ὁ Καρτέσιος παραπλαυθῆεν ἀπὸ τὰς αἰσθήσεις και ἐμπλακείας εἰς τὴν ἀμφιβολίαν διήρσε τὸν κόσμον εἰς «ὑλὴν και νοσίαν», τὰς ὅποιας ἔδλεπεν ὡς δυνάμεις ἀντιτιθεμένας, ἀποψις ἢτις τὸν ὠδήγησεν εἰς τὴν ὑποκειμενικὴν Φιλοσοφίαν και συνεπῶς εἰς ἐσφαλμένην ἀντίληψιν.

Ὁ Λάιμπνιτς ἐπίσης μετ' αὐτὸν καιτοὶ ἀνέτρεψε διὰ τῆς «μοναδολογίας» του τὴν θεωρίαν τοῦ Ἰδρυτοῦ τῆς

νεωτέρας έμπειριοκρατίας Λόκκε, όστις ύπεστήριζεν ότι «ή ψυχή του ανθρώπου είναι άγραφος χάρτης» και συνεπώς δέχεται παθητικώς τās έξωτερικās εικόνας και τā φαινόμενα αυτού του κόσμου, τούτο εις ούδέν ώφέλησεν, άφού και αί θεωρίαι του Λάιμπνιτς, του Λόκκε, του Δ. Χούμ κ. ά. άνετράπησαν ύπό του Κάντ, όστις έπέτυχε να έναρμόνησιν τās άντιτιθεμένας θεωρίαις τής έμπειριοκρατίας και του όρθολογισμού διά τής «Κριτικής του καθαρού λόγου».

Άλλά και ό Κάντ ύποστηρίξας τήν άποψιν ότι ό άνθρωπος μόνον τā «φαινόμενα» δύναται να γνωρίσιν άλλ' όχι και τā νοούμενά, άπεμακρύνθη τής μεταφυσικής, συγχρόνως δέ ύποστηρίζων ότι ή γνώσις «του καθολου και του άναγκαίου, δέν πηγάζει από τήν αίσθησιν άλλ' εκ του ύποκειμένου», άποψιν τήν όποιαν πρό αυτού διετύπωσε και ό Καρτέσιος, άνήρεσε και τήν έμπειρία, ώστε να καταντά τó έξαγομενον τής «Κριτικής του καθαρού λόγου» του Κάντ μάλλον «σκεπτικόν» και συνεπώς άσυμβίβαστον με τās έπιδιώξεις τής πραγματικής Φιλοσοφίας. Άλλά και ό Έγελος θελήσας να προχωρήσιν περαν του Κάντ και θεωρήσας «τās κατηγορίας τής φύσεως» ως άντιστοιχούσας εις τās «κατηγορίας τής λογικής», τίποτε δέν άπέδειξεν ως όρθόν ουσιαστικώς, ένώ ό Κάντ ύποστηρίξας ότι ή ύλη άποτελείται εκ δύο δυνάμεων άντιθέτων, δέν ήνυλήθη τελικώς να άποδείξη και ποίαι είναι αί δυνάμεις αύται. Παρεδόχη άλλως τε και ό Κάντ ότι όταν έπεχειρήσε να όλοκληρώσιν τó σύστημά του εύρέθη πρό των «κατηγοριών» του Άριστοτέλους. Δηλαδή ό Κάντ άντελήθη ότι ό Άριστοτέλης ειχε προείπει και καθόρισε αύτά που ύπεστήριξε βασικώς και έφαντάσθη κατ' άρχην ότι ειχεν άνακαλύψει εις τās άπόψεις που διετύπωσε.

Και τās ίδιās έμπλοκάς και άντιθέσεις παρουσιάζουν και ή «ταυτότης» του Σέλλινγκ και τó «έγώ» του Φίχτε όπως και όλα τā άλλα νεώτερα δήθεν Φιλοσοφικά συστήματα και μεταξύ αυτών του Σοπενάουερ, του Νίτσε, του Χάρτμαν, του Βούντ, του συγχρόνου μας Μπέρζον και άλλων. Και λέγει μόν ό Γ. Σορέλ διά τόν Μπέρζον εις τó έργον του «Η ώφελιμότης του πραγματισμού» ότι ό Μπέρζον πολύ θα ήθελε να εύρη λόγους έπιτρέποντας εις αυτόν να βεβαιώσιν μετά σθερότητος τήν άθανασία τής ψυχής και να παραδεχθή τήν μεταφυσικήν ως τήν ύψιστην έπιστήμη, αλλά ό ήμέτερος Χρ. Άνδρούτσος, όστις θεωρείται και δικαίως από τους μεγαλύτερους συγχρόνους διανοητάς, λέγει ότι «ή ένόρασις» του Μπέρζον περιέπλεξε περισσότερον τó ζήτημα, περί «του πώς ό άνθρωπος άντιλαμβάνεται τó τó κόσμου, και τā περαν αυτού», διότι άδηγεί εις τήν μυστικοπάθειαν και ότι ή Φιλοσοφία του Μπέρζον όπως και του Νίτσε είναι φιλοσοφία τής ζωής, διότι πρωταρχικόν στοιχείον τής είναι ότι ούδέν τó σταθερόν και μόνιμον ύπάρχει εις τόν κόσμον αλλά «τā πάντα ρεί» (Χρ. Άνδρούτσου «Τολστόι - Νίτσε - Μπέρζον»), όπως έδίδαξε τούτο πρώτος ό «Ηράκλειτος» από τους άρχαίους. Ώς πρός τήν σημερινήν δέ θεωρίαν των «Υπαρξιστών» του Σάρτρ νομίζω ότι δέν δύναται να γίνη λόγος σοβαρός, διότι πρόκειται περί ύλοζωϊκής ή μάλλον περί μηδενιστικής καθαρώς θεωρίας.

Όπωςόποτε τās θεωρίας τής έμπειριοκρατίας άνέπτυξαν και παρεδόχθησαν ως έπί τó πλείστον οι Άγγλοι και οι Γάλλοι, τήν δέ λογικήν Φιλοσοφίαν κυρίως οι Γερμανοί. Ούδεμία όμως εκ των θεωριών αυτών έπέλυσε τó πρόβλημα «τί τó δν έστιν τó άει ζητούμενον και άει άπορούμενον» που έθεσεν ό Άριστοτέλης και έπί του όποιου ό μέγας Έλλην σοφός άπήνησε κατά τρόπον περισσότερον καθαρόν και σσηή από οιοδήποτε άλλον διανοητήν των μετέπειτα αίωνων, όπως έπίσης ούδεις άλλος σοφός άνέπτυξε πληρέστερον και σαφέστερον από τόν Άριστοτέλη διατί ό άνθρωπος του «είδεναι φύσει όρέγεται» (Μεταφυσικά) και έν πάση περιπτώσει ούτε ό Φιλελευθερισμός ούτε ό ύλισμός και ό Μαρξισμός που προήλθεν από τόν ύλισμόν έπέλυσαν τó πρόβλημα τής διοικήσεως των κοινωνιών και των ανθρώπων. Και έχει δικαίον άσφαλώς ό ήμέτερος Βαθός μελετητής των νεωτέρων Φιλοσόφων, κοινωνιολόγων και οικονομολόγων Στέφ. Στεφανόπουλος έταν άναφέρη ότι «αί σύγχρονοι φιλοσοφικοί Ιδέαι, έν άντίθεσει πρός τās παλαιότερας (παλαιότερας έννοεί τās Ιδέας των φιλοσόφων τής τελευταίας τεσσαρακονταετίας του παρελθόντος και των άρχών του παρόντος αιώ- νος) καταλήγονν εις τήν άποκατάστασιν τής ύπεροχής και τής προτεραιό-

τητος εις τήν κοινωνικήν ζωήν των ήθικών παραγόντων έναντι των υλικών και οικονομικών τοιούτων, τους όποιους κατ' ουσίαν προέτασεν ή όρθολογική ή ή μηχανική περί συμπαντος άντίληψις - και εις τήν άναγνώρισιν τής άποφασιστικής συμβολής των ήθικών και πνευματικών αξιών εις τήν προοδόν και τήν έξύψωσιν τής ανθρωπότητος - δηλαδή εις τήν προταξιν των στοιχείων άκριβώς εκείνων που άπέκρουον και παρεγνώριζον θύματα μιάς κοινής μηχανικής και ύλιστικής Φιλοσοφίας, τόνον ό φιλελεύθερος άτομισμός, όσον και ό Μαρξικός Σοσιαλισμός. (Στέφ. Στεφανόπου- λου : «Κοινωνικά συστήματα και Φιλοσοφία»).

Και φυσικά «οί ήθικοί παράγοντες» που άντιτίθενται πρός τους «ύλιστικούς» και οι όποιοι δύναται να δημιουργήσουν μίαν άνωτέραν άντίληψιν περί κόσμου και ζωής και μίαν καλύτεραν κοινωνίαν ανθρώπων μόνον εις τās βάσεις τής πραγματικής Φιλοσοφίας, ήτοι εις τās διατάγματα του Σωκράτους, του Πλάτωνος και του Άριστοτέλους δύναται να αναζητηθούν και να εύρεθούν.

Αί έπιδιώξεις τής Φιλοσοφίας και τής έπιστήμης που άποβλέπουν εις τήν δευτικήν έξυπηρέτησιν των ανθρώπων.—

Η Φιλοσοφία άλλως τε, όπως έδίδαξαν τούτο οι μεγάλοι Έλληνες φιλόσοφοι, δέν άποβλέπει εις τήν δημιουργίαν και μόρφωσιν φιλοσόφων. Άντιθέτως έπιδιώκει να έξηγήσιν διά τής γνώσεως τās μεγάλας αληθεί- ας τής ζωής και του βίου του ανθρώπου. Μόνον δέ διά τής κατανοήσεως των αληθειών αυτών - και τούτο δέν δύναται να γίνη άνευ τής γνώσεως και τής ανάπτυξεως του πνεύματός του - ό άνθρωπος καθίσταται ικανός να άντιμετωπίσιν τās τρικυμίας τής ζωής και να ύψωθη εις τήν τελειότητα που άρμόζει εις τήν φύσιν του και εις τήν πνευματικήν ύπεροχήν του, ήτις τόν καθιστά είδος έπιγείου θεού, όπως πιστεύει και όπως πρέπει να είναι, όταν δέν έκτρέπεται και δέν μεταχειρίζεται κακώς τόν «νοόν», τήν νόσιν που διαθέτει και με τήν όποιαν τόν έχει προικίσει ή φύσις διά να έννοή τήν αλήθειαν αύτην άκριβώς. Διότι είναι άναμφισβήτητον ότι μόνον ό άνθρωπος έπροικίσθη με νόσιν από τήν φύσιν, ένώ όλα τā άλλα όντα έπροικίσθησαν άπλως με ένστικτον παρ' αύτής. Νομίζω δε ότι και ό Πλάτων αυτό έννοούσεν άκριβώς, όταν έγραφε διά τήν Φιλοσοφίαν ότι «ούδέν άλλο μεγαλύτερον και καλύτερον δώνον έλαβον ποτέ άλλοτε οι άνθρωποι από τους θεούς!»

Αί ύλιστικαί συνεπώς θεωρίαι που ύποστηρίζουν «ότι και ό νοός του ανθρώπου είναι ύλη» και όχι δύναμις υπέρχουσα αύτής και ως εκ τούτου ό άνθρωπος «αίτιοκρατείται» και δέν έχει «έλευθερίαν βουλήσεως» και κατ' συνέπειαν συμφώνως με τήν παλαιάν άντίληψιν του Πρωταγόρα και των άλλων σοφιστών, είναι άνίκανος να έπιτύχη κάτι καλύτερον δι' έαυτόν έντός τής δημιουργίας - «πάντων χρημάτων μέτρον άνθρωπος», ειπεν ό Πρωταγόρας - και άποτέλεσμα των όποιων είναι ή έπίδο- ρσις και των ανθρώπων τής εποχής μας εις τās πρακτικάς κυρίως σπουδάς, ούδέν τó πραγματικά ώφέλιμον αλλά και συμφωνόν με τήν φύσιν του ανθρώπου δύναται να έξασφαλίσει εις τήν ανθρωπότητα.

Αί πρακτικά σπουδαί, αί κατακτήσεις των Φυσικών έπιστημών και ή ανάπτυξις τής βιομηχανίας, διά τής όποιας έφαντάσθησαν οι ιδρυται των νεοφανών συστημάτων τής «κοινωνιοκρατίας» και κατ' έπέκτασιν ό Μαρξισμός και ό κομμουνισμός, που προήλθον από τās ύλιστικās θεωρίας, ότι θα συντελέσουν εις τήν δημιουργίαν μιάς καλύτερας κοινωνικής και πολιτικής συγκροτήσεως, όχι μόνον δέν έδικαίωσαν τās προβλέψεις των, άλλ' άντιθέτως περιήγαγον τήν ανθρωπότητα εις τó σημερινόν θλιβερόν άδιέξοδον και τήν παρέσυραν εις τās διαταραχάς και τās άνωμαλίας που συνταράσσουν τήν εποχήν μας, με τελικόν άποτέλεσμα τήν άνακάλυψιν και τής «βόμβας του άτόμου» πρό των συνεπειών τής όποιας ή ανθρωπότης όλόκληρος ίσταται ήδη περιδεής και περίτμος.

Διότι αί κατακτήσεις των Φυσικών έπιστημών, αί πρακτικά σπουδαί, όπως και ή ανάπτυξις τής βιομηχανίας, δύνατον να έξασφαλίζουν άνέσεις εις τόν άνθρωπον - άν και ή βιομηχανία παρά τήν ανάπτυξιν της ούδόλωρ έπέτυχε να έξασφαλίσιν τā άγαθά που παράγει εις όλους τους ανθρώπους - αλλά κατ' ούδένα τρόπον και όπωσδήποτε δύναται να κάμουν καλύτερους, δηλαδή πραγματικά εύτυχείς, άνόρητους, άγα-

θεός και τελείους τους ανθρώπους. Ἡ ἐπιδίωξις αὐτῆς εἶναι ἔργον ἀποκλειστικῶν τῆς πραγματικῆς φιλοσοφίας πού ἀποβλέπει εἰς τὴν ἔρευναν καὶ τὴν τελειοποίησιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ ὁποία μόνη δύναται νὰ ὑψώσῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν θέσιν πού τοῦ ἀρμόζει, διότι μόνον ἡ πραγματικὴ φιλοσοφία πού πιστεύει εἰς τὴν ὑπεροχὴν καὶ τὴν δύναμιν τοῦ «νοῦ» δύναται νὰ προσφέρῃ πραγματικὴν καὶ θετικὴν ὑπηρεσίαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

Κατὰ συνέπειαν ὄχι ἡ πράξις, ὅπως ὑπεστήριξαν ὁ Μάρξ καὶ οἱ ἀρχαῖοι καὶ νεώτεροι ὕλισται καὶ ὁπαδοὶ τῆς Ἐμπειριοκρατίας, τῆς Φυσιοκρατίας ὅπως καὶ οἱ «σκεπτικισταί» ἀπὸ τοῦ Πύρωνος καὶ ἐντεύθεν, ἀλλ' ἡ γνῶσις, ὅπως ὑπεστήριξαν ὁ Σωκράτης, ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ἀριστοτέλης, δύναται νὰ ἐξυπηρετήσῃ καὶ νὰ ἀνυψώσῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν πραγματικὸν προορισμὸν του. Ποίαν δὲ τεραστίαν σημασίαν ἔχει διὰ τὴν ἐν γένει διαβίωσιν τοῦ ἀνθρώπου ἡ γνῶσις, ἥτις εἶναι ἡ βάση τῆς πραγματικῆς φιλοσοφίας καὶ ὄχι ἡ πράξις, ἀφοῦ ἡ πράξις ἀνευ τῆς βαθυτέρας καὶ εὐρυτέρας γνώσεως τῶν «ὄντων», τῶν «αἰτίων» «τῶν πραγμάτων» καὶ τῶν «γεγονότων» εἶναι ὅπωςδήποτε ἀτελής, περιωρισμένη καὶ ἐλαττωματικὴ ἢ τοῦλάχιστον μικροτέρας ἐπιδόσεως καὶ ἀξίας, μὰς τὸ λέγει καὶ αὐτὸ ὁ Ἀριστοτέλης μὲ τὸ ὄραϊον ἀλλὰ καὶ ἀρκετὰ χαρακτηριστικὸν παράδειγμα πού ἀναφέρει σχετικῶς, διὰ νὰ ἀποδείξῃ τί δύναται ἡ γνῶσις.

«Ὅταν οἱ συμπόλιται του — λέγει — περιέπαιζον τὸν Θαλῆν, τὸν πρῶτον Ἑλληνα φιλόσοφον, διότι εἶχε καταστήσει πτωχός, ἐπειδὴ ἀπησχολεῖτο διαρκῶς μὲ τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν παρατήρησιν τῶν ἀστρον καὶ δὲν ἔβλεπον κατὰ ποῖον τρόπον ἦτο δυνατόν νὰ τὸν ὠφελήσῃ ἡ σοφία του, ὁ Μιλήσιος σοφὸς διαπιστώσας, ἀπὸ σχετικῶς παρατηρήσεως του προφανῶς, ὅτι θὰ ἠκολούθει μεγάλη ἐσοδεία ἐλαίων, ἐδανείσθη μερικὰ χρήματα καὶ ἐνοίκιασεν ὅλα τὰ ἐλαιοτριβεῖα τῆς Μιλήτου καὶ τῆς Χίου ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ χειμῶνος, ἐναντι εὐτελεστάτης τιμῆς, ἀφοῦ δὲν ὑπῆρχεν ἄλλος ἐνοικιαστής. Ὅταν ὁμως ἐφθάσεν ἡ ἐποχὴ τῆς συγκομιδῆς, ἥτις πραγματικὰ ὑπῆρξε πλουσιωτάτη, πολλοὶ συγχρόνως παραγωγοὶ ἐζήτησαν ἐλαιοτριβεῖα. Τότε ὁ Θαλῆς ὑπένοικιασε τὰ ἐλαιοτριβεῖα ὅσον ἤθελεν εἰς αὐτοὺς καὶ ἐκέρδισε σημαντικὰ ποσά, ἐπιδεικνύων δὲ αὐτὰ εἰς τοὺς συμπόλιτας του τοὺς ὁποίους εἶχεν συγκεντρώσει εἰς τὴν πλατείαν τῆς Μιλήτου, τοὺς εἶπε συγχρόνως ὅτι ὁ σοφὸς εἶναι εὐκόλον νὰ κερδίσῃ χρήματα ὅταν θελήσῃ νὰ ἐκμεταλλεῖται τὴν σοφίαν του, αἱ ἀσχολαίαι ὁμως τοῦ σοφοῦ δὲν ἀποβλέπουν εἰς «τὸ ν ὕ λ ι κ ὸ ν» ἀλλὰ εἰς τὸ ν π ν ε υ μ α τ ι κ ὸ ν π λ ο ὕ τ ο ν καὶ ἐδώρουν τὰ χρήματα πού εἶχε κερδίσει εἰς τὴν πόλιν (Ἀριστοτέλους «Πολιτικά»).

Καὶ ἰδοὺ διατὴν Ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν, πού ἐθεμελιώθη καὶ ἀνεπτύχθη ὡς ἐπιστήμη ἀπὸ τοῦ Σωκράτους καὶ ἐντεύθεν, ἐπειδὴ πρῶτος ὁ Σωκράτης ἐστρέψε τὴν φιλοσοφίαν εἰς τὴν ἔρευναν τοῦ ἀνθρώπου, παραμένει «γεματὴ ὀροσιά καὶ ἀμάραντος», ὅπως ἔγραψεν ὁ Τσέλλερ καὶ ἀποτελεῖ ἔκτοτε τὴν κυριώτεραν πνευματικὴν δύναμιν τῆς ἀνθρωπότητος, οἱ δὲ μετέπειτα διανοηταὶ οὐδὲν τὸ σοβαρὸν προσέθεσαν δυστυχῶς ἀπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς. Συνεπῶς ἐάν αἱ πρακτικαὶ σπουδαὶ καὶ ἡ μελέτη τῶν φυσικῶν φαινομένων εἶναι χρήσιμοι εἰς τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ μίας πλευρᾶς, ἡ ἔρευνα ὁμως καὶ ἡ μελέτη τοῦ ἀνθρώπου πρέπει νὰ εἶναι ἡ ὑψίστη καὶ πρωταρχικὴ ἐπιδίωξις τῆς ἐπιστήμης, διότι μόνον διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ ὑπάρχει πιθανότης νὰ ἐπιτευχθῇ κάτι καλύτερον διὰ τὸν ἄνθρωπον.

Πῶς ἀνατρέπονται αἱ ἀπόψεις τῶν ὑλιστῶν ὅτι δὲν ὑπάρχει Θεὸς καὶ ὅτι καὶ ὁ «νοῦς» τοῦ ἀνθρώπου, ἦτοι τὸ «πνεῦμα», εἶναι ὕλη

Ὁ Ἀριστοτέλης ἄλλως τε, θέλων νὰ ἀποδείξῃ τὴν ἀξίαν καὶ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ «νοῦ» καὶ ἀντιτιθέμενος πρὸς τὰς ἀπόψεις τῶν σοφιστῶν αἵτινες ἦσαν αἱ αὐταὶ μὲ τὰς ἀντιλήψεις τῶν ὑλιστῶν τῆς ἐποχῆς μας, πού ὑποστηρίζουν ὅτι θεὸς δὲν ὑπάρχει καὶ ὅτι καὶ ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ὕλη, διότι προέρχεται ἀπὸ αὐτήν, λέγει εἰς τὰ «Μεταφυσικά» ὅτι «εἰς τὴν λογικὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου ὑπάρχει κάτι πού ὑπερβαίνει τὸ ἄτομον, κάτι τὸ ὁποῖον προέρχεται ἐξ ὄθεν — «θύραθεν» — καὶ εἶναι ἀληθῶς θεῖον, ἦτοι «τὸ κ α φ ρ ὸ ν λ ο γ ι κ ὸ ν, ὁ ν ο ὗ ς».

Ὁ Θεῖος αὐτὸς ἕνους — λέγει ὁ Ἀριστοτέλης — παρέχεται ἀφ' ἑαυτοῦ εἰς τὸν ἄνθρωπον κατὰ τὴν διάρκειαν

τῆς ζωῆς καὶ ὅταν τὸ σῶμα διαλυθῇ μετὰ τῆς κυρίως εἰπεῖν ζωῆς, δηλαδὴ τῆς ὕλης, ἐπιστρέφει εἰς τὸν «καθολικὸν νοῦν» ὅστις εἶναι ὁ θεὸς καὶ ἐν τῷ ὁποίῳ ἀπορροφᾶται. Ἡ κίνησις καὶ ἡ ζωὴ δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο εἰς ἀλόκληρον τὴν φύσιν, προσῄεται ὁ Ἀριστοτέλης, ἀπὸ μίαν τεραστίαν ὁρμὴν πρὸς τὰ πρῶτα, συνειδητὴ ἢ ἀσυνειδητὸς ὡθῆσις πρὸς τὴν τελειότητα, ἦτοι πρὸς τὸν Θεόν, καθαρὰ σκέψις, σκέψις ἐν ἐνεργείᾳ, σκέψις οὐσιαστικὴ καὶ ζῶσα».

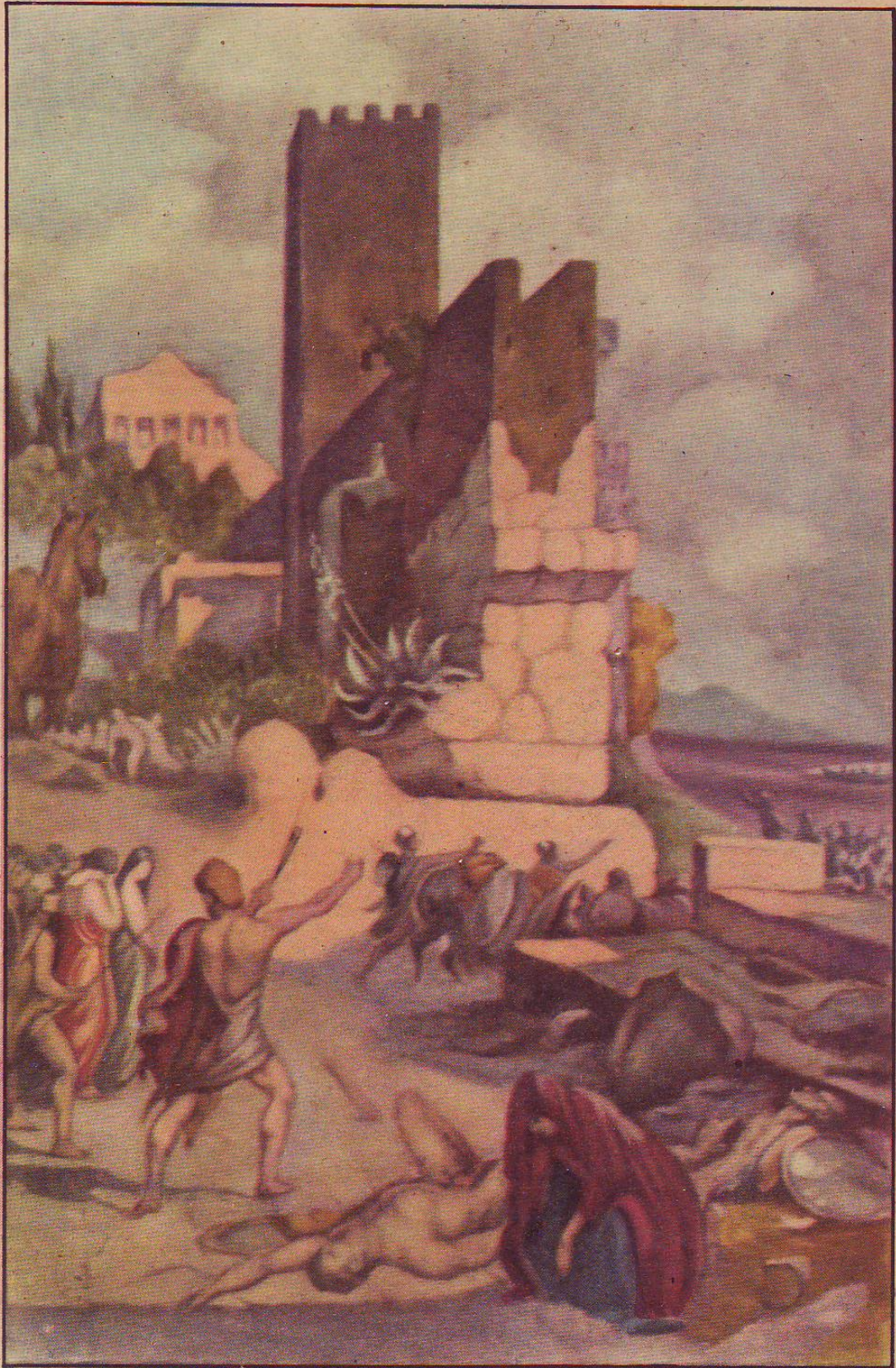
Ἡ μεταφυσικὴ αὐτὴ σύλληψις τοῦ Ἀριστοτέλους — γράφει πολὺ ὀρθῶς ὁ Κρούαε («Ἱστορία τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Λογοτεχνίας») — εἶναι μίαν τῶν μεγαλειωδεστέρων καὶ εἰς τὴν αὐστηρότητα τῆς ἐκφρασεως τῆς μίαν τῶν ποιητικωτέρων ἐκδηλώσεων τῆς ανθρωπίνης σκεψῆως, ἐξ ὧων μᾶς παρέχει ἡ Ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος». Καὶ δὲν ἔχει διόλου ἄδικον ἀφοῦ ὁ ἀνθρώπος μόνον ὅταν ἀντιλήψῃ αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν πού καθορίζει ὁ Ἀριστοτέλης δύναται νὰ ἀντιληφθῇ καὶ τὴν ἀξίαν του ὅπως καὶ τὴν ὑπεροχὴν του ἐναντι τῶν ἄλλων ὄντων τοῦ πλανήτου μας καὶ γενικωτέρων τῆν ἀνωτέραν θέσιν πού κατέχει ἐντὸς τῆς δημιουργίας ὅπως καὶ τὴν προέλευσιν του ἀλλὰ καὶ τὸν προορισμὸν του εἰς τὴν ζωὴν.

Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἐγελος ἀπὸ τοὺς νεωτέρους, ἐπηρεασμένος προφανῶς ἀπὸ τὸν Πλάτωνα ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἀνωτέρω ἀπόψιν τοῦ Ἀριστοτέλους, γράφει ἐπίσης: «Ἡ θεωρία τοῦ Πλάτωνος περὶ τοῦ ὅτι τὸ ὑπέρτατον ὄν «τὸ ὄντως ὄν», ὁ θεός, εἶναι ἀγαθός καὶ δὲν εἶναι φθονερὸς καὶ κακός, εἶναι πολὺ ὑψηλότερα τῆς δοξασίας τῶν νεωτέρων, οἵτινες λέγοντες ὅτι ὁ θεὸς δὲν μᾶς ἀπεκαλύφθη, ὅτι εἶναι ἀγνωστός εἰς ἡμᾶς καὶ συνεπῶς δὲν δύναμεθα νὰ γνωρίζωμεν τίποτε περὶ αὐτοῦ, ἀποδίδουν εἰς τὸν θεὸν φθόνον. Ἀλλ' ὁ θεὸς δὲν εἶναι ἀγνωστός καὶ δὲν κρύπτεται ἀπὸ ἐκείνους πού ἐπιθυμοῦν σοβαρῶς νὰ γνωρίσουν τὴν ὑπαρξίν του. Αἱ θεωρίαι αὗται — παρατηρεῖ ὁ Ἐγελος — οὐδὲν ἄλλο προδίδουν παρὰ ὅτι θέλομεν νὰ ἀγνοοῦμεν ὅτι εἶναι ὑπέρτατον καὶ θεῖον καὶ ἐπιδιώκομεν νὰ θέσωμεν ὑπὲρ τοῦτο, μὲ αὐτὴν τὴν ἀρνήσιν μας, τὰ ποταπὰ μας συμφέροντα καὶ τὰς προσωπικὰς γνώμας μας. Ἡ ταπεινὴ ὁμως αὐτὴ προσπάθεια εἶναι ἀμάρτημα, εἶναι ἀμάρτημα κατὰ τοῦ «νοῦ» μας, τῆς νοήσεως πού ἔχομεν, ὅστις ὑπερέχει καὶ συλλαμβάνει τὴν ἔνοιαν τοῦ θεοῦ ἐκ τοῦ ὁποίου καὶ προέρχεται» (Ἐγέλου: «Ἱστορία τῆς φιλοσοφίας»).

Ἐπίσης καὶ ὁ Βολταίρος, ὁ θαυμαστίος ἐκείνους σκεπτικιστῆς, τὸν ὁποῖον πλείστοι νεώτεροι κακῶς θεωροῦν ὡς ἄθεον (Φελίξ Νταντέκ «Ἀθεϊσμός»), γράφει εἰς τὸ περίφημον «Φιλοσοφικὸν Λεξικόν» του ὅτι «οἱ ἄνθρωποι καὶ ἐάν ἤθελον νὰ ἀμφισβητήσουν τὴν ὑπαρξίν τοῦ θεοῦ, ἡ φύσις σύμπενα διακηρύσσει τὴν ὑπαρξίν του!»

Ἄλλως τε ἡ «θ ε ἰ α ἰ δ ε α τ ο ὕ κ ὸ σ μ ο υ» πού ἀποτελεῖ καὶ κατὰ τὸν Γκαίτε «μ υ σ τ ῆ ρ ι ο ν ε ἰ ς π ᾶ ν τ α ς π ρ ο σ τ ῖ τ ὸ ν» εἶναι ἡ ὁρατὴ ἐνσάρκωσις τῆς ὑπερέτας δυνάμεως πού ἐδημιούργησε τὸν κόσμον ὅπως ὑποστηρίζει καὶ ὁ Καρλάυλ, «κάπου ὅλα τὰ φαινόμενα ἀπὸ τοῦ ἐνάστρου οὐρανοῦ μεχρι τοῦ χόρτου τῶν ἀγρῶν καὶ ἰδίως τὸ φαινόμενον τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς δράσεως αὐτοῦ, ἀποδεικνύουν τὸ θεῖον τὸ τ ο ὕ τ ο μ υ σ τ ῆ ρ ι ο ν» πού ὑφίσταται εἰς πάντα χρόνον καὶ χρόνον. Τὸ Σύμπαν τὸ ὁποῖον εἰς οἰανδήποτε ἐποχὴν καὶ εἰς κάθε γλώσσαν ἀνθρωπίνην θεωρεῖται ὡς ἡ π ρ α γ μ α τ ω θ ε ἰ σ α σ κ έ ψ ι ς τ ο ὕ θ ε ο ὕ — ἢ τῆς ὑπερέτας δυνάμεως πού τὸ ἐδημιούργησε καὶ τὸ κυβερνᾷ — εἶναι ἀνόητον νὰ ἐκλαμβάνεται ὡς ἕνα πρᾶγμα τυχαῖον, χυδαῖον, μηδαμινόν καὶ νεκρόν, ἀφοῦ τοιοῦτου εἶδους κατασκευάσμα πρέπει νὰ εἶναι ὁ κόσμος, ἐάν ἀρνηθῶμεν τὴν ὑπαρξίν τοῦ δημιουργοῦ καὶ ὅτι τὸ σύμπαν προήλθεν αὐτομάτως ἀπὸ τὴν ὕλην. Καὶ θὰ ἦτο πραγματικὰ ἀθλία, ἄστοχος καὶ κενὴ ἡ ζωὴ τὴν ὁποῖαν θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ζήσωμεν ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ μεγάλου αὐτοῦ μυστηρίου πού μᾶς περιβάλλει. Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἰησοῦς, ὁ θεῖος διδάσκαλος τῆς ἀγάπης, ὅπως ἀναφέρει ἡ Καινὴ Διαθήκη, λέγει: «Ἴδετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ, οὔτε ἐργάζονται, οὔτε ὑφαίνονται καὶ ὁμως ὁ Σολομὼν παρ' ὅλην τὴν λαμπρότητα καὶ τὸ μεγαλεῖον του δὲν εἶναι ἐνδεδυμένος ὡς ἐν ἐξ αὐτῶν!»

Συνεπῶς ἡ ἀντιλήψις τῶν ὑλιστῶν ὅτι τὰ πάντα προήλθεν ἀπὸ τὴν ὕλην ἀνευ τῆς μεσολαβήσεως καὶ ὑπάρξεως δημιουργοῦ — ἀντιλήψις ἥτις γεννᾷ τὴν ἀπειρίαν καὶ ἐν συνεχείᾳ τὸ ἐρώτημα: ἀπὸ πού προήλθεν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει καὶ πῶς ἐδημιουργήθη ἡ ὕλη; — ἀποδεικνύει πόσον ἀστήρικτος, ἐπιπολαία, κενὴ καὶ ἀναπόδεικτος εἶναι ἡ ἀπόψις αὐτῆ.

Ἡ ἀποχώρησις τῶν Ἑλλήνων ἐκ τῆς Τροίας. (Οἱ Ἕλληνες προσποιούνται ὅτι ἐγκαταλείπουν τὴν πολιορκίαν. Εἰς τὸ βάθος ἀριστερὰ ὁ Δούρειος Ἴππος). Εἰκὼν τοῦ Φ. Πρέλλερ εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Βαϊμάρης.

Και άπαντούν θεαδώς οι ύλισται ότι ή ύλη έγενήθη αυτομάτως όπως και ή ζωή, άλλ' οι έπιστήμονες άπέδειξαν ότι ζωή άνευ σπέρματος δέν γεννάται - ή περίφημος μονομαχία Παστέρ-Λιεμπίχ και αι μετέπειτα διαπιστώσεις τών βιολόγων - και έν πάση περιπτώσει ή έκδοχη ότι ή ύλη έγενήθη αυτομάτως είναι περισσότερο καταθής και άπαράδεκτος διά την αντίληψιν του ανθρώπου, άπο την όρθην γνώμην και άποψιν ότι τό σύμπαν έδημιουργήθη άπό δύναμιν ύπερτέραν, άφου ό «αυτοματισμός» και τό «τυχαίον» ούδαμου ύπάρχουν ή άποδεικνύονται ως δύναμιν δημιουργική εις την φυσιν και την ζωήν.

Παρά ταύτα είναι γνωστόν ότι οι ύλισται και κατ' έπέκτασιν οι Μαρξισταί επιμένουν ότι ό θεός είναι άνωπαρκής, ότι ό άνθρωπος έχει την ικανότητα να έρμηνευση «τό μυστήριον τής δημιουργίας» και ότι και ό νους του ανθρώπου είναι ύλη και αυτός. Και έπειδή δέν δύναται να εξηγήσουν την σχέσηιν που ύπάρχει μεταξύ τής πρώτης ύλης και τής ζωντανής δυνάμεως, ήτοι μεταξύ του έγκεφάλου και τής σκέψεως, του πρωτοπλάσματος και τής ζωής, ύποστηρίζουν ότι «ό νους» έχει κατασκευασθή άπο την φύσιν κατά κάποιον ιδιαίτερον τρόπον ή μάλλον έχει κατασκευασθή άπο ευγενέστερον, άπο άνωτερον ή άπο καλύτερον ύλικόν, κατά την άνωτικήν εξήγησιν του Μπουχάριν, («Η θεωρία του «Ιστορικού ύλισμού») όστις έπεχείρησε να αναπτύξη πληρέστερον τās δοξασίας αυτās τών ύλιστών και τών Μαρξιστών.

Ό Μπέρξον όμως άπο τούς συγχρόνους άντικρούων τās δοξασίας αυτās τών ύλιστών εις τό έργον του «Υλη και Μνήμη» και θέλων να άποδείξη και αυτός την ύπεροχήν του «νου», λέγει ότι «Τό ανθρώπινον πνεύμα είναι όντότης ανεξάρτητος του σώματος - τής ύλης, - είναι δύναμιν άντλούσα έξ αυτής-έκ τής ύλης-περισσότερα τών όσων αυτη περιέχει, άποδίδουσα περισσότερα τών όσων λαμβάνει και παρέχουσα περισσότερα τών όσων κατέχει, ένψ ό Ραπποπόρ, ιστορικοφιλόσοφος συμπαθών προς τον Μαρξισμόν και συνεπώς προς τούς ύλιστάς, αντίτιθέμενος έν τούτοις επί του σημείου αυτου προς αυτους λέγει εις τό έργον του «Η φιλοσοφία τής Ιστορίας» ότι ό «Ιστορικός Υλισμός» - ή θεωρία του Μαρξ και του Ένγκελς - συγγίζει τās προϋποθέσεις με τās αίτίας και συνεπώς έχει τό βασικόν έλάττωμα που παρουσιάζει και ό φυσικός ύλισμός. «Η ύλη - παρατηρεί - πιθανώς να άποτελή την προϋπόθεσιν τής έκδηλώσεως του πνεύματος εις τον άνθρωπον, κατ' ούδένα τρόπον όμως είναι παραδεκτόν ότι είναι και ή αίτια τών έκδηλώσεων τής νοήσεως, του «νου», άφου είναι φανερόν ότι ή άλλα ύλική προϋπόθεσις, ήτοι ή έξ ύλης κατασκευή του έγκεφάλου, δέν εξηγεί τίς δύναται να προκαλέση τό βήτα αυλον άποτελεσμα, δηλαδή την «σκέψιν», την «ιδεαν», την όποιαν και κατά τούς ύλιστάς καί τούς Μαρξιστάς και κατά γενικήν αναγωγήν, ούτε συλλαμβάνομεν, ούτε την βλέπομεν, ούτε δυνάμεθα να την θιξώμεν με τον δάκτυλον, όπως γίνεται με τον έγκεφαλον, τον όποιον και βλέπομεν και δυνάμεθα να ψάσσωμεν!».

Ό Μπέρξον δε έπεκτείνων τό άνωτέρω προσθέτει τά εξής χαρακτηριστικά εις τό έργον του «Η δημιουργός εξέλιξις»: «Ό έγκέφαλος του ανθρώπου δέν είναι τό όργανον τής σκέψεως όπως ύποστηρίζουν οι ύλισται, άλλ' ό μηχανισμός που προσαρμόζει την σκέψιν εις την πραγματικήν ζωήν, προς την δράσιν. Τό πνεύμα δέν είναι άποτελεσμα ή προϊόν τής ζωής και του σώματος, αλλά κάτι ύπερτερον αυτου. Τό πνεύμα ύπερέχει του έγκεφάλου. Ό έγκέφαλος - λέγει ό Μπέρξον - όμοιάζει με τούς σιδηροδρομικούς σταθμούς, όπου διά καταλλήλων χειρισμών του μηχανοδηγού και τών κλειδούχων πραγματοποιούνται αι κινήσεις (οι μανούβρες) τών τραίνων και έκαστον έξ αυτών τίθεται εις την πρόπουσαν γραμμήν διά τών έν λόγω χειρισμών. Η έλευθερία έκλογής, ή δημιουργικήτης, ή μεσολαβούσα μεταξύ τών έξωτερικών έρεθισμών και τής κινήσεως μεταδίδεται άπλώς διά του έγκεφάλου και είναι άνάλογος με τό μέτρον τής αναπτύξεως αυτου, αλλά δέν παράγεται υπό του έγκεφάλου ούτε είναι έντοπισμένη επ' αυτου. Ό έγκέφαλος είναι μόνον τό σημείον έπαφής μεταξύ πνεύματος και σώματος. Είναι τρόπον τινα τό τηλεφωνικόν κέντρον μετά του όποιου συνδέονται τά περιφερειακά αισθητήρια νεύρα

άφ' ενός και τά κινητήρια νεύρα άφ' έτέρου και προορισμόν έχει να διέδηγμα μ η ν θέτων εις έπικοινωνίαν τούς περιφερειακούς έρεθισμούς με τās αναλόγους κινητικές αντιδράσεις». Και αυτό άκριβώς που λέγει ό Μπέρξον άποδεικνύεται και άπο την ανατομήν και την φυσιολογίαν. «Ό έγκέφαλος, κατά τον Μπέρξον, δέν λαμβάνει άναφοράν παρά τών μόν έν ούτε ύπαγορεύει διαταγās εις τά δέ - τούτο είναι έργον του «νου», του πνεύματος, τό όποιον προσαρμόζει την σκέψιν εις τās άπατήσεις τής ζωής».

Φανερόν συνεπώς καθίσταται έκ τών άνωτέρω πόσον άναπόδεικτοι είναι αι θεωρίαί τών ύλιστών και διατι άποτελούν δογματισμούς έπικινδύνους διά τούς ανθρώπους, εις τούς όποιους πάντοτε ζημίας προεκάλεσαν και προκαλούν, ένψ ή νεώτερα διανόησις, που εξέτρεψε και την έπιστήμη προς τās πρακτικές κυρίως σπουδās και πρό παντός εις την έρευναν τών φυσικών φαινομένων, έλάχιστα ώφέλησε την ανθρώπινην ψα.

Διατί αι φυσικαι έπιστήμαι και αι πρακτικαι σπουδαι δέν δύναται να έπιλύσουν τά προβλήματα τών κοιωνιών και τών ανθρώπων

Έν τούτοις είναι άληθές ότι οι νεώτεροι φιλόσοφοι και έπιστήμονες που αντίλαμβάνονται την άλήθειαν αυτην έκρηύθησαν άνδροπρεπώς και ύπερηφάνως κατά τών αντίληψεων τών ύλιστών και κατεπολέμησαν αυτās-Ιουσκάρε, Μπέρξον, Καρρέλ, Έδδινγκτον, Τζήνς, Πουλου και άλλοι-άλλα πολυ άπέχουν άκομη και ή έπιστήμη και ή νεώτερα διανόησις άπο του να αντίληφθούν την πραγματικότητα και να στραφούν προς την θετικήν εξυπηρέτησιν του ανθρώπου.

Τό έργον του Άλ. Καρρέλ «Ό άνθρωπος αυτό τό άγνωστόν» άποτελει άναμφισβητήτως την μεγαλυτέραν καταδίκην τών επιδιώξεων τής συγχρόνου έπιστήμης, όπως και αι άποψεις του Γιούγκ, του Μπέρναρ Σώ και πλείστων άλλων άκομη. Έπίσης ό Τζήνς εις τό έργον του «Τό Μυστηριώδες Σύμπαν» δέν διατάζει να διακηρύξη ότι «ή έποχή κατά την όποιαν οι φυσικοί ήσαν συνηθισμένοι να γράφουν ότι είναι εις θέσιν να κυβερνήσουν την δημιουργίαν και με την βάση αυτην οι σοφοί έδογματίζον σχετικά με την θεμελιώδη μορφήν του σύμπαντος, έχει παρέλθει όριστικώς... διότι όλαι αι είκόνας που έπινοεί ή έπιστήμη διά την φύσιν είναι πλάσματα τής φαντασίας μας και ή έπιστήμη παρά τās προσαθείας και τās ανακαλύψεις της δέν ευρίσκειται εις έπαφήν με την άπωτέραν πραγματικότητα και τό καλύτερον που έχει να κάμη είναι να μη προβαίνει εις ανακοινώσεις». Και την αυτην περίπου άποψιν ύποστήριξε πρό αυτου και ό Πουανκαρέ, ό μεγάλος Γάλλος μαθηματικός, εις τό έργον του «Έπιστήμη και ύπόθεσις», όπως και ό Μπέρξον μετ' αυτον, όταν λέγει ότι «ή έπιστήμη προορισμόν έχουσα να συγκεντρώνη ώφελίμους άληθείας, δέν δύναται όμως να συλλάβη και την πραγματικήν άλήθειαν». Και είναι προς τούτους γνωστόν ότι τόσοσ ό Μπρό, ό διάσημος σύγχρονος Δανός φυσικός, όσον και ό Χαίζεμπεργκ, ό μεγάλος σύγχρονος φυσικοχημικός, όστις διετύπωσε την περίφημον άρχήν τής «άπροσδιοριστίας», συμφωνούν έπίσης με τās ως άνω αντίληψεις του Τζήνς περί του πόσον άμύθοιοι και άβέβαιαι είναι αι διαπιστώσεις τής έπιστήμης επί τών φυσικών φαινομένων, όσονδηποτε και άν διατείνονται ό Άϊνστάϊν και ό Λουί ντε Μπρόλι ότι ή «άτομική φυσική» θα μεταβάλη την μορφήν του κόσμου, άφου είναι άποδεδειγμένοσ ότι μόνον τον άνθρωπον αι κατακτήσεις αυτאי τής έπιστήμης δέν δύναται να διορθώσουν και να μεταβάλουν, δυστυχώς δι' αυτον.

Και τούτο συμβαίνει διότι ούδεμία κατάκτησις τών Φυσικών Έπιστημών δύναται να ανατάμη τον άνθρωπον ψυχικώς και να έμβασθή εις τον έσωτερικόν κόσμον του, όστις άποτελεί την κυριότεραν αίτιαν τών διαφόρων έκδηλώσεών του που συγκροτούν την ανεξερεύνητον και άνερμήνευτον προσωπικότητα παντός άτομου, διαπίστωσης ήτις ήνάγκασε τον μέγαν Ηράκλειτον να ειπή τό περίφημον: «Ψυχής περίστα ιών ούκ άν εξεύροιο οίανδηποτε έπιπορευόμενος όδόν» τασούτον βαθύν λόγον έχει, δηλαδή: «Η ψυχή του ανθρώπου είναι πολυ δύσκολον να εξερευνηθη οίανδηποτε δρόμον και άν ακολουθηση προς τούτο κανείς» τόσοσ άπίθμενος και άνεξερευνητος είναι». Και νομίζω ότι και ό Θεόφραστος άργότερον κάτι παρόμοιον έπεδίωξε να άποδείξη (Θεοφράστου «Χαρακτήρες»), όπως και ό Σπινόζα άπο τούς νεώτερους. Ό Σπινόζα μάλιστα εις τό έρώτημα διατι ό

άνθρωποι δὲν ἐπλάσθησαν ὁμοιοί, ἀπαντὰ μὲ προφανῆ εἰρωνείαν ὅτι τοῦτο συνέβη διότι ὁ Θεὸς ἀφοῦ ἐπλάσε ὅλα τὰ ἄλλα ὄντα ἔχων περισσεῖαν ὑλικῶν ἐπλάσε δι' αὐτῶν μετὰ ταῦτα καὶ τοὺς ἀνθρώπους καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον παρατηρεῖται ἡ ἀνισότης μεταξύ των καὶ ἡ πνευματικὴ καὶ ψυχικὴ ἀνομοιότης τοῦ παρουσιάζοντος (Σπινόζα «Ἠθικὴ»).

Ἐννοεῖται ὅτι καὶ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς τίποτε τὸ οὐσιαστικὸν δὲν προσέθεσαν καὶ πάλιν οἱ νεώτεροι. Μετὰ τὸν Θαλῆν καὶ τὸν Ἡράκλειτον ὁ Πίνδαρος, ὁ μεγαλύτερος ποιητὴς τῶν αἰώνων, συνοψίζων ἐπίσης εἰς τῆς σαρὰς στίχους τοῦ τῆν ἀδυναμίαν καὶ τῆν ἀνικανότητα τοῦ ἀνθρώπου καὶ φυσικὰ καὶ τῆς ἐπιστήμης νὰ υπεῖσθουν εἰς τὸ μυστήριον τῆς δημιουργίας ἐγράφει: «ὦ! μὲ τ' ἀνθρώπινο μᾶλο, τίς βουλεὶς τῶν θεῶν δὲν ἴσῃ μὴ μὲν εἶναι νὰ ἐρευνῆσθαι καὶ μὴ ξεχνᾶς ποτε πῶς μᾶνα θνητῆ σ' ἔχει γεννησθαι!...» Ὁ Σωκράτης ἀργότερον ἐλάχιστα ἐνοιαφερόμενος καὶ αὐτὸς ὅπως ἀνέφερα καὶ ἀνωτέρω διὰ τὰ πέραν τοῦ ἀνθρώπου συμβαίνοντα καὶ διὰ τῆν ἐρευνᾶν τῶν φυσικῶν φαινομένων, κατέληξε καὶ ἐκεῖνος εἰς τὸ ἴδιον συμπέρασμα μὲ τὸ περιφθονοῦν γνῶμικὸν ποῦ διετύπωσεν «ἐν οἶδα ὅτι οὐδὲν οἶδα». Συγχρόνως περίπου ὁ Δημόκριτος ἀναφερόμενος εἰς τὸ αὐτὸ θέμα εἶπεν: «ἐτεὴ δὲ οὐδὲν ἴσμεν, ἐν δὴ γὰρ ἡ ἀλήθεια, δηλαδὴ τίποτε δὲν γνωρίζομεν πραγματικῶς, ἡ ἀλήθεια εὐρίσκειται εἰς τὸ βάθος τῆς ἀβύσσου, ἐνῶ ὁ μαθητὴς τοῦ, ὁ ἐκ Χίου Μητρόδορος, περισσότερον κατηγορηματικὸς ἐν προκειμένῳ ἔλεγεν: «ὁ ἀνθρώπος οὐκ ὄχι μόνον δὲν γνωρίζει τίποτε, ἀλλ' ἀγνοεῖ ἀκόμη καὶ αὐτὰ ποῦ νομίζει ὅτι γνωρίζει». Ἐπίσης ὁ Πλάτων εἰς τῆν «Πολιτείαν» — ἡ περισημος εἰκὼν περὶ τῶν κινουμένων σκιῶν τοῦ σπηλαίου — καὶ ἀκολουθῶν εἰς τὸν «Τίμαιον» (Κεφάλαιον Ε') καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Ἀριστοτέλης «Μεταφυσικῶς» ἀπεριφράστως ὁμιλοῦν περὶ τῆς ἀδυναμίας τοῦ ἀνθρώπου νὰ ἐρμηνεύσῃ μετὰ βεβαιότητος τὰ περὶ αὐτοῦ συμβαίνοντα εἰς τῆν φύσιν. Ὁ Ἀριστοτέλης μάλιστα εἰς μίαν θαυμασίαν παρομοίωσιν ποῦ παραθέτει λέγει ὅτι «ὅπως αἱ γυκτερίδες δὲν βλέπουν τῆν ἡμέραν, κατὰ παρόμοιον τρόπον καὶ ὁ ἀνθρώπος εἶναι ἀνικανὸς νὰ συλλάβῃ καὶ νὰ ἐρμηνεύσῃ τὰ φυσικὰ φαινόμενα» ἐάν δὲ ἡ ἐρευνητικὴ σκέψις τοῦ ἐπιτύχῃ κάτι κάποτε καὶ τοῦτο δὲν εἶναι σταθερὸν, ἀμετάβλητον καὶ ἀπόλυτον, ἀλλὰ σχετικόν, διότι νεαὶ παρατηρήσεις καὶ διαπιστώσεις μετὰ ταῦτα ἀνατρέπουν συνήθως τὰς προηγουμένας.

Καὶ ἴδου διὰ τὸ Σωκράτη δὲν ἐνδιεφέρετο διὰ τὰ φυσικὰ φαινόμενα, ἀλλὰ διὰ τῆν ἐρευνᾶν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆν τελειοποίησιν αὐτοῦ (Πλάτωνος «Φαῖδρος») καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Πλάτων, ὁ μέγιστος ἐκεῖνος νοῦς, ἀφιέρωσεν ὁλόκληρον τὸ μεγαλειώδες ἔργον τοῦ εἰς τῆν ἐρευνᾶν καὶ τῆν ἐξέτασιν αὐτοῦ τοῦ προβλήματος κυρίως, δηλαδὴ περὶ τοῦ πῶς ὁ ἀνθρώπος θὰ γίνῃ καλύτερος καὶ διὰ τὸ μόνον διὰ τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς μελέτης τοῦ ἀνθρώπου ὑπάρχει πιθανότης οἱ ἀνθρώποι νὰ γίνοντο πραγματικὰ ἐνάρετοι καὶ νὰ καταστῇ καλύτερα καὶ ἡ ἀνθρωπότης. (Πλάτωνος «Πολιτεία», «Ἀλκιβιάδης Α'», «Φίλητος», «Ἰππίας μείζων», «Εὐθύδημος», «Χαρμίδης», «Θεάγητος», «Μένων», «Θεαίτητος», «Φαῖδρος», «Κριτων», «Νόμοι», «Κριτίας», «Πρωταγόρας», «Γοργίας», «Σοφιστής», «Πολιτικός», «Παρμενίδης», «Τίμαιος», «Φαῖδων» κ.τ.λ.).

Καὶ φυσικὰ ἡ ἐπιδίωξις αὐτῆ εἶναι ἔργον τῆς φιλοσοφίας ποῦ ἀποβλέπει εἰς τῆν ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν ἐξύψωσιν τῶν ἀνθρώπων καὶ οὐκ τῶν πρακτικῶν σπουδῶν ἢ τῶν φυσικῶν ἐρευνῶν, ἀπὸ τὰς κατακτήσεις τῶν ὁποίων ἐλάχιστα δύναται νὰ ὠφεληθῇ ὁ ἀνθρώπος καὶ ἐπὶ ὅσοι ποτε δὲν πρόκειται νὰ προσχθῇ καὶ νὰ καταστῇ καλύτερα καὶ ἀξία τοῦ ὀνόματός τῆς ἡ ἀνθρωπότης.

Ἡ θέσις δὲ αὐτῆ ὅπως καὶ ἡ ἀξία αὐτῆ τῆς φιλοσοφίας εἶναι ἡ βασικὴ καὶ ἀδιάσειστος «θέσις» τῆς Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας καὶ ἡ μοναδική, ἡ τεραστία δύναμις, ἡ ὁποία ἐπέτυχε πάντοτε διὰ μέσου τῶν αἰώνων νὰ ἐπιφέρει τῆν ἐκτρεπτομένην καὶ παραπαίουσαν ἀνθρωπότητα εἰς τὸν ὀρθὸν δρόμον καὶ νὰ τῆν ἀνασύρῃ ἀπὸ τῆν κατὰπτωσιν εἰς τῆν ὁποίαν περιέρχεται κατὰ διαφόρους ἐποχάς, ὅπως ἡ σαφὴς ἢ ἡ κατὰ μέρος ἀντίθετος θέσις τῶν νεωτέρων φιλοσοφικῶν συστημάτων ἀποτελεῖ ἐκτρεπτὴν ἀπὸ τῆν βασικὴν αὐτῆν θέσιν τῆς φιλοσοφίας μὲ μοναδικὸν ἀποτέλεσμα τὰ θλιβερά ἐπακόλουθα ποῦ προκαλοῦνται ἐκάστοτε εἰς βάρος τῆς ἀνθρωπότητος.

Κατὰ συνέπειαν μόνον ἡ σπουδὴ τῶν Ἑλληνικῶν

γραμμάτων καὶ ἡ προσήλωσις τῆς ἐπιστήμης εἰς τῆν κατεύθυνσιν ποῦ διέγραψαν ὁ Σωκράτης, ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ἀριστοτέλης δύναται νὰ δημιουργῆ ἐπιστήμονας καὶ ὀδηγητὰς μὲ βαθύτεραν συναίσθησιν τῆς ἀποστολῆς των καὶ νὰ ἀνυψώσῃ τῆν ἐπιστήμην εἰς τὸν πραγματικὸν προορισμὸν τῆς, ὅστις πρέπει νὰ εἶναι ἡ εὐρυτέρα καὶ τελεία, ἡ θετικὴ καὶ οὐσιαστικὴ ἐξυπηρέτησις τοῦ ἀνθρώπου.

Πάντως ἐάν κρίνῃ κανεὶς ἀπὸ τὰς διαπιστώσεις τῆς νεωτέρας ἐπιστήμης ἀναγκάζεται νὰ παραδεχθῇ ὅτι πᾶν ὅτι εἶπον ὁ Πλάτων κυρίως καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους σοφοὺς διὰ τὰ μεγαλύτερα προβλήματα τῶν αἰώνων καὶ τῶν ἀνθρώπων θὰ παραμεινῇ ἀπαρασάλευτον!

Ἐνα ἀπὸ τὰ καταπληκτικὰ, τὰ τεράστια διανοήματα τοῦ Πλάτωνος εἶναι ὅτι τὸ σύμπαν, ἐνῶ εἶναι ἀπειρον, ἔχει ἐν τούτοις τὸ σχῆμα ἑνὸς τεραστίου κύβου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου περιέχονται οἱ κόσμοι τοῦ συμπαντος («Τίμαιος» Κεφάλαιον Ζ'). Ἡ θεωρία τῆς σχετικότητος τοῦ Ἀϊνστάϊν μὲ τῆν βοήθειαν τῶν ἀνωτέρων μαθηματικῶν καταλήγει εἰς τῆν ἴδιαν περίπου διαπίστωσιν καὶ τὸ αὐτὸ μᾶς λέγει περίπου νομίζω καὶ ἡ τελευταία θεωρία τοῦ Ντέ Σίττερ ὅτι τὸ σύμπαν διαρκῶς διαστέλλεται (ξανοίγει) ὅπως διεπιστώθη ἀπὸ τῆν μεγάλην ταχύτητα μὲ τῆν ὁποίαν τὰ σπείροειδῆ νεφελώματα ἀπομακρύνονται ἀλλήλων καὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους κόσμους τοῦ συμπαντος καὶ φυσικὰ καὶ ἀπὸ τῆν γῆν. Ὁ Πλάτων εἶπεν ὅτι ὅλα τὰ πράγματα εἰς τὸν τὸν κόσμον αὐτὸν ἔχουν ἀκμὴν καὶ παρακμὴν. Καὶ τὸ ἴδιον ἀκριβῶς ὑποστηρίζουν καὶ οἱ σύγχρονοι ἀστρονόμοι, ἀφοῦ μᾶς ὁμιλοῦν περὶ ἀστέρων ποῦ βαθίζονται πρὸς «θερμικὸν θάνατον», οἱ ὁποῖοι δηλαδὴ ἀποθνήσκουν ἀπὸ ἔλλειψιν θερμότητος, ἡ μάλλον διότι σιγὰ σιγὰ ψύχονται καὶ ὅτι τοῦτο τὸ διαπιστώνουν ἀπὸ τῆν διαφορὰν τοῦ χρώματος ποῦ παρουσιάζει τὸ φῶς των ἐξελικτικῶς.

Ὁ Πλάτων ἐπιχειρήσας νὰ κατασκευάσῃ κατὰ τῆν νεότητά του μίαν ἰδανικὴν πολιτείαν, ἠναγκάσθη εἰς τὸ γῆρας του νὰ παραδεχθῇ ὅτι παρομοία πολιτεία δὲν δύναται νὰ ἐπιβληθῇ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν συνεχείᾳ κατέδειξε διὰ τὴν πολιτείαν τοῦ Πλάτωνος ἦτο οὐτοπία. Οἱ νεώτεροι ἐν τούτοις πιστεύσαντες ὅτι διὰ τῆς ἐπικρατήσεως τῶν κομμουνιστικῶν θεωριῶν θὰ συνεκρότου νεῦν καὶ τελειότεραν κοινωνίας ἠναγκάσθησαν τελικῶς νὰ παραδεχθῶν ὅτι καὶ τὸ σύστημα αὐτὸ δὲν λύει τὸ πρόβλημα τῆς ἰσότητος τῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς ἐξ ἴσου κατανομῆς τῶν αγαθῶν. Ἀπόδειξις μεγίστη τὸ Ρωσικὸν πείραμα καὶ ἡ ἐξέλιξις τοῦ ποῦ ὠδήγησεν εἰς τῆν χειρότεραν ὀλιγαρχίαν.

Αἱ θεωρίαι τῶν ὑλιστῶν ἐξ ἄλλου ποῦ ἐπέδωκαν νὰ ἐρμηνεύσου τὸν κόσμον καὶ τῆν ζωὴν ἀπὸ τῆν ὕλην καὶ μόνον, ἐχρεωκόπησαν πλέον καὶ κυρίαρχος προβάλλει καὶ πάλιν ἡ ἀρχικὴ, ἡ βασικὴ ἀντίληψις τοῦ Πλάτωνος περὶ τῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς ἐπεροχῆς τῆς «ὑπερτάτης ἰδέας» τοῦ πνεύματος καὶ ἡ ὁλοκληρώσεως τῆν σύλληψιν αὐτῆν τοῦ Πλάτωνος ἀντίληψις τοῦ Ἀριστοτέλους «περὶ τοῦ νοῦ ποῦ ν ο υ ε ἶ ε α υ τ ὸ ν κ α ἰ ὅ λ α τ ᾶ λ ο ἰ π ᾶ π ρ ᾶ γ μ α τ α».

Ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἔβλεπον ὅλα τὰ μεγάλα προβλήματα ποῦ ἀσασχολοῦν τοὺς ἀνθρώπους εἰς τῆν ζωὴν καὶ ἀπήνησαν εἰς αὐτὰ μὲ τῆν καθαρότητα καὶ τῆν σαφήνειαν ποῦ εἶναι προσὸν μόνον τῆς Ἑλληνικῆς σκέψεως, ὅπως εἶπε καὶ ὁ Τσέλλερ. Καὶ αἱ διαπιστώσεις των ἀναγκάζουν καὶ τῆν σύγχρονον διανοήσιν καὶ ἐρευνᾶν ἀφοῦ περιεπλανήθησαν εἰς τὰς διαφόρους ὁρμητοὺς τῶν ὑλιστικῶν θεωριῶν νὰ ἐπανέλθουν εἰς τῆν εὐρείαν λεωφόρον ποῦ ἐχάραξαν ἐκεῖνοι καὶ οἱ ἄλλοι μεγάλοι σοφοὶ τῆς ἀρχαιότητος. Διὰ τὴν εὐρεθῶν ἄλλοι ἀνθρώποι νὰ ὠμοβοῦν ὑπερῶς αὐτῶν τῆν δυνάμιν τῆς σκέψεώς των; Τὸ πιθανώτερον λοιπὸν φαίνεται εἶναι ὅτι δὲν θὰ εὐρεθῶν!

Κατόπιν ὅμως τῶν ἀνωτέρω θὰ ἔδύνατο νὰ λεχθῇ καὶ νὰ τοισθῇ ὅτι ἡ συμβολὴ τῶν νεωτέρων σοφῶν καὶ ἐπιστημόνων εἰς τῆν δημιουργίαν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆν ἀνάπτυξιν τῆς ἀνθρωπότητος δὲν ὑπῆρξε καὶ τόσον σημαντικὴ ὅπως ἀνωτέρω ἀπεδείχθη καὶ μάλλον ἐκείνο ποῦ ἐπιβάλλεται νὰ ἀναγνωρίσωμεν εἰς αὐτοὺς εἶναι ὅτι πρᾶγματι... ἀνεκάλυψαν εἰς τὰ ἀρχαία χειρόγραφα καὶ

Μυκήναι: Ἄγγεϊα καὶ διάφορα ἄλλα ἀντικείμενα ἐκ τῶν εὐρεθέντων εἰς τοὺς τάφους. Τὰ ἑπτὰ τῆς πρώτης σειρᾶς εἶναι στίλπνοχρωμα ἄγγεϊα. Ἐκ τούτων τὸ κάτω τῆς τρίτης στήλης εἶναι ἡ ἐσωτερικὴ ἐπιφάνεια τοῦ ὑπεράνω αὐτοῦ. Δευτέρα σειρὰ: Πήλινα εἰδῶλια γυναικῶν, πήλινον ἄγγεϊον συναρμολογηθὲν ἐκ τῶν εὐρεθέντων τεμακίων, ἀμαυρόχρουν ἄγγεϊον καὶ ὄρειχάλκινα βέλη. Τρίτη σειρὰ: Ἀμαυρόχρουν ἄγγεϊον, ξυράφια καὶ μαχαίρια καὶ ζωμόρφον σκεῦος ἢ ἀφιέρωμα ἐκ κράματος μολύβδου καὶ ἀργύρου. Κάτω: Χρυσοκόλλητον ξίφος.

τούς πατέρους τους Έλληνες σοφούς και διέδωσαν τας θεωρίας και τὰ διδάγματα που έλαβον παρ' αυτών!

Τι έπρεπε να γνωρίζουν και τι πρέπει να μάθουν οι νεώτεροι Έλληνες.

Όποσδήποτε κατεδείχθη νομίζω από την συνοπτική και ποόχειρον σύγκρισιν που επεχείρησα ανωτέρω μεταξύ εκείνων που είπον οι αρχαίοι Έλληνες σοφοί και αυτών που διατείνονται ότι διετύπωσαν οι νεώτεροι, ότι οι νεώτεροι σοφοί και έρευνηται από τὰ διδάγματα των αρχαίων Έλλήνων σοφών ήντησαν τας θεωρίας των ή έλαβον άφορμήν διά να πραγματοποιήσουν τας άνακαλίψεις των, όταν δέν έδανείσθησαν αυτές εξ ολοκλήρου από τας διαπιστώσεις εκείνων. Συγχρόνως όμως εξ όσων εξετέθησαν άπεδείχθη ποιοί είναι και οι λόγοι ένεκα των οποίων οι αρχαίοι Έλληνες έπίστευον εις την ύπεροχήν των έναντι όλων των άλλων Λαών και διατί πράγματι ύπερείχον πνευματικώς και ύπερέχουν και εκείνων και των νεωτέρων.

Και δέν δύναμαι να έννοήσω διατί και οι νεώτεροι, οι σύγχρονοι Έλληνες, οι οποίοι πολλακίς άπέδειξαν με άρισμένας τουλάχιστον έκδηλώσεις των - όπως οι τελευταίοι ήρωικοί άγώνες των - ότι είναι άντάξιοι απόγονοι ένδόξων προγόνων, δέν θά έπρεπε διαπαιδαγωγούμενοι καταλλήλως από τους πνευματικούς ήγέτας των και από την Πολιτείαν, τού Κράτος, να αντίληφθούν αυτήν την αλήθειαν. Βεβαίως δέν ύποστηρίζω διά των ανωτέρω ότι η Έλληνική φυλή μετά τὰ τόσα δεινά που ύπέστη και ύφίσταται σήμερον, διατί κυρίως άγνοεί ακόμη αυτήν την αλήθειαν, δύναται να διεδικήση και εις την εποχήν μας την ήγεσίαν της ανθρωπότητος. Νομίζω άντιθέτως ότι δια της συστηματικής και μεθοδικής καλλιέργειας των Έλληνικών σπουδών και οι νεώτεροι Έλληνες θά ήδύναντο ασφαλώς να άποκτήσουν τουλάχιστον βαθύτεραν ένθικην συνείδησιν, όπως άπέκτησαν τοιαύτην άλλοι έλευθεροί Λαοί, κατά την ίδίαν όμολογίαν των, χάρις εις την ίδικήν μας πνευματικήν κληρονομίαν. Διότι η έλλειψις βαθύτερας ένθικης συνείδησεως, όπως άπέδειχθη, εις άρισμένα λαϊκά στρώματα, όμοι με την πνευματικήν και ήθικήν άναρχίαν της εποχής μας, τας όποίας έχουν δημιουργήσει αι ύλιστικαί θεωρίαί και η άγνοια των βασικών και ύγιών αρχών, έπί των οποίων πρέπει να στηρίζεται κάθε προηγμένη και ανθρωπίνην πραγματικά κοινωνία, έχουν προκαλέσει τού θλιβερόν φαινόμενον της έκτροπής τούσων Έλλήνων.

Έάν όλοι οι σύγχρονοι Έλληνες έν γνώριζον πραγματικά τί όφείλει εις αυτούς, εις την φυλήν των, η ανθρωπότης ολόκληρος, όπως κατεδείχθη ανωτέρω, ποίας άνευ προηγουμένου Ιστορίας και πνευματικής έκδηλώσεως είναι δημιουργοί και κληρονόμοι και ποίος είναι ο Ιστορικός προορισμός των και η μεγίστη άξία των ως άτόμων της αιώνιου, μοναδικής και άκαταδλήτου αυτής φυλής, είναι ζήτημα η μάλλον είναι άπαράδεκτον ότι έστιν και έλάχιστον εξ αυτών θά παρεύροντο και θά εξετρέποντο εις τας θλιβερότητας που γνωρίζομεν. Διότι τόσον η πανθομολογουμένη νομιστήν και εύφυία των, όσον και η φυλετική ύψηλοφροσύνη των και η φυσική εύγένεια της ψυχής των, ούδέποτε θά τους επέτρεπον να θεωρούν τον έαυτόν των κατώτερον από τού άτομα οιασδήποτε άλλης φυλής, η όποία θά ένεφανίζετο μάλιστα με αξιώσεις ήγεσίας της ανθρωπότητος, όπως συμβαίνει σήμερον με τους κοσμοδιορθωτάς του Βορρά, που έπιδιώκουν να έπικαθήσων ως αθένηται εις τον άνεκαθεν δύσκαμπτον αύχένο μας.

Θά έν γνώριζον πρό παντός οι σύγχρονοι Έλληνες ότι ούτε από τον άμιχλώδη και δυσκίνητον η καθυστερημένον πάντοτε Βορράν, ούτε από την υωθράν Ανατολήν η την παπαγαλίζουσιν, ως άπεδείχθη, και παραπαίουσιν Δύσιν και φυσικά ούτε από τον πρωτόγονον Νότον προήλθον ποτέ ιδέαι, αρχαί και συστήματα άντάξια του προορισμού του όνόματος και της άξιας των ανθρώπων και ότι όλαι αι ιδέαι, αι αρχαί και τὰ πολιτικά και κοινωνικά συστήματα που συνέτειναν εις την εξημέρωσιν των ανθρώπων και εις την δημιουργίαν του πραγματικού πολιτισμού, που πρέπει ν' άποβλέπη εις την πνευματικήν και ήθικήν προαγωγήν των ανθρώπων, έγεννήθησαν και μάλιστα εις διάστημα τριών περίπου αιώνων εις την μικράν μόν σήμερον άλλ' άθάνατον αυτήν χώραν, την Ελλάδα, ητις ύπήρ-

ξε και είναι η πνευματική τροφός ολόκληρου της άθρωπότητος!

Διότι τόσον ο ιδεαλισμός και ο ύλισμός όσον και τὰ συστήματα που προήλθον από τας βασικάς αυτές θεωρίας, ητοι της Βασιλείας, της Δημοκρατίας, της ολιγαρχίας, της άριστοκρατίας, της δικτατορίας και της δήθεν «κοινωνιοκρατίας» των συγχρόνων μας σοσιαλιστών και άριστερών, όπως και ο φιλελευθερισμός, ο κομμουνισμός και ο διεθνισμός και γενικά κθε σύστημα διακυβερνήσεως των κοινωνιών και τὰ Λαών εις την αρχαίαν Ελλάδα ένεφανίσθησαν, έσι στηματοποιήθησαν η έφημερόθησαν διά πρώτην φοράν, άδιάφορον εάν οι νεώτεροι διεστρέβλωσαν, διό μόνον διεστρέβλωσαν, το περιεχόμενον των και το πνεύμα των.

Όπως δέ άπεδείχθη, η Έλλάς δέν έδημιούργησεν ού πώς και μόνον την Φιλοσοφίαν, αλλά και τὰ άλλα στοιχεία του πολιτισμού, ητοι την Φυσιολογίαν, άπ την όποίαν προήλθον αι Φυσικά Έπιστήμαι με τη βοήθειαν των Μαθηματικών και της Γεωμετρίας, τη Πολιτειολογίαν, την Κοινωνιολογίαν, την Μουσικήν, την Ποίησιν, την Υποκριτικήν τέχνην και γενικώς όλα τας «Καλās Τέχνας», διότι οι αρχαίοι Έλληνες ύπήρξαν οι δημιουργοί του καλού και ώραιου εις την λεπτά τεραν, την πλέον ιδανικήν του έκφασιν και έκδήλωσιν όπως εις την πνευματικήν των άνάστασιν ύπήρξαν κυρίως λεκτικώς άνυπερέβλητοι, άφου εξήρησαν εις ύψη τὰ έποια ούδείς των ανθρώπων ήδυνήθη έκτοτε να φθάση να ύπερβή. Διότι τού ανθρώπινου πνεύμα η μάλλον το πνεύμα των προνομιώνων, των ολίγων, των μεγάλων διανοητών, όταν εξαρθή εις αυτά τὰ δυσθεώρητα, τ' ασύλληπτα ύψη, έγγίζει πλέον τού τέλειον, τού θεϊον άπ τού όποίου πρέπει να κατάγεται και μόνον όταν αι σθανθή αυτήν την θείαν καταγωγήν του, τότε και μόνον δύναται να δημιουργήση άθάνατα έργα και να συλλάβη ιδέας και έννοιās ικανάς να εξυπηρετήσουν άποτελεσματικώς και πραγματικά τούς ανθρώπους και αι όποία προκαλούν την κατάπληξιν και τον θαυμασμόν εις όλους τούς άλλους ανθρώπους που δέν παραλογίζονται και είναι ικανοί να αντίληφθούν πώς πρέπει να σκέπτονται και να ζούν οι πραγματικοί άνθρωποι.

Οι Έλληνες συνεπώς όχι μόνον δέν έπιτρέπεται, αλλά δέν έχουν και καμμίαν ανάγκην να καταφεύγουν και να ζητούν μαθήματα πολιτικής άρετης και κοινωνικής κυρίως συγκροτήσεως η διδάγματα περι ήθικής και καλού και ώραιου από τούς άλλους, από τούς ξένους, έα αντίληφθούν την άξίαν των και έκτιμήσουν όσον πρέπει τας παραδόσεις των και την γένει πνευματική κληρονομίαν των. Οι Έλληνες είναι εκείνοι οίτινες έδιδαξαν την ανθρωπότητα όχι μόνον πώς πρέπει να ζή και να σκέπτεται αλλά και πώς πρέπει να πολιτεύεται έα θέλη να σταδιοδρομήση και να προαχθή ως ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΑΝΘΡΩΠΩΝ.

Πρό του πνεύματος των αρχαίων Έλλήνων σοφών η ανθρωπότης ολόκληρος ίσταται μετά θαυμασμού και κατάπληκτος, όπως ανωτέρω κατεδείχθη, διά τού «θαύμα» αυτό της ανθρωπίνης διανοήσεως. Αλλά και προς τας άδαμάστου πίσσεως των συγχρόνων Έλλήνων πρό τού ώραιότερον, τού ευγενέστερον και τού υψηλότερον ιδεώδες του ανθρώπου, την έλευθερίαν, έχθροί και σύμμαχοι, η ανθρωπότης ολόκληρος ήναγκάσθησαν μόλι πρό τινος να αναγνωρίσουν εις την εύφυίαν και τη αυτοθυσίαν της φυλής την άπόλυτον συγγένειαν των πολεμιστών της Πίνδου, του Ιστίμπευ, της Κλεισούρας της Κονίτσης, της Φλωρίνης και του Γράμμου προς τού πολεμιστάς του Μαραθώνος, των Θερμοπυλών και τών Πλαταιών.

Ο βράχος της Άκρόπολεως άνυπερέβλητον δημιούργημα μιάς εποχής, κατά την όποίαν ο Δήμος των Αθηναίων άποτελούμενος από έλευθερούς πολίτας, άνύψωεν εις αιώνιον και παγκόσμιον θαυμασμόν την μικράν εκείνην χρονικήν περίοδον, κατά την διάρκειαν της όποίας άνεβλάσθησε και ολοκληρώθη η πνευματική και καλλιτεχνική έκδήλωσις της αρχαίας Ελλάδος, έσσωσε και χθές ακόμη τας Αθήνας και την Ρώμην άπ την καταστροφήν και τον όλεθρον του τελευταίου πολέμου. Την Ρώμην, διότι και αυτή ύπήρξε δημιούργημα των Αθηναίων και της αρχαίας Ελλάδος.

Οι πολιτισμένοι βάρβαροι της εποχής μας που έδωσαν και κατέστρεψαν την Ελλάδα και την Ευρώπη ολόκληρον, εφείσθησαν μόνον των Αθηναίων και της Ρώμης. Δέν ετόλμησαν να τας θίσουν. Από τὰ βάθη τριών

τους παπύρους τους Έλληνες σοφούς και διέδωσαν τās θεωρίας και τὰ διδάγματα πού έλαβον παρ' αυτών!

Τι έπρεπε νά γνωρίζουν και τι πρέπει νά μάθουν οι νεώτεροι Έλληνες.

Όπωςδήποτε κατεδείχθη νομίζω από την συνοπτική και πύοχειρον σύγκρισιν πού έπεχείρησα ανωτέρω μεταξύ εκείνων πού είπον οι αρχαίοι Έλληνες σοφοί και αυτών πού διατείνονται ότι διετύπωσαν οι νεώτεροι, ότι οι νεώτεροι σοφοί και έρευνηται από τὰ διδάγματα τών αρχαίων Έλλήνων σοφών ήντησαν τās θεωρίας των ή έλαβον άφορμήν διά νά πραγματοποιήσουν τās άνακαλύψεις των, όταν δέν έδανείσθησαν αυτές έξ ολοκληρου από τās διαπιστώσεις εκείνων. Συγχρόνως όμως έξ όσων έξετέθησαν άπεδείχθη ποίοι είναι και οι λόγοι ένεκα τών οποίων οι αρχαίοι Έλληνες έπίστευον εις την ύπεροχήν των έναντι όλων τών άλλων Λαών και διατί πράγματι ύπερίχον πνευματικώς και ύπερέχον και εκείνων και τών νεωτέρων.

Και δέν δύναμαι νά έννοήσω διατί και οι νεώτεροι, οι σύγχρονοι Έλληνες, οι οποίοι πολλάκις άπέδειξαν με ώρισμένες τούλάχιστον έκδηλώσεις των - όπως οι τελευταίοι ήρωικοί άγώνες των - ότι είναι άντάξι οι άπόγονοι ένδοξων προγόνων, δέν θά έπρεπε διαπαιδαγωγούμενοι καταλλήλως από τους πνευματικούς ήγέτας των και από την Πολιτείαν, τó Κράτος, νά αντίληφθούν αυτήν την αλήθειαν. Βεβαίως δέν ύποστηρίζω εις τών ανωτέρω ότι ή Έλληνική φυλή μετά τὰ τόσα δεινά πού ύπέστη και ύφίσταται σήμερα, διότι κυρίως άγνοεί άκόμη αυτήν την αλήθειαν, δύναται νά διεκδικήση και εις την εποχήν μας την ήγεσίαν της ανθρώπινης. Νομίζω αντίθετως ότι διά της συστηματικής και μεθοδικής καλλιέργειας τών Έλληνικών σπουδών και οι νεώτεροι Έλληνες θά ήδύναντο άσφαλώς νά άποκτήσουν τούλάχιστον βαθυτέραν έθνικήν συνείδησιν, όπως άπέκτησαν τούαίτην άλλοι έλευθεροί Λαοί, κατά την ίδίαν όμολογίαν των, χάρις εις την ίδικήν μας πνευματικήν κληρονομίαν. Διότι ή έλλειψις βαθυτέρας έθνικής συνείδησεως, όπως άπεδείχθη, εις ώρισμένα λαϊκά στρώματα, όμοι με την πνευματικήν και ήθικήν αναρχίαν της εποχής μας, τās όποιās έχουν δημιουργήσει αι ύλιστικά θεωρία και ή άγνοια τών βασικών και ύγιών αρχών, έπι τών οποίων πρέπει νά στηρίζεται κάθε προηγμένη και ανθρώπινη πραγματικά κοινωνία, έχουν προκαλέσει τó θλιβερόν φαινόμενον της έκτροπής τώσων Έλλήνων.

Έάν όλοι οι σύγχρονοι Έλληνες έγνωρίζον πραγματικά τί όφείλει εις αυτούς, εις την φυλήν, ή άνθρωπότης ολοκληρος, όπως κατεδείχθη ανωτέρω, ποιάς άνευ προηγουμένου Ιστορίας και πνευματικής έκδηλώσεως είναι δημιουργοί και κληρονόμοι και ποιάς είναι ό ιστορικός προορισμός των και ή μεγίστη αξία των ως άτόμων της αιώνιου, μοναδικής και άκαταβλήτου αυτής φυλής, είναι ζήτημα ή μάλλον είναι άπαράδεκτον ότι έστιν και έλάχιστοι έξ αυτών θά παρεσύρουντο και θά έξετρέποντο εις τās θλιβερότητας πού γνωρίζομεν. Διότι τόσον ή πανθομολογούμενη νοημοσύνη και εύφυία των, όσον και ή φυλετική ύψηλοδυσήνη των και ή φυσική εύγένεια της ψυχής των, ούδέποτε θά τους έπέτρεπον νά θεωρούν τον έαυτόν των κατώτερον από τó άτομα οίασδήποτε άλλης φυλής, ή όποια θά ένεφανίζετο μάλιστα με αξιώσεις ήγεσίας της ανθρώπινης, όπως συμβαίνει σήμερα με τους κοσμοδιορθωτάς του Βορρά, πού έπιδιώκουν νά επικρατήσουν ως αύθενται εις τόν άνέκαθεν δύσκαμπτον αυχένος μας.

Θά έγνωρίζον πρό παντός οι σύγχρονοι Έλληνες ότι ούτε από τόν διμυλώδη και δυσκίνητον ή καθυστερημένον πάντοτε Βορράν, ούτε από την νωθράν Ανατολήν ή την παπγαλιζούσαν, ως άπεδείχθη, και παραπαίουσαν Δύσιν και φυσικά ούτε από τόν πρωτόγονον Νότον προήλθον ποτέ ιδέαι, αρχαι και συστήματα άντάξια του προορισμού του όνόματος και της αξίας τών ανθρώπων και ότι όλοι αι ιδέαι, αι αρχαι και τὰ πολιτικά και κοινωνικά συστήματα πού συνέτειναν εις την εξημέρωσιν τών ανθρώπων και εις την δημιουργίαν του πραγματικού πολιτισμού, πού πρέπει ν' άποβλέπη εις την πνευματικήν και ήθικήν προαγωγήν τών ανθρώπων, έγενήθησαν και μάλιστα εις διάστημα τριών περίπου αιώνων εις την μικράν μόν σήμεραν άλλ' άθάνατον αυτήν χώραν, την Έλλάδα, ήτις ύπήρ-

ξε και είναι ή πνευματική τροφός ολοκληρου της άνθρωπότητος!

Διότι τόσον ό ιδεαλισμός και ό ύλισμός όσον και τὰ συστήματα πού προήλθον από τās βασικές αυτές θεωρίας, ήτοι της Βασιλείας, της Δημοκρατίας, της ολιγαρχίας, της άριστοκρατίας, της δικτατορίας και της θύθεν «κοινωνιοκρατίας» τών συγχρόνων μας σοσιαλιστών και άριστέρων, όπως και ό φιλελευθερισμός, ό κομμουνισμός και ό διεθνισμός και γενικά κάθε σύστημα διακυβερνήσεως τών κοινωνιών και τών Λαών εις την αρχαίαν Έλλάδα ένεφανίσθησαν, έυστηματοποιήθησαν ή έφηρμόσθησαν διά πρώτην φοράν, άδιάφορον εάν οι νεώτεροι διεστρέβλωσαν, διότι μόνον διεστρέβλωσαν, το περιεχόμενον των και τó πνεύμα των.

Όπως δέ άπεδείχθη, ή Έλλάς δέν εδημιούργησεν άπλώς και μόνον την Φιλοσοφίαν, άλλα και τὰ άλλα στοιχεία του πολιτισμού, ήτοι την Φυσιολογίαν, από τήν όποιαν προήλθον αι Φυσικαι Έπιστήμαι με την βοήθειαν τών Μαθηματικών και της Γεωμετρίας, την Πολιτειολογίαν, την Κοινωνιολογίαν, την Μουσικήν, την Ποίησιν, την Υποκριτικήν τέχνην και γενικάς όλες τās «Καλās Τέχνας», διότι οι αρχαίοι Έλληνες ύπέρβησαν οι δημιουργοί του καλού και ώραίου εις την λεπτοτέραν, την πλέον ιδανικήν του έκφρασιν και έκδήλωσιν, όπως εις την πνευματικήν των άνάστασιν ύπέρβησαν κυριολεκτικώς άνυπέβλητοι, άφού εξήρθησαν εις ύψη τὰ όποια ούδεις τών ανθρώπων ήδυνήθη έκτοτε νά φθάση ή νά ύπερβή. Διότι τó ανθρώπινον πνεύμα ή μάλλον τó πνεύμα τών προνομιούχων, τών όλίων, τών μεγάλων διανοητών, όταν εξαρθή εις αυτά τὰ δυσθεώρητα, τὰ άσύλληπτα ύψη, έγγίζει πλέον τó τέλειον, τó θειον από τó όποιον πρέπει νά κατάγεται και μόνον όταν αίσθηται αυτήν την θείαν καταγωγήν του, τότε και μόνον δύναται νά δημιουργήση άθάνατα έργα και νά συλλάβη ιδέας και έννοιās ικανάς νά εξυπηρετήσουν άποτελεσματικώς και πραγματικά τους ανθρώπους και αι όποια προκαλούν την κατόπληξιν και τόν θαυμασμόν εις όλους τους άλλους ανθρώπους πού δέν παραλογίζονται και είναι ικανοί νά αντίληφθούν πώς πρέπει νά σκέπτανται και νά ζουν οι πραγματικοί άνθρωποι.

Οι Έλληνες συνεπώς όχι μόνον δέν έπιτρέπεται, άλλα δέν έχουν και καμμίαν ανάγκην νά καταφεύγουν και νά ζήτουν μαθήματα πολιτικής άρετής και κοινωνικής κυρίας συγκροτήσεως ή διδάγματα περί ήθικής και καλού και ώραίου από τους άλλους, από τους ξένους, εάν αντίληφθούν την αξίαν των και εκτιμήσουν όσον πρέπει τās παραδόσεις των και την γενικήν πνευματικήν κληρονομίαν των. Οι Έλληνες είναι εκείνοι οίτινες έδίδασαν την άνθρωπότητα όχι μόνον πώς πρέπει νά ζή και νά σκέπτεται άλλα και πώς πρέπει νά πολιτεύεται εάν θέλη νά σταδιοδρομήση και νά προαχθή ως ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΑΝΘΡΩΠΩΝ.

Πρό του πνεύματος τών αρχαίων Έλλήνων σοφών ή άνθρωπότης ολοκληρος ίσταται μετά θαυμασμού και κατάπληκτος, όπως ανωτέρω κατεδείχθη, διά τó «θαύμα» αυτό της ανθρώπινης διανοήσεως. Αλλά και πρό της άδαμάστου πίστεως τών συγχρόνων Έλλήνων πρός τó ώραιότερον, τó ευγενέστερον και τó ύψηλότερον ιδεώδες του ανθρώπου, την έλευθερίαν, έχθροι και σύμμαχοι, ή άνθρωπότης ολοκληρος ήναγκάσθησαν μόλις πρό τινος νά αναγνωρίσουν εις την εύφυχίαν και την αυτοθυσίαν της φυλής την άπόλυτον συγγένειαν τών πολεμιστών της Πίνδου, του Ιστιμπεύ, της Κλεισούρας, της Κονίτης, της Φλωρίνης και του Γράμμου πρός τους πολεμιστάς του Μαραθώνος, τών Θερμοπυλών και τών Πλαταιών.

Ό βράχος της Άκροπόλεως άνυπέβλητον δημιουργημα μιάς εποχής, κατά την όποιαν ό Δήμος τών Αθηναίων άποτελούμενος από έλευθερούς πολίτας, άύψωσεν εις αιώνιον και παγκόσμιον θαυμασμόν την μικράν εκείνην χρονικήν περίοδον, κατά την διάρκειαν της όποιās άνεβλάσθησε και ολοκληρώθη ή πνευματική και καλλιτεχνική έκδήλωσις της αρχαίας Έλλάδος, έσσε και χθές άκόμη τās Αθήνας και την Ρώμην από την καταστροφήν και τόν όλεθρον του τελευταίου πολέμου. Την Ρώμην, διότι και αυτή ύπέρξε δημιουργημάτων τών Αθηνών και της αρχαίας Έλλάδος.

Οι πολιτισμένοι βάρβαροι της εποχής μας πού έδύσαν και κατέστρεψαν την Έλλάδα εις την Ευρώπην ολοκληρον, έφείσθησαν μόνον τών Αθηνών και της Ρώμης. Δέν ετόλμησαν νά τās θίξουν. Από τὰ βάθη τριών

καὶ πλέον χιλιάδων ἐτῶν ἢ Ἑλληνικῆ διανοήσις, ὁ Ἑλληνικός πολιτισμός μετὰ τὴν καταφυγὴν αὐτῶν λαῶν τὸν ὑπερέβησαν νὰ ἀναμετρήσῃ τὰς τεραστίαις εὐθύνας τῶν ἐνώπιον τῆς ἱστορίας καὶ τῆς πολιτικῆς ἀνθρωπότητος, ἐπίλεκτα μέλη τῆς ὁποίας ἤθελον νὰ ἐμφανίζωνται καὶ αὐτοί, καὶ τοὺς ἠνάγκασαν νὰ συνέλθουν καὶ νὰ σκεφθοῦν ποία θὰ ἦτο ἡ θέσις τῶν ἐάν κατέστρεφον τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν Ρώμην. Ἡ ὑπερέχουσα διανοήσις, δημιουργημάτων τῆς ὁποίας εἶναι ἡ ἀνώτερα ἠθικὴ, ἡ πολιτικὴ καὶ κοινωνικὴ ἀρετὴ καὶ ἡ συναίσθησις τῆς εὐθύνης παντὸς ἀτομοῦ ἢ λαοῦ ποὺ δὲν εἶναι ἀξέσπαστος, πρωτόγονος καὶ κτηνώδης, εἶχεν ἐπιβάλει σύμφωνοι καὶ σεβασμῶν καὶ εἰς τοὺς ὄντας πολιτισμένους βαρβάρους τῆς ἐποχῆς μας. Συνεπῶς καὶ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς ἡ νίκη τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος, τῆς Ἑλλάδος, ὑπῆρξε καταφανής, πλήρης, πραγματικὴ, τεραστία!

Αὐτὸ δὲ συνέβη διότι ὅπως εἶναι γνωστὸν ἀπὸ τῶν Περσικῶν πολέμων καὶ ἐντεύθεν αἱ Ἀθηναῖοι εἶχον καταστήσῃ τὸ πνευματικὸν κέντρον τῆς Ἑλλάδος καὶ μετὰ ταῦτα ὁλοκλήρως τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ ἐπίδρασις τῶν ὑπῆρξε τοιαύτη, ὥστε ἐπὶ δύο καὶ πλέον αἰῶνας ἡ ἱστορία τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους συμπίπτει μετὰ τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν ποὺ ἐσημειώθη εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἡ πνευματικὴ κίνησις τῶν Ἀθηναίων τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀντανακλᾷ πανταχοῦ τὴν λαμψὴν τῆς καὶ τὰ πνευματικὰ ρεύματα ποὺ δημιουργοῦνται ἐκεῖ, ἐκπέμπονται εἰς ὁλόκληρον τὴν Ἑλλάδα καὶ πέραν τῶν συνόρων αὐτῆς. Ἀκόμη καὶ αἱ πνευματικαὶ ἐκδηλώσεις ποὺ σημειοῦνται μακρῶν τῶν Ἀθηναίων, εἰς τὰς Ἀθήνας καταφεύγουν καὶ ζητοῦν εἰς δυνάστην νὰ υιοθετηθοῦν καὶ νὰ ἀναγνωρισθοῦν διὰ τὴν ἀποκτηθῆναι ἀξίαν καὶ κύρος. Δὲν εἶναι συνεπῶς ὑπερβολὴ ἐάν λεχθῆ ὅτι ἡ πνευματικὴ ἐκδηλώσις τῶν Ἀθηναίων ὑπῆρξε ἡ πνευματικὴ ἐκδηλώσις ὁλοκλήρου τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους τῆν ἐποχὴν ἐκείνην καὶ αὐτὸς ἀκροῦς εἶναι ὁ λόγος ἕνεκεν τοῦ ὁποίου αἱ Ἀθηναῖοι εἰς τὴν ἐν γένει πνευματικὴν ἐκδηλώσιν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος εἶχον θέσιν ἡγετικὴν, ὅλοι δὲ οἱ ξένοι μετὰ ταῦτο τιμοῦν, θαυμάζουν καὶ σέβονται «τὸ δαιμόνιον πολλοῦ λίθου» κατὰ τὸν Πίνδαρον, τὴν ἀθάνατον πόλιν τῆς Παλλάδος ἥτις ὑπῆρξε καὶ εἶναι τὸ ὑπέρτατον πνευματικὸν σύμβολον τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ὁ ἀνέσπερος πνευματικὸς ἥλιος ποὺ φωτίζει ἔκτοτε μετὰ τὰ πνευματικὰ προϊόντα τῆς ἐποχῆς τῆς τὸν κόσμον ὁλόκληρον!

Ἡ τεραστία εὐθύνη τῆς πνευματικῆς καὶ πολιτικῆς ἡγεσίας μας.

Ἄλλ' ἐνῷ τοιαύτην σημασίαν καὶ ἀξίαν ἔχει ἡ Ἑλλάς εἰς ὁλόκληρον τὸν κόσμον, ἐνῷ τόσοι θαυμάζονται ἀπὸ τοὺς ξένους οἱ ἠρωϊκοὶ ἀγῶνες τῆς, καὶ συγχρόνως τόσοι καταπληκτικὴν ἐπίδρασιν ἔχει τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα μεταξύ ὄλων τῶν νεωτέρων διανοητῶν, ἡ πολιτικὴ ὅσον καὶ ἡ πνευματικὴ ἡγεσία τῆς χώρας αὐτῆς ἐλάχιστην κατέβαλον προσπάθειαν, πλὴν σπανίων ἐξαιρέσεων αἰτίνας ἐπὶνίγησαν ἀπὸ τὴν συστηματικὴν καὶ ἐπίμονον ἀντίδρασιν τῶν δῆθεν «προοδευτικῶν», διὰ νὰ διδάξουν τοὺς νεωτέρους Ἑλληνας ποῖαν ἀξίαν ἔχουν ὡς φυλὴ καὶ κυρίως ποῖοι πράγματι ἦσαν καὶ διατὶ σήμερον θεωροῦνται ὡς προηγμένοι οἱ διάφοροι λαοὶ τῆς ἐποχῆς μας.

Καὶ φυσικὰ ἐλάχιστα ἐνδιεφέρθησαν ἐπίσης νὰ ἐκμεταλλεθοῦν καὶ νὰ διαδώσουν τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν καὶ μεταξύ τῶν εὐρυτέρων λαϊκῶν στρωμάτων τῶν προηγμένων χωρῶν τῆς ἐποχῆς μας, τῶν ὁποίων αἱ λαϊκαὶ μάζαι ἐξακολουθοῦν νὰ πιστεύουν ὅτι οἱ νεώτεροι σοφοὶ εἶναι οἱ δημιουργοὶ τοῦ πολιτισμοῦ. Ἀποτέλεσμα δὲ τῆς ἀδραναίας αὐτῆς ὑπῆρξε τὸ περίεργον φαινόμενον νὰ ἐμφανίζωνται καὶ οἱ Βούλγαροι ἀκόμη εἰς τὸν ἐξῆς κόσμον μετὰ διαφόρους ἐκδόσεις τῶν, ὡς φυλὴ ποὺ συνέβαλεν εἰς τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀνθρωπότητος! Τὸ φαινόμενον εἶναι πραγματικὰ ἐκπληκτικόν, ἢ καὶ ἡ εὐθύνη τῆς πολιτικῆς καὶ πνευματικῆς ἡγεσίας μας, διὰ τὸ κατάντημα αὐτό, εἶναι ὄχι μόνον κολοσσιαία καὶ ἀξιοκατάκριτος, ἀλλὰ καὶ πραγματικὰ ἀκατανόητος διὰ νὰ μὴ εἴπωμεν ἐγκληματικὴ καὶ ἀνεπιθύμη.

Καὶ τὸ θλιβερὸν εἶναι ὅτι σήμερον οἱ Ἑλληνας ὅλοι ἀποκομίζομεν κατὰ τρόπον κυριολεκτικῶς τραγικὸν τοὺς πικροὺς καρποὺς αὐτῆς τῆς ἀδιαφορίας καὶ τῆς παραλείψεως ἐκείνων ποὺ ἔπρεπε νὰ ἐνδιαφερθῶν διὰ τὴν καλύτεραν διαπαιδαγώγησιν τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων.

— οἱ ὅποιοι κατήνησαν νὰ εἶναι διεθνεῖς ἐπαίται — διατὶ νὰ ἀποκρύψωμεν τὴν ἀλήθειαν; — ἐνῷ ἀσφαλῶς θὰ ἠδύνατο νὰ εἶναι κατὰ κάλυτον τουλάχιστον ἐάν εἶχον βαθύτεραν ἐθνικὴν συνείδησιν καὶ συναίσθησιν τῆς ἀπὸ πάσης πλευρᾶς ὑπεροχῆς τῶν καὶ ὡς ἀτόμων καὶ ὡς λαοῦ, ἐναντι πολλῶν ἄλλων νεωτέρων τῶν λαῶν, ἀφοῦ οὔτε νοημοσύνης στερούνται ὅπως καὶ οἱ προγονοὶ τῶν, οὔτε ἀντιλήψεως καὶ κρίσεως ὀξυτάτης διὰ νὰ ἀντιπαραβληθοῦν πρὸς αὐτοὺς.

Ἀκόμη δὲ θὰ ἠδύνατο νὰ λεχθῆ ὅτι ἐάν καὶ οἱ ξένοι πολλὰκις ὅπως κατὰ τὸν προηγούμενον ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον ἠγνόησαν τὰς ὑποχρεώσεις τῶν καὶ τὸ καθήκον τῶν πρὸς τὴν Ἑλλάδα, περισσότερον ὑπεύθυνοι διὰ τὸ φαινόμενον αὐτὸ εἴμεθα πρωτίστως καὶ κυρίως ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες, ἀφοῦ λόγῳ τῶν ἐσωτερικῶν μας διενέξεων αἰτίνας ὑπῆρξαν πάντοτε ἀποτέλεσμα τῶν ἀντιθέσεων τῆς πολιτικῆς ἡγεσίας τοῦ ἔθνους, οὐδέποτε κατωρθώσαμεν νὰ εἴμεθα ἠνωμένοι κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἀξιοποιήσεως τῶν σκληρῶν ἀγῶνων μας καὶ τῶν τῶσαν θυσιῶν μας.

Ἐνας ἐμπνευσμένος Ἕλληνας πατριώτης καὶ συνάδελφος διακεκριμένος, ἐκ τῶν πολυτιμωτέρων δὲ συνεργατῶν τοῦ παρόντος «Λεξικοῦ», ὁ Ἀχιλ. Κύρου εἰς τὸ βιβλίον του «Ἡ Ἑλλάς ἐδῶσε τὴν Νίκην», τὸ ὅποιον ἀποτελεῖ τὸν ὠραιότερον ὕμνον πρὸς τοὺς τελευταίους ἀγῶνας τῆς φυλῆς, εἶχε τὴν ὑπομονὴν νὰ συγκεντρώσῃ ὅλους τοὺς λόγους τῶν ξένων πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ὅπως καὶ τὰ σπουδαιότερα ἄρθρα τῶν κυριωτέρων ξένων ἐφημερίδων ποὺ ἐγράφησαν ἐξ ἀφορμῆς τῆς Ἑλληνικῆς ἐποποιίας τοῦ 1940—1941. Εἰς τὴν τελευταίαν σελίδα καὶ παράγραφον τοῦ βιβλίου αὐτοῦ ποὺ ἐξεδόθη τὸ 1945, ὁ συγγραφεὺς γράφει τὰ ἑξῆς χαρακτηριστικά:

«Ἐλειψάμεν μετὰ τὰ τρία ἄρθρα σημαίνουσιν ἀγγλικῶν καὶ ἀμερικανικῶν ἐφημερίδων: ἐπὶ ἡ Ἀγγλία δὲν θὰ λησμονήσῃ... οἱ Ῥώσοι θὰ ἐνθυμοῦνται... καὶ οἱ Ἀμερικανὸς δὲν θὰ λησμονήσῃ...». Μετὰ τὴν δυνάμιν τῆς ψυχῆς μας εὐχόμεθα νὰ τηρηθοῦν αὐταὶ αἱ ὑποσχέσεις. Ἀλλὰ δὲν δικαιούμεθα ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες νὰ παραγνωρίζωμεν ὅτι ἀπὸ ἡμᾶς κυρίως ἐξαρτᾶται νὰ μὴ λησμονήσῃ οἱ ἄλλοι...».

Ἐν τούτοις καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν πρῶτοι οἱ Ἕλληνας δυστυχῶς ἢ μάλλον οἱ πολιτικοὶ ἡγῆται τῶν ἐλθουσῶν τῆν Ἑλλάδα! Ἀπόδειξις αἱ ἀντιθέσεις τῆς πολιτικῆς ἡγεσίας μας πρὸ καὶ μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν, ἡ ἀνταρσία, ἡ καταστροφὴ καὶ ἡ ἐξουθενώσις τῆς Ἑλλάδος...

Καὶ δὲν νομίζω ὅτι θὰ ὑπάρξῃ κανεὶς ὅστις θὰ ἠδύνατο νὰ ἰσχυρισθῆ ὅτι καὶ διὰ τὴν κατὰ πτωσιν αὐτῆν εἶναι τελειῶς ἀνεύθυνοι οἱ πολιτικοὶ καὶ πνευματικοὶ ἡγῆται τοῦ τόπου καὶ ὅτι ἡ αἰωνία πληγὴ τῶν ἐσωτερικῶν μας διενέξεων θὰ ἦτο ἀκόμη ἀνοιχτὴ ἐάν οἱ σύγχρονοι πολιτικοὶ ἡγῆται μας ἦσαν ἠνωμένοι καὶ οἱ νεώτεροι Ἕλληνες εἶχον καταλλήλως διαπαιδαγωγηθῆ ἀπὸ τὴν πνευματικὴν καὶ πολιτικὴν ἡγεσίαν τῶν, ὥστε νὰ γνωρίζουν ποῖος εἶναι ὁ προορισμὸς τῶν καὶ ἡ ἀνωτέρα ἀποστολὴ τῶν ὡς ἀτόμων τῆς αἰωνίας καὶ ἀθανάτου αὐτῆς φυλῆς. Τουλάχιστον τὰ παθήματα τοῦ παρελθόντος θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχον γίνοι μαθήματα εἰς αὐτοὺς. Ἄλλ' ὅπως ἀπεδείχθη ἀτυχῶς οὔτε αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν εἶχον ἀντιληφθῆ οἱ σημερινοὶ ἡγῆται τῆς χώρας. Δὲν ἀντελήφθησαν τουλάχιστον ὅτι αἱ πολιτικαὶ διαμάχαι ἀπὸ τὰς ὁποίας συνεχῶς κατατρίβονται παρασύροντες καὶ τὸν λαὸν εἰς αὐτάς, εἶναι πολυτέλεια ὑπερβολικὴ διὰ μίαν χώραν ὅπως ἡ Ἑλλάς, τὸ πνευματικὸν ἐπίπεδον τοῦ λαοῦ τῆς ὁποίας ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι χαμηλόν, τὸ ἐθνικὸν εἰσόδημά της ἀνεπαρκές, ἐνῷ τὸ ἐμπορικὸν ἰσοζύγιόν της ἦτο ἀνάκαθεν παθητικόν καὶ συνεπῶς πρωτίστη φροντίς τῆς πολιτικῆς ἡγεσίας θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι ὄχι ἡ κατὰκτησις τῆς ἀρχῆς διὰ πολιτικῶν ἀνταγωνισμῶν, ἀλλ' ἡ ἀνύψωσις τοῦ πνευματικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ, ἡ κατάλληλος ἐθνικὴ διαπαιδαγώγησις τοῦ καὶ ἡ ἀξιοποίησις διὰ τῆς κοινῆς συνεργασίας ὄλων τῶν κομμάτων, τότε ποὺ ἔπρεπε, τῶν τεραστίων θυσιῶν καὶ ἀγῶνων τοῦ λαοῦ, ὅποτε καὶ ἔθνικόν εἰσόδημα μεγαλύτερον θὰ ἐξησφαλίζετο.

Τὰ ἀνωφελῆ διδάγματα τῆς πολυκομάντου καὶ ταραχώδους ἱστορίας μας.

Παλαιὰ, παναρχαία εἶναι δυστυχῶς ἡ συνήθεια ποὺ ἔχουν οἱ Ἕλληνες νὰ ἀλληλοτρῶγωνται. Ἀπὸ τὴν ἐπο-

χην που ένεφανίσθη και ύφίσταται ή 'Ελληνική φυλή, οι εκάστοτε ήγέται της έχουν την αίσχιστην συνήθειαν να έξωθούν και να παρασύρουν τον Λαόν εις τας αιώνας και συνεχείς αντίθεσεις και διενέξεις των που αποτελούν τὸ πλέον χαρακτηριστικόν φαινόμενον τῆς 'Ιστορίας μας και αίτινες ώδήγησαν πάντοτε τὸ 'Εθνος εις τὴν κατάρπτωσιν και τὴν καταστροφὴν. Διότι εάν άλλως συνέβαινε πολὺ διάφορος θὰ ἦτο ή εξέλιξις και ή τύχη τοῦ 'Εθνους αὐτοῦ και ασφαλῶς πολὺ καλύτερα ή θέσις του σήμερον.

Εἰς τὴν τρισχιλιετῆ 'Ιστορίαν τοῦ 'Ελληνικοῦ 'Εθνους πέντε ὑπῆρξαν κυρίως αἱ περίοδοι κατὰ τὰς ὁποίας ὁ 'Ελληνισμὸς προσεπάθησε νὰ ὑπερικήσῃ αὐτὸ τὸ φρικτὸν ἐλάττωμα τῶν ἡγετῶν του και νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὰ στενά ὄρια τῆς «μικρᾶς και ἐντίμου 'Ελλάδος» τοῦ Δημοσθένους και τῶν πολιτικῶν τῆς νεωτέρας ἐποχῆς και νὰ ἀντιδρᾷ κατὰ τῶν διενέξεων που συνέτριψαν τὴν Βυζαντινὴν Αὐτοκρατορίαν. Καί αἱ περίοδοι αὐταὶ εἶναι ή Μακεδονική - Φίλιππος, Μέγας 'Αλέξανδρος - ή Βυζαντινὴ, ή 'Επανάστασις τοῦ 1821 και αἱ δύο περίοδοι τῆς συγχρόνου ἐποχῆς, 1915-1920 και 1935-1947.

Μεγαλεῖα και ἀθλιότητες αποτελοῦν τὸ κυριώτερον γνῶρισμα τῶν πέντε αὐτῶν περιόδων τῆς ἐθνικῆς μας σταδιοδρομίας. Ὄταν πρώτος ὁ Περικλῆς συνέλαβεν ἀμυδρῶς και προσεπάθησε νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ἰδέαν τῆς συσσωματώσεως τῶν 'Ελλήνων, προσέκρουσε ἀφ' ἑνὸς μὲν εις τὸν στενὸν τοπικισμὸν και τὴν ἀντίδρασιν τῶν ἡγετῶν τῶν Σπαρτιατῶν και ἀφ' ἑτέρου εις τὴν αὐξουσαν κατάρπτωσιν τοῦ Δήμου τῶν 'Αθηναίων, ὅστις εἶχεν ἀρχίσει νὰ ὑφίσταται τὴν ἐπίδρασιν τῶν δημαγωγῶν και τῶν λοιπῶν ἡγετῶν τῆς παρακμῆς.

Μετ' αὐτὸν ὁ Πλάτων, ὁ 'Αριστοτέλης και ὁ 'Ισοκράτης δραματίζονται τὴν ἔνωσιν τῶν 'Ελλήνων και συνεχίζουν αὐτὴν τὴν προσπάθειαν. Ἡ Πανελληνίσις ἔνωσις ἀποτελεῖ μίαν ἀπὸ τὰς κυριώτερας ἐπιδιώξεις τοῦ Πλάτωνος πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ κινδύνου που διέτρεχεν ὁ τότε 'Ελληνισμὸς ἀπὸ τοὺς Πέρσας. Εἰς τὸν Περδικκαν, τὸν πατέρα τοῦ Φιλίππου, ὅστις εἶχε ζητήσει ἀπὸ τὸν Πλάτωνα νὰ τὸν ποδηγετήσῃ και νὰ τὸν κατευθύνῃ πολιτικῶς, ἀπέστειλεν ὁ Πλάτων τὸν μαθητὴν του και 'Ακαδημικὸν Εὐφραῖον, ὅστις ἐνέπνευσε εις τὸν Φίλιππον τὴν ἰδέαν τῆς συσσωματώσεως τῶν 'Ελλήνων. Ὁ 'Ισοκράτης ἐπίσης ἀργότερον δι' ἐπιστολῶν του ἐνθαρρύνει και ἐξωθεῖ τὸν Φίλιππον εις τὴν πραγματοποιήσιν αὐτῆς τῆς ἰδέας. 'Αλλ' ὁ 'Ισοκράτης τὴν συνένωσιν αὐτὴν τὴν θέλει ὑπὸ τοὺς 'Αθηναίους. Ἦτο καὶ αὐτὸ μία ἐκδήλωσις τοῦ στενοῦ τοπικισμοῦ και τοῦ ἐγωῖσμοῦ που διακρίνει ἀνάκταθεν τοὺς 'Ελληνας ἡγέτας. Τόσον αὐτὸς ὅσον και ὁ Δημοσθένης δὲν εἶχον ἀντιληφθῆ ὅτι λόγω τῆς καταπτῶσεως εἰς τὴν πόλιν εὐρίσκοντο πλέον οἱ 'Αθηναῖοι, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἡγηθῶν και νὰ πραγματοποιήσουν αὐτὴν τὴν προσπάθειαν. Καί ὅταν ὁ Φίλιππος ἐνίκησε τοὺς ἀντιδρώντας 'Αθηναίους εις τὴν Χαϊρώνειαν, ὁ μὲν 'Ισοκράτης εις ἡλικίαν 93 ἐτῶν ἠτοκτόνησεν - ἔκαμεν ἀπεργίαν πείνης και ἀπέθανεν - ὁ δὲ σώφρων Φωκίαν, ὅστις εἶχε διαγνώσει τὴν εὐρυτάτην σημασίαν τῆς προσπάθειας τοῦ Φιλίππου και τὴν ἐθνικὴν ἀνάγκην που ἐπέβαλλε τὴν συμμαχίαν ὅλων τῶν 'Ελλήνων μετ' αὐτοῦ, ἐπειδὴ εἰσηγήθη τὴν ἀντίληψιν του αὐτὴν εις τοὺς 'Αθηναίους, κατεδικάσθη ὑπ' αὐτῶν μετὰ ταῦτα νὰ πῆ τὸ κῶνειον! Ὅτι δὲ οἱ παραπαίοντες και κουρασμένοι πλέον 'Αθηναῖοι δὲν ἦσαν εις θέσιν νὰ ἡγηθῶν αὐτῆς τῆς προσπάθειας, ἀπεδείχθη ἀκολούθως και ἀπὸ τὴν ἐπίμονον ἀλλ' ἄκαρπον προσπάθειαν τοῦ Δημοσθένους διὰ νὰ τοὺς συνεγείρῃ και μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῆς ὁποίας και αὐτὸς ἠτοκτόνησεν.

Ὁ 'Αριστοτέλης, ὁ διδάσκαλος τοῦ Μεγάλου 'Αλεξάνδρου, ἐμπνευσμένος ἀπὸ τὰς ἰδέας αὐτὰς τοῦ Πλάτωνος, τὰς ὁποίας καλλιερгоῦν παραλλήλως μετὰ τῶν 'Ελληνικῶν πόλεων τῆς Μικρᾶς 'Ασίας οἱ Πλατωνικοὶ Κορίσκος και 'Εραστος, τὰς μεταδίδει εις τὸν 'Αλέξανδρον και προσηλυτίζει εις τὴν ἰδέαν τῆς συσσωματώσεως τῶν 'Ελλήνων ἐναντίον τῶν Περσῶν και τῶν 'Ερμεῖαν τὸν τύραννον τοῦ ἐν Μικρασίᾳ 'Αταρνέως. Οἱ Πέρσαι ὁμῶς ἀντιληφθέντες ὅτι ὁ 'Ερμείας εὐρίσκειτο εις συνεννόησιν με τοὺς Μακεδόνας και τὸν Μέγαν 'Αλέξανδρον, συλλαμβάνουν αὐτὸν δι' ἀπάτης και τὸν σταυρῶνουν τὸ 342 π. Χ. εις τὰ Σούσα.

'Αλλ' ὁ 'Αλέξανδρος παρὰ τὴν ἀντίδρασιν ὠρισμένων πόλεων τῆς κυρίως 'Ελλάδος, ή νοστροπία τῶν ὁποίων ἀντικατοπτρίζεται εις τὴν περιόδοτον ἀπάντη-

σιν τοῦ Διογένης πρὸς αὐτὸν, κατὰ τὴν συνάντησιν των εις τὴν Κόρινθον και ή ὁποία προδίδει τὴν μακαρίαν ἀπραγμοσύνην τῶν 'Ελλήνων τῆς ἐποχῆς του, πραγματοποιεῖ τὴν ἐπιδιώξιν τοῦ Περικλέους, τοῦ Πλάτωνος, τοῦ 'Ισοκράτους, τοῦ Φωκίανος και τοῦ 'Αριστοτέλους. Οἱ Πέρσαι συντρίβονται και τὰ ὄρια τοῦ 'Ελληνικοῦ Κράτους τοῦ 'Αλεξάνδρου ἐκτείνονται ἀπὸ τὰς ἀκτὰς τῆς 'Αδριατικῆς μέχρι τῶν 'Ινδιῶν και ἀπὸ τὴν Σκυθίαν μέχρι τοῦ 'Αραβικοῦ κόλπου!

Τί τὸ ὄφελος! Ἐντὸς ἐλαχίστων ἐτῶν οἱ ἀλληλομαχοῦντες διάδοχοι τοῦ Μεγάλου 'Ελληνος και Βασιλέως διαλύουν και κατακερματίζουν τὸ ἀτέραντον αὐτὸ Κράτος και οἱ Ρωμαῖοι, κατευθυνόμενοι ἀπὸ τὴν Ρωμαϊκὴν Σύγκλητον, ὑποδουλώνουν τὸν 'Ελληνισμὸν. 'Αλλ' ή φυλὴ ἀντιδρᾷ. Τὸ 'Ελληνικὸν πνεῦμα, ή μεγαλύτερα δύναμις τῆς φυλῆς, κατακτᾷ τελικῶς τὸς κατακτητὰς και ἐπὶ τῶν ερείπιων τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας ἰδρύει και ὑψώνει τὴν 'Ελληνικὴν Αὐτοκρατορίαν τοῦ Βυζαντίου. Ἡ ὑπερήφανος Ρώμη τῶν Καισάρων δὲν ἀποτελεῖ πλέον παρὰ τὴν πρωτεύουσαν μίαν Βυζαντινῆς ἐπαρχίας!

Ἐν τούτοις και ή αἰωνόβιος ἐκείνη αὐτοκρατορία ὑπέκυψε και αὐτὴ και διελύθη ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀπὸ τὰς ἀντιθέσεις, τὰς διενέξεις και τὰς ἀλληλομαχίας τῶν ἡγετῶν τῆς, στρατιωτικῶν και κληρικῶν, και ἀφ' ἑτέρου ἀπὸ τὴν ἀπροσμέτρητον εὐαισθησίαν των πρὸς τὰ ἀνθρωπιστικὰ ἰδεώδη, ἀφοῦ οἱ ἡγέται τῆς οὐδέποτε ἐπέδρασαν νὰ ἐφαρμόσουν ρεαλιστικὴν και ἐθνικὴν πολιτικὴν ἐναντί τῶν βαρβάρων που τὴν περιστοιχίζον και φυσικὰ οὐδέποτε ἐφρόντισαν νὰ ἐκρίζωσουν τοὺς ἐισβολοὺς, ὁπότε και ή εξέλιξις ὀλοκλήρου τοῦ κόσμου θὰ ἦτο διάφορος. Διότι εάν ἐσώζετο ή Βυζαντινὴ Αὐτοκρατορία, ή 'Αναγέννησις ἀσφαλῶς δὲν θὰ συνετελεῖτο εις τὴν Δύσιν, ἀλλ' εις τὴν 'Ανατολήν, ὅπου άλλως τε τὸ 'Ελληνικὸν πνεῦμα εἶχε σημειώσει ἐν τῷ μεταξύ τεραστίαν πρόοδον.

Ἡ κατάλυσις συνεπῶς και τοῦ Κράτους αὐτοῦ και ή ὑποδουλώσις τοῦ 'Ελληνισμοῦ εις τοὺς 'Ασιάτας κατακτητὰς ἦτο φυσικὴ συνέπεια τῶν διενέξεων και τῆς πολιτικῆς αὐτῆς τῶν ἡγετῶν του. Διότι οἱ Βυζαντινοὶ αὐτοκράτορες ἀντὶ νὰ ἀντιμετωπίσουν τὸ στίφη τῶν βαρβάρων με νοστροπίαν ρεαλιστοῦ πολιτικοῦ, ἀντίκρουσαν αὐτὰ με τὴν φιλάνθρωπον διδασίαν χριστιανικοῦ ἐκπολιτιστοῦ και ἐξημερωτοῦ. Ἐδέχθησαν τοὺς βαρβάρους εις τὰ ἐδάφη των, ἐφρόντισαν νὰ τοὺς μεταφράσουν τὰ ἱερὰ βιβλία, νὰ τοὺς ἀνασῶν ἀπὸ τὸ σκότος τῆς ἀμαθείας και βαρβαρότητος, διὰ νὰ δρέψουν ἀκολουθίας τῆς ἀγχιρσίαν παρ' αὐτῶν. Διότι ὄχι μόνον οἱ ἐκ Βορρᾶ βαρβαροὶ ἐπέδρασαν και ἐπιδιώκουν ἀκόμη νὰ ἐξοντώσουν τὸν 'Ελληνισμὸν, ἀλλὰ και οἱ ἐκ Δυσμῶν ἐπιδραμόντες σταυροφόροι ἠθέλησαν νὰ ἐκρίζωσουν τὸ 'Ελληνικὸν γένος, ἀπὸ τὸ ὅποιον ἐν τούτοις εἶχον ἐκπολιτισθῆ!

Ὁ 'Ελληνισμὸς ὀλοκλήρου τῆς Κάτω 'Ιταλίας ἀπεροφήθη και ἐξηφανίσθη διότι ἀπηγορεύθη ή χρησιμοποίησις εις τὴν ἐκκλησίαν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ἐνῶ τὰ χριστιανικὰ κράτη τῆς Δυτικῆς Ἑυρώπης κατὰ τὸ 1453, ὅπως και ή Δυτικὴ ἐκκλησία, με ἀχαρκτηριστον ἀπάθειαν ἐβλεπον τὴν ἀπεγνωσμένην ἄμυναν που προεβάλλον οἱ 'Ελληνες εις τὴν 'Ανατολήν διὰ νὰ ἀνακόψουν τὴν ἐπιδρομὴν τῶν Τούρκων. Μόνος και ἐγκαταλελειμμένος ἀπὸ τὰς χριστιανικὰς Δυνάμεις ὁ τελευταῖος τῶν Παλαιολόγων ἠγωνίσθη παρὰ ταῦτα ὅπως και ὁ Λεωνίδας εις τὰς Θερμοπύλας, διὰ νὰ περισώσῃ ὄχι πλέον τὴν Αὐτοκρατορίαν του, ἥτις εἶχε κατακτηθῆ ἀπὸ τοὺς ἐπιδρομείς, ἀλλὰ διὰ νὰ διασώσῃ - ὅπως και ἐπέτυχε τοῦτο - τὴν ἀθάνατον και ἀφθαστον 'Ελληνικὴν στρατιωτικὴν παράδοσιν, ἀφοῦ προηγουμένως διὰ τῶν 'Ελλήνων τοῦ Βυζαντίου εἶχε διασωθῆ και μεταλαμπαδευθῆ και ή πνευματικὴ 'Ελληνικὴ παράδοσις εις τὴν Δύσιν.

'Αλλὰ και μετὰ τὴν πῶσιν τοῦ Βυζαντίου ή φυλὴ και πάλιν ἀντιδρᾷ. Τὸ 'Ελληνικὸν πνεῦμα, ἀφοῦ κατέκτησε διὰ μίαν ἀκόμη φοράν τοὺς κατακτητὰς, οἵτινες ἀπεδείχθησαν ἀνίκανοι νὰ κυβερνήσουν χωρὶς τὴ βοήθειαν τῶν «ραγιαδῶν» τὴν χώραν που κατεῖχον, δημιουργεῖ τελικῶς με τὰ κηρύγματα τοῦ Ρήνα, τοῦ Κοραῖ και τῶν άλλων πνευματικῶν ἡγετῶν τοῦ 'Εθνους τὴν «Φιλικὴν 'Εταιρίαν» και ή 'Επανάστασις τοῦ 1821, περᾶστιον φαινοὶν μετέωρον τῆς ζωτικότητος τῆς φυλῆς και τοῦ πατριωτισμοῦ τῶν 'Ελλήνων, ἐπιβάλλει τὴν δημοουργίαν τοῦ νέου 'Ελληνικοῦ Κράτους.

Αἱ μικροφιλοδοξίαι, αἱ ἀντιθέσεις και αἱ διενέξεις τῶν ἀρχηγῶν τοῦ 'Αγῶνος δὲν ἔλειψαν και εις τὴν πε-

ρίπτωσιν αὐτήν. Καί εἶναι πασιγνώστον πόσας φορές ἐκινδύνευσεν νὰ ἀποτύχη ἐξ ἀφορμῆς τῶν καί ἡ ἐθνική ἐκείνη ἐξέγερσις. Καί αἱ αὐταὶ διενέξεις καὶ ἀντιθέσεις διέβρωσαν μετὰ ταῦτα τὴν ζωτικότητα καὶ τοῦ νέου Κράτους, μέχρις οὗτοῦ ἡ Ἐπανάστασις τοῦ 1909, γυναικίως ἐκδηλώσας τὴν λαϊκῆς ἀναγκαστικῆς διὰ τὴν ἀνικανότητα τῶν πολιτικῶν ἡγετῶν τῆς ἐποχῆς, καὶ τὸ ἀλληλοφάγωμα τῶν τότε πολιτικῶν μερίδων ἔφερον ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ Ἔθνους τὸν Ἐλευθέριον Βενιζέλον.

Οἱ πόλεμοι τοῦ 1912 καὶ 1913 προδίδουν τὴν δύναμιν ποῦ ἐγκλείει εἰς τοὺς κόλπους του καὶ ὁ νεώτερος Ἑλληνισμός. Ἡ Ἑλλάς εἶναι ἤδη δύναμις ὑπολογισμός καὶ τὸ 1914 ἀρχίζει ὁ πρῶτος παγκόσμιος πόλεμος. Ὁ Ἐλευθ. Βενιζέλος, προικισμένος μετὰ τερραστίαν πολιτικὴν διαίσθησιν καὶ μετὰ ἐνόρασιν πραγματικῆς προφητικῆς, μέγας ὁραματιστῆς, ἀλλὰ καὶ πραγματιστῆς ἀνυπερέβλητος, ἀφοῦ διέγνωσε τὴν τερραστίαν ζωτικότητα τῆς φυλῆς, κατευθύνει καὶ τοποθετεῖ τὴν Ἑλλάδα, παρὰ τὴν ἀντίδρασιν τῶν ἀντιπάλων του, μεταξὺ τῶν νικητῶν. Εἰς μίαν πτῆσιν ἀσύγκριτον ἀγκαλιάζει καὶ πραγματοποιεῖ διὰ τετάρτην φοράν τὴν υπερτάτην ἑλληνικὴν ἐπιδίωξιν.

Ἄλλὰ ποῖα τραγικὴ εἰρανεΐα! Τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐκόμιζεν εἰς τὰς Ἀθήνας τὴν πολυπόθητον συνθήκην, δυνάμει τῆς ὁποίας ἡ Ἑλλάς καθίστατο ἡ Χώρα τῶν δύο ἡπείρων καὶ τῶν πέντε θαλασσῶν, σφαίρα ἑλληνικῆ τὸν πλησσοῦν δολοφονικῶς εἰς τὸν σταθμὸν τῆς Λυῶν! Καὶ ἐκεῖνοι ποῦ εἶχον ὀπλίσει τὰς χεῖρας τῶν δολοφόνων τοῦ Ἐλευθ. Βενιζέλου, εἶχον ὀπλίσει διὰ τῆς ἀντιδραστικῆς πολιτικῆς των καὶ τὰς χεῖρας τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ὅστις ὀλίγον ἀργότερον διὰ τῆς ψήφου τῆς 1ης Νοεμβρίου τοῦ 1920 ἐφόρυσεν τὴν Μεγαλήν Ἑλλάδα καὶ ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς καὶ τὴν Χώραν τὸν μέγιστον ἐκείνων πολιτικὸν ἀνδρα καὶ πατριώτην!

Τὰ μετέπειτα εἶναι τόσον γνωστά. Ἡ Μικρασιατικὴ καταστροφὴ ὑπῆρξεν ὁ τραγικὸς ἐπίλογος τῆς τερραστίας, τῆς υπερτάτης ἐκείνης προσπάθειας τοῦ Ἐθνους διὰ νὰ καταλάβῃ τὴν ἐπιβεβλημένην καὶ ἀρμόζουσαν θέσιν του εἰς τὴν ἀνατολικὴν λεκάνην τῆς Μεσογείου. Τὴν θέσιν του, τὴν ὁποίαν δικαιούται νὰ ἔχη ὅχι μόνον διὰ λόγους ἱστορικοῦς, ἐθνογραφικοῦς καὶ βιολογικοῦς, ἀλλὰ καὶ διὰ λόγους πνευματικῆς ὑπεροχῆς καὶ ἐκπολιτιστικῆς ἰκανότητος, ποῦ εἶναι γνωρίζοντα ἀνεκάθεν τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς. Διότι τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος, ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ ἔχει ἀποδείξει ἀνεκάθεν ἐμπράκτως, ὅτι δὲν συνετέλεσε μόνον εἰς τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος, ἀλλὰ πάντοτε εὐρέθῃ καὶ ἴσο ἐπὶ κεφαλῆς - ἀπόδειξις καὶ οἱ σύγχρονοι ἀγῶνες του - κάθε προσπάθειας ποῦ ἀπέβλεπεν εἰς τὴν προάσπισιν τῆς Ἐλευθερίας καὶ τῶν εὐγενεστέρων ἰδεωδῶν τοῦ ἀνθρώπου καὶ εἰς τὴν διάδοσιν καὶ τὴν ἐπικράτησιν τοῦ πολιτισμοῦ, τὸν ὁποῖον αὐτὸ ἐδημιούργησεν.

Ὡς πρὸς τὴν τελευταίαν δὲ περίοδον, τὴν μετὰ τὸ 1935, ὅλοι οἱ Ἕλληνες γνωρίζουν ὅτι ὅταν ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος, ὅστις ἐν τῷ μεταξύ δυστυχῶς ἀπέθανεν, ἐν συννενοήσει μετὰ τοῦ Βασιλέως Γεωργίου ἐπεχείρησεν νὰ κατευθύνῃ τὴν Ἑλλάδα εἰς μίαν νέαν προσπάθειαν πραγματοποίησεως τῶν ἐπιδιώξεων τῆς, προσπάθειαν τὴν ὁποίαν ἐξηκολούθησεν ὁ αἰμεινῆτος ἐκεῖνος Βασιλεὺς, οἱ πολιτικοὶ ἡγῆται τοῦ τόπου, ἀμετανόητοι καὶ πάλιν καὶ ἀδιόρθωτοι, ἀλληλομαχοῦντες καὶ ὑποβλεπόμενοι, ἔθεσαν ἑαυτοὺς εἰς ἀχρηστία, μετὰ ἀναγκαστικὸν ἀποτέλεσμα - τὸ ὁποῖον ὅπως ἀπεδείχθη ἐκ τῶν ὑστέρων δὲν ὑπῆρξε καὶ τόσον ἀνωφελές διὰ τὴν χώραν - τὴν δικτατορίαν τοῦ Ἰωάννου Μεταξά.

Ὁ πόλεμος τοῦ 1940-1941 ἀπέδειξεν ἐν τούτοις εἰς ὁλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα ὅτι ἡ θαυμασία αὐτῆς φυλῆς ἴσο ἰκανὴ νὰ διεκδικήσῃ καὶ πάλιν τὴν θέσιν ποῦ δικαιούται νὰ κατέχῃ μετὰ τῶν πολιτισμένων ἔθνων. Οἱ ἔπικοι ἐκεῖνοι ἀγῶνες τοῦ Ἔθνους συναγείρουσιν τὸν κόσμον ὁλόκληρον μέχρι τοῦ σημείου νὰ γράφουν αἱ ξένοι ἐφημερίδες ὅτι «τίποτε δὲν εἶναι σήμερον περισσώτερον τιμητικὸν ἀπὸ τοῦ νὰ λέγεται κανεὶς Ἕλληνας!» Ὁ Χίτλερ ἀκόμη, πρὸ τῆς μεγαλειώδους ἐκείνης ἀταπαρνήσεως τῶν συγχρόνων Ἑλλήνων καὶ τῆς ἀδαμάστου ἀνδρείας των, ἀναγκάζεται νὰ διακηρύξῃ ὅτι «δὲν ἠδύνατο νὰ κρατήσῃ ὡς αἰχμαλώτους τόσον ἥρωικὸς μαχητῆς!»

Ποῖον τὸ ὄφελος;! Ἐνῶ οἱ Ἕλληνες μετὰ ταῦτα, πεινῶντες, ληστεύμενοι, ἀτιμαζόμενοι, κατακρεουργούμενοι κατὰ τὴν κατοχὴν ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς, ἰ-

ταλοῦς καὶ Βουλγάρους ἢ τοὺς καμουφλισμένους ὑπὸ τὸ Ἐ.Α.Μ. κομμουνιστὰς καὶ τὰς ὁρδὰς των, ἀναμένουν καθοδηγήσιν ἀπὸ τῆν ἡγεσίαν των, οἱ ἡγῆται των ἐρωτοτροποῦν καὶ συννενοοῦνται μετὰ τὸ Ἐ.Α.Μ. δηλαδὴ μετὰ τοὺς κομμουνιστὰς διὰ νὰ ἀντιδράσουν εἰς τὴν ἐπάνοδον τοῦ Βασιλέως, τὸν ὁποῖον κατηγοροῦσαν ὡς δικτάτορα! Ἐνῶ τὸ Ἔθνος καὶ ἡ φυλὴ ἴσο φανερόν ὅτι διέτρεχον τὸν ἐσχάτον κίνδυνον, ἐκεῖνο συννενοοῦτο μετὰ τοὺς κομμουνιστὰς πῶς θὰ ἐγκαθιδρύσουν τὴν Δημοκρατίαν καὶ θὰ ἐκδιώξουν ἀπὸ τὸν θρόνον τὸν Γεώργιον! Ἐνῶ ἡ Ἑλλάς κατέκειτο εἰς ἐρείπια καὶ ἐκινδύνευσεν νὰ καταστραφῇ τελείως ὅπως καὶ κατεστράφη, ἐκεῖνοι ἀψηχολοῦντο μετὰ τὸ εἶδος τοῦ πολιτεύματος ποῦ θὰ ἐπέβαλλον εἰς τὴν Χώραν! Ἀφοῦ ἡ Ἑλλάς δὲν ὑπῆρχε, μόνον τὸ εἶδος τοῦ πολιτεύματος τῆς ἡμποδίζε νὰ ἀνορθωθῇ καὶ νὰ ζήσῃ! Σὰν τοὺς Ἀβδηρίτας οἰτινες ἐνῶ δὲν εἶχον νερὸ εἰς τὴν πόλιν των κατεσκευασαν ἐν τούτοις μίαν πελωρίαν βρύσπην διὰ νὰ... τὴν βλέπουν!

Καὶ φυσικὰ τὰ ὅσα ἐπικολούθησαν ἐξουθενώσαν καὶ πάλιν τὴν Χώραν. Κινήματα εἰς τὴν Μέσην Ἀνατολήν, ἀνυπαρξία στρατοῦ κατὰ τὴν ἀπελευθερώσιν διὰ νὰ ἀξιοποίηση τὰς τρομακτικὰς καὶ ἀνευ προηγουμένου βύσιας τῆς χώρας, ἡ «Λασοκρατία», τὰ Δεκεμβριανὰ καὶ μετὰ ταῦτα ἡ ἀποσυμφορήσις, ἡ ἀνταρσία, ἡ κατὰπτωσις! Αὐτὸ ὑπῆρξε τὸ θλιβερόν, τὸ τραγικὸν ἀποτέλεσμα, τοῦ ἄραιότερου καὶ ἐνδοξότερου ἀγῶνος τῆς φυλῆς!

Ἄντι δηλαδὴ καὶ οἱ σύγχρονοι Ἕλληνες νὰ καθοδηγηθῶν καὶ νὰ κατευθυνθῶν ἀπὸ τῆν ἡγεσίαν των διὰ νὰ ἐπιτύχουν καὶ νὰ πραγματοποιήσουν τὰς μεγάλας ἐπιδιώξεις τοῦ Ἔθνους, ἀφέθησαν ἢ μάλλον παρεσύρθησαν εἰς τὰς ἀντιθέσεις καὶ τὰς διενέξεις ποῦ προεκήθησαν ἀπὸ τὴν ἀφρονα τακτικὴν τῶν ἡγετῶν των μετὰ ἀποτέλεσμα νὰ καταλήξῃ ἡ Χώρα εἰς τὸ ἀνηκουστον αἱματοκύλισμα ποῦ ὑπέστη καὶ ὕφισταται ἀκόμη καὶ σήμερον.

Ἄς ἐλπίζωμεν ἐν τούτοις ὅτι μετὰ τὰ δεινὰ ποῦ ὑπέστημεν καὶ ὕφιστάμεθα ἡ πολιτικὴ καὶ πνευματικὴ ἡγεσία τοῦ Ἔθνους θὰ ἀφυπνισθῶν ἐπὶ τέλους καὶ θὰ ἀντιληφθῶν αὐτὴν τὴν μεγίστην ἀλήθειαν καὶ θὰ προσπαθῶν εἰς τὸ μέλλον τοῦλάχιστον νὰ συνετισθῶν ἀπὸ τὰ θλιβερά διδάγματα τοῦ παρελθόντος, ἀφοῦ ὁ Λαός, ὁ ὑπερόχος καὶ ἀδάμαστος Λαός, ὅπως ἀπέδειξε καὶ διὰ τῶν τελευταίων κατὰ τῆς ἀνταρσίας ἀγῶνων του, ὁποτεδήποτε ἐκλήθη νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ καθήκον του ἐμεγαλουργῆσε καὶ ἀπέδειξε πάντοτε ὅτι εἶναι ἀντάξιος συνεχιστῆς τοῦ μεγάλου ἔργου τῶν προγόνων του καὶ τῶν ἱστορικῶν παραδόσεων τῆς Φυλῆς.

Πάντως αὐτὸ ποῦ χρειάζεται κυρίως σήμερον διὰ νὰ ἀποτραπῇ εἰς τὸ μέλλον ἡ ἀποπλάνησις ἔστω καὶ ἐλαχίστων Ἑλλήνων ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς τοῦ Ἔθνους καὶ τῆς φυλῆς διὰ τῶν οὐτοπιστικῶν θεωριῶν τοῦ κομμουνισμοῦ, εἶναι ἡ συστηματικὴ φροντίς ποῦ πρέπει νὰ καταβληθῇ ἀφ' ἐνός μὲν διὰ νὰ ἀπαλλαγῇ τὸ Κράτος καὶ ἡ διοίκησις ἀπὸ τὰς ἀθλιότητας τοῦ μικροκομματισμοῦ καὶ ἀφ' ἑτέρου μίαν ἐντονὸς προσπάθειαν διὰ τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ Λαοῦ, ὥστε νὰ ἀντιληφθῶν ὅλοι οἱ Ἕλληνες ποῖα εἶναι ἡ φυλετικὴ καὶ πνευματικὴ ὑπεροχὴ των καὶ γενικὰ τὴν ἀνωτέραν ἀξίαν των ὡς ἀτομῶν τῆς θαυμασίας καὶ αἰωνίας αὐτῆς φυλῆς. Καὶ ἡ πνευματικὴ ἀνάπτυξις τοῦ Λαοῦ δὲν δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ ἀνευ τῆς ἀμέσου καὶ καταλλήλου προποιοήσεως τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος τῆς Χώρας μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ ὁποίου θὰ καταστῇ δυνατόν νὰ γίνῃ κτήμα τῶν Ἑλλήνων ἢ μάλλον καὶ τοῦ πλέον ἀπλοῦ καὶ Ἕλληνας ποῦ θὰ γνωρίζῃ ἀνάγκωσιν, ὁ τερραστίας πνευματικὸς πλοῦτος μας, ὅστις καὶ μόνον εἶναι ἰκανὸς νὰ τὸνῶσῃ περισσότερο τὸ ἐθνικὸν φρόνημα καὶ νὰ βοηθήσῃ ἀποτελεσματικῶς εἰς τὴν καθόλου πνευματικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ Λαοῦ. Νομίζω δὲ ὅτι καὶ σήμερον ἀκόμη ἐάν ὑπῆρχον ἀπλάι καὶ εὐθηναὶ λαϊκαὶ ἐκδόσεις ἐν ἀρχαίαν συγγραφέων μετὰ μίαν κατάλληλον προσπάθειαν καὶ ἐργασίαν θὰ ἠδύνατο νὰ μεταδοθῇ εἰς τὸν Λαὸν ἡ ἀλήθεια αὐτῆ καὶ νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ ὕψιστη αὐτῆ ἐθνικὴ ἐπιδίωξις. Διότι ἀνευ τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως τοῦ Λαοῦ καὶ τῆς ἐνισχύσεως τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος καὶ ἡ χρηστοτέρα διοικήσις εἶναι ἀνίκανος νὰ ἐξασφαλίσῃ ἀγαθὰ ἀποτελέσματα καὶ εἰς τὸν Λαὸν καὶ τὴν Χώραν.

Ἄρκετὰ πλέον ἔχουν ἐκτραπῇ καὶ ἡ ἀνωτέρα λεγομένη διανοήσις μετὰ τὸν ἔμμονον καὶ νοσηρὸν θαυμασμόν τῆς πρὸς ὅ,τι ξένον, ἀλλὰ καὶ ἡ πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ

αντίληψις τῶν κατωτέρων Λαϊκῶν τάξεων ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν ἀλλοδαπῶν πνευματικῶν προϊόντων ἀμφιβόλου ἀξίας, τὰ ὅποια κυρίως ἀποτελοῦν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, χωρὶς καμμίαν ἐπιλογὴν, τὴν πνευματικὴν τροφήν τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων. Διότι εἰς τὴν παράδοξον καὶ περιεργον αὐτὴν χώραν, ὅπου ὁμοῦ μὲ τὴν πορτοκαλέαν καὶ τὴν ἐλαίαν θάλλουν διαρκῶς ἡ μικροπολιτικὴ καὶ ὁ μικροκομματισμός, αἱ δύο αὐταὶ ἀθεράπευτοι πληγαὶ τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, ἡ πολιτεία καὶ ἡ πνευματικὴ ἡγεσία οὐδέποτε ἀντεμετώπισαν σοβαρῶς καὶ συστηματικῶς, ἤτοι μὲ ἀνωτέραν πνοὴν ἀλλὰ καὶ μὲ βαθεῖαν πίστιν τὰ μεγάλα αὐτὰ ζητήματα ποῦ ἔπρεπε νὰ ἀποτελοῦν μίαν ἀπὸ τὰς κυριώτερας φροντίδας τῶν. Ἄλλὰ ὅταν τὸ Κράτος ἀνέχεται ἡ ὑποστηρίξει τὴν ὑπαρξίν «δυναστειῶν» εἰς τὰ Πανεπιστήμια, ἀδιάφορον ἔαν τὰ μέλη τῶν δυναστειῶν αὐτῶν ποῦ ἐκλέγονται συνήθως ὡς καθηγηταὶ εἶναι καὶ ἀξιοὶ ἐπιστήμονες καὶ συγχρόνως δὲν δίδῃ τὰ μέσα εἰς τοὺς πνευματικῶς ἡγέτας του νὰ ζήσουν — ἀπόδειξις οἱ μισθοὶ τῶν καθηγητῶν τῶν ἀνωτέρων πνευματικῶν ἰδρυμάτων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν γενικῶς — ὠρισμένοι δὲ ἐξ αὐτῶν ἐνδιαφέρονται ὄχι διὰ τὴν μόρφωσιν τῶν σπουδαστῶν καὶ τοῦ Λαοῦ γενικώτερον, ἀλλὰ πῶς θὰ ἐκμεταλλεθοῦν ἐπιφωφέλεστον τὸ ἀξίωμα τῶν, ποῖα ἀποτελέσματα θέλετε νὰ ἔχωμεν; Ὅταν ἡ Ἀκαδημία δὲν φροντίζει νὰ ἡγηθῇ τῆς κινήσεως ποῦ ἐπιβάλλεται νὰ γίνῃ διὰ τὴν ἀλλαγὴν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ πνευματικοῦ ἐπιπέδου τοῦ Λαοῦ ἢ κρατῆ καταλειστούς εἰς τὰ κονιοροδορηθῆ ἀρχεῖα τῆς σημαντικῆς ἐργασίας ἐπιστημῶν, διότι τὸ Κράτος δὲν δίδει τὰ χρήματα ποῦ ἀπαιτοῦνται διὰ νὰ ἐκδοθῶν, τί ἀναμένομεν;

Ἄλλὰ περὶ ποίου ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος ὁμιλοῦμεν; Τὸ σύστημα ποῦ ὑπάρχει εἶναι σύστημα ἐκπαιδευτικῶν, ὅταν αἱ μαθητὰ εἰς τὰ σχολεῖα ἀντὶ νὰ διδάσκωνται τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, διὰ νὰ ἐννοοῦν τὰ ἀρχαία κείμενα, βασανίζονται καὶ δυναστεύονται κυριολεκτικῶς μὲ τὴν ἐκμάθησιν τοῦ συντακτικοῦ τῆς κυρίας, μὲ ἄμεσον ἀποτέλεσμα νὰ μισοῦν καὶ τὴν γλῶσσαν ποῦ διδάσκονται καὶ τὸν πλοῦτον τῶν γνώσεων ποῦ δύνανται δι' αὐτῆς νὰ ἀποκτήσουν; Καὶ ἰδοὺ διατὶ κατατὰ, ἐξ ἀφορμῆς αὐτοῦ τοῦ φαινομένου, οἱ ἀπόφοιτοι τοῦ Γυμνασίου νὰ μὴ γνωρίζουν παρὰ ἐλαχίστας παραγράφους καὶ αὐτὰς παπαγαλίζοντες, ἀπὸ τὸν Ὀμηρον, τὸν Ξενοφῶντα, τὸν Θουκυδίδη, τὸν Πλάτωνα ἢ τοὺς τραγικούς.

Ὅταν, πέραν τῶν ἀνωτέρων, τὰ Πανεπιστήμια καὶ τὰ ἄλλα ἀνώτερα ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα ἐξ αἰτίας τῶν πολιτικῶν ἐπεμβάσεων κυρίως διοχετεύουν διαρκῶς εἰς τὴν κοινωνίαν μυριάδας ἡμιμαθῶν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπιστημῶν, κατὰ τὴν ὁμολογίαν τῶν ἰδίων καθηγητῶν, χωρὶς οὐδεὶς νὰ ἐρευνᾷ ἢ νὰ ἐξετάζῃ τί θὰ ἀπογίνουν οἱ ἐπιστήμονες αὐτοί, τί ἀναμένομεν; Τί χρειάζονται εἰς ἓνα λαὸν ὅκτω ἢ ἑνῶς ἑκατομμυρίων αἱ μυριάδες αὐταὶ τῶν ἐπιστημῶν, ἀρκετοὶ τῶν ὁποίων εἴτε λόγῳ τῆς ἡμιμαθείας τῶν, εἴτε λόγῳ ἐλλείψεως πελατείας καταφεύγουν εἰς τὸν κομμουνισμόν καὶ πυκνώνουν τὰς τάξεις του, ὅπως γνωρίζομεν, ὅταν δὲν καταφεύγουν ὡς ὑπάλληλοι εἰς τὸν προϋπολογισμόν διὰ νὰ ζήσουν καὶ οἱ ἀποποιοὶ ἀποτελοῦν οὕτως ἢ ἄλλως τὸ θλιβερόν πνευματικῶν προλεταριάτον τῆς ἀτυχοῦς αὐτῆς Χώρας; Τί πταίουν αἱ μυριάδες τῶν ἰατρῶν, δικηγόρων καὶ ἄλλων ἐπιστημῶν ποῦ ἐξαποστέλλονται κάθε χρόνον ἀπὸ τὴν πολιτείαν εἰς τὴν κοινωνίαν, διότι δὲν ὑπάρχει σύστημα τὸ ὅποion νὰ καθορίξῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐπιστημῶν ποῦ χρειάζονται εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ συγχρόνως σύστημα ἐκπαιδευτικῶν, τὸ ὅποion νὰ προβλέπῃ καὶ νὰ διαχωρίξῃ ἐγκαίρως τοὺς ἐπιστήμονας ἐκάστου κλάδου, πρὶν ἀκόμη φθάσουν οἱ μαθητὰ τῶν κατωτέρων σχολείων εἰς τὰς αἰθούσας τῶν παραδόσεων τῶν Πανεπιστημίων καὶ τοῦ Πολυτεχνείου; Ἐπιβάλλεται κάποτε ἢ μάλλον εἶναι πλεόν καιρὸς νὰ τερατισθῇ ὁ νοσηρὸς πτωχοπροδρομισμὸς ποῦ ἐπικρατεῖ εἰς τὴν Χώραν αὐτὴν καὶ ἡ ἀντίληψις ποῦ ὑπάρχει μετοξὺ ὄλων τῶν Ἑλλήνων δυστυχῶς ποῦ ἔχουν κάποιαν οικονομικὴν εὐχέρειαν ὅτι τὰ τέκνα τῶν δύνανται, διότι ἔχουν τὰ μέσα νὰ σπουδάσουν, νὰ γίνων ὁπωσδήποτε καὶ ἐπιστήμονες, ἀφοῦ τὰ ἀποτελέσματα τῆς νοσοτροπίας αὐτῆς εἶναι τὸσον θλιβερὰ ὄχι μόνον διὰ τὰς οικογενεῖας τῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν κοινωνίαν ὁλόκληρον, ποῦ ἔχει κατακλυσθῆ ἀπὸ τοὺς ἄνευ πελατείας καὶ ἐργασίας πολυπληθεῖς αὐτοὺς ἐπιστήμονας.

Ἐποστηρίζω δὲ ὅτι ἐπιβάλλεται νὰ ἀντιμετωπι-

σθῇ τὸ ταχύτερον τὸ οἰκτρὸν αὐτὸ φαινόμενον, διότι ἡ πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ ἀναρχία τῆς ἐποχῆς μας, δημιουργημὰ κατὰ μείστον μέρος τῆς ἀδιαφορίας αὐτῆς τῆς πολιτείας, κλονίζει ἤδη ἐκ θεμελίων τὴν Ἑθνικὴν μας συγκρότησιν καὶ εἶναι φανερόν ὅτι χρειάζεται κάποιαν ἀντίδρασιν ἐντονῶς καὶ συστηματικῆ, μίαν ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗν κατὰ τοῦ θλιβεροῦ αὐτοῦ φαινομένου διὰ νὰ ἀπαλλαγῇ τὸ Ἔθνος ἀπὸ τοῦς μείστον κινδύνους ποῦ τὸ ἀπειλοῦν ἐξ ἀφορμῆς τῆς μοιρολατρικῆς αὐτῆς ἀδρανεῖας. Καὶ εἶναι καιρὸς πλεόν νομίζομεν νὰ ἀφυπνισθῶν ἐπὶ τέλους καὶ νὰ κινηθῶν δραστηριῶς διὰ τὴν ὑψίστην αὐτὴν Ἑθνικὴν ἐπιδίωξιν ὅλοι ἐκεῖνοι ποῦ φιλοδοξοῦν νὰ εἶναι πολιτικοὶ καὶ πνευματικοὶ ἡγέται τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὁ ὅποιος εἶναι ἀξίος πολὺ καλυτέρας τύχης ἀσφαλῶς, ἀφοῦ ὁπωσδήποτε καὶ δικαιοματικῶς εἶναι ὁ πνευματικὸς ἡγέτης τῆς ἀνθρωπότητος, χάρις εἰς τὰς ἀθανάτους διδασκαλίας τῶν προγόνων του. Ἐπιβάλλεται δὲ νὰ ἀφυπνισθῶν οἱ πολιτικοὶ καὶ πνευματικοὶ ἡγέται τοῦ τόπου, διότι ἡ ὑφιστάμενη ἤδη καὶ ἐξ ἄλλων λόγων καὶ αἰτίων διάχυτος δυσφορία καὶ ἀπογοήτευσίς τοῦ Λαοῦ δὲν ἀποκλείεται νὰ μεταβληθῇ μετ' ὀλίγον εἰς ΚΑΘΟΛΙΚΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΝ, ἢ ὅποια θὰ σαρώσῃ, ὅπως συνέβη καὶ παλαιότερα, καὶ τοὺς ὑπόπτους πνευματικῶς ἡγέτας του, ἤτοι τοὺς δῆθεν «προοδευτικούς» ἀλλὰ πράγματι ἀνεματίστους, ξενοδούλους καὶ ξενολάτρους «φωτισθέντας» ποῦ ἡμπόδισαν τὴν πνευματικὴν του ἀνάπτυξιν, ὅπως καὶ τοὺς πολιτικῶς ἐκεῖνους ἡγέτας του ποῦ θὰ ἀποδειχθῇ ὅτι εἶναι ἀνίκανοι νὰ συλλάβουν, νὰ ἐνοήσουν καὶ νὰ πραγματοποιήσουν τὰς σημερινὰς προσδοκίας καὶ ἀπαιτήσεις του.

Διότι ἡ τυχὸν δικαιολογία ποῦ θὰ ἤδύνατο νὰ ὑπάρξῃ ὅτι ἡ πολυτάραχος καὶ ἀνήσυχος ἐποχὴ μας δὲν ἐπιτρέπει καὶ δὲν ἐπέτρεψε παρομοίως ἀσχολίας καὶ φροντίδας εἰς τοὺς ἡγέτας τῆς Χώρας, εἶναι ὄχι μόνον ἀσθητικὸς ἀλλὰ καὶ ξένη πρὸς τὴν γενικὴν, τὴν ἐνυπέρτατον προοπτικὴν μὲ τὴν ὅποιαν ὀφείλουσαν νὰ βλέπουν οἱ πολιτικοὶ καὶ πνευματικοὶ ἡγέται οἰασδήποτε χώρας τὴν ζωὴν αὐτῆς. Καὶ φυσικὰ ἀκόμη περισσότερον θὰ ἔπρεπε καὶ πρέπει νὰ προσέξουν καὶ νὰ φροντίσουν διὰ τὸ μέλλον τῆς Χώρας αὐτῆς οἱ σημερινοὶ πολιτικοὶ καὶ πνευματικοὶ ἡγέται τῆς, οἵτινες καλύτερον παντὸς ἄλλου ὑποτίθεται ὅτι ἀντιλαμβάνονται τὴν κρίσιν, τὴν ἱστορικὴν περίοδον ποῦ διέρχεται καὶ θὰ διέλθῃ ἡ Χώρα μετὰ τὴν καταστολὴν τῆς ἀνταρσίας. Διότι τὸ μέγα, τὸ τεράστιον, τὸ ἀκανθῶδες πρόβλημα δὲν εἶναι πλεόν ἡ καταστολὴ τῆς ἀνταρσίας, ἢ ὅποια θὰ πραγματοποιηθῇ ὁπωσδήποτε χάρις εἰς τὴν ἡρωικὴν προσπάθειαν τοῦ στρατοῦ, ὅστις ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ στρατευθέντα παιδιά τοῦ Λαοῦ, ἀλλὰ πῶς θὰ διαφωτισθῇ ὁ Λαὸς καὶ περισσότερον οἱ νέοι ποῦ ἀποτελοῦν τὴν αὐριανὴν ἐλίθδα τοῦ Ἔθνους, ὥστε νὰ μὴ παρασυρθῶν ἐκ νέου ἀπὸ τὴν διαβρωτικὴν προσπάθειαν τῶν ἀνατροπέων ποῦ ἐλλοχεῦν καὶ οἱ ὅποιοι φυσικὰ θὰ ἐκμεταλλεθοῦν καὶ πάλιν ὡς συνήθως τὴν ἄνοιαν τοῦ Λαοῦ ἢ τὰ σφάλματα τῶν ἡγετῶν του, διὰ νὰ ἐπιτύχουν εἰς τὸ προσεχές μέλλον τοὺς σκοποὺς ποῦ ἐπιδιώκουν.

Ὁ πολιτισμὸς δὲν κινδυνεύει ἀπὸ τὰς διαταραχὰς τῆς ἐποχῆς μας.

Οὐδεὶς ἐν τούτοις δύνανται νὰ παραγνωρίσῃ τὴν ἀληθειαν ὅτι αἱ ἀνωμαλίας καὶ αἱ διαταραχαὶ ποῦ συγκλονίζουν τὴν ἐποχὴν μας ἔχουν δημιουργήσει τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἡ ἀνθρωπότης ὁλόκληρος εὐρίσκειται εἰς τὴν περιόδον μίᾶς θλιβερᾶς μεταβατικῆς περιόδου, ἢ ἐπομένῃ τῆς ὁποίας εἶναι ἀδύνατον νὰ καθορισθῇ ποῖον κόσμον θὰ μᾶς παρουσιάσῃ ἢ ποῖας τῶν πόσας καταστροφῆς ἐγκυμονεῖ. Ἡ ψυχικὴ διάθεσις τῶν ἀτόμων καὶ τῶν μαζῶν εἶναι σήμερον τὸσον συγκεχυμένη, ὥστε ἡ ἀνησυχία διὰ τὴν αὐριανὴν εἶναι ἐκδηλος παντοῦ. Κάποιοι ἀόριστος φόβος κυριαρχεῖ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς μας διὰ τὸ μέλλον καὶ τὸ συναίσθημα ποῦ ἐπικρατεῖ εἶναι χωρὶς ὑπερβολὴν τὸ συναίσθημα μίᾶς φορικτῆς συρράξεως ποῦ προσεγγίζει ἢ μίᾶς καταστροφῆς ποῦ ἐπέρχεται καὶ μᾶς ἀπειλεῖ.

Ἐξ ἄλλου ἡ σύγχυσις τῶν ἰδεῶν καὶ ἡ σκόπιμος παρερμηνεία καὶ διαστρέβλωσις αὐτῶν ἀπὸ τοὺς συγχρόνους Φαρισαίους καὶ Ἰησοῦίτας τῆς πολιτικῆς καὶ πνευματικῆς ἡγεσίας ὠρισμένων Λαῶν, οἱ ὅποιοι στενάζουν ὑπὸ τὸ πέλμα τῆς χειροτέρας δουλείας, ἐπιτεινόμενοι ἀπὸ τὴν ἀνογὴν, τὴν ἀδρανεῖαν καὶ τὴν ἀβουλίαν τῶν ἡγετῶν τῶν ἐλευθέρων Λαῶν, ποῦ εἶναι τὸσον ἐκδηλοῦν

εις την εποχήν μας, ήτο επίσης φυσικόν να κλονίσουν την πίστιν των ανθρώπων προς τας υψηλάς έννοιαις που λέγονται δικαιοσύνη, ήθικη, ελευθερία και υπό την επίδρασιν των οποίων ανεπτύχθη ο πολιτισμός και εσημειώθη η πρόοδος και η ανάπτυξις της ανθρωπότητος.

Αι έννοιαι και αι ιδέαι αίτινες μέχρι σήμερον έκυριάρχουν επί του πνεύματος των ανθρώπων και τους ενέπνεον διά την δημιουργίαν ενός κόσμου καλύτερου ή θεωρούνται σήμερον ως καθυστερημένοι και χλευάζονται από τους αμαθείς, τους έκτραπέντας ή δηλητηριασμένους από τας καινοφανείς θεωρίας ή ελαχίστην πλέον επίορασιν εξασκούν επί αυτών, εάν δεν απέθανον διά παντος, δια πολλούς έξ εκείνων που επίστευον μέχρι πρό τινας εις αυτάς.

Αλλ' είναι επίσης φανερόν ότι και αι θεωρία αιται αίτινες είχαν τόσοσ παρασύρει και συνεγειρει τα πλήθη μέχρι πρό τινας, ήρχισαν ήδη και μάλιστα μετά το τριακονταετές Ρωσικόν πείραμα και των όσων σήμερον συμβαίνου εις τας Χώρας που κυβερνώνται με την βίαν, να χάνουν την γοητείαν και την λάμπιν των, διότι όσοι έσπευσαν προς αυτάς, όπως τα μικρά νυκτόβια έντομα έπτεον προς το φώς οιασδήποτε λυχνίας, κατακάψαν οι άτυχεις και ως άτομα και ως Λαοί από τας θεωρίας αυτάς, όπως κατακαίονται και εκείνα. Και τούτο διότι τα όσα συμβαίνου και συνέβησαν εις τας Χώρας που έχουν επικρατήσει τα άνελεύθερα αυτά συστήματα που προήλθον από τας ύλιστικας θεωρίας όπως και αι άγριότητες που διεπράχθησαν και διαπράττονται πανταχού από τους όπαδούς των συστημάτων αυτών, διήγειραν τον σκεπτικισμόν και ήνεώσαν τους όφθαλμούς των διαφόρων Λαών που είναι προηγμένοι και οι όποιοι εύτυχώς δι' αυτούς παρέμειναν ως άπλοί θεαταί της άνηκούστου τραγωδίας εκείνων που ύπηθήσαν διά της βίας, υπό τα όλοκληρωτικά και τυραννικά καθεστώτα της εποχής μας.

Αλλως τε η άνήσυχος και πολυτάραχος εποχή μας δεν είναι μοναδικόν ή χαρακτηριστικόν γνώρισμα και φαινόμενον του καιρού μας. Η ανθρωπότης διήλθε και άλλοτε από παρομοίας διαταραχάς και καταγιγίδας. Εις το πέραςμα των αιώνων υπάρχουν περίοδοι, σταθμοί, εποχαι που έχουν καταπληκτικήν ομοιότητα με την ιδικήν μας.

Αλλ' η ανθρωπότης παρά τας διαταραχάς και τας τρικυμίας που την συνεκλόνησαν, έπανευρε πάντοτε την γαλήνην και την ήρεμίαν της. Ο πολιτισμός τον όποιον επιδιώκου να καταστρέψουν οι σύγχρονοι μας «κοσμοδιορθωταί» διά της έπαναφοράς των ανθρώπων εις την βαρβαρότητα ή εις μίαν κατάστασιν πρωτόγοναν δεν πρόκειται να άνατραπή από τας θεωρίας και τα συστήματα των. Ο πολιτισμός ακολουθεί και αυτός τον φυσικόν, τον αιώνιον δρόμον του. Έκκινήσας ίσως από την Ανατολήν, όπου το πρώτον ένεφανίσθη εις έμβρυώδη κατάστασιν, ανεπτύχθη και έγίγαντώθη μετά ταυτα εις την αρχαίαν κυρίως Έλλάδα, χάρις εις την πνευματικήν άνάτασιν των άσυγκρίτων και άπαραιμύλων Έλλήνων σοφών. Και από την Έλλάδα μετέστη εις την Ρώμην και εκείθεν εις την Δύσιν διά να φθάση αργότερον μέσω των Άγγλοσαξόνων πέραν του Άτλαντικού, όπου ήδη και μεσουρανεί. Μετά μακρά ίσως έτη θα προχωρήση και πάλιν προς την Ανατολήν, όπου οι Λαοί από τινας άφυπνίζονται και όπου πρό του τελευταίου πολέμου και οι Ιάπωνες ακόμη είχαν αρχίσει να μεταφράζου τους αρχαίους Έλληνους συγγραφείς.

Φυσικά εις την εξέλιξιν αυτήν της ζωής της ανθρωπότητος και του πολιτισμού πλείστοι Λαοί άνεδείχθησαν και πλείστοι έξ αυτών η δεν υπάρχουν πλέον ως Έθνη και Λαοί ύπολογισμοί ή ήφανίσθησαν κυριολεκτικώς: Χετταίοι, Σουμεριοι, Κινέζοι, Ινδοί, Ασσύριοι, Βαβυλώνιοι, Φοινικες, Αιγύπτιοι, Πέρσαι, Έλληνες, Ρωμαίοι, Άραβες, Όθωμανοί, Ούνοι, Γότθοι, Βησιγότθοι, Γεύτενες, Φράγκοι, Γάλλοι, Άγγλοι, Αμερικανοί. Κάθε Λαός και από μία κοσμοκρατορία. Αι κοσμοκρατορίαί των αρχαίων Λαών χάνονται μέσα εις τα βάθη των αιώνων, των θρύλων και των παραδόσεων. Των νεωτέρων τας γνωρίζομεν. Κατέρρευσαν η μία κατόπιν της άλλης και επί των ερείπιων των ιδρύθησαν αι μεταγενέστεραι Σήμερον κυριαρχούσι οι Άγγλοσαξόνες. Η δύναμις που θα τους άμφισβητήσει την ύπεροχήν των δεν άνεφανη ακόμη. Ο χρόνος και μόνον ο χρόνος όστις κατά τον Πίνδαρον είναι «ό άνας που ξεπερνά όλους τους έπιγείους θεούς» και η διάρκεια της εξέλιξεως, ο κύκλος του πολιτισμού, θα καθορίσουν το τέρμα της ισχύος των.

Τα πολιτικά συστήματα, τα κοινωνικά συστήματα, τα οικονομικά συστήματα και αι θρησκειαί ακόμη που είναι άσυμβίβαστοι με την φύσιν των ανθρώπων που περιφρονούν τας ελευθερίας των και επιδιώκου δια της βίας να μεταβάλου αυτούς «εις άγέλας κτηνών», όπως ειπεν ο Πλάτων, δεν δύναται να επιβληθού σήμερον επί των προηγμένων ανθρώπων η να διατηρηθού επί χρόνον μακρόν όπου βιαίως έπεκράτησαν και συνεπώς είναι αδύνατον να μεταβάλου τον σαφή και αιώνιον δρόμον του πολιτισμού.

Αλλως τε όσοι είναι ίκανοί να διαισθάνωνται και να βλέπου πέραν της εποχής των ακούουσιν ηδη τους πρώτους τριγμούς των, εκείθεν του σιδηρού παραπετάσματος τυραννικών καθεστώτων της εποχής μας.

Από την εποχήν που οι αρχαίοι Έλληνες έδιδασαν την ανθρωπότητα ποια είναι τα ευγενέστερα ιδεώδη του ανθρώπου και η ανθρωπότης απέκτησεν αυτήν την κολλοσιαιάς σημασίας και αξίας πνευματικήν πανοπλίαν, η Ιστορία άναφέρει ότι ζήαι αι προοιτάθαι εκείνων που έπεδίωξαν να ύποδουλώσουν τους ανθρώπους, ύπενομήθησαν και τελικώς άνετράπησαν. Γιάντοτε έξ και παντού το άθάνατον και άφθαρτον Έλληνικόν πνεύμα, διότι μόνον αυτό καθώρισε σαφώς με τας διδασκαλίας των Έλλήνων σοφών ποια είναι αι προύποθέσεις υπό τας όποιαις δύναται να διοικούνται οι άνθρωποι, όπως ανεπτύξαμεν και ανώτερω, η ύπέσκαψε τα θεμέλια των προσπαθειών αυτών η ως δυναμίτις άνετίναξεν εις τον άέρα και έξουθενώσεν όλους εκείνους που έπεδίωξαν να επικαθήσουν κατά τον ένα η τον άλλον τρόπον ως δύνασαι επί του τραχήλου των Λαών.

Όσονδήποτε συνεπώς και άν θορυβούσιν ακόμη εις την εποχήν μας οι όπαδοι των όλοκληρωτικών και άνελευθέρων συστημάτων που θέλου να ύπαγάγου την ανθρωπότητα εις την άισχροτέραν δουλειαν, η τύχη των έχει προδιαγραφη και η ανθρωπότης, όπως και άλλοτε, θα άπαλλαγη όπωςδήποτε από τους κινδύνους που την άπειλούσιν.

Διότι τόσοσ εκείνοι που έφιλοτέχνησαν και έnéπνευσαν τα συστήματα αυτά, όσον και οι όπαδοί των, που ήβηλυσαν να τα εφαρμόσουν, δεν άντελήθησαν ότι οι άνθρωποι όσονδήποτε και άν είναι άμαθείς η άφελείς, πάντας διαφέρουν των ζώων προς τα όστια θέλου να τους έξομοιώσουν, αφού η φύσις τους έπροιόκει με νόησιν, με τον νουν, δια να έννοουσ άκριβώς, πολλοίαις έστοι και άργά, εάν τους έξηπάτησαν, η τους άπαταουν όσοι τους ύπόσχονται να μεταφέρου τον Παράδεισον επί της γής.

Και φυσικά η αντίδρασις των προηγμένων Λαών εις τας περιπτώσεις αυτάς είναι ακόμη μεγαλύτερα και ό που οι άνθρωποι έχουν συναισθήσιν του προορισμού των και της αξίας των και πιστεύου εις τα ανώτερα ιδεώδη των και πρωτίτως εις την ελευθερίαν των η δεν παρασύρονται πλέον ως μάζαι από τας ψευδεις αυτάς έπαγγελίας και ύποσχέσεις η μάχονται άποφασιστικώς και επιμόνας δια να έξασφαλίσουν τας ελευθερίας των.

Πλείστοι άνθρωποι έν τούτοις μέχρι πρό τινας επίστευον ότι η άποθέωσις του μηχανικού η τεχνικού πολιτισμού εις τας εκείθεν του Άτλαντικού χώρας είχε μειώσει η έξαφανίσει την προσήλωσιν των ανθρώπων προς τα ανώτερα ιδεώδη, που βασίζονται εις την παράδοσιν του πραγματικού πολιτισμού, όστις έχει ως βάση τα διδάγματα του Έλληνικού πνεύματος. Άπεδείχθη όμως άκριβώς το άντίθετον. Διότι και αι έννοιαι «Δημοκρατία» και «Ελευθερία» ύπερ των όποιων είναι άποφασισμένοι να αγωνισθού όπως πλέον άποδεικνύεται τούτο η εκείθεν του Άτλαντικού Μεγάλη Αμερικανική Συμπολιτεία, η Μεγάλη Ερεττανία και οι άλλοι ελεύθεροι Λαοί, είναι γνωστόν ότι εδώ, εις την Χώραν αυτήν έγεννήθησαν το πρώτον, όπως άλλως τε διεκήρυξαν και διακηρύσσουν τούτο οι ήγεται των Άγγλοσαξόνων σήμερον. Αλλά και η σύγχρονος Έλλάς με τους αίματηρούς και εκληρούς άγώνας της κατά της βίας του όλοκληρωτισμού διεκδικεί και πάλιν την δάφνην ότι έγένητο η άφορμή, η μάλλον σπουδαίως συνέτεινε δια της άντιστάσεώς της να άντιληθούσιν την πραγματικότητα οι ελεύθεροι ισχυροί Λαοί της εποχής μας.

Ο πολιτισμός έπομένως, δια την ύπαρξιν του όποίου τόσοσ φόβρι διετυπώθησαν τελευταίως, ο πολιτισμός τον όποιον έδημιούργησε το άθάνατον Έλληνικόν πνεύμα όπως ένας τεράστιος ποταμός που άλλοσ στενεύει — αι περίοδοι της καταπτώσεως — και άλλου είναι πλα-

τύτατος - αϊ περίοδοι τής ανατάσεως - θα συνεχίση ανεμπόδιτος, άργοκίνητος ίσως - διότι έτσι φαίνεται σ' έμάς - τόν αϊώνιον ρούν του.

Οϊ αϊώνες και αϊ χλιετηρίδες είναι μηδέν, και δέν αντιπροσωπεύουν ούτε ένα λεπτόν τής ζωής μας, μπροστά εις τόν χρόνον μέ τόν όποϊόν μετράται ή ζωη του πλανήτη μας ! Καϊ ό πολιτισμός, δημιούργημα των δυνάμεων του πνεύματος και τής ελευθερίας, άκολουθεί και αυτός τόν φυσικόν, τόν μοιραϊόν, εάν θέλετε άκόμη, όρόμον του, μέ κέντρον τās δυνάμεις του πνεύματος και τής ελευθερίας, όπως οϊ πλανήται άκολουθούν τήν αϊώνϊαν περί τόν ήλιον περιστροφήν των.

Αϊ δυνάμεις του πνεύματος και τής ελευθερίας συγκροτούν ήδη και έχουν δημιουργήσει τήν ισχύν των 'Αγγλοσαξόνων. "Εναντι τούτων ίστανται άπειλητικά και πάλιν αϊ δυνάμεις τής βίας και τής αυθαιρεσίας, που άντλούν τήν ισχύν των από τόν χυδαϊον ύλισμόν και από τās θεωρίας τών όπαδών του, οϊ όποιοι ύποστηρίζουν ότι αϊ ελευθερία τών ατόμων, τών Λαών πρέπει να ύποταχθούν εις τήν πειθαρχημένην βίαιωσ κοινωνίαν των, δια να εξασφαλισή ή εύδαιμονια και ή εύτυχια τών ανθρώπων !

Η συγκρουσις είναι μοιραία, έμφανής, αναπόδραστος. Τά αποτελέσματά της θα καθορίσουν τήν ζωήν τής ανθρωπότητος δια μέγιστον χρονικόν διάστημα, ίσως δι' αϊώνας και πάλιν.

Πάντως, αϊ πνευματικά, αϊ ήθικαϊ και αϊ πολιτικά δυνάμεις, αϊ δυνάμεις τής ελευθερίας που έχουν αναπτύχθ εις τήν εποχήν μας και κυριαρχούν δια τής υπεροχής τών 'Αγγλοσαξόνων, ουδέμια άμφιβολία ύπαρχει ότι τελικώς θα επικρατησουν και θα επιβληθούν επί τών σκοτεινών και άνελευθέρων ύλιστικων δυνάμεων τής αυθαιρεσίας και τής βίας, κατα τήν μοιραϊαν συγκρουσιν προς τήν όποιαν βαδίζομεν.

Υπαρχει εν τούτοις ή έλπις ότι πιθανώς αυτό θα συντελεσθ άνευ βίαιας συγκρουσεως. "Εστω και τήν ύσάτην στιγμήν οϊ εκπροσωπούντες τās δυνάμεις τής βίας θα κατανοήσουν πόσον ασύμφορος θα είναι δι' αυτούς μία βίαια σύγκρουσις. Δέν άποκλείεται άκόμη οϊ άτυχεϊς Λαοί, που δεινοπαθούν σήμερα κάτω από τώ πέλμα τής πλέον αναλγήτου όλιγαρχίας που εγενώτισεν ή ανθρωπότης να απαλλαγούν και βίαιως από τούς δυνάστες των μέ τήν βοήθειαν τών ελευθέρων Λαών. Καϊ αν αυτό θεωρηθ ή ως «θαύμα» ή «προφητεία» άς μη λησμονούν όσοι πιστεύουν τώ αντίθετον και μεταξύ αυτών και οϊ όπαδοι τών ολοκληρωτικων και άνελευθέρων συστημάτων τής εποχής μας, ότι παρόμοια θαύματα δέν είναι άγνωστα εις τήν Ιστορίαν τής ανθρωπότητος και ότι μόνον αϊ προφητεία του είδους αυτού δέν διεφείσθησαν ποτέ όπως διδάσκει ή Ιστορία, άφού έχει άποδειχθ ότι επαναστάσεις δούλων, σκλάβων, ειλώτων, δουλοπαροίκων και δουλαστυμένων Λαών έχουν σημειωθ πολλάκις εις τήν εξέλιξιν τής ανθρωπότητος, ενψ αντίθετος ή βία όπουδήποτε και όποτεδήποτε επεκράτησεν, ουδέποτε ήδυνήθη να διατηρηθ επί χρόνοσ μακρόν.

Όποσδήποτε δύο κόσμοι αντίθετοι, δύο δυνάμεις αντιμαχόμεναι, δύο κοσμοθεωρία διίστάμεναι, τώ πνεύμα και ή ύλη, ή ελευθερία και ή βία, ή πρόοδος και ή όπισθοδρομικότης, ό ευρωπαϊκός πολιτισμός και ό άσιατικός δεσποτισμός, που επιδιώκει να επαναφέρη τούς ανθρώπους εις τήν βαρβαρότητα, ίστανται και πάλιν αντιμετώπι οϊ άλλήλων. Τώ άμέσως προσεχές μέλλον θα άποδείξη εάν εύρισκόμεθα εις τήν εποχήν τής κατισχύσεως τών δυνάμεων τής βίας, όπως ύποστηρίζουν και θέλουν να πιστεύουν οϊ κομμουνιστάϊ όλων τών χωρών, ή εις τήν άπόλυτον επικράτησιν τών δυνάμεων τής ελευθερίας, τής προόδου και του πολιτισμού. 'Αλλ' όπως άπεδεικνύουν και ό μόλις τερματισθείς εις τήν Εύρώπην άγών εναντίον του φασισμού και ή καταφανής διάθεσις τών 'Ελευθέρων Λαών να αντιδράσουν και εν συνεχεία προς πāsαν περιστολήν του δικαιώματος που έχουν ούτοι να ζούν ελεύθεροι και να ρυθμίζουν ως άνθρωποι ελεύθεροι και κυρίαρχοι τήν ζωήν και τόν βίον των. ή βία δέν δύναται να επικρατήσ τελικώς.

Και τώ άμέσως προσεχές μέλλον είναι αδύνατον να διαψεύσθ τώ πρόσφατον αλλά και τώ άπώτερον παρελθόν τής ανθρωπότητος, που διδάσκει ότι ή ελευθερία ύπήρξεν, είναι και θα παραμείνη ή τεραστία δημιουργική δύναμις που κυριαρχεί εις τόν κόσμον, ή δύναμις που κατευθύνει, αναπλάσσει και οδηγεί αυτόν εις κα-

λύτερον διαρκώς μέλλον και που επικρατεί τελικώς όταν οϊ άνθρωποι πιστεύου, όπως και σήμερα, εις αυτήν και είναι έτοιμοι πάντοτε να άγωνισθούν υπέρ αυτής.

Ό πολιτισμός συνεπώς όσονόηποτε και αν έντεινουν τās προσπαθείας των όσοι πιστεύουν εις τήν δύναμιν τής βίας, δέν πρόκειται να κινδυνεύσθ και να μεταάλλη τόν γνωστόν και αϊώνιον όρόμον του. Καϊ εις τώ πέρασμά του ήτο φυσικόν να παρασυρθούν και να εξαφανισθούν όπως εξηφανίσθησαν οϊ πλέον αδύνατοι Λαοι.

Εις τούς ήγέτας όμως του 'Ελληνικού Λαού δύναται να λεχθ ή ότι ένας Λαός απέδειξεν εμπράκτως ότι ουτε παρασύρεται, ουτε αφανίζεται. Διατί ; Διότι ό Λαός αυτός ύπήρξεν ή πηγή, ή μεγαλυτέρα πάντως πηγή του ποταμου που λέγεται πολιτισμός. Είναι ό Λαός που έδημιούργησε τόν πραγματικόν πολιτισμόν και τόν ανύψωσεν εις τήν τελειότεραν του μορφήν. Είναι ή φυλή που διαθέτει τόσην δύναμιν και ζωτικότητα ώστε να δύναται να λεχθ ή ότι θα εξακολουθήσθ ασφαλώς και εις τώ μέλλον άκόμη να ύψωνη ύπερηφανος και άτάραχος, άνανευομένη και ακατάβλητος τόν αυχένα της εις τώ πέρασμα του πανδαμάτορος χρόνου. Είναι ή αϊώνια φυλή ήτις και χθές άκόμη έδίδαξε τήν κατάπληκτον ανθρωπότητα, αλλά και σήμερα άκόμη εν συνεχεία τήν διδάσκει ότι εις τās έδαφη της έγενήθη, ζή και θα ζή πάντοτε τώ ώραιότερον, τώ ευγενέστερον και τώ ύψηλότερον ιδεώδες του ανθρώπου, ή 'Ελευθερία ! Καϊ οϊ Λαοι που έχουν εις τώ ενεργητικόν των παρομοίως παραδόσεις, που ή ψυχή των φλογίζεται διαρκώς από τās ύπερτερα του ανθρώπου ιδεώδη, δέν θνήσκουν ποτέ. Οϊ Λαοι ούτοι ζούν και θα ζούν αϊώνιας. Είναι σάν τās άπειρωτάχιστα σωματίδια τής ύλης που συγκροτούν τούς κόσμους του άπείρου κατά τόν Δημόκριτον και τούς συγκρόνους Φυσικοχημικούς και τās όποια ενψ οϊ κόσμοι φθείρονται και διαλύονται, εκείνα διαρκώς δημιουργούν νέους κόσμους και συνθέτουν τήν εξέλιξιν τής ζωής.

"Ισως είναι κάτι περισσότερο άκόμη. Είναι τώ αϊώνιον, τώ πραγματικά άφθαρτον και άκατάλυτον πνεύμα, τώ ό ποϊον ουτε συλλαμβάνεται, ουτε ύποτάσσεται, ούτε άποθνήσκει.

ΑΥΤΗ ΕΙΝΑΙ Η ΕΛΛΑΣ ! Μέσα εις τούς Λαούς και τούς κόσμους που έρχονται και παρέρχονται εκπροσωπεί μέ τώ άθάνατον πνεύμα της, αλλά και μέ τήν έκπληκτικήν ζωτικότητα της, τήν άδάμαστον και άφθαρτον, τήν αϊώνϊαν ζωήν !

*

Και αυτή είναι ή ύψηλη και άπρόσιτος δι' οϊονδήποτε άλλο "Εθνος Ιστορική και βιολογική άκόμη σκοπιά από τήν όποιαν όφείλουν να βλέπουν οϊ πολιτικοι και πνευματικοι ήγέται του τόπου αυτού τήν εύρυτάτην λεωφόρον τών πεπωμένων του. Καϊ από τήν σκοπιάν αυτήν όφείλουν να κατευθύνουν τώ "Εθνος εις τήν έκπληρωσιν τής ανωτέρας άστοτολής του, εάν θέλουν να θεωρούνται ήγέται άντάξιοι ενός μεγάλου Λαού, εις τόν όποϊον σύμπασα ή ανθρωπότης, ό κόσμος όλοκληρος, όπως κατεδείχθη, αναγνωρίζουν τήν άνευ προηγουμένης συμβολήν του εις τήν καθόλου ανάπτυξιν τής ανθρωπότητος και τήν δημιουργίαν του πολιτισμού υπό τήν εύρυτάτην, τήν πλέον σημαντικήν έννοιαν και μορφήν του.

Εύχόμεθα δε όλωψύχως όπως ό τόμος αυτός του «ΛΕΞΙΚΟΥ» του «ΗΛΙΟΥ», όστις φέρει τώ περίλημπρον και ένδοξον όνομα «ΕΛΛΑΣ» και όστις εις τās καθέκαστα έχει γραφή από τούς πολυτίμους και έκλεκτους συνεργάτας του μέ τώ ίδιον πνεύμα και τήν αυτήν πίστιν, να συντελέσθ εις τήν επιβεβλημένην πλέον πνευματικήν και καθολικήν άφύπνισιν του "Εθνους. Διότι οϊ "Ελληνες μόνον εάν αντιληθούν τήν μεγίστην αλήθειαν που άπεδείξαμεν, ότι και έκ παραδόσεως, αλλά και έκ φύσεως υπερέχουν πνευματικώς τών άλλων Λαών και κατανοήσουν τήν εν γένει άξίαν των ως ατόμων τής θαυμασίας αυτής φυλής, θα δυνηθούν να συνεχίσουν τόν Ιστορικόν και ώραϊον όρόμον των, από τόν όποϊον δυστυχώς πλείστοι εξ αυτών έχουν έσχάτως έκτραπή, προς μεγίστην ζημίαν και αυτών και του "Εθνους.

ΙΩΑΝ. Δ. ΠΑΣΣΑΣ

'Αθήναι, Αύγουστος 1949